

ACTA APOSTOLORVM.

ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ.

ΤΟΝ μὲν πρῶτον λόγον ἔποι-
 κήσάμινα πρὸ πάντων ὃν θεός
 φιλῶν ἤρξατο ὁ ἸΗΣΟΥΣ
 ποιῆσαι τὴν διδασκαλίαν, ἀρχῆ
 ἧς ἡμέρας, ἐν τε ἀλάμνη τοῖς ἀποστόλοις,
 διὰ πνεύματος ἁγίου, οὗς ἐξελέξατο ἀνε-
 λήφθαι, οὓς καὶ παρέσκεμεν ἑαυτὸν ζῶντα
 μετὰ τὸ παθεῖν αὐτὸν, ἐν πολλοῖς τεκμη-
 ρίοις, δι' ἡμερῶν τεσσαράκοντα ὀφθαλμο-
 νοῦς αὐτοῖς, καὶ λέγων τὰ περὶ τοῦ βασι-
 λείας τοῦ θεοῦ, καὶ σωαλιζόμενοι πα-
 ρήγγελεν αὐτοῖς, ἀπὸ ἱεροσολύμων μὴ χω-
 ρίζεσθαι, ἀλλὰ περιμένειν τι τὴν ἐπαγγελίαν
 τοῦ πατρὸς, ἣν ἠκούσατέ μου, ὅτι ἰωάν-
 νης μὲν ἐβάπτισεν ὑδατί, ὑμεῖς δὲ βαπτί-
 σθησθε ἐν πνεύματι ἁγίῳ οὐ μετὰ πολ-
 λὰς ταύτας ἡμέρας. οἱ μὲν δὲ ὄντες σωελθόν-
 τες ἐπικράτωσαν αὐτὸν λέγοντες, κύριε, εἰ ἐν
 τῷ χρόνῳ τούτῳ ἀποκαθίσταναι τὴν βασι-
 λείαν τοῦ Ἰσραὴλ, εἶπε δὲ πρὸς αὐτούς, οὐχ
 ὑμῶν ἐστὶ γινώσκειν χρόνους ἢ καιρούς, οὓς ὁ πα-
 τὴρ ἔδειξε ἐν τῇ ἰδίᾳ θέλει, ἀλλὰ λήψο-
 μεν δάναμιν ἐπελθόντων τοῦ ἁγίου πνεύ-
 ματος ἐφ' ὑμᾶς, καὶ ἔσεσθε μοι μάρτυρες
 ἐν τῇ ἱεροσολύμῃ, καὶ ἐν πάσῃ τῇ ἰουδαίᾳ,
 καὶ σαμαρείᾳ, καὶ ἕως ἑσχατοῦ τοῦ γῆρας, καὶ
 ταῦτα ἐπὶ ὧν, βλέπόντων αὐτῶν ἐπὶ ἡ-
 ρουζουλῆ, καὶ νεφέλην ὑπέλαβεν αὐτὸν ἀπὸ τῆς
 ὀφθαλμῶν αὐτῶν, καὶ ὡς ἀτενίζοντες ἦ-
 σαν εἰς τὸν οὐρανὸν πορευομένου αὐτοῦ.
 καὶ ἰδοὺ

Superiori quidem volumi-
 ne diximus Theophile,
 de omnibus, quæ cepit Ie-
 sus tū facere tū docere, ad
 eū usq; diem, quo postq; impartitus
 in hoc ipsum spiritum sanctum, man-
 dasset Apostolis quos delegerat, sur-
 sum assumptus est, quibus etiam seip-
 sum exhibuerat uiuentē, posteaq; sup-
 plicio fuisset affectus, idq; cōpluribus
 argumentis, dū per dies quadraginta
 conspicitur ab illis, & loquitur eis de re-
 gno dei, & congregans illos in idē loci,
 pcepit eis, ne discederēt Hierosolymis,
 sed ut expectarent promissum patris,
 de quo (inquit) audistis ex me, quoniā
 Ioannes baptizauit quidem aqua, uos
 autem baptizabimini in spiritu sancto
 post dies hosce nō multos. Illi igitur,
 ubi conuenissent percontabantur illū
 dicentes. Dñe, nū in tēpore hoc restitu-
 is regnū ipsi Israel? Dixit autē ad illos.
 Non est uestrū nosse tēpora & articu-
 los, quos pater in sua ipsi cōstituit po-
 testate, sed accipietis uirtutē, posteaq;
 spiritus sanctus aduenerit super uos,
 & eritis mihi testes, nō solū in Hierusa-
 lem, ueq; etiā in uniuersa Iudæa, Sama-
 riaq;, deniq; usq; ad extrema terræ. At-
 q; hæc locutus, uidētibus ἡσδὲ sublatus
 ē, & nubes subduxit illū ab oculis eorū,
 cūq; esset defixis i cælū oculis dū iret ille
 Et ecce

καὶ ἰδοὺ ἄνδρες δύο παρεβήκασαν ὑμῶν ἐν
 ἰερουσαλήμ, καὶ εἶπον ἄνδρες γαλιλαῖοι,
 τί ἔσκηκατε ἐμελέποντες εἰς τὸν οὐρανόν;
 οὗτος δὲ Ἰησοῦς, ὁ ἀναλήφθας ἀφ' ὑμῶν εἰς
 τὸν οὐρανόν, οὕτως ἐλεύσεται ὑμῶν τὸν τρόπον
 καὶ δεῖσάσθε αὐτὸν πορευθὲς εἰς τὸν οὐρανόν.
 τότε ὑπέστρεψαν εἰς ἱερουσαλήμ ἀπὸ ἱε-
 ρουσαλήμ ἐλαῶν, ὅ δ' ἔστιν ἐγγὺς
 ἱερουσαλήμ σαββάτου ἕχου ὁ δρόμος, καὶ ὅτε
 ἦλθον ἀνέβησαν εἰς τὸ ὑπερώϊον οὗ ἦσαν κα-
 ταμύοντες, ὅτε πέτρος καὶ ἰάκωβος καὶ ἰωάν-
 νης καὶ ἄνδρες, θίλιππος καὶ θωμάς, βαρθολο-
 μαῖος καὶ ματθαῖος, ἰάκωβος ἀλφάις, καὶ σί-
 μων ὁ ζηλωτής, καὶ ἰούδας ἰακώβου, οὗτοι πάν-
 τες ἦσαν προσκαρτεροῦντες ὁμοθυμαδὸν τῇ προ-
 σβλήνῃ καὶ τῇ διέσει, σὺν γωαξίῃ καὶ μαρίᾳ τῇ
 μητρὶ Ἰησοῦ, καὶ σὺν τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ.
 καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις, ἀναστὰς πέτρος
 ἐν μέσῳ τῶν μαθητῶν, εἶπερ. ἦμ τε ὁ ἄλλος ὄνο-
 μάτω ἐπὶ τὸ αὐτὸ ὡς ἐκατὸν ἑικοσίμ. ἄνδρες
 ἀδελφοί, εἶδετε πλερωθῆναι τὴν γραφὴν ταύ-
 τιν, ἢμ προσεῖπα ἐπὶ ὑμῶν ἕνα ἄγιον διάσο-
 ματος δαβὶδ περὶ ἰούδα καὶ γενουμῶν ὁδὸν γὰρ
 τοῖς συναδεδῶσι τῷ Ἰησοῦ, ὅτι κατ' ἐπισημεί-
 νους ἦμ σὺν ἡμῖν, καὶ ἔλαχε τὸν κληῖρον τοῦ δι-
 ακονίας ταύτης, οὗτος μὲν οὖν ἐκτίσασα χωρίον
 ἐκ τῶν μισθῶν τῆς ἀδικίας, καὶ πρὸς τὸν γενόμενος
 ἐλάκασε μέσος, καὶ ὄρεχθύθη πάντα τὰ σπλά-
 χνα αὐτοῦ, καὶ γινώσκοντες ἅπαντες ὅτι κατὰ
 τὸν ἱερουσαλήμ, ὡς τε κληθῆναι τὸ χωρίον
 ἐκείνο τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ αὐτοῦ ἀκελδαμά, τὸ ἐ-
 σὶ χωρίον αὐμάτος, γέγραπται δὲ ἐν βίβλῳ ἰα-
 κώβου, γεννηθῆτω ἢ ἐπαυλὶς αὐτοῦ ἔρημ, καὶ μὴ ἔσω
 ὁ κατὰ τὸν οὐρανόν, καὶ τὸ ἐπισκοπῶν αὐτοῦ λά-
 βοι ἔπερος, δὲ εἰ τὸ σωελθόντων ἡμῶν ἀνδρῶν
 ἐν παντὶ χρόνῳ, ἐν ᾧ εἰσῆλθε, καὶ ἐξῆλθε ἐφ' ὑ-
 μῶν ὁ κύριος Ἰησοῦς ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς βαπτίσμα-
 τος ἰωάννου, ἕως τῆς ἡμέρας, ἣς ἀνελήφθη ἀφ' ἡμῶν
 μαρτυρεῖται

Et ecce uiri duo astiterunt illis amicti
 uestibus albis qui & dixerunt. Viri Ga-
 lilæi, quid statis intuentes in cœlū? Hic
 Iesus qui assumptus est a uobis in cœ-
 lum sic ueniet, quemadmodum uidi-
 stis eum euntem in cœlum. Tunc re-
 uersi sunt Hierosolymam a monte qui
 uocatur Oliueti, qui abest a Hierusa-
 lem iter sabbati. Et cum introissent,
 ascenderūt in cœnaculum ubi mansita-
 bant & Petrus & Iacobus, & Ioānes, &
 Andreas, Philippus, & Thomas, Bar-
 tholomæus, & Matthæus. Iacobus Al-
 phæi, & Simon zelotes, & Iudas Iaco-
 bi filius. Hi oēs perseuerabāt unanimi-
 ter in oratione ac deprecatione, cū mulie-
 ribus & Maria matre Iesu, cūq; fratri-
 bus illius. In diebus illis exurgēs Petr⁹
 in medio discipulorū dixit (Erat aut tur-
 ba nominū simul fere centū uiginti) Vi-
 ri fratres, oportuit impleri scripturā hāc,
 quā pdixit spūs sanctus per os Dauid
 de Iuda q fuit dux, ijs qui comphende-
 runt Iesum, quia cōnumeratus erat no-
 biscū, & sortit⁹ est sortē ministerij hui⁹.
 Et hic quidē possedit agrū de mercede
 iniquitatis, & suspensus crepuit medi⁹,
 & diffusa sūt omnia uiscera eius. Et no-
 tum factū est oibus habitantibus Hie-
 rusalem, ita ut appellaretur ager ille lin-
 gua illis uernacula Acheldemach, hoc ē
 ager sanguinis. Scriptū est em̄ in libro
 psalmore. Fiat cōmoratio eius deserta,
 & nō sit q inhabitet in ea. Et epātū eius
 accipiat alter. Oportet ut ex his uiris q
 nobiscū uersati sunt toto tpe, quo Iesus
 ppetuā uitā cōsuetudinē egit nobiscū
 ad eum usq; diem, quo receptus est a
 nobis, unus quispiam constituatur, qui
 sit una

ACTA APOSTOLORVM.

Uicini quidem uolunt
 Theophile,
 de omnibus que cepit Ie-
 sus uti facere tu docere ad
 uentum quo postquam impetrat
 spiritum sanctum, me-
 morabilis quos delegat
 illi quibus etiam
 adhibuit uicini, postquam
 uisus affectus, idcirco
 nōtis, di per dies quatuor
 in ab illis, & loquitur eis
 congregans illos in iude
 e discipulis Hierosolymis
 etare promissura patris
 uisus auditis ex me, quoni-
 am prauit quidem aqua,
 et ab imini in spiritu
 nosce nō multos. Illi
 missent percontabant
 Dñe nū in tēpore hoc
 ipsi Israel: Dixit autē
 uelstrū nosse tēpora
 pater in sua ipsi
 ed accipietis uirtutē
 sanctus aduenit
 mihi testes, nō solum
 et etiā in uniuersa iudea
 leniq; usq; ad extrema
 locutus uidēbus
 ubes subduxit illi
 Nēt definis i cœlis

μάρτυρα φηι ἀναστάσεως αὐτοῦ γενέσθαι σὺν
 ἡμῖν ἕνα τούτων. καὶ ἐξήσαμ δ' ὄνομα ἰωσήφ τὸν
 καλούμενον βαρσαβᾶν, ὃς ἐπεκλήθη ἰούσος,
 καὶ μαθίαν, καὶ προσθεξάμην, ἔειπομ. σὺ
 κύριε καρδιογνώστα πάντων, ἀνάδεξομ ὃν
 θέλεις ἐκ τούτων δύο, ἕνα λαβῆν τὸν κλη
 ρομ φηι διακονίας ταύτης καὶ ἀποστολῆς, ἐξ
 ἧς παρήβη ἰουδαία προθυβῶν εἰς τὸν τό
 πον τὸν ἴδιον. καὶ ἔδωκαμ κλήρους αὐτῶν
 καὶ ἔπεσε ὁ κληρὸς ἐπὶ μαθίαν, καὶ συ
 κατεβλήθη μετὰ τῶν ἑνδεκά ἀποστόλων.
 καὶ ὅτε συμπληροῦντο τῶν ἡμερῶν τῆς
 πεντηκοστῆς, ἦσαν ἅπαντες ὁμοθυμαδὸν ἐν
 τῷ αὐτῷ, καὶ ἐγένετο ἄφνω ἐκ τοῦ οὐρανοῦ
 ἄχος, ὡσπερ φορομῆνης πνοῆς βιβαίας, καὶ
 ἐπλήρωσεμ ὅλον τὸν οἶκον, ὃν ἦσαν καθήμε
 νοι. καὶ ὠφθησαν αὐτοῖς διαμεριζόμενα
 γλῶσσαι ὡσεὶ πυρός, ἐκάθησεν ἕνα ἐν
 κασομ αὐτῶν, καὶ ἐπλήθησαν ἅπαντες
 πνεύματι ἁγίῳ, καὶ ἤρξατο λαλῆν ἐτέ
 ραις γλώσσαις, καθὼς δὲ πνεῦμα ἐδίδου ἀν
 τοῖς ἀποφθέγγεσθαι. ἦσαν δὲ ὅτι ἱεροσολι
 τῶν κατοικοῦντες ἰουδαῖοι, ἄνδρες ἑυλαβῆς
 ἀπὸ παντὸς ἔθνους ἦν ὑπὸ τὸν οὐρανόμ. γει
 νομῆνης ἢ τῶν φωνῶν ταύτης, σωβλήθημ τὸ πλῆ
 θος, ὅτι ἠκούθη, ὅτι ἠκούθημ εἰς ἕκασον τῆν
 ἰδίαν διαλέκτω λαλοῦντων αὐτῶν, ἤρξαντο δὲ
 πάντες ἐθαύμαζον λέγοντες πρὸς ἀλλήλους.
 ὅτι οὐκ ἴδου πάντες οὗτοί ἐισιμ οἱ λαλοῦντες γα
 λιλαῖοι; καὶ πῶς ἡμεῖς ἀκούομεν ἕκασον τῆν
 ἰδίαν διαλέκτω ἡμῶν ὅτι ἠγενήθημεν, πάρε
 θοι ὅτι μῆδοι ἢ ἐλαμίται, ὅτι καπυκοῦντες τῆν
 μεσοποταμίαν, ἰσραήλιαμ τὴν καππαδοκί
 αμ, πόνητον ἢ τῆν ἀσίαν, φρυγίαν τὴν παμφυ
 λίαν, αἰγυπτόν, ἢ τὰ μέρη τῆν λιβύης τῆν κυ
 ρέναιον, ἢ οἱ ἐπιδημῶντες ξωματοῖ, ἰσραήλιοι τὴν
 ἢ προσήλυτοι, κρητες ἢ ἄραβες, ἀκούομεν λα
 λόντων αὐτῶν ὅτι ἡμεῖς γλώσσαις μεγάλας
 ἡμεῖς ἤρξαντο ἢ πάντες, ἢ δὲ ἠπὸ ἄλλου πρὸς
 ἄλλομ λέ

fit una nobiscū testis resurrectionis eius.
 Et statuerunt duos, Ioseph q̄ uocatur
 Barfabas, qui cognominatus est iustus,
 & Mathiā. Et oratione facta dixerunt.
 Tu dñe qui corda nosti oīum, ostende
 utrū elegeris ex his duobus, ut accipiat
 sortē ministerij hui⁹ & apostolatus, de
 quo p̄uaricat⁹ est Iudas, ut abiret in lo
 cum suū. Et dederunt sortes eoz, & cecidit
 fors super Mathiam, & cooptatus
 est in numerū undecim apostolorum.

Et cū cōpleretur dies pentecostes, II
 erant oēs unanimiter i eodē loco. Et fa
 ctus est repente de cælo sonitus tanq̄
 impetu uenientis flatus uehementis, &
 repleuit totā domū, ubi erant sedentes
 Et uisæ sunt illis dissectæ linguæ uelut
 igneæ, seditq; super singulos eorum, &
 repleti sunt oēs spiritu sancto, & cœ
 perunt loqui alijs linguis prout spiri
 tus dabat eloqui illis. Erant autem in
 Hierusalem habitantes Iudæi, uiri reli
 giosi ex omni natione, quæ sub cælo
 est. Facta autē hac uoce, conuenit mul
 titudo & cōfusa est, quod audiret unus
 quisq; lingua sua illos loquentes. Stu
 pebant autem omnes, & mirabantur,
 dicentes inter se. Nōne ecce omnes isti
 qui loquuntur Galilæi sunt? Et quo
 modo nos audimus sua quisq; lingua
 qua nati sumus? Parthi & Medi & Ela
 mitæ, & habitatores mesopotamiæ, Iu
 dæiq; & Cappadociæ, Ponti, & Asia,
 Phrygiæ, & Pamphylia, ægypti, & par
 tium Libyæ, q̄ est finitima Cyrenæ, &
 aduenæ Romani, Iudæiq; & Profelyti.
 Cretes, & Arabes, audimus eos loquē
 tes nostris linguis magnalia dei. Stu
 pebant aut omnes, & mirabātur inter
 se dicentes.

ἄλλοι λέγοντες, τί ἄν θεοὶ τὸν εἶναι; ἔτε-
 ροὶ δὲ χλευάζοντες ἔλεγον, ὅτι γλεύκουσ με-
 μεσωμένοι εἰσὶ. Σταθεῖς δὲ πέτρος σὺν τοῖς
 ἑνδεκά ἐπέφη πλὴν φωνῶν αὐτοῦ, Ἐπέφθεγ-
 ξατὸ αὐτοῖς, ἄνδρες Ἰουδαῖοι, καὶ οἱ κατο-
 κῶντες Ἱερουσαλὴμ ἅπαντες, τῆτο ἡμῖν ἔγνω-
 σὸν ἔσω, καὶ ἐνώτισατε τὰ ῥήματά μου. οὐ
 γὰρ ὡς ὑμεῖς ὑπολαμβάνετε οὗτοι μεθύου-
 σιν, εἰσι γὰρ ὡρα τρίτην ἡμέραν, ἀλλὰ το-
 τὸ ὅτι τὸ εἰρημένον διὰ προφήτου Ἰωήλ. καὶ
 ἔσαι ἐν ταῖς ἑξήταις ἡμέραις λέγει ὁ θεός,
 ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματός μου ἐπὶ πᾶσαν
 σάρκα, καὶ προφητεύσουσιν οἱ ἴδιοι ἡμῶν, καὶ
 οἱ νεανίσκοι ἡμῶν ὄρασις
 ὄψονται, καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἡμῶν ἐνώπιον
 ἐνώπιον αὐθίσοντες, καὶ ἐπὶ τοὺς δούλους μου,
 καὶ ἐπὶ τοὺς δούλας μου ἐν ταῖς ἡμέραις
 ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματός μου καὶ προφητεύσου-
 σι, καὶ δώσω τέρατα ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἄνω, καὶ σημεῖα
 ἐπὶ τῆς γῆς κάτω, αἷμα καὶ πῦρ, Ἐμίθρα καὶ
 πνῆσ, ὃ ἥλιος μετὰσφάσηται εἰς σκότος, καὶ ἡ σελήνη
 εἰς αἷμα, πρὶν ἢ ἔλθῃ τὴν ἡμέραν κυρίου
 πλὴν μεγάλῃ καὶ ἐπιφανῇ, καὶ ἔσαι πᾶς ὁσ
 εἰς ἐπικαλέσεται τὸ ὄνομα κυρίου, σωθήσεται
 ταῖς ἄνδρες Ἰσραηλῖται ἀκούσατε τοὺς λόγους
 τούτους, ἸΗΣΟΥΝ τὸν ναζωραῖον, ἄνδρα ἀπὸ
 τοῦ θεοῦ ἀποδείχθαι ἡμῖν εἰς ἡμᾶς, διωάμε-
 σι καὶ τέρασι καὶ σημείοις, οἷς ἐποίησε δι' αὐ-
 τοῦ θεοῦ ἐν μέσῳ ἡμῶν, καθὼς ἔαυτὸν οἶδα-
 τε, τοῦτον τὴν ὥρισμένην βουλὴν καὶ προγνώσει
 τοῦ θεοῦ ἐκδοτομ λαβόντες διὰ χερῶν ἁνο-
 μων προσήξαντες ἀνείλετε, ὃν ὁ θεὸς ἀνέσκη-
 σε, λύνσας τὰς δεξιὰς τοῦ θανάτου, καθότι οὐκ ἦν
 δυνατὸν κρατῆσαι αὐτὸν ὑπ' αὐτοῦ. δ' αὖθις ἔλεγε
 εἰς αὐτόν, προωρώμην τὸν κύριον ἐνώπιόν μου
 διὰ πάντες, ὅτι ἐκ δεξιῶν μου ὄξην, ἵνα
 μὴ σαλευθῶ, διὰ τοῦτο ἐυφράνθη ἡ καρδία
 μου, καὶ ἠγαλλιάσατο ἡ γλῶσσά μου. ἔτι δὲ
 καὶ ἡ σὰρξ μου κατασκηνώσεται ἐπ' ἐλπίδι,
 ὅτι οὐκ

se, dicentes. Quid nā uult hoc esse? Alij
 aut irridentes dicebant, Musto expleti
 sunt isti. Stans aut Petrus cū undecim
 eleuauit uocem suā, & locut⁹ est eis. Vi-
 ri Iudæi & qui habitatis Hierusalē uni-
 uersi, hoc uobis notū sit, & auribus per-
 cipite uerba mea. Nō enim sicut uos exi-
 stimatis hi ebrii sunt, cum sit hora diei
 tertia. Sed hoc est quod dictū est p p/
 phetam Iohel. Et erit in nouissimis die-
 bus dicit deus, effundā de spiritu meo
 super oēm carnem. Et prophetabunt fi-
 lij uestri & filia uestra, iuuenes uestri
 uisiones uidebūt, & seniores uestri so-
 nia somniabunt. Et quidē super seruos
 meos & super ancillas meas in diebus
 illis effundā de spiritu meo & prophe-
 tabunt, & dabo pdigia in caelo sursum,
 & signa in terra deorsum, sanguinē &
 ignem & uaporem fumi. Sol conuerte-
 tur in tenebras & luna in sanguinē, an-
 teq̄ ueniat dies ille domini magnus &
 manifestus. Et erit, omnis quicumq; in-
 uocauerit nomen dñi, saluus erit. Viri
 Israelitæ, audite uerba hæc. Iesum Na-
 zarenum uirum exhibitum a deo erga
 uos uirtutibus & pdigijs & signis quæ
 fecit per illum ^{deus} in medio uestri, sicut &
 ipsi scitis, hunc definito consilio & præ-
 scientia dei traditum cum accepisse
 tis, per manus iniquorum, affigentes
 interemistis. Quem deus suscitauit so-
 lutis doloribus mortis, quatenus im-
 possibile erat teneri illum ab ea. David
 em̄ dicit de eo. Prouidebam dominū
 coram me semper, quoniam a dextris
 est mihi ne cōmouear. Propter hoc le-
 tatum est cor meū, & exultauit lingua
 mea, in sup & caro mea req̄scet in spe.
 Quoniam

ὅτι οὐκ ἐγκαταλείψας τὴν ψυχὴν μου
 εἰς ἄδου, οὐδὲ δῶσας τὸν ὄσιόν σου ἰδὲν
 διαφθοράν. Ἐγνώρισάς μοι ὁδοὺς ζωῆς,
 πληρώσας με εὐφροσύνης μετὰ τοῦ προ-
 σώπου σου. Ἄνδρες ἀδελφοί, ὅτε ἐπεμ-
 μετὰ πατριάρχου πρὸς ὑμᾶς, περὶ τοῦ πα-
 τριάρχου δαβὶδ, ὅτι καὶ ἐτελεύτησε, καὶ εἰά-
 φηκε, καὶ τὸ μνήμα αὐτοῦ, ἐστὶν ἐν ἡμῶν ἄχρι
 οἱ ἡμέρας ταύτης. προφήτης οὖν ὑπά-
 ρχωμ, καὶ εἰδὼς, ὅτι ὕψω ὡμοσεμ αὐτῷ
 ὁ θεὸς ἐκ καρποῦ οἱ ὀσφύϊ αὐτοῦ,
 κατίσαι ἐπὶ τῷ θρόνου αὐτοῦ, προῖδὼς ἐ-
 λάλησε περὶ μὲν ἀναστάσεως τοῦ ΧΡΙ-
 ΣΤΟΥ, ὅτι οὐκ ἐγκατελήφθη ἡ ψυχὴ αὐ-
 τοῦ εἰς ἄδου, οὐδὲ ἡ σὰρξ αὐτοῦ εἶδε δι-
 αφθοράν. τοῦτομ τὸμ ἸΗΣΟΥΝ ἀνέστ-
 σεμ ὁ θεὸς, οὗ πάντες ἡμεῖς ἐσμὲν μάρ-
 τυρες. τῆ δὲ εἰσὶν οὖν τῷ θεῷ ὑψωθεῖς, τὴν τε
 ἐπαγγελίαν τῷ ἁγίου πνεύματος λαβὼν
 καὶ τῷ πατρὶ, ὅτι ἐχέει τὸ ὄνομα ὑμῶν ἐλέ-
 πειτε ὅτι ἀκούετε. οὐ γὰρ δαβὶδ ἀνέβη εἰς τὸν
 οὐρανοῦς. λέγει ἡ αὐτοῦ. εἶπεμ ὁ κύριος ὁ
 κυρίου μου, κάθου ἐκ δεξιῶν μου, ἕως ἄρ θῶ τοὺς
 ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶ ποδῶν σου. ἀσφα-
 λῶς οὖν γινωσκέτω ὅτι οὗτος Ἰσραὴλ, ὅτι καὶ
 κύριον καὶ ΧΡΙΣΤΟΝ, αὐτὸν ὁ θεὸς ἐποίησε, ὅ-
 τμ τὸμ ἸΗΣΟΥΝ ὃμ ἡμεῖς ἐσαυρώσαμε. ἀκῶ-
 σωτες δὲ κατενόησαν τῆ καρδίᾳ, ἐιπόντες
 πρὸς τὸμ πέτρον ὅτι τὸν λοιποῦς ἄποσό-
 λης. τί ποιήσομεν ἀνδρες ἀδελφοί; περὶ
 ἐφκ πρὸς αὐτοῦς, μετάνοήσατε, καὶ βαπτισθήτω
 ἕκαστος ὑμῶν, ἐπὶ τῷ ὀνόματι ἸΗΣΟΥ ΧΡΙ-
 ΣΤΟΥ, εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν, ὅτι λήθετε τὸ
 δῶρεμά τῷ ἁγίῳ πνεύματος. ὑμῶν γὰρ ὄσιον ἢ
 ἐπαγγελία καὶ τῶν τέκνων ὑμῶν, καὶ πᾶσι τῶν
 εἰς μακράν, ὅσους ἄρ προσκαλέσκητμ κύριος
 ὁ θεὸς ἡμῶν. εἴτεροις τε λόποις πλείοσι διε-
 μαρτύρησεν καὶ ἔκαστος, λέγων. Σώθητε ἀπὸ τῆ
 γενεᾶς τῆ σκοτίας ταύτης, ὅτι μὲν οὖν ἁσμεν
 ἀποδέξαμεν

Quoniam nō derelinques animā meā
 in inferno, nec dabis sanctū tuū, ut ui-
 deat corruptionem. Notas mihi fecisti
 vias vitæ, replebis me iocunditate cū fa-
 cie tua. Viri fratres, liceat libere dicere
 apud vos de patriarcha David, qđ &
 defunctus est & sepultus est, & sepul-
 chrum eius est apud nos usq; in hodi-
 ernum diem. Propheta igitur cū esset,
 & sciret quod iureiurando iurasset sibi
 deus, futurū, ut aliquis de fructu lumbi
 ipsius sederet super sedē eius, præsci-
 us locutus est de resurrectiōe Christi, qđ
 non derelicta sit in inferno anima ei⁹,
 neq; caro ei⁹ uiderit corruptionē. Hūc
 Iesum suscitauit deus, cuius oēs nos su-
 mus testes. Dexterā igit⁹ dei exaltatus,
 & promissiōe spūs sancti accepta a pa-
 tre, effudit hoc quod nunc uos uidetis
 & auditis. Nō enim David ascendit in
 cælos, sed dicit ipse. Dixit dñs domino
 meo sede a dextris meis, donec ponam
 inimicos tuos scabellū pedū tuor. Cer-
 to sciat ergo tota dom⁹ Israel quod &
 dñm eū & Christū fecerit deus, hunc Ie-
 sum quē uos crucifixistis. His autē audi-
 tis cōpuncti sunt corde, & dixerunt ad
 Petrū & reliquos apostolos. Quid faci-
 emus uiri fratres? Petrus ait ad illos,
 pœnitentiā agite, & baptizef unusq; q;⁹
 uestrū in nomine Iesu Christi i remis-
 sionem peccatorum, & accipietis donū
 spiritus sancti. Vobis enim facta est
 repromissio & filijs uestris, & omnibus
 qui longe sunt, quos cunq; aduocauerit
 dominus deus noster. Alijs etiam uer-
 bis plurimis testificatus & exhortatus
 est eos dicens. Saluamini a genera-
 tione ista praua. Qui ergo libenter
 acceperūt

ἀποδείξάμενοι τὸν λόγον αὐτοῦ ἐβαπτίσθησαν, καὶ προσετέθησαν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ψυχὰς ὡσεὶ τρισχίλια. ἧσαν δὲ προσκαρτεροῦντες τῇ διδασκίᾳ τῶν ἀποστόλων, καὶ τῇ κοινωνίᾳ, καὶ τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου, καὶ ταῖς προσευχαῖς. ἐγένετο δὲ πάση ψυχῇ φόβος, πολλά τε τέρατα καὶ σημεῖα διὰ τῶν ἀποστόλων ἐγένετο. πάντες δὲ οἱ πιστεύοντες ἦσαν ἐπὶ τὸ αὐτὸ, καὶ ἔχον ἅπαντα κοινὰ, καὶ τὰ κτήματα, καὶ τὰς ὑπάρξεις ἐπίπρασον καὶ διέμενον αὐτὰ πᾶσι, καθότι ἄντις χεῖρα ἔειχε. καθ' ἡμέραν τε προσκαρτεροῦντες ὁμοθυμαδὸν ἐν τῷ ἱερῷ, κλῶντες τε κατ' ὄικον ἄρτον μετελάμβανον τροφῆς ἐν ἀλλήλας. Ἐφελόθη τι καρδίας, ἀνοῦντες τὸν δεῖον, καὶ ἔχοντες χάρισμα πρὸς ὅλον τὸν λαόν. ὃ δὲ κύριος προσετίθει τοῖς σωζομένοις καθ' ἡμέραν τῇ ἐκκλησίᾳ. ἐπὶ τὸ αὐτὸ δὲ πάλιν καὶ ἰωάννης ἀνέβαινον εἰς τὸ ἱερὸν, ἐπὶ πλὴν ὥραν ἡμέρας προσευχόμενος πλὴν ἑνὸς ἡμέρας, καὶ τῆς ἑσπέρης, χωλὸς ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ ὑπάρχων, ἐβασάζετο, ὃν ἐτίθει καθ' ἡμέραν πρὸς πλὴν ἡμέρας τῷ ἱερῷ πλὴν λεγομένων ὡραίων τοῦ αὐτῆς ἐλεημοσύνης παρὰ τῶν εἰς προσκομιζομένων εἰς τὸ ἱερὸν, ὃς ἰδὼν πάλιν καὶ ἰωάννην μέλλοντα εἰσθῆναι εἰς τὸ ἱερὸν, ἠρώτα ἐλεημοσύνην. ἀτενίσας δὲ πάλιν εἰς αὐτὸν σὺ τῷ ἰωάννῃ, εἰπε βλέψου εἰς ἡμᾶς, ὃ δὲ ἐπέχευ αὐτοῖς, προσδοκῶν τι παρ' αὐτῶν λαβῆναι. εἶπε δὲ πάλιν. ἀργύριον καὶ χρυσίον, οὐκ ὑπάρχει μοι. ὃ δὲ ἔχων, τοῦτο σοὶ δίδωμι. ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Ναζαρενοῦ, ἔγειρα καὶ περιπάτησθε. καὶ κρατήσατε αὐτὸν ἐν δεξιᾷ χειρὸς ἡγέρε. παραχρῆμα δὲ ἐσερεώθησαν αὐτοῦ αἱ βάσεις καὶ τὰ σφυρία, καὶ ὄρθα ἰσχυροῦς ἐγενήθη καὶ περιπατεῖ, καὶ ἐισήλθε σὺν αὐτοῖς εἰς τὸ ἱερὸν περιπατῶν, καὶ ἀλλομύθη καὶ αἰνῶν τὸν δεῖον. καὶ εἶδεν αὐτὸν πᾶς

acceperunt sermonē eius baptizati sūt, & appositæ sunt in die illo animæ circiter ter mille. Erant autē perseverantes in doctrina apostolorū, & cōmunicatiōe, & fractione panis, & orationibus. Fiebat autē omni animæ timor, multaq; prodigia & signa per ap̄los fiebant. Oēs autē qui credebant erant coniūcti, & habebāt omnia cōmunia. Possessionesq; & substantias uēdebāt, & diuidebant illa omnibus, prout cuiq; opus erat. Et cotidie perdurantes unanimiter in templo, & frangentes per singulas domos panem, inuicem sumebant cibū, cū exultatione & simplicitate cordis, laudantes deum & habentes gratiā apud omnem plebem. Dominus autem addebat qui salui fiebant cotidie congregationi.

III
 Simul autē Petrus & Ioannes ascende-
 debant in templū, ad horam orationis
 nonā. Et quidā uir qui erat claudus ex
 utero matris suæ baiulabat, quē pone-
 bant cotidie ad portā templi quæ dicitur
 speciosa ut peteret eleemosynā ab in-
 troeuntibus in templū. Is cū uidisset Pe-
 trum & Ioannē ingressuros in templū,
 rogabat eleemosynā. Defixis autē in eū
 oculis Petrus cū Ioanne, dixit. Aspice
 in nos. At ille intendebat in eos, sperās
 se aliquid accepturū ab eis. Petrus autē
 dixit. Argentū & aurū nō est mihi, quod
 autē habeo hoc tibi do. In nomine Iesu
 Christi Nazareni surge & ambula. Et
 apprehēsa manu eius dextera erexit eū.
 Protinus autē cōsolidatæ sunt bases ei⁹
 & plantæ. Et exiliens stetit & ambula-
 bat, & intrauit cū illis in templū ambulans
 & saliens ac laudans deū. Et uidit
 Y eum

αὐτῶν πᾶς ὁ λαὸς ἠδὲ πατέρες αὐτῶν ἐπὶ τὸν θεόν, ἐπεγίνωσκόντες αὐτῶν, ὅτι οὗτος ἦν ὁ πρὸς τὴν ἐλεημοσύνην καθήμενος ἐπὶ τῇ ὄψι τῆς πύλης τοῦ ἱεροῦ. καὶ ἐπλήθυνον τὸν δάμνουσιν καὶ ἐκείσεως ἐπὶ τῷ συμβεβηκότι αὐτῶν, κρατοῦντες δὲ τοῦ ἰαθέντος χωλοῦ τὸν πέτρον καὶ ἰωάννην, σιωέδραμε πρὸς αὐτοὺς πᾶς ὁ λαὸς ἐπὶ τῇ σοφίᾳ τῆς καλουμένης σολομῶνος ἐκθιμένοι. Ἰδὼν δὲ πῶς ἔτροσε, ἀπεκρίνατο πρὸς τὸν λαόν, ἀνδρες ἰσραηλῖται τί θυμαρίζετε ἐπὶ τούτῳ, ἢ ἡμῖν τί ἀτενίζετε, ὡς ἰδίᾳ δυνάμει ἢ εὐσεβείᾳ πεποιηκόσοι ἔπιπατέμεν αὐτόν. Ὁ θεὸς ἀβραάμ, Ἐἰσαὰκ, Ἐἰσαὰκ, ὁ δεὸς Ἰσραὴλ πατέρων ἡμῶν, ἐδόξασε τὸν πατέρα αὐτοῦ ἸΗΣΟΥΣ, ὃν ἡμεῖς παρεδωκάτε καὶ ἠερήσαοτε αὐτόν κατὰ πρόσωπον πιλάτου, κρίναντες ἐκείνου ἀπολύειν. ἡμεῖς δὲ τὸν ἄγιον καὶ δίκαιον ἠερήσαοτε, Ἐἰτήσαοτε ἄνδρα φονέα χαρτοδύνα ἡμῖν, ὃν δὲ ἀρχηγὸν φησὶ ζωῆς ἀπεκτείνετε, ὃν ὁ δεὸς ἠγάγετο ἐκ νεκρῶν, ὃν ἡμεῖς μάρτυρες ἐσμεν, καὶ ἐπὶ τῇ κρίσει τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ τῶν ὁμωρῶν ἡμεῖς οὐκ ἴδμεν καὶ οἴδατε ἐσερέωσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ, καὶ ἡ πίσις ἡ δὲ αὐτοῦ, ἐδωκεν αὐτῷ τὴν ὀλοκλήριον ταύτην ἀπέναντι πάντων ἡμῶν. καὶ νῦν ἀδελφοὶ ἰδὲ, ὅτι κατὰ ἄγνοιαν ἐπράξατε, ὡσπὺρ καὶ οἱ ἄρχοντες ἡμῶν, ὁ δὲ δεὸς ἀπροκατήγαλε διὰ σόματος πάντων τῶν προφητῶν αὐτοῦ παθεῖν τὸν ΧΡΙΣΤΟΝ ἐπληρώσειν οὕτως. μετανοήσατε οὖν Ἐπισηψάτε εἰς τὸν ἁγιασθῆναι ἡμῶν τὰς ἁμαρτίας, ὅπως ἂν ἔλθῃσι καιροὶ ἀναψύξεως ἀπὸ προσώπου τοῦ κυρίου, καὶ ἀπείλῃ τὸ προσκεκηρυγμένον ἡμῖν ἸΗΣΟΥΣ ΧΡΙΣΤΟΝ ὃν δεῖ οὐρανὸν μὲν δεῖξαι ἄχρι χρόνων ἀποκαταστάσεως πάντων ὧν ἐλάλησεν ὁ θεὸς διὰ στόματος πάντων ἁγίων αὐτοῦ προφητῶν ἀπ' αἰῶνος. Μωϋσῆς μὲν δὲ πρὸς τοὺς πατέρας εἶπεν, ὅτι προφήτης ἡμῖν ἀναστήσει κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν ἐκ

eum totus populus ambulante & laudantem deū. Agnoueruntque illū, quod ipse esset qui ad eleemosynā sedebat ad speciosam portam templi. Et impleti sunt stupore & extasi, in eo quod contigerat illi. Cum teneret autē qui sanatus fuerat claudus Petrū & Ioannem, cucurrit totus populus ad eos in porticum quæ appellatur Salomonis stupētes. Quo uiso Petrus, respondit ad populū. Viri Israelitæ quid miramini in hoc, aut nos quid intuemini, quasi nostra uirtute aut potestate fecerimus hunc ambulare? Deus Abraham, & Isaac, & Iacob, deus patrum nostrorum glorificauit filiū suū Iesum, quem uos quidē tradidistis & negastis in conspectu Pilati cū ille iudicasset esse absoluentū. Vos autē sanctū & iustū negastis, & postulastis ut uirū homicidam donaret uobis, autorem uero uitæ interfecistis, quæ deus suscitauit a mortuis, cuius nos testes sumus, & in fide nominis eius hūc quæ uos uidetis & nostis, cōfirmavit nomē suū, & fides quæ per eū est dedit ei integram sanitatē istam in cōspectu oīum uestrū. Et nunc fratres scio, quod per ignoratiam fecistis, sicut & principes uestri. Deus autē qui pronunciauerat per os omnium prophetarum suorū Christum passurū, impleuit sic. Pœniteat uos igitur & cōuertamini ut deleantur peccata uestra, ut cū uenerint tēra refrigerij a cōspectu dñi, & miserit eū quod añ predicat⁹ ē uobis Iesum Christū, quæ oportet quod cælū suscipite, usque in tēra restitutionis oīum, quæ locutus est deus per os sanctorū suorū a sæculo prophetaꝝ. Moses quod dixit. Prophetā suscitabit uobis dñs deus uester de

ἡμῶν ἢ οἰκοδομοῦντων, ὁ γενόμενος εἰς κε-
 φαλῶν γωνίας. Ἐν οὐκ ἔστιμ ἐν ἄλλω οὐδενὶ ἡ-
 σωτηρία, οὔτε γὰρ ὄνομά ὄζειν ἔπερον ὃ δεδο-
 μῶν ἐν ἀνθρώποις ἐν ᾧ δ' ἔσωθῆναι ἡμᾶς.
 θεωροῦντες δὲ πῶς ἦ πέρου παρρησίαν ἡ ἰω-
 ἀννο, καὶ καταλαβόμενοι, ὅτι ἀνθρώποι ἀγράμ-
 ματοὶ εἰσι καὶ ἰδιῶται, ἐθαύμαζον ἐπεγίνω-
 σκόντες αὐτούς, ὅτι σὺν τῷ ἸΗΣΟΥ ἦσαν, τὸν
 δὲ ἀνθρώπον βλέποντες σὺν αὐτοῖς, ἐσῶτα ἦ-
 τε θεραπευμῶν. οὐδὲν ἔιχον ἀνταπεῖν, κε-
 λεύσαντες δὲ αὐτοὺς ἔξω ἔσωερίσθαι ἀπελ-
 θῆν, σωέβαλον πρὸς ἀλλήλους, λέγοντες.
 τί ποιήσομεν τοῖς ἀνθρώποις τούτοις, ὅτι
 μὴ ἔγνωσθον σημεῖον γέγονε δι' αὐτῶν, πᾶσι
 σι τοῖς κατοικοῦσιν Ἱερουσαλὴμ φανερόν, καὶ
 οὐδὲν δωάμεθα ἀρνήσασθαι, ἀλλ' ἵνα μὴ ἐπι-
 πλεῖον διανεμηθῆν εἰς τὸν λαόν, ἀπειλῆ ἀπα-
 λκώμεθα αὐτοῖς, μηκέτι λαλῆν ἐπὶ τῷ ὀ-
 νόματι τούτῳ μηδενὶ ἀνθρώπων, καὶ καλέ-
 σαντες αὐτούς, πᾶσι βλάστησιν αὐτοῖς τὸ καθόλου
 μὴ φθέγγεσθαι μηδὲ διδάσκειν ἐπὶ τῷ ὀνόμα-
 τι ἸΗΣΟΥ. ὃ ἦ πέτρος Ἐὐαγγέλιον ἀποκριθεῖς
 τὸν πρὸς αὐτούς, εἶπορ. εἰ δὲ δικαίον ὄζειν ἐν ὀ-
 πσιον ἦ θεῶν, ἡμῶν ἀκούειν μᾶλλον ἢ τῶν θεῶν,
 κρίνατε, οὐδὲν δωάμεθα ἢ ἡμῶν ἀξιοδομεν καὶ
 ἡκούσαμεν μὴ λαλῆν. οἱ ἦ προσαπελοσάμε-
 νοι, ἀπέλυσαν αὐτούς, μηδὲν ἐνείσκοντες τὸ
 πῶς κολάσον αὐτοὺς διὰ τὸν λαόν, ὅτι πάν-
 τες ἰδοῦσιν τὸν δεῖν ἐπὶ τῷ γεγονότι. ἐ-
 πὶ ἦ ἡμῶν πλειόνων τεσσεράκοντα ὁ ἀνθρώπος
 ἐφ' ὃν ἐγεγόνε ὃ σημεῖον τῆτο φθὶ ἰάσεως.
 ἀπολυθέντες δὲ, ἦλθον πρὸς τοὺς ἰδίους, καὶ
 ἀπήγγελλον ὅσα πρὸς αὐτοὺς οἱ ἡγεῖταις ἔ-
 οι πρεσβύτεροι εἶπον. οἱ ἦ ἀκούσαντες ἠμοθυ-
 μαδῶν ἦσαν φωνῶν πρὸς τὸν δεῖν Ἐἶπον.
 Δέσποτα σὺ ὁ δεῖς, ὁ ποιήσας τὸν οὐρανὸν καὶ
 πῶν γῆν καὶ πῶν θάλασσαν, Ἐπᾶντα τὰ ἐν ἡ-
 τοῖς, ὁ διὰ στόματος δαβὶδ πατρός σου ἐἶπὸν
 ἵνα τί ἐφρῶν ἔθνη, καὶ λαοὶ ἐμελέτησαν
 κερῆ

uobis ædificantibus, q̄ factus est in ca-
 put anguli, & nō est ī alio quoq̄ salus.
 Nec enim aliud nomen est sub cœlo cæ-
 tū hoibus, in quo oporteat nos saluos
 fieri. Vidētes aut̄ Petri libertatē & Ioā-
 nis, & cōperto q̄ hoies essent illiterati &
 idiotæ, admirabant̄, & agnoscebāt eos
 quod cū Iesu fuissent, hoiem quoq̄ ui-
 dentes stantē cū eis qui sanatus fuerat,
 nihil poterant contradicere. Iussis aut̄
 illis e consilio discedere, cōferebāt inter
 sese dicētes. Quid faciem⁹ hoibus istis?
 Qm̄ quidē notū signū factū est p̄ eos
 oibus habitantibus Hierusalē. Manife-
 stum est, & nō possum⁹ negare. Sed ne
 amplius diuulget̄ in populum, cōmine-
 mur eis ne ultra loquant̄ in noie hoc
 ulli hoim. Et accersitis illis denunciaue-
 runt ne omnino loquerent̄, neq̄ doce-
 rent in noie Iesu. Petrus uero & Ioan-
 nes r̄ndentes, dixerunt ad eos, an iustū
 sit in conspectu dei uos potius audire,
 q̄ deū, iudicate. Nō em̄ possumus q̄ ui-
 dimus & audiui⁹ nō loqui. At illi ad-
 ditis minis dimiserūt eos, nihil inueniē-
 tes quō punirent eos propter pplm, q̄
 oēs glorificabant deum super eo quod
 acciderat. Annorū enim erat amplius
 quadraginta homo, in quo factum fue-
 rat signū istud sanitatis. Dimissi aut̄ ue-
 nerunt ad suos, & annunciauerunt eis
 q̄cunq̄ sibi principes sacerdotū & seni-
 ores dixerant. Qui cū audissent, unani-
 miter leuauerunt uocem ad deum, & di-
 xerunt. Domine tu deus qui fecisti cœ-
 lum & terram mare, & omnia quæ in
 eis sunt, qui per os patris nostri Da-
 uīd pueri tui dixisti. Quare fremue-
 runt gentes, & populi meditati sunt
 inania.

κενά, παρήκασαν οἱ βασιλεῖς ἔτι γῆς καὶ οἱ
 ἄρχοντες σωθήκασαν ἐπὶ τὸ αὐτὸ, καὶ τῷ κυ
 ρίου, καὶ τῷ ΧΡΙΣΤΟΥ αὐτοῦ. Σωθήκασαν δὲ
 ἐπ' ἀληθείας ἐπὶ τὸν ἅγιον παῖδά σου ΙΗΣΟΥ
 ΣΟΤΗΝ, ὃν ἔχρισας, ἠρώδης τε καὶ Πόντιος πῆ
 λατος, σὺν ἔθνεσι καὶ λαοῖς Ἰσραὴλ, ποιή
 σα ὅσα ἡ χεὶρ σου, καὶ ἡ βουλή σου προώρισε
 γενέσθαι, καὶ τὰ νῦν κύριε ἐπίδ' ἐπὶ τὰς ἀπει
 λὰς αὐτῶν, καὶ ὁὖς τοῖς δούλοις σου μετὰ παρ
 ῥησίας πάσκι λαλῆν τὸν λόγον σου ἐν τῷ πλῆ
 χῆρά σου ἐκτείνε με εἰς ἴαση, καὶ σημεῖα καὶ
 τέρατα γενέσθαι διὰ τοῦ ὀνόματός τοι ἁγίου
 παιδός σου ΙΗΣΟΥ, καὶ δεηθέντων αὐτοῦ, ἔσα
 λένθη ὁ τόπος ἐν ᾧ ἦσαν συνηγμένοι, καὶ ἐ
 πωλήθησαν ἅπαντες, πνεύματες ἁγίου, καὶ
 ἐλάλουν τὸν λόγον τοῦ θεοῦ μετὰ παρρησίας.
 τοῦ δὲ πλῆθους τῶν πισθυσάντων ἦν ἡ καρδία
 καὶ ἡ ψυχὴ μία, καὶ οὐδὲ εἰς τί τι ἕως ἀρχόν
 των αὐτοῦ, ἔλεγεν ἰδίον εἶναι, ἀλλ' ἦν αὐτοῖς
 ἅπαντα κοινά, καὶ μεγάλη δυνάμει ἀπεδί
 δυν τὸ μαρτύριον οἱ ἀπόστολοι ἐπὶ ἀναστάσε
 σως τοῦ κυρίου ΙΗΣΟΥ, χάρις τε μεγάλη ἦν
 ἐπὶ πάντας αὐτούς, οὐδὲ ἔτι εἰς τις ὑπῆρ
 χεν ἐν αὐτοῖς, ὅσοι γὰρ κήρυξεν χωρίων ἢ οἱ
 κῆρ ὑπῆρχον, πωλῶντες ἑφῆρ τὰς τιμὰς
 τῶν πηρασκομιῶν, καὶ ἐτίθειν πρὸς τοὺς πό
 δας τῶν ἀποστόλων, διεδίδου δὲ ἕκαστος καθ'
 ὅτι ἄντις χεῖρα ἔιχεν. Ἰωσῆς δὲ ὁ ἐπικληθεὶς
 βαρνάβας ἀπὸ τῶν ἀποστόλων, ὃς ἐστὶν ἡγὼς πρὸς
 κλήσεως λθύντης, κύριος τῶν ἁγίων, ἠπάρε
 χοντος αὐτῷ ἀγροῦ, πωλήσας ἕνεκεν τὸ χρεὶ
 μα καὶ ἔθηκε πρὸς τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων.
 Ἄνις δὲ τῆς ἀνωμίας ὀνόματι σὺν σαφείρῃ
 τῆ γυναικὶ αὐτοῦ ἐπώλησε κτήμα καὶ ἔνοση
 σατ ἀπὸ τοῦ ἡμῶν σωφροσύνης καὶ τῆ γυναικὸς
 αὐτοῦ, καὶ ἐνέγκας μέρος τὴν ἀρὰ τοὺς πό
 δας τῶν ἀποστόλων ἔθηκεν. εἶπε δὲ πέτρος.
 Ἀνανία διὰ τί ἐπλήρωσεν ὁ σατανᾶς τὴν καρ
 δίαν σου, ψεύσασθαι σε δὲ πνεῦμα τὸ ἅγιον,
 καὶ νοσήσει

inania. Astiterunt reges terræ, & princi
 pes cōuenerunt in unū aduersus dñm,
 & aduersus Christū eius: Cōuenerūt
 enim uere aduersus sanctum puerum
 tuū Iesum quem unxeras, Herodes si
 mul & pōtius Pilatus cū gētibus & po
 pulis israel, ad faciēdū q̄cūq; man⁹ tua
 & consiliū tuum prius decreuerat ut fie
 rent. Et nunc dñe aspice in minas corū
 & da seruis tuis cū omni fiducia loqui
 uerbū tuū, manū tuam porrigendo in
 hoc ut sanatio & signa & p̄digia fiāt p
 nomē sancti filij tui Iesu. Et cū orassent
 illi, mot⁹ est locus i quo erāt cōgregati,
 & repleti sunt oēs spū sancto, & loque
 bantur uerbū dei cū fiducia. Multitudi
 nis autē credētīū erat cor unū & anima
 una, nec quisq; eorū q̄ possidebat aliqd
 suū esse dicebat, sed erant illis oia coia.
 Et uirtute magna reddebāt apostoli te
 stimonium resurrectionis domini Ie
 su, & gratia magna erat super omnes il
 los. Neq; enim quisq; egens erat inter
 illos. Quotquot em̄ possessores agroꝝ
 aut domoꝝ erant, uēdentes afferebāt
 precia eorū q̄ uendita fuerant, & pone
 bāt añ pedes ap̄toꝝ. Distribuebat autē
 singulis prout cuiq; op⁹ erat. Ioses autē
 q̄ cognoiat⁹ est Barnabas ab aplis, qd̄
 est fili⁹ cōsolatiōis, leuites cyprius gene
 re, cū haberet agrū uēdidit eū, & attulit
 preciū & posuit ad pedes apostolorū.
Uir autē qdā noīe Ananias cū Sapphi
 ra uxore sua uendiderat possessionē &
 sepofuerat de p̄cio, conscia etiā uxore
 sua, & afferens partem quandā, ad pe
 des apostolorum posuit. Dixit autem
 Petrus Anania. Cur impleuit Satanas
 cor tuum, ut mentireris spiritui sancto,
 Y 3 & fraudare

Ἐνοσθίσαοδαί σε ἀπὸ φιλίᾳ μὴ τῷ χωρίου·
 οὐχὶ μίση σοι ἔμμε, Ἐπραθὲν ἔν τῇ σῆ δὲ
 σοία ὑπῆρχε; τί ὅτι ἔθου ἔν τῇ καρδίᾳ σε τὸ
 πρᾶγμα τοῦτ; οὐκ ἐβύσω ἀνθρώποις, ἀλλὰ
 τοῖ θεῷ. ἀκούωμ δὲ ἀνανίας τοὺς λόγους τῶ
 τουε, πεσῶμ δὲ ἐβύξε, καὶ ἐγλύετο φόβῳ μέ
 γαε ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας ταῦτα·
 ἀνασάντες δὲ οἱ νεώτεροι, σωέσφλαμ αὐτὸμ
 καὶ δὲνέγκαντες ἔθαψαμ. ἐγλύετο δὲ ὡε
 ὡρῶμ τριῶμ διάσκημα, καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ μὴ
 εἰδῶια τὸ γεγονός, εἰσῆλθεμ. ἀπεκρίθη δὲ
 αὐτῇ ὁ πῆτρῳ· εἰπέ μοι, εἰ τοσοῦτου τὸ
 χωρίου ἀπέδοδε. ἡ δὲ εἶπε, καὶ τοσοῦτου.
 ὁ δὲ πῆτρῳ· εἶπε πρὸς αὐτῶν, τί ὅτι σωει
 φωνήθη ὑμῖν περᾶσαι τὸ πνεῦμα κυρίου;
 ἰδοὺ οἱ πόδες τῶ θαψάντων τὸμ ἀνδρα σε,
 ἐπὶ τῇ θύρᾳ, Ἐδὲοῖσουσί σε, ἐπέσε δὲ παρα
 χεῖμα πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ καὶ δὲβύξεν.
 εἰσελθόντες δὲ οἱ νεανίσκοι, ἔυρομ αὐτῶν νε
 κρᾶμ, Ἐδὲνέγκαντες ἔθαψαμ πρὸς τὸμ ἀν
 δρα αὐτῶ, καὶ ἐγλύετο φόβῳ μέγαε ἐφ' ὅ
 λλω τῶ ἐκκλησίᾳ, Ἐπὶ πάντας τοὺς ἀ
 κούοντας ταῦτα. Διὰ δὲ τῶν χειρῶν τῶν αὐ
 ποσόλων ἐγίνετο σημεῖα καὶ τέρατα ἔν
 τοῖ λαῷ πολλά, καὶ ἦσαν ὁμοθυμαδὸν ἅ
 παντες ἔν τῇ σοᾶ Σολομῶνι. τῶν δὲ λοι
 πῶν οὐδεὶε ἐτόλμα κολλᾶσθαι αὐτῶ, ἀλλ'
 ἐμεγάλωεμ αὐτοὺς ὁ λαός. μάλλον δὲ
 προσετίθοντο πιστεύοντες τοῖ κυρίῳ πλῆ
 θη, ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν, ὡε τε κατὰ τὰς
 πλατείας ἐκφέρου τοὺς ἀδενεῖε, καὶ τιθέ
 ναι ἐπὶ κλινῶν καὶ κραβάτων, ἵνα ἐρ
 χομλίου πῆτρου, καὶ ἡ σκιά ἐπισκιάσῃ ἡ
 νὶ αὐτῶν, σωήρχετο δὲ καὶ τὸ πλῆθος τῶ
 πῆτρου πόλειμ εἰε ἱερουσαλήμ, φέροντες
 ἀδενεῖε καὶ ὀχλουμλίους ὑπὸ πονομάτων
 ἀκαθάρτων, οἱ ἄνεε ἐθεραπεύοντο ἅπαντες.
 ἀνασᾶς δὲ ὁ ἀρχιερεὺε καὶ πάντες οἱ σω
 δυτῶ, ἡ ὄσα ἄρεσίε τῶν σαδδουκαίων
 ἐπλήθησαν

& fraudates de precio agri? Nonne
 manens tibi manebat, & uenundatum
 in tua erat potestate? Quare posuisti
 in corde tuo rem istā? Non es menti
 tus hominibus sed deo. Audiens au
 tem Ananias hæc uerba, collapsus ex
 pirauit. Et factus est timor magnus su
 per omnes qui audierunt hæc. Surgen
 tes autem iuuenes amouerunt eum, &
 elatum sepelierunt. Factum est aut fer
 me horarū triū interuallū, & uxor ipsi
 nesciēs quod factū fuerat introiuit. Re
 spondet aut ei Petrus. Dic mihi, Num
 tantū agrū uēdidisti? At illa dixit. Etiā
 tantū. Petrus aut ad eam. Cur conspira
 stis inter uos ut tentaretis spm dñi? Ec
 ce pedes eorū qui sepelierunt uirū tuū
 ad ostiū adsunt & efferēt te. Cōfestim
 aut cecidit ad pedes ei, & expirauit. In
 gressi aut iuuenes repererunt illā mor
 tuam, & extulerunt ac sepelierūt iuxta
 uirū suum. Et factus est timor magnus
 in uniuersā cōgregationē, & in oēs q au
 diebāt hæc. Per manus aut apostolorū
 fiebant signa & prodigia multa in ple
 be. Et erant unanimiter oēs in porticu
 Salomonis. Cæterorū aut nemo aude
 bat se cōiungere illis, sed magnificabat
 eos populus. Magis aut accrescebat cre
 dentiū dño multitudo uirorūq; ac mu
 lierum, ita ut in plateas exportarent in
 firmos, & ponerent in lectulis ac graba
 tis, ut ueniētis Petri uel umbra obūbra
 ret aliquem illoz. Conueniebat autē &
 multitudo uicinarū ciuitatū Hierusalē,
 afferētes agros & uexatos a spiritibus
 immundis, q sanabantur omnes. Exur
 gens aut princeps sacerdotū & omnes
 qui cum illo erant, quæ est factio saddu
 ceorum

ἐπλήθησαν ζήλου, καὶ ἐπέβαλον τὰς χεῖ-
 ρας αὐτῶν ἐπὶ τοὺς ἀποστόλους, ἔθεντο αὐ-
 τοὺς ἐν τῆρσιν δημοσίαις. Ἄγγελος δὲ κυρίου
 διὰ ᾧ νυκτὸς ἴωσιζε τὰς θύρας, ᾧ φυλα-
 κῆς, ἠγαγὼν τὸ αὐτὸς εἶπε. πορεύεσθε κῆ-
 σαθένης λαλῆτε ἐν τῷ ἱερῷ τῷ λαῷ πάν-
 τα τὰ ῥήματα ᾧ ζωῆς ταύτης. ἀκούσωτες ἡ-
 εἰσηλθόν ὑπὲρ ὅμορον εἰς τὸ ἱερὸν καὶ ἐδί-
 δασκομ. παραγενόμενος δὲ ὁ ἀρχιερεὺς ἔ-
 δι σὺ αὐτῶ σωκεάλεσαμ τὸ σωέδριον καὶ
 πᾶσαμ πλὴν γεροσίαμ ἡῶν ἰσραήλ, καὶ
 ἀπέσελαμ εἰς τὸ δεσμοτήριον ἀχθῶσα αὐ-
 τοὺς. οἱ δὲ ὑπκρέτα παραγενόμενοι, οὐχ
 ἔυρον αὐτοὺς ἐν τῇ φυλακῇ, ἀναστρέφαντες δὲ
 ἀπήγγελαμ λέγοντες, ὅτι τὸ μὲν δεσμοτῆ-
 ριον ἔυρομεν κεκλεισμένων ἐν πάσῃ ἀσφα-
 λείᾳ, καὶ τοὺς φύλακας ἔξω ἐσῶτας προ-
 τῶν θυρῶν. ἀνοίξαντες δὲ, ἔσω θυρῆνα ἐν-
 ρομῆ. ὡς δὲ ἤκουσαμ τοὺς λόγους τού-
 τους, ὅτε ἰσρένης καὶ ὁ στρατηγὸς τοῦ ἱεροῦ,
 καὶ οἱ ἀρχιερεῖς διήκωροσω περὶ αὐτῶν,
 τί ἄμ ἡγῶιτο τοῦτο, παραγενόμενος δὲ
 ἄπῃγγελεμ αὐτοῖς, ὅτι ἰδοὺ οἱ ἄνδρες
 οὗς ἔδεσθε ἐν τῇ φυλακῇ, εἰσὶν ἐν τῷ ἱερῷ
 ἐσῶτες καὶ διδάσκοντες τὸν λαόν. τότε ἀ-
 πειλῶν ὁ στρατηγὸς σὺ τοῖς ὑπκρέταις
 ἡγαγεμ αὐτοὺς οὐ μετὰ βίας. ἐφοβοῦν-
 το γὰρ τὸν λαόν, ἵνα μὴ λίθαδῶσιμ. ἄ-
 γαγόντες δὲ αὐτοὺς ἔεσσαμ ἐν τῷ σω-
 ἐδίῳ, καὶ ἐπκρώτησαμ αὐτοὺς ὁ ἀρχιε-
 ρεὺς λέγων. οὐ παραγγείλα παραγγείλα-
 μεμ ὑμῖν, μὴ διδάσκεμ ἐπὶ τὸ ὄνομα τῆ
 τούτῳ; καὶ ἰδοὺ πεκλήρωκατε πλὴν ἱε-
 ρουσαλήμ τῆς διδασκῆς ὑμῶν, καὶ βοῦ-
 λεσθε ἐπαγαγῆμ ἐφ' ἡμᾶς τὸ αἷμα τοῦ
 ἀνθρώπου τούτου. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ πῆ-
 τρος καὶ οἱ ἀπόστολοι, εἶπον. παδαρχῆμ
 δὲ δεῶ μᾶλλον, ἢ ἀνθρώποις. ὁ δεδῶ-
 τῶν πατέρων ἡμῶν, ἡγαρεμ ἸΗΣΟΥΝ,
 ὃν ὑμεῖς

eorum repleti sunt zelo, & iniecerunt
 manus in apostolos, & posuerunt eos
 in custodia publica. Angelus autē domi-
 ni per noctem aperuit ianuas carceris,
 Et eductis illis dixit. Ite, & stātes loqui
 mini in templo plebi omnia uerba ui-
 tae huius. Qui cū audissent intrauerunt
 diluculo in templum & docebant. Ad-
 ueniens autem princeps sacerdotum &
 qui cum eo erant, conuocauerunt conci-
 lium & uniuersum seniorum ordinē fi-
 liorum Israel & miserunt ad carcerem,
 qui adducerent eos. Cum autem ue-
 nissent ministri, & nō inuenissent illos,
 reuersi nunciauerunt dicentes. Carcerē
 quidem inuenimus clausum cum omni
 diligentia, & custodes foris stantes ante
 ianuas. Cum aperuissemus autem, ne-
 minem intus inuenimus. Vt autē audie-
 rūt hos sermones & sacerdos & magi-
 stratus tēpli & principes sacerdotū, am-
 bigebant de illis qd nā hoc futuz esset.
 Adueniens autē quidam nunciauit eis.
 Ecce uiri quos posueratis in carcerē, sūt
 in templo stantes, & docentes popu-
 lum. Tunc abiit magistratus cum mi-
 nistris, & adduxit illos sine uī. Time-
 bant enim populum, ne lapidarentur.
 Et cum adduxissent illos, statuerunt in
 concilio. Et interrogauit eos princeps
 sacerdotum, dicens. Nonne praecipien-
 do praecipimus uobis, ne doceretis in
 nomine isto? Et ecce replestis Hierusa-
 lem doctrina uestra, & uultis induce-
 re super nos sanguinem hominis istius.
 Respondens autem Petrus & apo-
 stoli dixerunt. Obedire oportet deo
 magis quam hominibus. Deus pa-
 trum nostrorum suscitauit Iesum,

Y 4 quem

ὅμνῃ διεχίρῃσαοθε κρεμάσασαυτες ἐπὶ ζύλῳ.
 τοῦτομ ὁ θεὸς ἀρχηγὸμ κη σωτῆρα ὑψωσε τῆ
 δεξιᾷ αὐτοῦ, δοῦσα μετάνοιαμ τοῦ Ἰσρα-
 ῆλ, καὶ ἄφεσιμ ἁμαρτιῶμ, καὶ ἡμᾶς ἐσμῆν
 αὐτοῦ μάρτυρες τῶν ῥημάτων τούτων, ὅτι
 πνεῦμα δὲ τὸ ἅγιον, ὃ ἐδωκεμ ὁ θεὸς τοῖς
 παθερχοῖσιμ αὐτῶ. οἱ δὲ ἄκόντες διεπί-
 οντο καὶ ἐβουλεύοντο ἀνελεῖν αὐτούς, ἀνα-
 σᾶς δ' ἐτίς ἐν τοῦ σωεδρίῳ φαρισαῖος ὀνό-
 ματι γαμαλιήλ, νομοδιδάσκαλος τίμιος
 παντὶ τοῦ λαῶ, ἐκέλευσε ἐξῶ βραχῦτι τοὺς
 ἀποσόλους ποιῆσαι. εἶπε τε πρὸς αὐτούς, ἀν-
 δρες Ἰσραηλίται προσέχετε ἑαυτοῖς ἐπὶ τῆς
 ἀνθρώποις τῶτοις, τί μέλλετε πράσασθαι, πρὸ
 γὰρ τούτων τῶν ἡμερῶν ἀνέστη θουδᾶς λέ-
 γων ἵνα ἑαυτῶν, ὡς προσεκολληθῆ ἀριθμὸς
 ἀνδρῶν ὡσεὶ τετρακοσίωμ, ὃς ἀνθρώκη καὶ πάν-
 τες ὅσοι ἐπεῖθοντο αὐτῶ, διελύθησαν καὶ ἐξ-
 ῶντο εἰς οὐδέμ, μετὰ τοῦτομ ἀνέστη Ἰουδαῖος
 ὁ γαλιλαῖος ἐν ταῖς ἡμέραις ἐν ἀπογρα-
 φῆς, καὶ ἀπέσχε λαὸμ ἰκανὸμ ὀπίσω αὐτῶ.
 κακῆν ἀπώλετο, καὶ πάντες ὅσοι ἐπέ-
 θον αὐτῶ, διεσκορπίθησαν. καὶ τὰ νῦν λέ-
 γω ὑμῖν, ἀπόστητε ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων τού-
 των, καὶ εἰσατατε αὐτούς, ὅτι ἑὰμ ἢ εἰς ἀνθρώ-
 πων ἢ βουλή, ἢ τὸ ἔργον τοῦτο, καταλυθήσε-
 ται; εἰ δὲ ἐκ θεοῦ εἴμ, οὐ δύναοθε καταλυ-
 σαι αὐτό, μήποτε καὶ θεομάχοι ἐυρεθῆτε.
 ἐπεὶ ὀθισαμ δὲ αὐτῶ καὶ προσκαλεσάμενοι
 τοὺς ἀποσόλους, εἶραντες παρήγαλαμ μὴ
 λαλεῖν ἐπὶ τοῦ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἀπέ-
 λυσαμ αὐτούς, οἱ μὲν οὖν ἐπορεύοντο χαίρον-
 τες ἀπὸ προσώπου τοῦ σωεδρίου, ὅτι ὑπέ-
 ρη ὀνόματι αὐτοῦ κατηξιώθησαν ἀτιμα-
 σθῆναι, πᾶσαμ τε ἡμέρῃ ἐν τοῦ Ἰερῶ, καὶ κατ' ὁ-
 κορδουκ ἐπαύοντο διδάσκοντες, καὶ εὐαγ-
 γελίζόμενοι Ἰησοῖν τὸμ Χριστόν.

Ἐμ δὲ ταῖς ἡμέραις ταύταις πληθυσά-
 των τῶμ μαθητῶν, ἐγένετο γογγυσμὸς τῶμ
 ἑλλιωσῶμ

quē uos interemistis suspendentes in li-
 gno. Hunc principē & saluatorem deus
 exaltauit dextera sua ad dandā pœni-
 tentiam Israel & remissionē peccatorū,
 & nos sumus ei testes horū uerboꝝ. In
 sup aut & spūs sctūs, quē dedit deo obe-
 diētibus illi. Hæc aut cū audissent disse-
 cabantur, & consultabant ut interfice-
 rent illos. Surgens autem quidā in con-
 cilio pharisæꝝ nomine Gamaliel legis
 doctor honorabilis uniuersæ plebi, ius-
 sit ut paulisper secederent foras aposto-
 li. Dixitq; ad illos. Viri Israelitæ atten-
 dite uobis super hominibus istis, quid
 acturi sitis. Ante hos enim dies extitit
 theudas dicens se esse aliquem, cui con-
 sensit numerus uirorū circiter quadrin-
 gentorum, qui occisus est, & omnes qui
 credebāt ei dissipati sunt, & redacti ad
 nihilum. Post hunc extitit Iudas Gali-
 læus in diebus p̄fessionis, & auertit po-
 pulum post se. Et ipse periit, & omnes
 quotquot cōsenserant ei dispersi sunt.
 Et nunc dico uobis, abstinete ab homi-
 nibus istis, & sinite illos. Qm̄ si ē ex ho-
 nibus consiliū aut opus hoc, dissoluēt,
 si uero ex deo est, nō potestis dissolue-
 re, ne quādo & deo repugnare reperia-
 mini. Consenserunt aut illi, & cū aduo-
 cassent apostolos cæsis denūciauerunt,
 ne omnino loquerent̄ in nomine Iesu,
 & dimiserunt eos. Et illi quidem ibant
 gaudentes a conspectu cōciliū, quod di-
 gni habiti essent ut p̄ nomine eius con-
 tumeliam paterētur. Et cotidie in tem-
 plo & circa domos nō cessabant docere
 & euangelizare Iesum Christum.

In diebus autem illis crescente nume-
 ro discipulorum, ortum est murmur
 græcorū

VI

ἑλλήνων πρὸς τοὺς ἑβραῖους, ὅτι παρέβω-
 ροῦτο ἐν τῇ διακονίᾳ τῆ καθήμενῆς αἰχλί-
 ρου αὐτῆς, προσκαλεσάμενοι δὲ οἱ δώδεκα
 τὸ πλῆθος τῶν μαθητῶν, ἔειπον, οὐκ ἀριστόν
 ἔστι ἡμᾶς καταλείψαντας τὸν λόγον τοῦ
 θεοῦ, διακονεῖν τραπέζαις. ἐπισκέψαθε οὖν
 ἀδελφοὶ ἀνδρας ἃς ὑμῶν μαρτυροῦμεν
 ἐπὶ αὐτοῖς, πλήρεις πνεύματος ἁγίου, καὶ σοφίας,
 ὃν κατεθήσομεν ἐπὶ τῆς κρίσεως ταύτης. ἡ
 μῆς δὲ τῆ προσδοχῆς, καὶ τῆ διακονίας τοῦ λό-
 γου προσκαρτερήσομεν, καὶ ἡρεσεμ ὁ λόγος
 ἐνώπιον πάντων τοῦ πλήθους, καὶ ἐξελέξαν-
 το σέβαστον, ἄνδρα πλήρη πίστεως, καὶ πνεύ-
 ματος ἁγίου, καὶ κρίσεως, καὶ πρόχρονον
 καὶ νικόνορα, καὶ τίμωννα, καὶ παρμενᾶν, καὶ
 νικόλαον προσκλυτομ ἀντιόχεια, ὃν ἐση-
 σαρ ἐνώπιον τῶν ἀποστόλων, καὶ προσβυθά-
 μνοι, ἐπέθηκαν αὐτοῖς τὰς χεῖρας. ὁ δὲ λό-
 γος τοῦ θεοῦ ἠθύνετο, καὶ ἐπληθύνετο ὁ ἀρι-
 θμὸς τῶν μαθητῶν ἐν ἱερουσαλήμ σφόδρα,
 πολλοὶ τε ἄλλοι τῶν ἑβραίων ὑπέκκομον τῆ πί-
 σε. στέφανος δὲ πλήρης πίστεως καὶ δυνά-
 μιος, ἐποίησεν τέρατα καὶ σημεῖα μεγάλα ἐν
 τῷ λαῷ. ἀνέστησαν δὲ ἱερεῖς τῶν ἐκ τῆς συνα-
 γωγῆς, φιλεργόμωνος λίβερτίνομ, καὶ κερ-
 ναίωμ, καὶ ἀλεξανδρέωμ, καὶ τῶν ἀπὸ κίλικί-
 ας, καὶ ἀσίας, συζητοῦντες τῷ στέφανω, καὶ
 οὐκ ἴσχυον ἀντιστῆναι τῇ σοφίᾳ, ὅτι τῷ πνεύ-
 ματι ᾧ ἐλάλει, τότε ὑπέελαρον ἄνδρας λέ-
 γοντας, ὅτι ἀκκόαμην αὐτῷ λαλοῦντος
 ῥήματα βλάσφημα εἰς μωσῆν καὶ τὸν θεόν.
 συνεκίνησαν τε τὸν λαόν καὶ τοὺς πρεσβυτέ-
 ρους, ὅτι τοὺς γραμματεῖς, καὶ ἐπιστάτας, συ-
 νέστασαν αὐτόν, καὶ ἤγαγον εἰς τὸ συνέ-
 δριον, ἔσκον τε μάρτυρας Ἰουδαίους, λέγον-
 τας, ὁ ἄνθρωπος οὗτος ὃν παύεται ῥήματα
 βλάσφημα λαλῶν κατὰ τοῦ τόπου τοῦ ἁ-
 γίου τούτου καὶ τοῦ νόμου. ἀκκόαμην γὰρ
 αὐτῷ λέγοντος, ὅτι ὁ ἰησοῦς ὁ ναζαρεῖος,
 οὗτος κατὰ

græcorum aduersus hebræos. eo q̄ de-
 spercerentur in ministerio cotidiano ui-
 duæ eorū. Aduocata autem duodecim
 multitudine discipulorū dixerunt. Nō
 est æquū, ut derelicto sermone dei mi-
 nistremus mēsis. Cōsiderate ergo frēs
 uiros ex uobis boni testimonij septē,
 plenos spiritu sancto & sapiētia, quos
 constituamus in hunc usum. Nos uerō
 orationi & ministerio uerbi instantes
 erimus. Et placuit sermo coram omni
 multitudine. Et elegerunt Stephanum
 uirum plenum fide & spiritu sancto, &
 Philippū, & Prochorū, & Nicanorē, &
 Timonem, & Parmenam, & Nicolaū
 aduenam Antiochenū. Hos statuerūt
 in conspectu apostolorum, & cū ora-
 sent imposuerunt eis manus. Et uerbū
 domini crescebat, & multiplicabat̄ nu-
 merus discipulorū in Hierusalē ualde.
 Multa etiam turba sacerdotū obedie-
 bat fidei. Stephanus aut̄ plenus gratia
 & fortitudine faciebat̄ prodigia & signa
 magna in populo. Surrexerūt aut̄ qui-
 dam de synagoga quæ appellatur liber-
 tinorum, & Cyrenensiū, & Alexandri-
 norum, & eorū q̄ erant a Cilicia & Asia
 disputantes cū Stephano, & non pote-
 rant resistere sapientiæ & spūi qui loq̄-
 batur. Tunc summiserunt uiros qui di-
 cerent, Audiuius eum dicentem uer-
 ba blasphemix in Mosen & deum. Cō-
 moueruntq; plebem & seniores & scri-
 bas, & inuadentes corripuerunt eum,
 & adduxerunt in concilium, & statue-
 runt falsos testes qui dicerent. Homo
 iste non cessat loqui uerba aduersus lo-
 cum sanctū hūc & legem. Audiuius
 enim eum dicentem, Iesus Nazarenus
 hic destruit

blasphemat

hic destruit

οὗτος καταλύσει τὸν τόπον τῶν υἱῶν, καὶ ἀλλά-
 ξει τὰ ἔθνη ἃ ἐπέδωκεν ἡμῖν Μωϋσῆς, καὶ ἀ-
 τενίσαντες εἰς αὐτὸν ἅπαντες οἱ καθιζόμενοι
 ἐν τῷ σωεδρίῳ, εἶδον τὸ πρόσωπον αὐτοῦ
 ὡς εἰ πρόσωπον ἀγγέλου. εἶπε δὲ ὁ ἀρχι-
 ερεύς, εἰ ἄρα ταῦτα οὕτως ἔχει, ὃ δὲ ἔφη, ἄν-
 δρες ἀδελφοί, Ἐπαύσατε, ἀκούσατε. ὁ δεὸς
 φησὶ δόξης ὡφθη τῷ πατρὶ ὑμῶν Ἀβραάμ, ὅμ-
 νη ἐν τῇ μεσοποταμίᾳ, πρὶν ἢ κατοικῆσαι
 αὐτὸν ἐν Χαρρᾶν, καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν. ἔξ-
 ελθε ἐκ γῆς σου, Ἐκ γῆς σουγενεῖας σου,
 καὶ δεῦρο εἰς γῆν ἣν ἄρ σοι δείξω. τότε ἔβη
 ἐκ γῆς Χαλδαίων, κατῴκησεν ἐν Χαρ-
 ρᾶν. κακῶθεν μετὰ τὸ ἀποθανεῖν τὸν πατέ-
 ρα αὐτοῦ, μετῴκησεν αὐτὸν εἰς τὴν γῆν Ταύ-
 τιν, εἰς ἣν ὑμεῖς νῦν κατοικεῖτε, καὶ οὐκ εἶδω-
 κεν αὐτῷ κληρονομίαν ἐν αὐτῇ, οὐδὲ βῆμα
 ποδός, Ἐπέκειλετο αὐτῷ δούλω εἰς κα-
 τάχεσιν αὐτῶν, Ἐτῷ ἀνέματι αὐτῷ μετὰ
 τὸν ὄντα αὐτῷ τέκνου. ἐλάλησε ἡ οὐσία
 ὁ θεὸς, ὅτι ἔσται τὸ ἀνέμα αὐτῷ πάτριον ἐν
 γῇ Ἀλλοξείᾳ, Ἐδουλώσουσιν αὐτὸν, καὶ κα-
 σουσιν ἔτη πενήκοντα, Ἐτὸ ἔθνος ὃ ἐὰν δου-
 λώσωσι, κρινῶ ἐγὼ, εἶπε ὁ θεός, καὶ μετὰ ταῦ-
 τα ἔβη ἐκ τῆς γῆς Ταύτης, καὶ λατρεύσουσι μοι ἐν τῷ
 τόπῳ τούτῳ, καὶ εἶδωκεν αὐτῷ διαθήκην
 περιτομῆς, Ἐοὗτος ἐγγήνησε τὸν Ἰσαάκ, καὶ
 περιέτεμεν αὐτὸν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ, καὶ
 ὁ Ἰσαάκ τὸν Ἰακώβ, καὶ ὁ Ἰακώβ, τὸν δῶδε-
 κα πατριάρχας, Ἐοἱ πατριάρχαι ζηλώσαντες
 τὸν Ἰωσήφ, ἀπέδοντο εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἦν ὁ δε-
 ῶς μετὰ αὐτῶν, Ἐβλήθη αὐτὸν ἐκ πασῶν τῶν
 θλίψεων αὐτῶν, Ἐεἶδωκεν αὐτῷ χάρισμα καὶ σοφί-
 αμα ἐναντίον φαραὼ βασιλέως Αἰγύπτου, Ἐ-
 κατέκτισεν αὐτὸν ἡγεμόνον ἐπὶ Αἰγύπτου,
 καὶ ὅλον τὸν οἶκον αὐτῶν. ἦλθε δὲ λιμὸς ἐφ' ὅ-
 λην τὴν Αἰγύπτου, Ἐχαμαῶν, καὶ Βελγίης με-
 γάλῃ, Ἐοὐχ' ἐνρίσκον χορτάσματα οἱ πατέ-
 ρες ἡμῶν, ἀκῶσ' ἡ Ἰακώβ ὄντα σίτη ἐν Αἰγύπτῳ
 εἰσέλασε

hic destruit locū hūc, & mutabit tradi-
 tiōes quas tradidit nobis Moses. Et in-
 tuētes eum oēs q̄ sedebant in cōcilio, ui-
 derunt faciem eius tanq̄ faciē angeli.

Dixit autē princeps sacerdotū, num
 hac ita se habent. Qui ait, Viri fratres
 & patres audite. Deus gloriæ apparuit
 patri nostro Abrahamæ cū esset in Meso-
 potamia, priusq̄ moraret̄ in Charrā,
 & dixit ad illū. Exi de terra tua & de co-
 gnatiōe tua, & ueni i terrā quācūq̄ mō-
 strauero tibi. Tunc exiit de terra Chal-
 daeorum, & habitauit in Charrā. Et in-
 de postq̄ mortuus est pater eius tran-
 tulit illum in terram hanc, in qua nunc
 uos habitatis. Et non dedit illi haredi-
 tatē in ea, nec uestigiū pedis, & repmi-
 sit illi eā se datuz in possessionē, & se-
 mini eius post ipsū, cū nō haberet filiū
 Locut⁹ est autē ei de⁹ q̄d futuz esset se-
 mē ei⁹ iniquilinū in terra aliena, & serui-
 tuti illud subiecturi essent, & male tra-
 ctaturi annis quadringētis, & gentē cui
 cūq̄ seruiert iudicabo ego dicit dñs.
 Et post hæc exhibunt & seruiēt mihi in
 loco isto. Et dedit illi testamentū circū-
 cisionis, & hic genuit Isaac, & circūcidit
 eum in die octauo. & Isaac Iacob, & Ia-
 cob duodecim patriarchas. Et patriar-
 chæ emulantes Ioseph uendiderunt in
 ægyptū, & erat deus cū eo, & eripuit eū
 ex oibus tribulationibus eius, & dedit
 ei gratiā & sapiētīā in cōspectu Pharao-
 nis regis ægyptiorū, & cōstituit eū p̄fei-
 ctū sup ægyptū & sup totā domū suā.
 Venit autē fames in uniuersā terrā ægy-
 pti & Chanaan, & tribulatio magna, &
 nō inueniebāt cibos patres nostri. Cū
 audisset at Iacob eē frumēta i ægypto,

VII

milit

Ζηαπέσλε τοὺς πατέρας ἡμῶν πρῶτον, ὅ
 ἐν τῷ θῷ δυντέω, ἀνεγνωρίσθη ἰωσήφ τοῖς ἀ-
 δελφοῖς αὐτοῦ, καὶ φανερὸν ἐγγύετο τῷ φα-
 ραῶ, δὲ γῆθ' τῷ ἰωσήφ. Αποσείλας δὲ ἰω-
 σήφ, μετεκαλέσατο τὸν πατέρα αὐτοῦ ἰα-
 κώβ, καὶ πᾶσαν τὴν συγγένειαν ἐν ψυχῆς
 ἐβδόμενοντα πέντε. Κατέβη δὲ ἰακώβ εἰς αἴ-
 γυπτον, καὶ ἐτελεύτησεν αὐτὸς καὶ οἱ πατέ-
 ρες ἡμῶν, καὶ μετετέθησαν εἰς σὺνχέμ, ὅ ἐτε-
 θησαν ἐν τῷ μνήματι, ὃ ὠνήσατο ἀβραάμ
 Ζιμῆς ἀργυρίου, παρὰ τῷ ἰωῶν ἐμὸς τοῦ συ-
 χέμ. καθὼς δὲ ἠγγίζετο ὁ χρόνος τοῦ ἐπαγγε-
 λίας, ἦς ὠμοσεμ ὁ δεὸς τῷ ἀβραάμ, ἤνευσεν
 ἡ λαὸς καὶ ἐπληθύνθη ἐν αἰγύπτῳ, ἀχρῆς
 οὐ ἀνέσθη βασιλεὺς ἕτερος, ὃς οὐκ ἴδεν τὸν
 ἰωσήφ, οὐτὶ κατασοφισάμην τὸ γένος
 ἡμῶν, ἐκάκωσε τοὺς πατέρας ἡμῶν τῷ ποι-
 ἔμ ἐκδετα τὰ βρέφη αὐτῶν εἰς τὸ μὴ ζωο-
 γοῦναι, ἐν τῷ καιρῷ ἐγεννήθη μωυσῆς, καὶ
 ἦν ἀσθεῖς τῷ δεῶ, ὃς ἀνετράφη μίνας ἑξῆς
 ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρὸς, ἐκτεθέντα δὲ αὐ-
 τὸν, ἀνέλετο αὐτὸν ἡ θυγάτηρ φαραῶ, καὶ
 ἀνετρέψατο αὐτὸν ἑαυτῇ εἰς ἡὸν, καὶ ἐπα-
 δεύθη μούσῃς πάση σοφίᾳ αἰγυπτίῳ.
 Ἡ δὲ δωατὸς ἐν ἔργοις καὶ ἐν λόγοις,
 ὃς δὲ ἐπληροῦτο αὐτῷ τεσσαρακονταετῆς
 χρόνος, ἀνέβη ἐπὶ πλὴν καρδίᾳ αὐτοῦ,
 ἐπισκέψασθαι τοὺς ἀδελφούς αὐτοῦ, τοὺς
 ἰούς ἰσραήλ, καὶ ἰδὼν τῖνα ἀδίκουμονον,
 ἡμῶατο, καὶ ἐποίησεν ἐκδίκησιν τῷ
 καταπονουμλίῳ, πατάξας τὸν αἰγύ-
 πτιον. ἐνόμιζε δὲ σωτένας τοὺς ἀδελ-
 φούς αὐτοῦ, ὅτι ὁ δεὸς διὰ χάριδος αὐτοῦ δί-
 δωσιν αὐτοῖς σωτηρίαν. οἱ δὲ οὐ σωῆκαν,
 τῆ τε ἐπιούσῃ ἡμέρᾳ ὠφθη αὐτοῖς μαχο-
 μένοις, καὶ σωήλασεν αὐτοὺς εἰς εἰρήνην,
 ἐπωμ. ἄνδρες ἀδελφοί ἐσε ὑμεῖς, ἵνα τί
 ἀδίκητε ἀλλήλους; ὁ δὲ ἀδίκων τὸν πλη-
 σίον, ἀπώσατο αὐτὸν, ἐπωμ.

Τίς σε κατέσκημ

misit patres nostros primū, & cū iterū
 uenisset agnit⁹ ē Ioseph a fratrib⁹ suis,
 & manifestatū est Pharaoni genus Io-
 seph, Misso autē nūcio Ioseph accersiuit
 iacob patrē suū, & oēm cognationē suā
 in animabus septuagintaquin⁹. Et de-
 scendit Iacob in ægyptū, & defunctus
 est ipse & patres nostri. Et trāslati sunt
 in sychē, & positi sunt in sepulchro qd'
 emit Abrahā p̄cio argenti a filijs Emor
 filij Sychem. Cū autē appropinquaret
 tempus promissionis quam iurauerat
 deus Abrabæ, creuit populus & multi-
 plicatus est in ægypto, quoadulq; sur-
 rexit alius rex, qui non nouit Ioseph.
 Hic circumueniens genus nostrum, af-
 flixit patres nostros, ut exponerent in-
 fātes suos ne foetus essent uitales. Eodē
 tpe natus est Moses, & fuit gratus deo
 qui nutritus est tribus mensibus in do-
 mo patris. Expositum autē illum sustu-
 lit cum filia Pharaonis, & nutriuit eum
 sibi in filium. Et eruditus est Moses
 omni sapientia Aegyptiorum, & erat
 potens in factis & in dictis. Cum au-
 tem impleretur ei quadraginta anno-
 rum tempus, ascendit in cor eius ut in-
 uiseret fratres suos filios Israel. Et cum
 uidisset quendam iniuria affici, uindi-
 cavit illum, & fecit ultionem, ei qui af-
 fligebatur percusso ægyptio. Existima-
 bat autē intelligere fratres suos, quod
 deus per manum ipsius daret salutem
 illis. At illi nō intellexerunt. Et sequēti
 die uisus est illis litigantibus, & recon-
 ciliabat eos in pacem, dicēs. Viri, frēs
 estis. Cur uos inuicē leditis? Qui autē in-
 iuriā faciebat pximo, repulit eū dicēs.
 Quis

τίς σε κατέσκηψε ἄρχοντα καὶ δικαστὴν ἐφ'
 ὑμᾶς; μή ἀνελεῖρ με σὺ θεέλας, ὃν ἔξωπορ ἀ-
 νεῖλες χθὲς ὅμ' αἰγυπῆσι; ἐφυγε δὲ μωσῆς ἐν
 τῷ λόγῳ τῷτῳ, ἔρχεται πάροικος ἐν γῆ
 μαδιᾷ, ὃν ἐγέννησε ἡοὺς δύο. καὶ πωλεῖ
 θέντων ἐτῶν τεσσαράκοντα, ὡφθη αὐτῷ ἐν τῇ
 ἐρήμῳ τῷ ὄρει σὶνᾶ, ἄγγελος κυρίου ἐν φλο-
 γί πυρός βάρου, ὃ δὲ μωσῆς ἰδὼν ἐθαύμα-
 ζε τὸ ὄραμα. προσερχομένου δὲ αὐτῷ κατανοῆ-
 σαι, ἐγένετο φωνὴ κυρίου πρὸς αὐτὸν. ἐγὼ ὁ θε-
 ὸς τῶν πατέρων σου, ὁ θεὸς ἀβραάμ, ἡ δὲ θεὸς
 ἰσαὰκ, ἡ δὲ θεὸς ἰακώβ. ἐντρομος δὲ γενόμε-
 νος μωσῆς, οὐκ ἐτόλμα κατανοῆσαι. εἶπε δὲ
 αὐτῷ ὁ κύριος, λύσον τὸ ὑπόδημα τῶν πο-
 δῶν σου, ὅτι γὰρ τόπος ἐστὶ ἅγιος γῆ ἁγία
 ἐστίν. ἰδὼν ἔιδον τὴν κἀκώστην τοῦ λαοῦ με-
 τοῦ ἐν αἰγυπῷ, καὶ τὸ σεναγμοῦ αὐτῶν ἴκου-
 σα, ἔκατέστη δὲ ἐλεῖν αὐτούς. καὶ νῦν
 δεῦρο καὶ ἀποσελῶ σε εἰς αἰγυπῶν. τοῦτο γὰρ
 μωσῆς, ὃν ἠρνήσαντο εἰπόντες, τίς σε κατέ-
 σκηψε ἄρχοντα καὶ δικαστὴν, τοῦτο γὰρ θεὸς
 ἄρχοντα καὶ λυτρωτὴν ἀπέβαλεν ἐν χει-
 ρὶ αἰγύπτου τοῦ φθέντος αὐτῷ ἐν τῇ βάρῳ. οὐ-
 τοὺς δὲ ἐξήγαγε αὐτούς, ποιήσας τέρατα καὶ
 σημεῖα ἐν τῇ αἰγυπῷ, καὶ ἐν ἐρυθρᾷ θαλάσ-
 σῃ, καὶ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἔτη τεσσαράκοντα. οὗτος
 ἔστι μωσῆς, ὃς ἐπὶ τῶν ἡμετέρων ἰσραήλ. προ-
 φητὴν ἡμῶν ἀνασῆσα κύρι' ὁ θεὸς ἡμῶν, ἐκ τῶν
 ἀδελφῶν ἡμῶν, ὡς ἐμὲ αὐτὸς ἀκούσει. οὗτος
 ἔστι ὁ γενόμενος ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐν τῇ ἐρήμῳ,
 μετὰ τῶν ἀγγέλων τῶν λαλοῦντων αὐτῷ ἐν τῷ ὄρει
 σινᾶ, καὶ τῶν πατέρων ἡμῶν, ὃς ἐδέξατο λό-
 γον ζῶντα δοῦναι ἡμῖν. ὃς οὐκ ἠθέλησα ἡ-
 πηκοῖ γενέσθαι οἱ πατέρες ἡμῶν, ἀλλ' ἀ-
 πώσαντο. ἔσφακον τῇ καρδίᾳ αὐτῶν εἰς
 αἰγυπῶν, ἐπιόντες τῷ ἀερώμ. ποίησον ἡμῖν
 θεοὺς, οἱ προπορεύσονται ἡμῶν, ὅτι μωσῆς
 οὗτος ὃς ἐξήγαγε ἡμᾶς ἐκ γῆς αἰγυπῆς, οὐκ
 οἶδαμεν τί γέγονε αὐτῷ, καὶ ἐμοχοπίησα ἐν
 ταῖς ἡμέραις

Quis te constituit principem & iudicē
 super nos? Nunquid interficere me tu
 uis, quē admodū interfecisti heri ægyp-
 tium? Fugit autē Moses i uerbo isto, &
 factus est aduena in terra Madian, ubi
 generauit filios duos. Et expletis annis
 quadraginta, appuit illi in deserto mō-
 tis Sina angelus dñi in flāma ignis ru-
 bi. Moses autē uidēs admirat⁹ est uisū.
 Et accedente illo ut consyderaret, facta
 est ad eum uox dñi. Ego sum deus pa-
 trum tuorū, deus Abrahā, deus Isaac, &
 deus Iacob. Tremefactus autē Moses,
 nō audebat consyderare. Dixit autē illi
 deus. Solue calciamentū pedū tuorū.
 Locus em̄ in quo stas terra sancta est.
 Vidēs uidi afflictionē populi mei qui
 est in ægypto, & gemitū eorū audiui, &
 descendi ut eruā eos. Nunc ueni, & mit-
 tam te in ægyptū. Hunc Mosen quē ne-
 gauerunt dicentes, quōs te constituit prin-
 cipem & iudicē, hūc deus principē & re-
 demptorē misit in manu angeli qui ap-
 paruit illi in rubo. Hic eduxit illos faci-
 ens prodigia & signa in Aegypto & in
 rubro mari, & in deserto annis qua-
 draginta. Hic est Moses qui dixit filiis
 Israel. Prophetā suscitabit uobis deus
 de fratribus uestris, tanquā me ipsum au-
 dietis. Hic est qui fuit in ecclesia in soli-
 tudine cū angelo qui loquebatur ei in
 monte Sina, & cū patribus nostris, qui
 accepit sermonē uiuum ut daret nobis.
 Cui noluerunt obedire patres nostri,
 sed repulerunt & auersi sunt corde suo
 in ægyptum, dicētes ad Aaron. Fac noi-
 bis deos qui pcedāt nos. Mosi em̄ huic
 quē eduxit nos de terra ægypti, nescimus
 quid acciderit sit ei. Et uitulū fecerūt in
 diebus

ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, καὶ ἀνήγαγον θυσίαν
 τοῦ εἰδώλου, καὶ εὐφραίνοντο ἐν τοῖς ἔργοις
 αὐτῶν χειρῶν αὐτῶν. Ἐστρεψέ δὲ ὁ θεὸς, καὶ πα-
 ρέδωκεν αὐτοὺς λατρεύειν τῇ στρατιᾷ τοῦ
 οὐρανοῦ, καθὼς γέγραπται ἐν βίβλῳ τῶν
 προφητῶν, μὴ σφάγια καὶ θυσίαις προσκυνῆ-
 κατέ μοι ἔτη τεσσαράκοντα ἐν τῇ ἐρήμῳ ὀϊ-
 κος Ἰσραὴλ, καὶ ἀνελάβετε πλὴν σκηνῶν τοῦ
 μολὸχ, καὶ δ' ἄστρον τοῦ θεοῦ ὑμῶν ῥεμφάρ, τοὺς
 τύπους οὗς ἐποίησατε προσκυνῆσαι αὐ-
 τοῖς, καὶ μετοικίω ὑμᾶς ἐπέκεινα βαβυλῶ-
 νος, ἢ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου ἡμῶν τοῖς πατέρας ἡ-
 μῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ, καθὼς διετάξατο ὁ λα-
 ῶν τοῦ θεοῦ μωσῆ ποιῆσαι αὐτῶν κατὰ τὸν τύ-
 πον ὃν ἑώρακα. ἡμῶν καὶ εἰσήγαγον διαδεξά-
 μνοι οἱ πατέρες ἡμῶν μετὰ ἰησοῦ ἐν τῇ
 καταχέσει αὐτῶν ἐδυνάμην, ὡς ἔξωσεν ὁ θεὸς ἀπὸ
 προσώπου αὐτῶν πατέρας ἡμῶν, ἕως αὐτῶν ἡμε-
 ρῶν δαυὶδ, ὃς ἔθηκε χάρισμα ἐνώπιον τοῦ θεοῦ,
 καὶ ἠτήσατο εὐρεῖν σκηνώματα τοῦ θεοῦ ἰάκωβ,
 σολομῶν δὲ ἔκδοσεν αὐτῶν οἶκον, ἀλλ'
 οὐκ ὁ ὑψιστος ἐν χειρῶν οὐρανῶν κατοί-
 κη, καθὼς ὁ προφήτης λέγει, ὁ οὐρανός μοι
 θρόνος, ἢ δὲ γῆ ὑποπόδιον ποδῶν μου.
 ποῖον οἶκον οἰκοδομήσετε μοι, λέγει κύρι-
 ος, ἢ τίς τόπος φθι καταπαύσεώς μου, οὐκ ἔ-
 σται μοι ἐπίκαιρα ταῦτα πάντα, σκληροῦ ἔ-
 χηλοῦ καὶ ἀπείτηκτι τῆ καρδίας καὶ τῆ ὠσέ-
 ῦμῃς αἰεὶ τοῦ πνεύματι τοῦ ἁγίου ἀντιπί-
 πτετε, ὡς οἱ πατέρες ὑμῶν, καὶ ὑμεῖς. τίνα τῶν
 προφητῶν οὐκ εἰδὼς αὐτοὶ πατέρες ὑμῶν, ὅ-
 τι ἀπέκτειναν τοὺς προκαταγγελάνας πρὸς τὸν
 εἰλυστως τοῦ δικαίου, ὃν ἰαὼ ὑμεῖς προσό-
 τα καὶ φονεῖς γεγῆκατε, οἱ ζῆτες ἐλάβετε
 τὸν νόμον εἰς διατάγας ἀγγέλων, καὶ οὐκ
 ἐφυλάξατε, ἀκούοντες δὲ ταῦτα, διεπρίον-
 το ταῖς καρδίαις αὐτῶν, καὶ ἔβρυχον τοὺς
 ὀφθαλμοὺς ἐπ' αὐτόν. ὑπάρχων δὲ πλήρης
 πνεύματος ἁγίου, ἀτεινῶς εἰς τὸ οὐρανὸν
 εἶδε δό-

diebus illis, & obtulerunt hostiā simu-
 lacro, & letabātur in operibus manuū
 suar. Conuertit se autē deus, & tradidit
 eos, ut seruirent militiæ cœli, sicut scrip-
 tum est in libro prophetar. Nūquid ui-
 ctimas & hostias obtulistis mihi an-
 nis quadraginta in deserto, domus Isra-
 el? Et suscepistis tabernaculū Moloch,
 & sidus dei uestri Rempham, figuras
 quas fecistis ad adorādū eas, & trāfferā
 uos in Babylonem. Tabernaculum te-
 stimonij fuit patribus uestris in deser-
 to, sicut disposuit illis, loquens ad Mo-
 sen, ut faceret illud secundū formā quā
 uiderat. Qd & induxerunt qui successerunt
 patres nostri cū Iesu in possessio-
 nem gentiū, quas expulit deus a facie
 patrū nostrorū usq; ad dies Dauid, qui
 inuenit gratiā ante deū, & petijt ut in-
 ueniret tabernaculū deo Iacob, Salo-
 mon autē ædificauit illi domū, sed non
 is est excelsissimus qui in manufactis
 templis habitat, sicut ppheta dicit. Cœ-
 lū mihi sedes est, terra autē scabellū pe-
 dum meorū. Quā domum ædificabitis
 mihi dicit dñs, aut quis locus quietio-
 nis meæ est? Nonne manus mea fecit
 hæc omnia? Dura ceruice & incircūcisi
 corde & auribus, uos semp spiritui san-
 cto restitistis, sicut patres uestri, ita &
 uos. Quē prophetar nō sunt persecuti
 patres uestri? Et occiderunt eos, qui p-
 nunciabant de aduentu iusti, cuius uos
 nunc pditores & homicidæ fuistis, qui
 accepistis legem p dispositiones ange-
 lorum, & nō custodistis. Audientes autē
 hæc dissecabantur cordibus suis, & stri-
 debāt dētibus in eū. Cū autē esset plen⁹
 spiritu sancto, intentis in cœlum oculis
 Z uidit

ἔιδε δὲ ὄραμ θεοῦ, Ἐἶπεν ἰδοὺ θεωρῶ τὴν οὐρανὸν ἀνεωγμένον, καὶ ἔπιεραιδὸν θεωρῶ τὴν οὐρανὸν ἀνεωγμένον, Ἐπὶ ἡὸν ἄνθρωπον ἐκ δεξιῶν ἰσῶτα τῷ θεῷ, κρᾶξαντες δὲ φωνῇ μεγάλῃ, συνέχοντά ὧτα αὐτῶν, καὶ ὡρμησάμενοι ὁμοθυμαδὸν ἐπ' αὐτόν, καὶ ἐκβαλόντες ἔξω φθιπόλεως, ἐλιθοβόλου, καὶ οἱ μάρτυρες ἀπέθεντο τὰ ἱμάτια παρὰ τοὺς πόδας νεανίου καλουμένου σαύλου, καὶ ἐλιθοβόλου τὸν σέφανον ἐπικαλούμενον καὶ λέγοντα, κύριε ἰησοῦ, δέξαι τὸ πνεῦμά μου. οἱ δὲ τὰ γόνατα, ἐκραξε φωνῇ μεγάλῃ, κύριε, μὴ σκόρα αὐτοῖς τὴν ἁμαρτίαν ταύτην. καὶ τοῦτο εἰπὼν, ἐκοιμήθη.

Σαῦλ δὲ ἦν σαβυδοκῶν τῇ ἀναίρεσιν αὐτοῦ. ἐγένετο δὲ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ διωγμὸς μέγας ἐπὶ τῷ ἐκκλησίᾳ τῶν ἐν ἱεροσολύμοις, πάντες δὲ διεσπάρησαν κατὰ τὰς χώρας φθιπολείας καὶ σαμαρείας, πλὴν ἁπὸ ἀποσόλων. Σαβεκόμισαν δὲ τὸν σέφανον ἄνδρες ἐυλαβεῖς, καὶ ἐποίησαντο κοίτην ἐπὶ τὸν μέγαρον ἐπ' αὐτῶν. Σαῦλ δὲ ἐλυμᾶνετο τὴν ἐκκλησίαν, κατὰ τοὺς οἴκους εἰσπορεύσας, σὺν τῷ τῶν ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν παρὰ τοῦ θεοῦ εἰς φυλακίαν. οἱ μὲν οὖν διεσπάρησαν, δι' ἄλλοθεν εὐαγγελίζοντες τὸν λόγον. Φίλιππος δὲ κατεβῶν εἰς πόλιν φθιπολείας, ἐκήρυσεν αὐτοῖς τὸν Χριστόν. προσῆχον τὸν οἶκον τοῦ λεγομένου ὑπὸ τοῦ οὐλίου οὐμοθυμαδὸν ἐν τῷ ἀκούειν αὐτοῦ, καὶ βλέπειν τὰ σημεῖα ἃ ἐποίησεν. πολλῶν γὰρ τῶν ἐχόντων πνεύματα ἀκάθαρτα βοῶντα μεγάλη φωνῇ ἤχησαν. πολλοὶ δὲ παραλελυτοὶ καὶ χωλοὶ ἐπερᾶσθην. καὶ ἐγένετο χαρὰ μεγάλη ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ. Ἄνθρωπος δὲ τις ὀνόματι σίμων, προῦπηρχε ἐν τῇ πόλει, μαγείων καὶ ἄριστων τῶν ἔθνος φθιπολείας, λέγων. ἴναί τίνα ἑαυτὸν μέγαρον

uidit gloriā dei, & Iesum stantem a dextris dei. Et ait. Ecce uideo caelos apertos & filium hominis stantem a dextris dei. Exclamantes autem uoce magna continuerunt aures suas, & impetū fecerunt unanimiter in eū. Et eiectū eū e ciuitate lapidabant, & testes deposuerunt uestimenta sua secus pedes adolescentis, qui uocabatur Saulus. Et lapidabant Stephanum inuocātem & dicentem, Dñe Iesu suscipe spiritū meum. Positis autem genibus, clamauit uoce magna. Dñe, ne statuas illis peccatum hoc. Et cum hoc dixisset, obdormiuit.

Saulus autem erat consentiens neci eius. Facta est autem in illa die persecutio magna aduersus ecclesiam quae erat Hierosolymis, & omnes dispersi sunt per regiones Iudaeae & Samariae praeter apostolos. Curauerunt autem Stephanum uiri timorati, & fecerunt planctum magnum super eum. Saulus uero deuastabat ecclesiam per domos intrans & trahens uiros ac mulieres tradabat in custodiam. Igitur qui dispersi erant pertransibant, euangelizantes uerbum dei. Philippus autem descendens in ciuitatem Samariae, praedicabat illis Christum. Intendebant autem turbae his quae a Philippo dicebantur unanimiter audientes, & uidentes signa quae faciebat. Spiritus enim multis qui ab illis tenebantur, clamantes uoce magna exhibat. Multi autem paralytici & claudii curati sunt. Et factum est gaudium magnum in illa ciuitate. Vir autem quidam nomine Simon qui ante fuerat in ciuitate, arte exercens magicam, & seducens gentem Samariae, dicens se esse quēpiam magnum

VIII

imūdi

μέγαρον, ἢ προσέχορον ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου, λέγοντες, οὗτος ὄσιμ ἢ δάσκαμος τοῦ θεοῦ ἢ μεγάλη προσέχορον δὲ αὐτῶ, διὰ τὸ ἰκανῶς χρόνον ταῖς μαγείαις θύεσθαι κέναι αὐτῶ, ὅτε δὲ ἐπίσθυσαν τῷ Φιλίππῳ, εὐαγγελίζομην τὰ περὶ τοῦ βασιλείας τοῦ θεοῦ, καὶ τοῦ ὀνόματος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἔβαπτίζοντο ἄνδρες τὲ καὶ γυναῖκες, ὁ δὲ Σίμων καὶ αὐτὸς ἐπίσθυσεν, καὶ βαπτισθεὶς ἦν προσκαρτερῶν τῷ Φιλίππῳ, θεωρῶν τὴν δυνάμει καὶ σημεῖα γινόμενα θύεσθαι. Ἀκούσαντες δὲ οἱ ἐν Ἱερουσαλήμοις ἀπόστολοι, ὅτι δέδεικται ἡ σάμαρα τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, ἀπέστειλαν πρὸς αὐτοὺς τὸν πέτρον καὶ Ἰωάννην, οἱ ἄνευ καταβάντες, προσήεξαντο περὶ αὐτῶν, ὅπως λάβωσι πνεῦμα ἅγιον. ὅπου γὰρ ἦν ἐπὶ οὐδενὶ αὐτῶ ἐπιπέπνωκός, μόνον δὲ βεβαπισμένοι ὑπῆρχον εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ Ἰησοῦ. τότε ἐπετίθουν τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτούς, καὶ ἐλάμβανον πνεῦμα ἅγιον. Θεασάμενος δὲ ὁ Σίμων, ὅτι διὰ τοῦ ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν αὐτῶ ἀποδόλωμα, δίδοι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, προσήεγεν αὐτοῖς χεῖρας, λέγων. Δότε καὶ μοι τὴν θύεσθαι ταύτην, ἵνα ὡς ἐὰν ἐπιθῶ τὰς χεῖρας, λαμβάνη πνεῦμα ἅγιον. Πέτρος δὲ εἶπε πρὸς αὐτόν. τὸ ἀργύριόν σου σὺ σοι εἶναι εἰς ἀπόλωμα, ὅτι πλὴν δωρεᾶς τοῦ θεοῦ ἔνομισας διὰ χρημάτων κτῆσθαι. οὐκ ἔστι σοι μερίξ οὐδὲ κλήξ. Ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ. ἡ καρδίᾳ σου οὐκ ἔστι ἐνδοξία ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. μετανόησον οὖν ἀπὸ τοῦ κακίαι σου ταύτης, καὶ δέηθι τοῦ θεοῦ, εἰ ἄρα ἀφεθήσεται σοι ἡ ἐπίνοια τοῦ καρδίαι σου. εἰς γὰρ πολλὰ πικρίας καὶ σάδισμος ἀδικίας ὄρωσε ὄντα. ἀποκρίθεις δὲ ὁ Σίμων, εἶπε. Δείδητε ὑμᾶς ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς τὸν κύριον, ὅπως μηδὲν ἐπέλθῃ ἐπ' ἐμέ ὡς εἰρήκατε. οἱ μὲν οὖν διαμαρτυροῦμενοι καὶ λαλήσαντες τὸν λόγον τοῦ κυρίου, ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλήμ, πολλὰς τε

magnum, cui auscultabant a minimo usq; ad maximū, dicentes. Hic est uirtus dei quæ uocatur magna. Auscultabant aut ei, propterea quod multo tempore magicis artibus demetasset eos. Cū uero credidissent Philippo euangelizati de regno dei, & nomine Iesu Christi baptizabant uiri simul ac mulieres. Tūc Simon & ipse credidit, & cum baptizatus esset adhærebat Philippo. Vidensq; signa & uirtutes fieri, stupens ammirabatur. Cū aut audissent apostoli qui erant Hierosolymis, quod recepisset Samaria uerbum dei, miserunt ad eos Petrum & Ioannē. Qui cū uenissent orauerunt pro ipsis, ut acciperent spiritum sanctū. Nondū enim in quibus illorum illapsus fuerat, sed baptizati tantū erant in nomine Christi Iesu. Tūc imponebant manus super illos, & accipiebant spiritum sanctū. Cū uidisset aut Simon quod per impositionē manus apostolorum daretur spiritus sanctus, obtulit eis pecunias dicens. Date & mihi hanc potestatem, ut cuiusq; imposuero manus accipiat spiritum sanctū. Petrus aut dixit ad eum. Pecunia tua tecū sit in perditionē, quoniam donū dei existimasti per pecuniā parari. Non est enim tibi pars neq; fors in ratione hac. Cor enim tuū nō est rectum coram deo. Resipisce igitur ab hac malicia tua, & roga deum si forte remittat tibi cogitatio cordis tui. In felle enim amaritudinis & obligatiōe iniquitatis uideo te esse. Respondens aut Simon, dixit. Precamini uos pro me ad dñm, ne quid ueniat super me horū quæ dixistis. Et illi quidem testificantes & locuti uerbum dei, redibant Hierosolymā.

Z 2 & multis

ACTA
 id est dei, & Iesum stantem
 is & Iesum hominis stantem
 is di. Iudicantes autem
 na commouit aures suas, & im
 ceu uenit in eu. Ex eie
 ciuitate lapidabant, & restes dep
 me uertit sua Iesus pedes au
 ptis, qui uocabat Saulus. Et Iap
 pt. Sicut enim inuocatum & dicit
 n. Dne Iesu Iulape Ippinā tace
 olus autem genibus, damoia u
 naga. Dne ne stanas illis p
 io. Ex cum hoc dicitur, obdorm
 Saulus autem erat confitens
 us. Facta est autem in illa die p
 magna aduersus ecclesiam qu
 tolymis, & omnes dispersi
 egiones Iudææ & Samaria
 stolos. Curauerunt autem
 m uini timorant, & fecerunt p
 magnum super eum. Saulus
 altabat ecclesiam per domo
 trahens uiros ac muliere
 in custodia. Igitur qui di
 pertrantibāt, euangelizant
 dei. Philippus autem de
 ciuitatem Samariae, predica
 istum. Intendebant aut
 paze a Philippo dicebant
 r audientes, & uidebant
 ebant. Spiritus enim p
 tenebantur, clamantes
 a exhibat. Multi aut par
 curati sunt. Et factum est
 agnum in illa ciuitate. V
 omine Simon qui ante
 te, arte exercebat magiam, d
 entem Samaria, dicitur & dicitur

πολλὰς τε κώμας τῶν σαμαρειτῶν ἐευγγελί-
σαντο. Ἄγγελος δὲ κυρίου ἐλάλησε πρὸς Φί-
λιππον, λέγων. Ἀνάστη καὶ πορεύου κατὰ
μεσημβρίαν ἐπὶ τὴν ὁδὸν πλὴν καταβαίνου ἰ-
σαρὰ πρὸ Ἱερουσαλὴμ εἰς γάζαν, ἅυτη ὁδὸς ἐ-
στίν· καὶ ἀναστὰς ἐπορεύθη. καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ
αἰθίοψ, εὐνοῦχος, δυνάσκει κανδάρκῃς φιλίβα
σιλίωος ἀδιδόπων, ὃς ἦν ἐπὶ πάσης φιλίβα
ζῆς αὐτῆς, ὃς ἐκλήθη προσκυώσωμ εἰς Ἱε-
ρουσαλήμ, ἢ τὸ ὑποστρέφωμ καὶ καθήμωτος
ἐπὶ τοῦ ἄρματός αὐτοῦ, καὶ ἀνεγίνωσκε τὸ
προφήτῳ ἠσαΐαν. εἶπε δὲ τὸ πνεῦμα τοῦ θε-
οῦ φιλίππῳ. πρόσσελθε, καὶ κολλήθητι τῷ ἄρματι τῷ
του. προσδραμῶν ὃς φιλίππος, ἠκουσεν αὐτὸν
ἀναστίνωσκοντες τὸ προφήτῳ ἠσαΐαν, καὶ εἶπε.
ἄρα γε γινώσκεις ἀναστίνωσκει; ὃς εἶπε.
ὡς εἶ ἄρ δυνάμωμ, εἰ μὴ τις ὁδὸς ἠσῆμε
πρὸς ἀλάσει τε φιλίππον ἀναβάνα καθί-
σαι σὺ αὐτῷ, ἢ τὸ πῶροχὸν τὸ γραφῆς ἢ ἀνεγί-
νωσκεμ, ἢ αὐτῷ. ὡς πρὸ βατομ ἐπὶ σφα-
γῆν ἢ χῶν, καὶ ὡς ἀμνὸς φωνάτομ τοῦ κεί-
ροντος αὐτὸν ἄφωτος, οὕτως οὐκ ἠνοίγα τὸ
σῶμα αὐτοῦ, ὡς τῆ ταπεινώσει αὐτοῦ ἢ κρι-
σις αὐτοῦ ἢ εἶναι, πλὴν δὲ γενεὰμ αὐτοῦ τίς
δικησεται; ὅτι ἄρεται ἀπὸ φιλί γῆς ἢ ζωῆ
αὐτοῦ. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ εὐνοῦχος τοῦ φιλίπ-
που, εἶπε. δέομαι σοὶ περὶ τίνας ὁ προφήτης
λέγει τῆς, περὶ ἐαυτοῦ, ἢ περὶ ἐτέρου τινός; ἀνοί-
ξας ὃς φιλίππος τὸ σῶμα αὐτοῦ, καὶ ἀξάμωτος
ἀπὸ τὸ γραφῆς ταύτης, εὐκτελίσατο αὐτῷ τὸ Ἰη-
σοῦν. ὡς ὃς ἐπρεῦοντο κατὰ τὴν ὁδὸν, ἦλθομ ἐπὶ
τι ὕδωρ, καὶ φκσίμ ὁ εὐνοῦχος. ἰδοὺ ὕδωρ. τί κω-
λύμ με βαπτισθῆναι. εἶπε ὃς φιλίππος. εἰ πι-
σεύεις ἐξ ὅλης καρδίας, ἔξεσιμ. ἀπεκριθεὶς δὲ
εἶπε. πισεύω τὸ ἵδμε τὸ θεοῦ εἶναι τὸν Ἰησοῦν
Χριστόν. καὶ ἐκέλευσε σῶναι τὸ ἄρμα, καὶ κα-
τέβησαν ἀμφότεροι εἰς τὸ ὕδωρ, ὅτε φιλίππος
καὶ ὁ εὐνοῦχος, καὶ ἐβάπτισεν αὐτόμ, ὅτε ὃς ἀνέβη
ἐκ τῷ ὕδατος, πνεῦμα κυρίου ἤρπασε τὸ φιλίπ-
πον, καὶ οὐκ

& multis regionibus Samaritanorum
euangelizabant. Angelus autē dñi locu-
tus est ad Philippū, dicens. Surge & ua-
de contra meridianū ad uiam quā descen-
dit ab Hierusalem in Gazā, hæc est de-
serta. Et surgēs abijt, & ecce uir æthiops
eunuch⁹ p̄fectus Cādaces reginæ æthi-
opum quē p̄fecerat uniuersæ gazæ suæ
uenerat adoraturus in Hierusalē, & re-
uertebat sedēs super currū suū, legēs q̄
Esaïam p̄phetam. Dixit autē spūs Phi-
lippo. Accede, & adiunge te ad currum
istum. Accurrens autē Philippus, audi-
uit eum legentē Esaïā prophetā, & di-
xit. Intelligis ne quæ legis? Qui ait. Et
quō possum, nisi aliquis dux uiaē mihi
fuerit? Rogauit q̄ Philippū ut ascēde-
ret, & sederet secū. Argumentū autē scri-
pturæ quod legebat erat hoc. Tanq̄ ouis
ad occisionē ductus est, & sicut agnus
coram tōdente se mutus, sic nō aperuit
os suum. In humilitate ipsius iudicium
eius sublatū est. Generationem autē ei⁹
quis enarrabit? Quā tollitur de terra
uita eius. Respondens autē eunuchus
Philippo, dixit. Obsecro te, de quo p̄-
pheta dicit hoc, de se an de alio aliquo?
Aperiens autē Philippus os suū, & inci-
piens a scriptura ista euangelizauit illi
Iesum. Et dum irent per uiam, uenerūt
ad quandam aquam. Et ait eunuchus.
Ecce aqua. Quid uetat quo min⁹ bap-
tizet? Dixit autē Philippus. Si credis ex
toto corde. licet. Et respondens ait. Cre-
do filium dei esse Iesum Christum: Et
iussit sisti currū. Et descēderunt ambo
in aquā Philipp⁹ simul & eunuchus, &
baptizauit eū. Cum autē ascendisset de
aqua, spiritus domini rapuit Philippū
& amplius

πορ, Ἐδὲκ εἶδεν αὐτὸν ἄνκετι ὁ εὐνοῦχος.
 Επεορένετο γὰρ πλὴν ὁ δὲ αὐτοῦ χαίρων. Φί-
 λιππος δὲ εὐρέθη εἰς ἄζωτον, καὶ διερχόμε-
 νος, εὐκηγελλίζετο τὰς πόλεις παύσας, ἕως ἤ
 ἔλθε ἄντορ εἰς καισάρειαν.

Ὁ δὲ σαῦλος ἔτι ἐμωνέων ἀποφθῆς καὶ
 φόνου εἰς τοὺς μαθητὰς τοῦ κυρίου, προσελ-
 θὼν τῷ ἀρχιερεῖ, ἠτήσατο παρ' αὐτοῦ ἐπι-
 σολὰς εἰς δαμασκὸν πρὸς τὰς σωμαγω-
 γὰς, ὅπως ἐὰν τινὰς εὕρη φιλῶδ' οὐ ὄντας ἄν-
 δρας τὸ καὶ γυναικας διεδεδυμένους ἀγάγη
 εἰς ἱερουσαλήμ. Ἐν δὲ τῷ πορεύεσθαι, ἐγγύε-
 το αὐτὸν ἐγγίζων τῇ δαμασκῷ, καὶ ἐξαι-
 φνης περιήσφαξεν αὐτὸν φῶς ἀπὸ τοῦ οὐρα-
 νοῦ, Ἐπεσὼν ἐπὶ πλὴν γῆρ, ἠκούσε φωνῆν λέ-
 γουσαν αὐτῷ, σαοὺλ σαοὺλ τί με διώκεις; ἔ-
 πε δὲ τίς εἶ κύριε; δὲ κύριος ἔπεμ, ἐγὼ εἶ-
 μι ἸΗΣΟΥΣ, ὃν σὺ διώκεις. Σικληρόμ σοι πρὸς
 κέντρα λακτίζων. Τρέμων τε καὶ δαμῶν
 ἔπεμ, κύριε, τί με θέλεις ποιεῖσαι; καὶ ὁ κύ-
 ριος πρὸς αὐτὸν, ἀνάστη, καὶ εἰσελθε εἰς πλὴν
 πόλιν, καὶ λαλήσεις αὐ σοι, τί σε θεῖ ποι-
 ἔμ, οἱ δὲ ἄνδρες οἱ σωοδύοντες αὐτῷ, εἰσῆ-
 κεσαν ἔνεοι, ἀκούοντες μὲν φιλῶ φωνῆς, μη-
 δ' ἐνα δὲ θεωροῦντες, ἠγέρθη δὲ ὁ σαῦλος ἀπὸ
 φιλῶ γῆς, ἀνεωγμύων τὸ τῶν ὀφθαλμῶν
 αὐτοῦ, οὐδ' ἐνα ἔβλεπε. χερσαγωγῶντες δὲ
 αὐτὸν, εἰσῆγαγον εἰς δαμασκὸν. καὶ ἦρ ἡ-
 μέρας τρεῖς μὴ βλέπων, καὶ οὐκ ἔφαγεν,
 οὐδ' ἔπιεν ἦρ δὲ τις μαθητὴς ἔν δαμα-
 σκῷ, ὄνόματι ἀνανίας, καὶ ἔπε πρὸς αὐ-
 τὸν ὁ κύριος ἔν ὄράματι. ἀνανία. ὁ δὲ ἔι-
 πεμ. ἰδοὺ ἐγὼ κύριε. ὁ δὲ κύριος πρὸς αὐ-
 τὸν. ἀνασῶ, πορεύθητι ἐπὶ πλὴν ἔν μιν πλὴν
 καλούμενη ευθείαν, Ἐζήτησον ἔν οἰκίᾳ ἰού-
 δα, σαῦλον ὄνόματι ταρσέα. ἰδοὺ γὰρ προ-
 σεύχεται. Ἐ εἶδεν ἔν ὄράματι ἄνδρα ὄνομα-
 τι ἀνανία, εἰσελθόντα καὶ ἐπιτιθέντα αὐ-
 τῷ χεῖρα

& amplius nō uidit eū eunuchus. Ibat
 em p uia suā gaudēs. Philippus aut in-
 uētus est i Azoto, & ptrāfies euāgeliza-
 bat ciuitatib⁹ cūctis donec ueniret Cae-
 sareā. Saul⁹ aut adhuc spirās minas
 & cedē i discipulos dñi, accessit ad prin-
 cipē sacerdotū, & petijt ab eo eplās in
 Damascū ad synagogas, ut si qs inue-
 nisset ei⁹ uia seu uiros seu mulieres, uin-
 ctos duceret in Hierusalē. Et cū iter fa-
 ceret, cōtigijt ut apppinq̄ret Damasco.
 Et subito circūfulgurauit eū lux de cœ-
 lo, & cadēs in terrā. audiuit uocē dicētē
 sibi. Saul Saul quid me psequeris? Di-
 xit aut. Quis es dñe? Dominus aut di-
 xit. Ego sum Iesus quem tu persequer-
 ris. Durum est tibi cōtra stimulos cal-
 citrare. Et tremens ac stupēs dixit. Do-
 mine, quid me uis facere? Et dominus
 ad eum. Surge, & ingredere ciuitatem,
 & ibi dicetur tibi quid te oporteat face-
 re. Viri autem illi qui erant illi comites
 itineris stabant stupefacti, audientes
 quidem uocem, neminem autem uidē-
 tes. Surrexit autē Saulus de terra, aper-
 tisq; oculis nihil uidebat. Manu autem
 ducentes illum, introduxerunt Da-
 mascum. Et erat tribus diebus non ui-
 dens, & non manducauit neq; bibit.
 Erat autem quidam discipulus Dama-
 sci, nomine Ananias. Et dixit ad illum
 in uisu dominus. Anania. Et ille ait.
 Ecce ego domine. Et dominus ad eum
 Surge & uade in uicum qui uocatur re-
 ctus, & quare in domo iudæ, Saulum
 nomine, Tharsensem. Ecce enim orat.
 Et uidit per uisum uirum Ananiam no-
 mine introeuntem, & imponentem si-
 Z 3 bi ma-

IX

Z 3 bi ma-

τῶν χεῖρας, ὅπως ἀναβλέψῃ, ἀπεκρίθη δὲ ἀ-
 νανίας, κύριε, ἀκήκοα ἀπὸ πολλῶν περὶ τοῦ
 ἀνδρὸς τούτου, ὅσα κακὰ ἐποίησε τοῖς ἁγίοις
 σου ἐν Ἱερουσαλήμ. Ὡς δὲ ἔχει δζουσίαν πα-
 ρὰ τῶν ἀρχιερέων, δῆσαι πάντας τοὺς ἐπι-
 καλουμένους τὸ ὄνομά σου. εἶπε δὲ πρὸς αὐ-
 τὸν ὁ κύριος. πορεύου ὅτι σκεῦθ' ἐκλογῆς
 μοι ὄζειν οὗτος, ἔβασάσαι τὸ ὄνομά μου ἐνώ-
 πιον ἐθνῶν καὶ βασιλέων, ἡμῶν τὴν Ἰσραήλ.
 ἐγὼ γὰρ ὑποδείξω αὐτῷ, ὅσα δεῖ αὐτὸν ὑ-
 πέρ τοῦ ὀνόματός μου παθεῖν, ἀπῆλθε ἡ ἀνα-
 νίας καὶ εἰσῆλθε ἐν τῷ οἴκῳ, καὶ ἐπιθεῖς
 ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας, εἶπε, σαουλ ἀδελφε. ὁ
 κύριος ἀπέσαλέ μέε, ὁ ὀφθείσσι σοι ἐν τῇ ὁ-
 δῷ ἡ ἴσχυος, ὅπως ἀναβλέψῃ, καὶ πλοκῆς
 πνεύματος ἁγίου, ἔβουθέως ἀπέπεσον ἀπὸ
 τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ ὡσεὶ λεπίδες. ἀνέβλε-
 ψέ τε, καὶ ἀνασῆς ἐσαπίδῃ, καὶ λαβῶν τρο-
 φῶν ἐνίχυσεν, ἐγγύετο δὲ ὁ σαῦλος μετὰ τῶν
 ἐν δαμασκῷ μαθητῶν ἡμέρας τινάς, καὶ ἐν-
 δέως ἐν ταῖς συναγωγαῖς, ἐκήρυσσε τὸν ΧΡΙ-
 ΣΤΟΝ, ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, δζίζω-
 το δεῖ πάντες οἱ ἀκούοντες, καὶ ἔλεγον. οὐχ
 οὗτός ἐστιν ὁ πορθήσας ἐν Ἱερουσαλήμ, τοὺς
 ἐπικαλουμένους τὸ ὄνομα τοῦτο; καὶ ὡς εἰς
 τοῦτο ἐλήλυθε, ἵνα δεδμεύσῃ αὐτοὺς ἀ-
 γάγῃ ἐπὶ τοὺς ἀρχιερεῖς, σαῦλος ἡ μάχη
 ἐνεδύαμοῦτο, καὶ συνέχωνε τοὺς Ἰουδαί-
 ον, τοὺς κατοικοῦντας ἐν δαμασκῷ, συμβι-
 βάζων ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ ΧΡΙΣΤΟΣ. ὡς δὲ ἐπλη-
 ροῦντο ἡμέραι ἱκαναί, συνεβουλεύσαντο οἱ
 Ἰουδαῖοι ἀνελεῖν αὐτόν. ἐγνώθη δὲ τῶν σαύ-
 λῳ ἡ ἐπιβουλὴ αὐτῶν. παρετήρουν τε τὰς πύ-
 λας ἡμέρας τὴν νυκτὸς, ὅπως αὐτὸν ἀνε-
 λωσι, λαβόντες δὲ αὐτόν οἱ μαθηταὶ νυκτὸς,
 καθῆκον διὰ τοῦ τείχους, χελάσαντες ἐν
 πυρρίδι, παραγενόμενος δὲ ὁ σαῦλος ἐν Ἱε-
 ρουσαλήμ, ἐπερᾶτο κολλᾶσθαι τοῖς μαθη-
 ταῖς

bi manum, ut uisum recipiat. Respōdit
 aut̄ Ananias. Dñe, audiui ex multis de
 uiro hoc, quāta mala fecerit factis tuis
 in Hierusalē. Et hic habet potestatē a
 principibus sacerdotū, uinciēdi omnes
 qui inuocant nomen tuū. Dixit aut̄ ad
 eum dñs. Vade, qm̄ uas electionis est
 mihi iste, ut portet nomen meū coram
 gentibus & regibus & filijs Israel. Ego
 enim ostendā illi, quanta oporteat eū
 p nomine meo pati. Et abiit Ananias,
 & introiuit in domū, & imponēs ei ma-
 nus dixit. Saul frater, dñs misit me qui
 apparuit tibi in uia qua ueniebas, ut ui-
 sum recipias & implearis spū sancto.
 Et confestim deciderunt ab oculis eius
 tanq̄ squamæ, & uisum recepit. Et sur-
 gens baptizat⁹ est, & cū accepisset cibū,
 confortatus est. Fuit aut̄ Saulus cū di-
 scipulis qui erant Damasci per dies ali-
 quot. Et continuo ingressus in Synago-
 gam p̄dicabat Iesum quod hic esset fi-
 lius dei. Stupebāt aut̄ oēs qui eum au-
 diebant, & dicebant. Nōne hic est qui ex-
 pugnat in Hierusalē eos qui inuoca-
 bant nomē istud? Et huc ad hoc uenit,
 ut uinctos illos duceret ad principes sa-
 cerdotum. Saulus aut̄ multo magis cō-
 ualescebat & confundebat Iudæos qui
 habitabāt Damasci, affirmās qm̄ hic ē
 Christus. Cū aut̄ implerent⁹ dies multi
 cōsiliū fecerunt in unū Iudæi ut eū in-
 terficerent. Notæ aut̄ factæ sunt Saulo
 insidiæ eorum. Custodiebātq; portas
 die & nocte, ut eū interficerēt. Accipien-
 tes aut̄ eū discipuli nocte p̄ mur̄ dimi-
 serūt eū, sūmittētes i sporta. Cū aut̄ ue-
 nisset i hierusalē tētabat se iūgere disci-
 pulis

ταῖς, καὶ πάντες ἐφοβοῦντο αὐτὸν, μὴ πι-
 σεύοντες, ὅτι ὄσι μαθητῆς. Βαρνάβας δὲ
 ἐπιλαβόμενος αὐτὸν, ἤγαγε πρὸς τοὺς
 ἀποστόλους, καὶ διήγησατο αὐτοῖς, πῶς ἦν
 τῆ ὁδοῦ εἶδε τὸν κύριον, καὶ ὅτι ἐλάλησεν
 αὐτῷ, καὶ πῶς ἦν δαμασκῶ ἐπαρεκκιστῆσατο
 τοῦ ἑσθ' ὀνόματι τοῦ ἸΗΣΟΥ. καὶ ἦν μετ'
 αὐτῶν εἰσπορευόμενος εἰς ἱερουσαλήμ, καὶ
 παρῆσιν ἀποστόλοις ἦν ἑσθ' ὀνόματι τοῦ κυ-
 ρίου ἸΗΣΟΥ. ἐλάλη τὸ καὶ σωεζήθη πρὸς
 τοὺς ἑλλήσις. οἱ δὲ ἐπεχείρησαν αὐτὸν ἀνε-
 λθῆναι. ἐπιπρόντες δὲ οἱ ἀδελφοί, κατήγαγον
 αὐτὸν εἰς καισάρεα, καὶ ζαπέσαλαρ αὐ-
 τὸν εἰς ταρσόμ. αἱ μὲν οὖν ἐκκλησίαι καθό-
 λης Ἰουδαίας καὶ γαλιλαίας, καὶ σαμα-
 ρείας, ἔχοντες εἰρήνην, διοικοδομοῦντες καὶ πο-
 ρευόμενοι ἑσθ' φόβῳ τοῦ κυρίου, καὶ τῆ πα-
 ρακλήσει τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐπληθύνον-
 ται. ἐγένετο δὲ πέντητον διοικούμενον διὰ πάν-
 των, κατελθὲν καὶ πρὸς τοὺς ἁγίους τοὺς
 κατοικοῦντας λυδδαμ. εὗρε δὲ ἐκεῖ ἄνθρω-
 πον τινὰ ἀνάστατον ὀνόματι, ζαπέσαλαρ ὀκτὼ κα-
 τακείμενον ἐπὶ κρεβάτω, ὃς ἦν παραλελυ-
 μένος, καὶ ἐπερ αὐτῷ ὁ πέντητος, ἀνάστα-
 σε ὁ ἸΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΣ, ἀνάστηθι καὶ στήσον σε-
 αὐτῷ. καὶ εὐθέως ἀνέστη, καὶ εἶδον αὐτὸν πάντες,
 οἱ κατοικοῦντες λυδδαμ, καὶ ἦσαν ἄσπαστοι, οἱ
 ζηνες ἐπέσεισαν ἐπὶ τὸν κύριον. ἐμ' ἰόπη δὲ
 τις ἦν μαθητῆρα ὀνόματι ταβιθά. ἡ δὲ εἰρη-
 μνηνομιθή, λέγεται διορκά. αὕτη ἦν πλή-
 ρης ἀγαθῶν ἔργων καὶ ἐλεημοσυνῶν ὡς
 ἐποίησεν. ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις
 ἀδενήσασα αὐτὴν ἀποθανεῖν. λούσαν-
 τες δὲ αὐτὴν, ἔθηκαν ἐν ὑπερώῳ, ἐγγὺς
 δὲ οὐσῆς λυδδαμ τῆ ἰόπη. οἱ μαθηταὶ ἀ-
 κούσαντες, ὅτι πέντητος ὄσι ἐν αὐτῇ, ἀ-
 πέσαλαρ πρὸς αὐτὸν παρακαλοῦντες,
 μὴ ὀκνησαὶ διελθεῖν ἕως αὐτῶν. ἀναστὰς
 δὲ πέντητος

pulis & omnes timebant eum, non cre-
 dentes quod esset discipulus. Barnabas au-
 tem apprehensum illum duxit ad apo-
 stolos, & narrauit illis quomodo in uia
 uidisset dñm, & quod locutus esset ei, & quod
 modo in Damasco fiducialiter egerit in
 nomine Iesu. Et erat cum illis intras &
 exiens in Hierusalem, fiducialiter agens
 in nomine domini. Loquebatur quoque & di-
 sputabat cum Grecis, illi autem querebant
 occidere eum. Quod cum cognouissent
 fratres, deduxerunt eum Caesaream, &
 emiserunt Tarsum. Ecclesiae quidem
 per totam Iudaeam & Galilaeam & Sa-
 mariam habebant pacem & edificaban-
 tur ambulantes in timore domini, & con-
 solatione sancti spiritus multiplicaban-
 tur. Factum est autem, ut Petrus dum tran-
 sisset uniuersos deueniret ad sanctos, qui
 habitabant Lydda. Inuenit autem ibi
 hominem quendam nomine Aenaeam,
 ab annis octo iacentem in grabato, qui
 erat paralyticus. Et ait illi Petrus. Aenae-
 a fanet te dominus Iesus Christus. Surge, &
 sterne tibi. Et continuo surrexit, Et ui-
 derunt eum omnes qui habitabant Lyd-
 dae & Assarone, qui conuersi sunt ad do-
 minum. In Ioppe autem fuit quaedam di-
 scipula nomine Tabitha, quae interpre-
 ta dicitur Dorcas. Haec erat plena ope-
 ribus bonis & elemosynis quas facie-
 bat. Factum est autem in diebus illis, ut in-
 firmata moreretur. Quam cum lauissent
 posuerunt eam in coenaculo. Cum autem
 uicina esset Lydda Ioppae, & discipuli
 audissent quod Petrus esset in ea, mise-
 runt duos uiros ad eum, rogantes, ne
 grauaretur uenire usque ad se. Exurgens
 Z 4 autem

ἢ πένθος, σωήλιδεμ ἀνθρώπων, ὅμ πρῶτα γενόμενον ἀνήγαγον εἰς τὸ ὑπερώϊον, καὶ παρέσκαμον αὐτῷ πᾶσαι αἱ χιτῶνες καὶ ἱμάτια, ὅσα ἐποίησεν μετ' αὐτῶν ὅσα ἢ δορκάς, ἐκβαλὼν ἢ ἔξω πάντας ὁ πῶτρος, θείας τὰ γόνατα προσκύνεσθαι. καὶ ἐπιστρέψας πρὸς τὸ σῶμα, εἶπε. Ταβита, ἀνάστηθι. ἢ δὲ ἰωοῖξε τοὺς ἐφθαλμούς αὐτῆς, καὶ ἰδούσα τὸν πῶτρον, ἀνεκάλυψε. Δοὺς ἢ αὐτῆς χεῖρας, ἀνέσκησεν αὐτῶν, φωνήσας δὲ τοὺς ἁγίους καὶ τὰς χήρας, παρέσκαμον αὐτῶν ζωσασιν, γνωσὸν δὲ ἐγγύετο κατ' ὅλης οἰκίας ἰσόππης, καὶ πολλοὶ ἐπίσθυσαν ἐπὶ τῷ κυρίῳ. Ἐγγύετ ἢ ἡμέρας ἱκανὰς μένει αὐτὸν ἐν ἰσόππῃ, παρὰ τινὶ σίμωνι βυρσῆ.

Ἀνὴρ δὲ τις ἦν ἐν Καισαρείᾳ, ὀνόματι κορνήλιος ἑκατοντάρχης, ἐκ αἰείρης οἰκίας καλουμένης ἰταλικῆς, εὐσεβὴς καὶ φοβούμενος τὸν θεόν, σὺν παντὶ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ. ποιῶν τε ἐλεημοσύνας πολλὰς τῷ λαῷ, καὶ δειόμενος τοῦ θεοῦ διαπαντός. εἶδεν ἐν ὀφθαλμοῖς φανερῶς, ὡσεὶ ὥρα μὲν ἐννάτιον ἢ ἡμέρας, ἀγγελὸν τοῦ θεοῦ ἐισελθόντα πρὸς αὐτόν, καὶ εἰπόντα αὐτῷ, κορνήλιε, ὁ δὲ ἀπενίσσας αὐτῷ καὶ ἐμφοβησάμενος, εἶπε. τί ἐσι κύριε; εἶπε δὲ αὐτῷ. αἱ προσευχαί σου καὶ αἱ ἐλεημοσύναι σου, ἀνέβησαν εἰς μνημόσυνον ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, καὶ νῦν πέμψω εἰς ἰσόππιν ἄνδρα, καὶ μετὰ σέμψαι σίμωνα τὸν ἐπικαλούμενον πῶτρον. ὅντος ξενίζεται παρὰ τινὶ σίμωνι βυρσῆ, ὃ ἔστιν οἰκία παρὰ θάλασσαν. ἐν τῷ λαλήσει σοι τί σε δεῖ ποιῆσαι. ὡς δὲ ἀπῆλθεν ὁ ἄγγελος ὁ λαλῶν τῷ κορνήλιῳ φωνήσας δὲ τὸν οἰκετῶν αὐτοῦ, καὶ στρατιώτῳ εὐσεβῆ τῶν προσκαρτεροῦντων αὐτῷ, καὶ διηγησάμενος αὐτοῖς ἅπαντα, ἀπέπελεν αὐτοὺς εἰς τὴν ἰσόππην.

τῆ δὲ ἐπαύριον

autem Petrus, uenit cum illis. Et cū aduenisset, duxerunt illum in cenaculum & circumsteterunt illum omnes uiduæ flentes & ostendentes ei tunicas & uestes, quas faciebat cū esset secū dorcas. Eiectis autē oibus foras, Petrus prostratus orauit, & cōuersus ad corpus dixit. Tabitha, surge. At illa aperuit oculos, & uiso Petro refedit. Data autem illi manu erexit eam, & cum uocasset sanctos & uiduas exhibuit eam uiuam. Notū autem factum est per uniuersam Ioppen, & crediderūt multi in domino. Factum est autem ut dies multos moraretur in Ioppe apud Simonem quendam coriarium.

Vir autē quidam erat in Caesarea nomine Cornelius Cēturio cohortis quæ dicitur Italica, religiosus & timens deū cū omni domo sua, faciēs elemosynas multas plebi, & deprecans deum semper. Is uidit in uisu manifeste quasi hora diei nona angelum dei introentem ad se & dicentē sibi. Corneli. At ille intuitus eū, ac timore correptus dixit. Quid est domine? Dixit autē illi. Orationes tuæ & elemosynæ tuæ ascenderunt in memoriā in conspectu dei. Et nūc mitte uiros in Ioppen, & accerse Simonē qui cognominatur Petrus. Hic hospitatur apud Simonem quendam coriarium, cuius est domus iuxta mare. Hic dicet tibi, quid te oporteat facere. Et cum discessisset angelus qui loquebatur illi, uocauit duos domesticos suos, & militem religiosum ex his qui sibi cohærebant. Quibus cum narrasset omnia, misit illos in Ioppen.

Postero

τῆ δὲ ἐπαύριον ὁδοιπορούντων ἐκείνων καὶ
 τῆ πόλι ἐγγιζόντων, ἀνέβη πῆτρος ἐπὶ τὸ
 δῶμα προσεύξασθαι, περὶ ὧρα μὲν ἐκτῶ. Εἰ
 νετο ὃ πρόςπαντος, καὶ ἠθέλη γεύσασθαι. πα
 ρασκευάζοντων δὲ ἐκείνων, ἐπέπεσε μὲν ἑαυ
 τῶν ἑκστασις. Ἐπειροῦ τὸν ὄρανον ἀνεωγμέ
 νον, καὶ καταβῶνον ἑαυτὸν σκεῦθ' ἵτι
 ὡς ὁ θόνκρ μεγάλην, τέσσαρσι ἀρχαῖς διδεί
 μνιον, καὶ καθέμενον ἐπὶ φθί γῆς, ἐν ᾧ ὁ
 πῆρχε πάντα τὰ τετράποδα φθί γῆς, καὶ
 τὰ θηρία καὶ τὰ ἔρπετα, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ
 οὐρανοῦ. καὶ ἔρχετο φωνὴ πρὸς αὐτόν. ἀνα
 σῆς πῆτρος, θύσου καὶ φάγε. ὁ δὲ πῆτρος εἶ
 πεμκδαμῶς κῆρι, ὅτι οὐδέποτε ἔφαγον
 πᾶν κοινὸν ἢ ἀκάθαρτον. καὶ φωνὴ πάλιν
 ἐκ θουτέρου πρὸς αὐτόν. ἃ ὁ θεὸς ἑκαθάρισε,
 σὺ μὴ κοίνου. τοῦτο δὲ ἔρχετο ἐπὶ τρεῖς, καὶ
 πάλιν ἀνελήφθη τὸ σκεῦος εἰς τὸν οὐρανόν.
 ὡς δὲ ἐν ἑαυτῶ διηπόρα ὁ πῆτρος, τί ἄρ' εἶη
 τὸ ὄραμα ὃ εἶδε, Ἐἶδον οἱ ἄνδρες οἱ ἀπεσαλ
 μῆνοι ἀπὸ τοῦ κορηκίου, διερωτήσαντες πῶ
 ὀκία μὲν σίμωνος, ἐπέσησαρ ἐπὶ τὸν πυλῶ
 να. καὶ φωνήσαντες ἐπιώθάνοντο εἰ σίμων ὁ
 ἐπικαλούμενος πῆτρος ἐνδεδέξινιζετα.
 τοῦ δὲ πῆτρον ἐνθυμουμένου περὶ τοῦ ὄρα
 ματος, εἶπε μὲν αὐτῶ τὸ πνεῦμα. ἰδοὺ ἄνδρες
 ζητοῦσὶ σε, ἀλλὰ ἀνασῆς κατάβηθι καὶ πο
 ρεῖον σὺν αὐτοῖς, μὴ δὲ διακρινόμενος, δι
 ὅτι ἐγὼ ἀπέσαλκα αὐτούς. καταβὰς δὲ
 πῆτρος πρὸς τοὺς ἄνδρας, εἶπε μὲν. ἰδοὺ ἐγὼ
 εἰμι ὃν ζητεῖτε. τίς ἢ αἰτία, δι' ἣν πᾶρισε; δι
 εἶπω μὲν. κορηκίος ἑκατοντάρχης, ἀνὴρ δὲ
 καιὸς καὶ φοβούμενος τὸν δεόν, καὶ μαρ
 τυρούμενος τε ὑπὸ ὄλου τοῦ ἱδουνοῦ τῶν
 ἰουδαίων, ἐχηματίσθη ὑπὸ ἀγγέλου ἁ
 γίου μεταπέμψασθαι σε εἰς τὸν οἶκον αὐ
 τοῦ, καὶ ἀκοῦσαι ῥήματα παρὰ σου. εἰσκα
 λεσάμενος σὺν αὐτοῖς, ἔξενισε. τῆ δὲ ἐπαύ
 ριον ὁ πῆτρος ἔξῆλθε σὺν αὐτοῖς, καὶ
 ἔ.

ἔνεσ τῶν

Postero autem die iter illis facientibus
 & appropinquantibus civitati, ascendit
 Petrus in superiora ut oraret circa hora
 sextam. Et cum esuriret voluit gustare.
 Parantibus autem illis, cecidit super eum
 mentis excessus. Et vidit caelum aper
 tum, & descendens uas quoddam uelut
 linteam magnum quatuor inijtibus sum
 mitti de caelo in terram, in quo erant om
 nia quadrupedia & serpentina terrae, &
 uolatilia caeli. Et facta est uox ad eum.
 Surge Petre, occide & manduca. Ait au
 tem Petrus. Absit domine, quia nunquam
 manducaui omne commune & immun
 dum. Et uox iterum secundo ad eum.
 Quae deus purificauit, tu communia ne di
 xeris. Hoc autem factum est tertio. Et statim
 receptum est uas in caelum, Et dum in
 tra se haesitaret Petrus, quae nam esset
 uisio quam uidisset, ecce uiri qui missi
 erant a Cornelio, percontati de domo
 Simonis, astiterunt ad ianuam. Et euoca
 to quopiam, interrogabant an Simon qui
 cognominatur Petrus illic haberet hos
 pitium. Petro autem cogitante de uisio
 ne, dixit spiritus ei. Ecce uiri tres quaer
 runt te. Surge itaque & descende, & ua
 de cum eis nihil dubitans, quia ego misi
 illos. Descendens autem Petrus ad ui
 ros, dixit, Ecce ego sum quem quaeritis.
 Quae causa est propter quam uenistis?
 Qui dixerunt. Cornelius Centurio uir
 iustus & timens deum, & testimonium
 habens ab uniuersa gente Iudaeorum, ora
 culo admonitus est ab angelo sancto ut ac
 cerferet te in domum suam, & audiret uer
 ba abs te. Introducens ergo eos, rece
 pit hospitio. Sequenti autem die sur
 gens profectus est cum illis, & quidam
 ex fratribus

Yalligatu

ἄντες πρὸ ἀδελφῶν ἦν ἀπὸ ἰόππης σωῦλ-
 θορ αὐτῶ. καὶ τῆ ἐπαύριον εἰσῆλθον εἰς τὴν
 καισάρεα. ὁ δὲ κορνήλιος ἦν προσδοκῶν
 αὐτούς, συγκαλεσάμενος τοὺς συγγενεῖς αὐ-
 τοῦ καὶ τοὺς ἀναγκαίους φίλους, καὶ δεῖξεν
 αὐτοῖς τὸν εἰσελθόντα τὸν πέτρον, συναστήσας
 αὐτῶ ὁ κορνήλιος, πεσὼν ἐπὶ τοὺς πόδας,
 προσεκύκωσε. ὁ δὲ πέτρος αὐτὸν ἤγειρε, λέγων.
 ἀνάστη, κἀγὼ ἀντὶς ἄνθρωπος εἰμὶ. καὶ σω-
 μιλωμ αὐτῶ, εἰσῆλθε, καὶ εὗρισθε σωτηρί-
 ας πολλοῦς, ἔφη γὰρ πρὸς αὐτούς, ἡμῖς
 ἐπίστασθε ὡς ἀθέμιτόν ἐστιν ἀνδρὶ ἰουδαίῳ
 κολλᾶσθαι, ἢ προσέρχεσθαι ἀλλοφύλῳ, καὶ
 ἐμοὶ ὁ θεὸς ἐδείξε, μηδένα κοινόν ἢ ἀκάθαρ-
 τον λέγειν ἄνθρωπον, διὸ ἐβλαβήθη ἡ
 ψυχὴ μου, μεταμεμψείς, παυθάνομαι οὖν, τί-
 λόγω μετέπεμψαδὲ με; καὶ ὁ κορνήλιος ἔ-
 φη, ἀπὸ τετάρτης ἡμέρας μέχρι ταύτης τῆς
 ὥρας, ἡμίω νησεύω, καὶ τὴν ἑνάτην ὥραν
 προσευχόμενος ἐν τῷ οἴκῳ μου, καὶ ἰδοὺ
 ἀνὴρ ἔστη ἐνώπιόν μου ἐν ἑσθῆτι λαμπρᾷ καὶ
 φησὶ, κορνήλιε, εἰσηκούσθη σου ἡ προσυχία, καὶ
 αἱ ἐλεημοσύαι σου ἐμνήσθησαν ἐνώπιον
 τοῦ θεοῦ. πέμψω οὖν εἰς ἰόππην, ἢ με-
 τακάλεσαι σίμωνα, ὃς ἐπικαλεῖται πέ-
 τρος, ὅντος ξενίζεται ἐν οἰκίᾳ σίμωνος
 εὐσεύου, παρὰ θάλασσαν. ὃς παραγεγόμενος
 λαλήσει σοι. ἤραυτῆς οὖν ἔπεμψα πρὸς σε,
 ὅτε καλῶς ἐποιήσας παραγεγόμενος.
 νῦν οὖν πάντες ἡμεῖς ἐνώπιον τοῦ θεοῦ
 πάρασμον, ἀκοῦσαι πάντα τὰ προστε-
 ταγμένα σοι ὑπὸ τοῦ θεοῦ. ἀνοίξας ἡ πέτρος
 τὸ στόμα ἔειπεν, ἑπ' ἀληθείας καταλαμβάνο-
 μαι, ὅτι οὐκ ἔστι προσωπολήπτης ὁ θεός, ἀλλ'
 ἐν παντὶ ἔθνη ὁ φοβούμενος αὐτὸν, καὶ ἐργαζό-
 μενος δικαιοσύνην, δεκτὸς αὐτῶ ἐστι, τὸν λό-
 γον ὃν ἀπέσφλε τῆς ἡοῖς ἰσραήλ, ἐναγγελίζο-
 μιν ἐν ἑβραϊσμῷ διὰ ἸΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ, ὅντος ἐστι
 πάντ' κύριος. ἡμεῖς οὖν οἴδαμεν τὸ γενόμενον ἡμῶν
 καὶ ὅλης

ex fratribus ab Ioppe comitati sunt eum.
 Post uero introierunt caesaream. Cor-
 nelius uero expectabat illos, conuoca-
 tis cognatis suis & necessarijs amicis.
 Et factum est cum introiret Petrus, obuius
 uenit ei Cornelius, & procidens ad pe-
 des eius adorauit eum. Petrus uero eleua-
 uit eum, dicens. Surge, & ego ipse homo
 sum. Et colloquens cum illo intrauit, & inue-
 nit multos qui conuenerant, dixitque ad
 illos. Vos scitis quomodo abominatum
 sit uiro Iudaeo coniungi aut accedere ad
 alienigenam. Sed mihi ostendit deus ne
 quem comunem aut imundum dicerem
 hominem, quod propter & sine contra-
 dictione ueni accersitus. Interrogo ergo,
 quam ob causam accersistis me? Et Cornelius
 ait. Ab hinc quarto die usque ad hanc horam
 iunans eram & hora nona orans in domo
 mea, & ecce uir stetit ante me in ueste splen-
 da, & ait. Corneli, exaudita est oratio
 tua, & elemosynae tuae in memoria ha-
 bitae sunt in conspectu dei. Mitte ergo
 in Ioppen & accersis Simonem qui co-
 gnominatur Petrus, hic hospitatur in
 domo Simonis coriarij iuxta mare.
 Confestim ergo misi ad te, & tu bene
 fecisti ueniendo. Nunc ergo omnes nos
 in conspectu dei adsumus, ut audia-
 mus omnia, quaecumque tibi praecpta
 sunt a domino. Aperiens autem Pe-
 trus os suum, dixit. In ueritate con-
 ferio quod non sit personarum respectus
 apud deum, sed in quauis gente, qui
 timet eum & operatur iusticiam, ac-
 ceptus est illi. Sermo quem misit deus fi-
 lijs Israel, annuncians pacem per Ie-
 sum Christum, hic est omnium dominus.
 Ipsi nostis, quod fama diuulgatum fuit
 in tota

καθ' ὅλην γῆν Ἰουδαίας, ἀρεξάμενον ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, μετὰ δὲ βαπτίσμα ὃ ἐκήρυξε Ἰωάννης, ἰησοῖον τὸν ἀπὸ ναζαρεθ, ὡς ἔχριστον ἀντὶ τοῦ θεοῦ πνεύματι ἁγίῳ καὶ δυνάμει, ὅς διηγήθη ἐν ἱεροσολομοῖς πᾶσι τοῖς ἀκούουσιν, ὅτι καταδύσας ἐν ὕδατι τὸν διαβόλον, ὅτι ὁ θεὸς ἦν μετ' αὐτοῦ, καὶ ἡμεῖς ἐσμὸν μαρτυροῦντες πάντων ὧν ἐποίησεν ἐν τῇ χῶρᾳ τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἐν ἱεροσολομοῖς, ὅν ἀνέβλεπον, κρημάσαντες ἐπὶ ξύλον, τοῦτον ὁ θεὸς ἠγάπησεν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ, καὶ ἐδῶκεν αὐτῷ ἐμφανῆσαι ἐστὶν ὅτι παντὶ τῷ λαῷ, ἀλλὰ μάρτυσι τοῖς προκειροτονημένοις ὑπὲρ τοῦ θεοῦ ἡμεῖς, οἱ ἡμεῖς σωσάμεθα τὸν λαόν, μετὰ τὸ ἀναστῆναι αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, ἐπὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἡμεῖς, καὶ διαμαρτυροῦμεθα ὅτι αὐτὸς ὄντως ὁ ὡρισμένος ὑπὲρ τοῦ θεοῦ κλητὸς ζώντων καὶ νεκρῶν. Τότε πάντες οἱ προσφῆται μαρτυροῦσιν, ἅφισιν ἡμαρτιῶν λαβεῖν διὰ τὸ ὄνομα τῷ κυρίῳ πνεύματι ἁγίῳ, ὅτι αὐτὸν ἐπί τὰ ἔθνη ἠδύναται τὸ πνεῦμα ἁγίον ἐπέσει τὸ ἅγιον ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας τὸν λόγον. Ἐξέστη δὲ ἡ ἐκκλησία, ὅσοι ἠθέλησαν τῷ πνεύματι ἁγίῳ ἐπιθεῖναι τὸ ὄνομα τῷ κυρίῳ πνεύματι ἁγίῳ, ὅτι ἐπὶ τὰ ἔθνη ἠδύναται τὸ πνεῦμα ἁγίον ἐπέσει τὸ ἅγιον ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας τὸν λόγον. Καθὼς καὶ ἡμεῖς, προστάξαί τε αὐτοῖς βαπτισθῆναι ἐν ὕδατι ἰουδαίου ὄνοματι κυρίου, τότε ἠρώτησάν αὐτὸν ἐπιμένειν ἡμέρας τινάς.

ἠκούσαν δὲ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ ἀδελφοὶ ὅτι ὅτι ἐπὶ τὸν λαόν, ὅτι ἐπὶ τὰ ἔθνη ἠδύναται τὸ πνεῦμα ἁγίον ἐπέσει τὸ ἅγιον ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας τὸν λόγον. Καθὼς καὶ ἡμεῖς, προστάξαί τε αὐτοῖς βαπτισθῆναι ἐν ὕδατι ἰουδαίου ὄνοματι κυρίου, τότε ἠρώτησάν αὐτὸν ἐπιμένειν ἡμέρας τινάς.

in tota Iudæa rumore primū orto a galilæa, post baptismum quod predicabat Ioannes, ut Iesum nazarenum unxerit deus spiritu sancto & uirtute q̄ pertrāsi sit beneficiendo & sanādo omnes oppressos a diabolo, qm̄ deus erat cum illo. Et nos testes sumus omniū, quæ fecit in regione Iudæorū & in Hierusalē, quem occiderunt suspensum in ligno. Hunc deus suscitauit tertio die, & exhibuit eum, ut manifestus fieret nō omni populo, sed testibus p̄ordinatis a deo, nobis qui manducauimus & bibimus cum illo postq̄ resurrexit a mortuis. Et præcepit nobis prædicare populo & testificari quod ipse sit ille, qui constitutus erat a deo iudex uiuorum & mortuorum. Huic oēs prophetæ testimonium perhibent quod remissionē peccatorum acceptur̄ sit per nomen eius, oīs qui crediderit in eum. Adhuc loquēte Petro uerba hæc, cecidit sp̄s sanctus super oēs qui audiebant uerbū. Et obstupuerunt hi qui erant ex circūcisione fideles quotquot uenerāt cū Petro, qd̄ & in gētes donū sp̄s sancti effusū esset. Audiebant em̄ illos loquentes linguis & magnificantes deū. Tunc respondit Petrus. Nūqs̄ phibere pōt, quominus aqua baptizent̄ hi qui sp̄m̄ sc̄m̄ acceperunt sicut & nos? Et iussit eos baptizari in nomine Iesu Christi. Tunc rogauerunt eum, ut maneret aliquot dies.

XI Audierūt autē apl̄i & fr̄es q̄ erāt in Iudæa, qd̄ & gētes recepissent uerbū dei. Cū autē ascendisset Petr̄ Hierosolymā disceptabāt aduersus illū q̄ erāt ex circūcisione dicētes. Quare introisti ad uiros p̄putiū habentes, & māducasti cū illis. Petrus

... ab Ioppe conuenerunt cesaream. ... spectabat illos cum ... & necessitas an ... introiret Petrus, ... & procidens ... Petrus uero ... & ego ipse ... colloquia illo intrant, & in ... quæ uenerunt dicentes ... Vos scitis quomodo abominā ... habeo cōmūm aut accedem ... Sed ueni ostendit deo ... uenerunt aut immūdi dū ... & propter & sine cōtradi ... & accessit. In hoc ergo ... am accessit me. Et Cornelius ... quarto die usq̄ ad hāc ... & hora nona orans in do ... & uisitāti an me i uesite ... Cornelius, exaudita est orat ... remouere in memoria ... in conspectu dei. Mitte ... & accessit Simonem qu ... Petrus, hic hospite ... Simonis conuēti iuxta ... am ergo misi ad te, & ... ueniedo. Nunc ergo em ... spectu dei adsumus, n ... omnia, quæcumq̄ p̄u ... a domino. Apertis ... os suum, dixit. In uer ... & non sic pensant ... ad deum, sed in quæ ... det eum & operatur uolū ... us est illi. Sermo quæ ... s Israel, annūciat p̄u ... tm̄ Christi, hic est omniū ... si nobis, quod hæc dicitur

ἀρξάμεν ὁ δὲ πῆτερ, διζετίθειρ ἀυτοῖς
 καβεξῆς, λέγωμ. ἐγὼ ἤμλω ἐν πόλει ἰόππῃ
 προσβυχόμενος, καὶ εἶδον ἐν ἐκασα ὄρα-
 μα, καταβαῖνομ σκεῦ τι ὡς ὀθόνλω μεγά-
 λλω, τῆσασσι ἀρχαῖς καβιερύλω ἐκ τοῦ οὐ-
 ρανού, καὶ ἤλθεμ ἄχρῖς ἐμοῦ, εἰς ἡμ' ἀτενίσαρ.
 κατενόσω, καὶ εἶδον τὰ τετραπόδα φλιγῆς
 καὶ τὰ θηρία καὶ τὰ ἐρπετά, καὶ τὰ πετανά
 τοῦ οὐρανοῦ, ἤκουσα δὲ φωνῆς λεγούσης μοι.
 ἀνασᾶς πῆτρε, θύσομ καὶ φάγε. εἶπομ δ' ἐμῆ
 δαμῶς κύριε, ὅτι πᾶρ κοινόμ ἢ ἀκάθαρομ,
 οὐδέ ποτε εἰσῆλθεμ εἰς τὸ σῶμα μου. ἀπεκρί-
 θη δ' ἐμοι φωνὴ ἐκ οὐρανός, ὅτι ὁ οὐρανοῦ, ὃ
 θεὸς ἐκαθάρισέ, σὺ μὴ κοίνου, τοῦτο δὲ ἐγγύε
 το ἐπὶ τρίς, καὶ πάλιρ ἀνεσπάθη ἅπαντα
 εἰς τὸν οὐρανόν. καὶ ἰδοὺ θζαυτῆς τρεῖς ἄν-
 δρες ἐπέσκαρ ἐπὶ πλὴν οἰκίαν ἐν ἡμῶν,
 ἀπεσαλμῶν ἀπ' καίσαρῆας πρὸς με. εἶπε
 δ' ἐμοι τὸ πνεῦμα, σωελθῆρ ἀυτοῖς μηδ' ἐμ
 διακρίνομλωμ. ἤλθομ δ' ἐσὼ ἐμοί, καὶ οἱ ἐξ
 ἀδελφοὶ ἐντοί, καὶ εἰσῆλθομ εἰς τὸν οἶ-
 κομ τοῦ ἀνδρός, ἀπήγγαλέ τε ἡμῖν. πῶς
 εἶδε τὸν ἄγγελομ ἐν τῷ οἴκῳ ἀυτοῦ, σαθέν-
 τα καὶ ἐπόντα ἀυτῶ, ἀπόσαλομ εἰς ἰόπ-
 πλὴν ἀνδρας, καὶ μετ' ἀπεμῆσα σίμωνα, τὸν
 ἐπικαλούμλωμ πῆτρομ, ὃς λαλήσα ξήμα-
 τα πρὸς σε, ἐν οἷς σωθήσῃ σὺ, καὶ πᾶς ὁ οἶ-
 κός σου. ἐν δὲ τῷ ἄρξαοτά με λαλῆμ, ἐπέ-
 πεσε δὲ πνεῦμα δ' ἅγιον ἐπ' αὐτούς, ὡσπερ
 ἐφ' ἡμᾶς ἐν ἀρχῇ, ἐμνήθλω δὲ τοῦ ξήμα-
 τῶ κυρίου ὡς ἔλεγεμ. ἰωάννης μὲν ἐβάπτι-
 σιμ ὕδατι, ὑμεῖς δὲ βάπτισησθε ἐν πνεύ-
 ματι ἁγίῳ. εἰ οὖν πλὴν ἴσλω δωρεὰρ ἔδω-
 κειμ ἀυτοῖς ὁ θεός, ὡς καὶ ἡμῖν πισεύ-
 σασιμ ἐπὶ τὸν κύριον ἸΗΣΟΥΝ ΧΡΙΣΤΟΝ.
 ἐγὼ δὲ τίς ἤμλω δυνατός κωλύσαι τὸν
 θεόν. ἀκούσαντες δὲ ταῦτα, ἠσύχασαμ,
 καὶ εἰδόξαλομ τὸν θεόν λέγοντες, ἄραγε
 καὶ τοῖς ἔθνεσιμ ὁ θεός πλὴν μετάνοιαρ
 ἔδωκεμ

Petrus autē rem ab initio repetēs expo-
 suit illis ordine, dicens. Ego eram in ci-
 uitate Ioppe orans, & uidi raptus extra
 me uisionē, descendere uas quoddā ue-
 lut linteum magnum quattuor initijs
 emissum e caelo, & uenit usq; ad me. In-
 qd' cū intendissem oculos, aiaduerti &
 uidi q̄drupedia terrae & feras & reptilia
 & uolatilia caeli. Audiui autē & uocē di-
 centē mihi. Surge Petre macta & uesce-
 re. Dicebā autē. Neq; dñe, qa cōe aut
 imūdū nihil unq; introiuit in os meū.
 Rñdit at mihi uox rursū e caelo, q̄ de-
 mūdauit, tu ne cōia feceris. Idq; accidit
 tertio, & rursum omnia subducta sunt
 in caelū. Et ecce ex templo tres uiri pre-
 sto aderant in aedibus in quibus eram,
 e Caesarea missi ad me. Dixerat autē mi-
 hi spiritus, ut congregeder cū illis, nihil
 addubitans. Porro comitati me sunt &
 sex fratres isti. Et ingressi sumus in do-
 mum uiri, isq; retulit nobis, ut uidisset
 angelū domi suae, qui astitisset ac dixis-
 set sibi. Emitte uiros aliquos Ioppen, &
 accersi Simonem, cognomento Petrū,
 qui tibi ea dicturus est, per quae saluus
 fias, & tu & uniuersa domus tua. Cum
 autē exorsus essem sermonē, illapsus est
 spiritus sanctus in illos, quemadmodū
 & i nos fuerat illapsus initio. Veniebat
 autē in mentē quod dixerat dñs. Ioan-
 nes quidē baptizauit aqua, coetex uos
 baptizabimini spiritu sancto. Proinde
 si par donū dedit illis deus, quemadmo-
 dū & nobis, cū credidissem⁹ in dñm Ie-
 sum Christū, ego porro quis eram, qui
 possem obfistere deo? His autē auditis
 obticuerunt, & glorificauerunt deū di-
 centes, Igitur & gētibus, deus p̄nitenti-
 tiam con-

ἔδωκεν εἰς ζωὴν καὶ οἱ μὲν οὖν διασπαρένι
 πρὸς ἀπὸ φιλίππου φιλίππου γενεομύνης ἐπὶ σεφά
 νου διήλθοσαν ἕως φοινίκης καὶ κύπρου, ἐπι
 τιοχίας, μηδὲν λαλοῦντες τὸν λόγον, εἰ μὴ
 μόνον ἰουδαίοις, ἥσαν δὲ ἄνευ ἑξ ἑαυτῶν ἄν
 ἄρες κύπριοι καὶ κυρηνῶσι, οἱ ἄνευ εἰσελθόν
 τες εἰς ἀντιόχειαν ἐλάλοον πρὸς τοὺς ἑλλη
 νιστάς, εὐαγγελιζόμενοι τὸν κύριον ἸΗΣΟΥΝ.
 καὶ ἦν χεῖρ κυρίου μετ' αὐτῶν, πολὺς τε ἀριθ
 μὸς πισυνάσας, ἐπέστρεψεν ἐπὶ τὸν κύριον. ἠκού
 σθη δὲ ὁ λόγος εἰς Ἰαώτα φιλίππου ἐκκλησίας φιλί
 ππου ἱεροσολύμοις περὶ αὐτῶν, καὶ ἤρξατο ἐσφλαμ
 βαρνάβαν διελεῖν ἕως ἀντιοχείας, ὅς παρ
 γνόμενον, καὶ ἰδὼν πλὴν χάριμ τῷ θεῷ, ἐ
 χάρη, καὶ παρκαλά πάντας τῆ προθέσει τῆ
 καρδίας προσμύειν τῷ κυρίῳ, ὅτι ἦν ἀνήρ
 ἀγαθός, ἐπιπλήρης πνεύματος ἁγίου, ἐπι
 σεως, ἐπιπροσετέθη ὄχι καὶ ἰκάνος τῷ κυρίῳ.
 ἤρξατο δὲ εἰς ταρσόμ ὁ βαρνάβας, ἀναζητή
 σαι σαῦλον, ἐν ᾧ ἄνδρ, ἠγαγε αὐτὸν εἰς
 ἀντιόχειαν, ἐγγύετο δὲ αὐτοὺς ἐν αὐτῷ ὄλον
 σωμαθῆναι τῆ ἐκκλησίᾳ, καὶ διδάξαι ὄχι
 λον ἰκάνον, χρηματίσαι τε πρῶτον ἐν ἀντι
 οχίᾳ τοὺς μαθητὰς χριστιανούς, ἐν ταύταις
 δὲ ἰαῶς ἡμέραις κατήλθοσαν ἅπασαν ἱεροσολύμων
 προσφῆται εἰς ἀντιόχειαν, ἀναστὰς δὲ εἰς ἑξ
 αὐτῶν ὀνόματι ἄγαβος, ἐσήμανε διὰ τοῦ
 πνεύματος λιμὸν μέγα μείλλαν ἐσεοδαί ἐφ'
 ὄλων πλὴν οἰκουμένην, ὅς ἔτι καὶ ἐγγύετο ἐπι
 κλαυθίου καίσαρος, τῶν δὲ μαθητῶν καθῶς
 ἠν πορῆτό τις, ὡρίσαν ἕκαστος αὐτῶν εἰς δι
 ἀκονίαν πέμψαι τοῖς κατ' οἰκοῦσιν ἐν τῇ ἰσ
 θιάᾳ ἀδελφοῖς, ὁ καὶ ἐποίησαν, ἀποσεύλαν
 τες πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους, διὰ χερσὸς βαρ
 νάβαν ἐπι σαύλου.

καὶ ἐκείνον ἔδωκεν καὶ ἐπέβαλεν ἠρώδης
 ὁ βασιλεὺς τὰς χεῖρας κακῶσαι ἄνευ ἑ
 φιλί ἐκκλησίας, ἀπέλε δὲ ἰάκωβον τὸν ἀδελ
 φὸν ἰωάννου μακαρίου, ἐπι ἰδὼν ὅτι ἀρετόμ
 ἐστὶ τῷ ἰου

tiam concessit ad uitā. Et illi quidē qui
 dispersi fuerant a tribulatione quæ fa
 cta fuerat sub Stephano, perambulaue
 runt usq; Phœnicen & Cyprū & An
 tiochiā, nemini loquentes uerbū nisi
 solis Iudæis. Erant autē quidā ex eis ui
 ri Cyprii & Cyrenæi, qui cū introissent
 Antiochiā loquebant ad Græcos euā
 gelizantes dñm Iesum. Et erat manus
 dñi cū eis, multusq; numerus credentiū
 conuersus est ad dñm. Peruenit autē ser
 mo ad aures ecclesiæ quæ erat Hieroso
 lymis super istis, & miserunt Barnabā
 usq; ad Antiochiā. Qui cū peruenisset
 & uidisset gratiā dei, gauisus est & hor
 tabatur oēs ut proposito cordis pseue
 rent adherere dño, quæ erat uir bon⁹ &
 plenus spiritu sc̄to & fide, & addita est
 multa turba dño. Profect⁹ est autē Bar
 nabas Tharsum, ut q̄reret Saulū, quē
 cū inuenisset perduxit Antiochiā. Et
 annū totum conuersati sunt cū ecclesia
 & docuerunt turbam multā, ita ut cog
 nominarentur primū Antiochiæ disci
 puli Christiani. In his autē diebus super
 uenerunt ab Hierosolymis pphetæ an
 tiochiā, & surgens unus ex eis nomi
 ne Agabus significabat per spiritū, fa
 mem magnā futurā in uniuerso orbe
 terrarū, quæ facta est sub Claudio Cæ
 sare. Discipuli autē prout cuiq; suppe
 tebat, proposuerunt in ministeriū mit
 tere habitantibus in Iudæa fratribus,
 quod & fecerunt mittentes ad seniores
 per manus Barnabæ & Sauli.

¶ Eodem autē tēpore iniecit Herodes
 rex manus, ut affligeret quosdam de ec
 clesia. Occidit autē Iacobū fratrem Io
 annis gladio, uidens autē quod placeret
 AA Iudæis

XII

AA Iudæis

ἔτι τοῖς Ἰουδαίοις προσέθετο συνλαβεῖν καὶ
 πέντρον. ἦσαν δὲ ἡμέραι τῶν ἀζύμων, ὃν καὶ
 πιάσαι, ἔθετο εἰς φυλακὴν, παραδούς τέσ-
 σαρσι τετραδίοις στρατιωτῶν, φυλάσσειν αὐ-
 τόν, βουλόμενος μετὰ τὸ πάχα ἀναγαγεῖν
 αὐτὸν τοῦ λαοῦ, ὃ μὲν αὖ πέντρος ἐκράει ἐν
 τῇ φυλακῇ. προσβυχή δὲ ἦν ἐκτενὴς γινομέ-
 νη ὑπὲρ τοῦ ἐκκλησίας πρὸς τὸν θεὸν ὑπὲρ αὐ-
 τοῦ. ὅτε δὲ ἐμελλεν αὐτὸν προάγειν ὁ ἡρώδης, τῇ
 νυκτὶ ἐκείνῃ ἦν ὁ πέντρος κοιμώμενος μετα-
 ξὺ δύο στρατιωτῶν, δεδεμμένος ἀλύσει δυνί,
 φύλακός τε πρὸ τοῦ θυρῶν ἐτήρου πύθυ-
 λακῆν. καὶ ἰδοὺ ἄγγελος κυρίου ἐπέσκη, καὶ
 φῶς ἔλαμψεν ἐν τοῦ θυρῶν. πατάξας δὲ
 πύθυλον ἀνέστη πέντρον, ἠγάγετο αὐτὸν, λέ-
 γων. ἀνάστα ἐν τάχα, καὶ ἐξέπετο αὐτὸν ἀ-
 λύνσας ἐκ τῶν χειρῶν. εἰπέ τε ὁ ἄγγελος πρὸς
 αὐτόν. περιζώσασθαι, καὶ ὑπόδησαι τὰ σανδάλια
 σου. ἐποίησε δὲ οὕτως, καὶ λέγει αὐτῷ. περι-
 βαλοῦ τὸ ἱμάτιόν σου, καὶ ἀκολούθη μοι. ὣς ἐξ-
 ελθὼν ἠκολούθη αὐτῷ, καὶ οὐκ ἔδειξε ὅτι ἀληθὴς
 ἔστι τὸ σινομένον διὰ τῶν ἀγγέλων. εἰδὸς δὲ ὄραμα
 βλέψαντες. διελθόντες δὲ πρῶτον φυλακῶν καὶ
 δευτέρων, ἦλθον ἐπὶ πύθυλον πύθυλον πύθυ-
 λον, πύθυλον φέρουσαν εἰς πύθυλον, ἥτις αὐτο-
 μάτην ἠνοίχθη αὐτοῖς, καὶ ἔξελθόντες, προσήλ-
 θον εὐμύλων μίαν, καὶ εὐθὺς ἀπέσκη ὁ ἄγγελος
 ἀπ' αὐτοῦ. ὁ δὲ πέντρος γενόμενος ἐν αὐτῷ, εἶ-
 πε. καὶ οὐκ ἔδειξε ὅτι ἔξαπέσταλε κύριος
 τῷ ἄγγελῳ αὐτοῦ, ὅτι ἐξείλετό με ἐκ χειρῶν ἡρώ-
 δου, καὶ πάσης τῆς προσδοκίας τῶν λαῶν τῶν Ἰουδαί-
 ων. σιωπῶν τε ἦλθον ἐπὶ πύθυλον οἰκίαν μαρ-
 τῶν, τὴν μῆτρος Ἰωάννου τῆς ἐπικαλεσμένης μαρκῆς,
 οὗ ἦσαν ἱκανοὶ σωληροισμῶν καὶ προσβυχοί-
 μνοι. κρῖστος δὲ τῶν πέντρον πύθυλον τῶν
 πύθυλον προσήλθε παρδίσκη ὑπακοῦσαι,
 ὀνόματι ῥόδη, καὶ ἐπιγνοῦσα πύθυλον φω-
 νὴν τοῦ πέντρον, ἀπὸ τοῦ θυρῶν οὐκ ἔνοιξε
 τὸν πύθυλον, εἰσδραμοῦσα δὲ, ἀπήγαγεν
 εἰς αὐτὴν

Iudæis apposuit cōprehēdere & Petrus
 Erant autē dies azymorū. Quē cū etiā
 ap̄hendisset posuit in carcerem, tradēs
 quatuor quaternionibus militū ad cu-
 stodiendū, uolēs post pasca producere
 eū p̄p̄o. Et Petrus qdē seruabatur in
 carcere. oratio autē fiebat sinie n̄termissi
 one ab eccl̄a ad deū p̄ eo. Cū autē pdu-
 cturus eū esset Herodes, in ipsa nocte
 erat Petrus dormiens inter duos mili-
 tes uinctus cathenis duab⁹, & custodes
 ante ostium custodiebant carcerem. Et
 ecce angelus dñi astitit, & lumen reful-
 sit in habitaculo, percussosq; latere Petri
 excitauit eum dicens. Surge uelociter.
 Et ceciderūt cathenæ de manibus eius.
 Dixit autē angelus ad eum. Præcingere
 & subliga soleas tuas. Et fecit sic. Et di-
 cit illi. Circūda tibi uestimētū tuū, & se-
 quere me. Et exiens sequebat eū, & nei-
 sciebat, quod uex esset, qd̄ fiebat p̄ an-
 gelum, sed putabat se uisum uidere. Cū
 autē p̄terissent primā & secundā custo-
 diam, uenerunt ad portam ferreā q̄ du-
 cit in ciuitatem, q̄ ultro aperta est eis. Et
 exeuntes processerunt uicū unū, & con-
 tinuo discessit angelus ab eo. Et Petrus
 ad se reuersus, dixit. Nunc scio uere, qd̄
 miserit dñs angelum suū, & eripuerit
 me de manu Herodis & de omni expei-
 ctatione plebis Iudæorū. rec̄p̄ perpen-
 sa uenit ad domum Mariæ matris Ioan-
 nis qui cognominatus est Marcus, ubi
 erant multi congregati & orantes. Cū
 pulsasset autem Petrus ad ostium ue-
 stibuli processit puella ut subausculta-
 ret nomine Rhode. Et ut agnouit uo-
 cem Petri præ gaudio non aperuit ue-
 stibulum, sed introcurrens renunciauit
 stare

ἔσανα ἢ πέντρομ πρὸ τῶν πυλῶν. οἱ δὲ πρὸς αὐτὴν ἔειπον. μαίικ. ἡ δὲ δῖ' ἰσχυρίζετο οὕτως ἔχασ. οἱ δὲ ἔλεγον. ὁ ἄγγελος αὐτὴν ἔειπε. ὁ δὲ πέντρος ἐπέμενε κρούων, ἀνοίξαντες δὲ ἔειδον αὐτὸν κηθῆζέσκασμ. κατὰ σείσας δὲ αὐτῆς τῆς χηρῆσι σῖσῶν, δῖκῆσασα αὐτῆς, πῶς ὁ κύριος αὐτὴν θηθῆσῶν ἐκ τῶν φυλακῶν. ἔειπε δὲ ἀπαγγελῆσα τε ἰακώβω. ὅτι τῆς ἀδελφοῦς ταῦτα. καὶ θηθῆσῶν ἐπορεύθη εἰς ἔτερον τόπον. γενομένης δὲ ἡμέρας, ἦν τὰς ἑσπέρων οὐκ ὀλίγας ἐν τῆς ἑσπέρων τῶν, τί ἄρα ὁ πέντρος ἐγγύεσθ. ἠρώδης δὲ ἐπισητήσας αὐτὸν, καὶ μὴ εὐρών, ἀνακρίνας τοὺς φύλακας, ἐκέλευσε ἀπαχθῆσθαι, καὶ κατελθῶν ἀπὸ τοῦ ἰουδαίας εἰς τὴν καισάρεαμ διέτριβε. ἦν δὲ ὁ ἠρώδης θυμομαχῶν τυρίοις καὶ σιδωνίοις, ὁμοθυμαδὸν δὲ παρεῖσθ' πρὸς αὐτὸν, καὶ πείσαντες βλασφῆμ τὸν ἐπιτόμκοιτῶνα τῆ βασιλείας, ἠτοῦσθ' εἰς τὴν ἰερουσαλήμ, διὰ τὸ τρεφῆσθαι αὐτῶν τὴν χώραν ἀπὸ τοῦ βασιλικῆς. τακτῆ δὲ ἡμέρας ὁ ἠρώδης ἐνδεδυμένω ἔδοῦτο βασιλικῶν, καὶ καθίσας ἐπὶ τοῦ βήματος, ἐδήμηγότες πρὸς αὐτοὺς. ὁ δὲ δῆμος ἐπεφώνεσθ, φωνῆ θεοῦ, καὶ οὐκ ἀνδρῶν. πού, παρεχόμενα δὲ ἐπάταξε αὐτὸν ἄγγελος κυρίου, ἐνδεδυμένον οὐκ ἔδωκεν δόξαν τῶν θεῶν, καὶ γενόμενος σκληρόθετος, ἐξέφυγε. ὁ δὲ λόγος τοῦ θεοῦ ἠύξανε καὶ ἐπληθύνετο. βαρναβᾶς δὲ καὶ σαῦλος ἠπέστρεψαν εἰς ἱερουσαλήμ, πλῆρωσάντες τὴν διακονίαν, συμπαραλαβόντες καὶ ἰωάννην, ὅν ἐπικληθέντα μάρκον.

Ἦσαν δὲ τῆς ἐν ἄντιοχεια κατὰ τὴν ὕψασμ ἐκκλησίαν προφῆται καὶ διδάσκαλοι, ὅτε βαρναβᾶς καὶ σίμων καλούμενος νίγες, καὶ λούκιος ὁ κερυνάιος, μαθαν ἦν τῆς ἠρώδου τοῦ τετραρχοῦ σάτυροφρος, καὶ σαῦλος. λεπορευομένων δὲ ἀντὶ τῶν κυρίων, καὶ κερυνόντων ἔειπε τὸ πνεῦμα τὸ ἄγιον, ἀφορίσατε δῆμοι τὸν βαρναβᾶν, καὶ ὁ

stare Petru ante uestibulu. At illi dixerunt ad eam. Insanis. Illa autem affirmabat sic se habere. At illi dicebant. Angelus eius est. Petrus autem perseverabat pulsas. Cu autem apuissent, uiderut eu & obstupuerut. Innues aut eis mota manu ut tacerent, narrauit illis, quo dñs eduxisset se de carcere. Dixit autē. Nunciare Iacobo & fratribus hæc. Et egressus abiit in alium locum. Facta aut die erat turbatio non parua inter milites, quid nã accidisset Petro. Herodes autē cū requisisset eū & nō inuenisset, inq̄sitione facta de custodibus iussit eos duci, descendensq; a Iudæa in Cæsareã, ibi comoratus est. Erat aut iratus Tyrijs & Sidonijs. At illi unanimes uenerut ad eum, & persuaso Blasto qui p̄erat cubiculo regis postulabant pacē, eo q; aleretur regio ipsoꝝ annonæ regia. Statuto aut die Herodes uestitus ueste regia se dit pro tribunali, & concionabatur ad eos. Populus aut acclamabat uox dei, & non hominis. Confestim aut percussit eum angelus dñi, eo q; non dedisset gloriam deo, & cōsumptus a uermibus expirauit. Verbum aut domini crescebat & multiplicabatur. Barnabas autē & Paulus reuersi sunt Hierosolymam expleto ministerio, assumpto & Ioaanne qui cognominatus est Marcus.

XIII

Erant autem quidam in ecclesia que erat Antiochiæ prophetæ & doctores, & Barnabas & Simon qui uocabatur Niger, & Lucius Cyrenensis & Manahen qui erat Herodis tetrarchæ collactaneus, & Saulus. Miniftrantibus autem illis domino & ieiunantibus, dixit spiritus sanctus. Segregate mihi Barnabam & Iohannem qui cognominatus est Marcus.

AA 2 nabam

κὴ τὸν σαῦλον εἰς τὸ ἔργον ὃ προσκέ-
 κλημαι αὐτοῦσ. τότε κησένσαντες κὴ προσευ-
 ζάμενοι, ἐπιθέντες τὰς χεῖρας αὐτοῖς ἀ-
 πώλευσαμ. οὗτοι μὲν οὖν ἐκπεμφθέντες ὑπὸ
 τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου, κατήλθον εἰς τὴν
 σιλεύκιαν, καὶ κἄθεν δὲ ἐπὶ πλευσαν εἰς τὴν
 κύπρον, κὴ γενόμενοι ἐν σαλαμίνι, κατήγε-
 λον τὸν λόγον τοῦ θεοῦ ἐν ταῖς συναγωγαῖς τοῦ
 Ἰουδαίου, εἶχον δὲ κὴ ἰωάννην ὑπηρέτην. δι-
 ελθόντες δὲ τὴν νῆσον ἄχρι πάφου, ἔυρον τινὰ
 μάγον ψευδοπροφήτην Ἰουδαίου ὃν ὄνομα
 βαρισσαῦ, ὃς ἦν σὺν τοῦ ἀνθύπατου σερ-
 γίου παύλου ἀνδρὶ συνετώ, οὗτο προσκαλε-
 σάμενος βαριάβαμ κὴ σαῦλον, ἐπεζήτη-
 σεν ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ θεοῦ. ἀντίστατο
 δὲ αὐτοῖς ἑλύμας ὁ μάγος, οὕτως γὰρ
 μεθερμηνεύεται τὸ ὄνομα αὐτοῦ. ζήτησεν
 γὰρ τὸν ἀνθύπατον ἀπὸ τοῦ πίσεως, σαῦλος
 δὲ ὁ κὴ παῦλος πληκτεῖς πνεύματος ἁγίου,
 κὴ ἀτενίσας εἰς αὐτὸν, εἶπεν, ὃ πλήρης
 παντὸς δόλου, κὴ πάσης ξαδιστηγίας, ἢ ἐ-
 διαδόλου, ἐχθερὲ πάσης δικαιοσύνης, οὐ πάν-
 σκ δὲ ἔρεφω τὰς δόνας κυρίου τὰς εὐθείας
 κὴ νῦν ἰδοὺ χεῖρα κυρίου ἐπὶ σε, κὴ ἔστυ-
 φλός με βλέπω ἄνθρωπον ἄλιον ἄχρι καιροῦ.
 παραχρηῖμα δὲ ἐπέειπεν ἐπὶ αὐτὸν ἀχλὺς
 καὶ σκότος κὴ περιάγωμ, ἐζήτησεν χερσὶ
 γούσ. τότε ἰδὼν ὁ ἀνθύπατος ὅ γε γινώσκον ἐ-
 πίσειν, ἐκπλασόμενος ἐπὶ τῇ διδαχῇ τοῦ
 κυρίου ἀναχθέντες δὲ ἀπὸ τοῦ πάφου διέπε-
 ρον τὸν σαῦλον, ἦλθον εἰς πέργλυ φησὶ παμφυ-
 λίας. ἰωάννης δὲ ἀποχωρήσας ἀπὸ αὐτῶν.
 ὑπέστρεψεν εἰς ἱεροσόλυμα, αὐτοὶ δὲ διελθόν-
 τες ἀπὸ τοῦ πέργλης παρεγένοντο εἰς ἀν-
 τιόχεαμ φησὶ πιδίαις κὴ ἐισελθόντες εἰς
 τὴν συναγωγὴν τῆς ἡμέρας τοῦ σαββάτου, ἐκάθισαν
 μετὰ δὲ τῶν ἀνάγνωσιμ τοῦ νόμου κὴ τῶν
 προφητῶν. ἀπέσπλαμ ὁ ἀρχισυνάγωγος πρὸς
 αὐτοὺς λέγοντες, ἄνδρες ἀδελφοί, ἐν ἑσὶ λόγος
 ἐν ὑμῖν

nabam & Saulum in opus ad quod ac-
 ceruui eos. Cūq; ieiunassent & orassent
 & imposuissent eis manus, dimiserunt
 Et ipsi quidem emissi a spiritu sancto
 abierunt Seleuciam, & inde nauigaue-
 runt in Cyprum. Et cū uenissent Sala-
 minam, annunciauerūt uerbū dei in sy-
 nagogis Iudæorū. Habebant autem &
 Ioannem ministrum. Et cum peram-
 bulassent insulam usq; ad Paphum in-
 uenerunt quendam magum pseudo-
 prophetam Iudæū, cui nomē erat Bar-
 iesu, qui erat cū proconsule Sergio Pau-
 lo uiro prudente. Hic accersitis Barna-
 ba & Paulo, desyderabat audire uerbū
 dei. Resistebat autē illis Elymas magus,
 sic enim interpretatur nomen eius, que-
 rens auertere proconsulem a fide. Sau-
 lus autē qui & Paulus repletus spū san-
 cto intuens in eū, dixit. O plene omni-
 dolo & omni fallacia fili diaboli, inimi-
 ce omnis iusticiæ, nō desinis subuerte-
 re uias domini rectas. Et nunc ecce ma-
 nus dñi super te, & eris cæcus nō uidens
 solem usq; ad tempus. Et confestim ce-
 cidit in eum caligo & tenebræ, & circum-
 iens quærebat qui se manu ducerent.
 Tunc proconsul cum uidisset factū cre-
 didit, ammirans super doctrina domi-
 ni. Cum autem a Papho soluissent ij
 qui cum Paulo erant, uenerunt Per-
 gen Pamphylia. Ioannes autē discedēs
 ab eis, reuersus est Hierosolymam. Illi
 uero pertransuentes Pergen, uenerunt
 Antiochiā Pifidia, & ingressi synago-
 gam die sabbatorum federunt. Post lei-
 ctionem autem legis & prophetarum,
 miserunt principes synagogæ ad eos,
 dicentes. Viri fratres, si quis est in uo-
 bis sermo

οὗ ἡμῶν παρακλήσεως πρὸς τὸν λαόν, λέγε-
 τε. Λησάζετε δὲ πᾶσι καὶ κατασείσατε τῆς χε-
 ρὸς, ἔπιπετε. ἄνδρες Ἰσραηλίται καὶ οἱ φοβούμε-
 νοι τοῦ θεοῦ, ἀκούσατε, ὁ θεὸς τοῦ λαοῦ τούτου
 ἐξελέξατο τοὺς πατέρας ἡμῶν, καὶ τὸν λα-
 ον ὑψώσεν ἐν τῇ παροικίᾳ, ἐν γῆ αἰγυπτῶν, καὶ
 μετὰ ἐραχίουνοῦ ὑψώσεν ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ
 ἐπροποφόρησεν αὐτοὺς ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ κα-
 θελώμην ἐθνη ἐπὶ αὐτοὺς ἐν γῆ χαναάν, καὶ ἐκλε-
 κσερ αὐτοὺς πλὴν γῶν ἀντὶ τῆς μετὰ ταῦ-
 τα ὡς ἔτεσι πεντηκονταίῳ καὶ πενήκοντα,
 ἔδωκεν κριτὰς, ἕως σαμουὴλ τοῦ προφήτου,
 καὶ ἐκείθεν ἠτήσαντο βασιλέα, καὶ ἔδωκεν αὐ-
 τοῖς ὁ θεὸς τὸν σαούλ υἱὸν κίς, ἄνδρα ἐκ φυ-
 λῆς βενιαμὴν ἔτη τεσσαράκοντα, καὶ μετὰ
 εἴσασεν αὐτὸν ἡ γὰρ αὐτοῖς ὁ δαβὶδ εἰς βα-
 σιλέα, ὃ καὶ ἔπιπερ μαρτυρήσας, ἔυρον δαβὶδ
 τὸν ἔκαστον ἄνδρα κατὰ πλὴν καρδίᾳ μου,
 ὃς ποιήσας πάντα τὰ θελήματά μου, τούτου
 ὁ θεὸς ἀπὸ τῆς σπέρματος κατ' ἐπαγγελίαν,
 ἡγάγετ' ἰσραὴλ σωτῆρα ἸΗΣΟΥΝ, προκυρή-
 ξαντος ἰωάννου πρὸ προσώπου τῆς εἰσοδῶν ἀντὶ
 βάντισμα μετανοίας τοῦ ἰσραὴλ. ὅσος δὲ ἐ-
 πλήρου ὁ ἰωάννης τῆς δρόμου ἔλεγε, τίνα με-
 ὑπονοεῖτε εἶναι, οὐκ ἐμὶ ἐγὼ, ἀλλ' ἰδοὺ ἐρχο-
 μεταί με, οὐδ' οὐκ ἐμὶ ἄξιος τὸ ὑπόδημα
 πῶν ποδῶν λύσαι, ἄνδρες ἀδελφοί, ἡοὶ γένος
 ἀβραάμ καὶ οἱ ἐν ἡμῶν φοβούμενοι τὸν θεόν
 ἡμῶν ὁ λόγος τῆς σωτηρίας ταύτης ἀπέσπασ-
 δι γὰρ κατοικοῦντες ἐν ἰερουσαλήμ, καὶ οἱ ἄρ-
 χοντες ἀντὶ τούτου ἀγνοήσαντες, καὶ τὰς
 φωνὰς τῶν προφητῶν τὰς κατὰ πᾶν σάββα-
 τον ἀναδινωσκομένας, κρίναντες ἐπλήρωσαν,
 καὶ μηδὲ μίαν αἰτίαν θανάτου εὐρόντες, ἠτή-
 σαντο πιλᾶτον ἀναιρεθῆναι αὐτόν. ὡς δὲ
 ἐτέλεισεν ἅπαντα τὰ περὶ αὐτοῦ γεγραμμέ-
 ναι, κατελόμτες ἀπὸ τοῦ ξύλου, ἔθηκαν εἰς
 μνημεῖον. ὁ δὲ θεὸς ἡγάγετ' αὐτὸν ἐκ νεκρῶν
 ὃς ὠφθη

bis sermo exhortationis ad plebem, di-
 cite. Surgens autem Paulus & manu si-
 lentio indicto, ait. Viri Israelitæ, & qui
 timetis deum audite. Deus populi hu-
 ius elegit patres nostros, & populū ex-
 altavit, cum essent incolæ in terra aegy-
 pti, & in brachio excelso eduxit eos ex
 ea, & per quadraginta annoꝝ tempus
 mores eorū sustinuit in deserto. Et dele-
 tis gentibus septem in terra Chanaan,
 sorte distribuit eis terram eorū, & post
 hæc annis circiter quadringentis quin-
 quaginta dedit iudices usq; ad Samuel
 prophetam. Et exinde postulauerunt re-
 gem, & dedit illis deus Saul filium Cis-
 uirū de tribu Benjamin annis quadra-
 ginta. Et amoto illo suscitauit illis Da-
 uid in regem, cui testimoniū perhibens
 dixit. Inueni David filiū Iesæ uirū se-
 cundum cor meū, qui faciet omnes uo-
 luntates meas. Huius e femine deus iu-
 xta pmissum adduxit Israel saluatore
 Iesū, cū añ p̄dicasset Ioannes ante faciē
 aduentus eius baptismum p̄nitentiæ
 Israeli. Cum aut̄ impleisset Ioannes cur-
 sum, dixit. Quem me arbitramini esse,
 non sum ego, sed ecce uenit post me, cu-
 ius nō sum dignus calciamenta pedum
 soluere. Viri fr̄es, filij generis Abrahā,
 & q̄ in uobis timēt deū, uobis uerbū sa-
 lutis hui⁹ missū est. Qui em̄ habitabāt
 Hierusalē, & principes eorū cū ignora-
 rēt illū, & uoces p̄phetarū q̄ p̄ om̄e sab-
 batū legūt̄ iudicātes impleuerūt, & nulla
 cā mortis inuēta ī eo, petierūt a Pilato
 ut interficeret eū. Cūq; cōsummāssent
 omnia quæ de eo scripta erant, depōsi-
 tum de ligno posuerūt in monumēto.
 Deus autem suscitauit eum a mortuis,
 AA 3 qui uisus

ὅς ὤφθη ἐπὶ ἡμέρας πλείους τοῖς σιωναβά-
 σιμ ἂν ᾤσθ' ἀπὸ οὐρα γαλιλαίας εἰς ἱερουσα-
 λήμ. οἱ τινὲς εἰσι μάρτυρες αὐτοῦ πρὸς τὸν
 λαόν, καὶ ἡμεῖς ὑμᾶς ἐναγγελιζόμεθα
 πλὴν πρὸς τοὺς πατέρας ἐπαγγελίαν ἰσθε-
 νομένω, ὅτι ταύτην ὁ θεὸς ἐκπεπλήρωκε
 τοῖς τέκνοις αὐτοῦ ἡμῖν, ἀναστήσας ἸΗΣΟΥΝ
 ὡς καὶ ἐν ᾧ ᾠδῆ Ἰαλαμῶ ᾠδῆ πρώτη γέ-
 γραπῆα. ἡ ὄσ μου εἰ σὺ, ἐγὼ σήμερον γε-
 γέρμηκά σε, ὅτι δὲ ἀνέσκησεν αὐτὸν ἐκ νε-
 κρῶν, μηκέτι μέλλοντα ὑποσφραῖν εἰς δια-
 φθοράν, οὕτως ἐίρηκεν, ὅτι δώσω ὑμῖν τὰ
 ὅσια δαβὶδ τὰ πῖσά. διὸ καὶ ἐν ἑτέρῳ λέ-
 γεται, δὴ δώσας τὸν ὄσιόν σου ἰδὲμ διαφθοράν.
 δαβὶδ μου γὰρ ἰδίᾳ γενεᾷ ὑπεκρέτισας,
 τῆ τῷ θεοῦ βουλή ἐκοιμήθη, καὶ προσετί-
 δη πρὸς τοὺς πατέρας αὐτοῦ, καὶ εἶδε
 διαφθοράν. ὃν δὲ ὁ θεὸς ἠγάπησεν, οὐκ εἶδε
 διαφθοράν, γνωστὸν οὖν ἔσω ὑμῖν ἄνδρες
 ἀδελφοί, ὅτι διὰ τούτου ὑμῖν ἀφαισίστα
 μαρτυρίῳ καταγγέλλεται. καὶ ἀπὸ πάν-
 των ὧν οὐκ ἠδυνήθητε ἐν ᾧ νόμῳ μου
 σέως δικαιοσύνην, ἐν τούτῳ πᾶσι ὁ πι-
 σεύων δικαιοσύνην. βλέπετε οὖν μὴ ἐπέλθῃ ἐφ' ὑ-
 μᾶς, τὸ ἐιρημνίον ἐν τοῖς προφήταις. ἴδετε οἱ
 καταφρονήται, καὶ θαυμάσατε, καὶ ἀφανίσθητε,
 ὅτι ἔργον ἐστὶν ἐξάξομαι ἐν ταῖς ἡμέραις ὑμῶν
 ὅτι οὐ μὴ πισεύσητε, ἐὰν τις ἐκδημήσῃ ὑμῖν. διὸ
 ὄντων ἢ ἐκ τῆ σιναϊτικῆς τῶν ἰουδαίων, παρ-
 ρεκάλομαι τὰ ἔθνη εἰς τὸ μεταξὺ σάββατον, λα-
 ληθῆναι αὐτοῖς τὰ ῥήματα. λυθείσης ἢ τῆ σινα-
 γωγῆς, ἠκολούθησαν πολλοὶ τῶν ἰου-
 δαίων καὶ τῶν σεβομνῶν προσκλήτων
 ᾧ παύλῳ καὶ ᾧ βαρναβᾶ. οἱ τινὲς
 προσλαλοῦντες, ἔπειθον αὐτοὺς ἐπιμνήν-
 ται χάριτι τῷ θεοῦ. τῶν τῆ ἐρχομῆς σαββά-
 τῳ χεῖρ ὅτι πᾶσα ἡ πόλις σιναϊτικῆ ἀκοῦσα
 τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, ἰδόντες ἢ οἱ ἰουδαῖοι τοὺς
 ὄχλους, ἐπλήθησαν ζήλου καὶ ἀντίλεγον τοῖς
 ὑπὸ τοῦ

qui uisus est per dies multos his qui si-
 mul ascenderant cum eo de galilæa in
 Hierusalem, qui sunt testes eius ad ple-
 bem. Et nos uobis annunciamus eam,
 quæ ad patres repromissio facta est,
 quod hanc deus adimpleuit filijs illo-
 rum nobis resuscitato Iesu, sicut & in psal-
 mo primo scriptum est. Filius meus es
 tu, ego hodie genui te. Quæ aut̄ suscita-
 uit eum a mortuis, iam non amplius re-
 uersurum in corruptionem, ita dixit. Da-
 bo uobis sancta David fidelia. Ideo &
 alias dicit, Non dabis sanctum tuum uide-
 re corruptionem, nam David quidem cum suæ
 generationi ministrasset, uoluntate dei
 dormiuit & appositus est ad patres suos
 & uidit corruptionem. Quem uero de-
 us suscitauit, non uidit corruptionem.
 Notum igitur sit uobis uiri fratres, quod
 per hunc uobis remissio peccatorum an-
 nunciatur & ab omnibus a quibus non
 potuistis in lege mosi iustificari, in hoc
 omnis qui credit iustificatur. Videte ex
 go ne superueniat uobis quod dictum
 est in prophetis. Videte contempto-
 res, & ammiramini, & disperdimini,
 quia opus operor ego in diebus ue-
 stris, opus quod non credetis si quis
 enarrauerit uobis. Egressis autem e cæ-
 tu Iudæis, rogabant gentes, ut sequen-
 ti sabbato loquerentur sibi uerba hæc.
 Soluta autem cætu, secuti sunt multi
 Iudæi & religiosi aduenæ Paulum &
 Barnabam, qui alloquentes suade-
 bant eis ut permanerent in gratia dei.
 Sequenti uero sabbato pene uniuersa
 Ciuitas conuenit audire uerbum
 dei. Videntes autem turbas Iudæi, re-
 pleti sunt zelo, & contradicebant his
 quæ a

ὑπὸ τοῦ πάλου λεγομένοις ἀντιλέ-
 γομτες καὶ βλασφημοῦντες. παρησι-
 ασάμενοι δὲ ὁ πᾶυλ καὶ ὁ βαρνάβας,
 εἰπομ. ἡμῖν ἢ ἀναγκάσιον πρῶτον λαλῆναι
 να τὸν λόγον τοῦ θεοῦ. ἐπειδὴ ἀπαθεῖσθε
 αὐτὸν, καὶ οὐκ ἀξίους κρίνετε εαυτοὺς φη-
 αἰωνίου ζωῆς, ἰδοὺ σρεφόμεθα εἰς τὰ ἔ-
 θνη, οὕτως γὰρ ἐντέταλται ἡμῖν ὁ κύριος.
 τέθηκά σε εἰς φῶς ἐθνῶν, τοῦ εἰναί σε εἰς σω-
 τηρίαν, ἕως ἐχάτε τὴ γῆ. ἀκούοντα δὲ τὰ
 ἔθνη, ἔχαρε, καὶ ἐδέξαζον τὸν λόγον τῆ κυ-
 ρίου, καὶ ἐπίσειυσαν ὅσοι ἦσαν περὶ μένοι εἰς
 ζωὴν αἰώνιον. διεφέρετο δὲ ὁ λόγος τοῦ κυ-
 ρίου ἐν ὄλκῃ φη χώρας. οἱ δὲ ἰουδαῖοι παρῶ
 ἔσαν τὰς σεβομένας ἰουδαϊκας καὶ τὰς ἐν/
 χήμονας, καὶ τοὺς πρῶτους φη πόλειως.
 καὶ ἐπήγαγον διωγμὸν ἐπὶ τὸν πᾶυ-
 λον καὶ τὸν βαρνάβαν. καὶ ἐξέβαλον
 αὐτοὺς ἀπὸ τῆς ἑρῆμῶν αὐτῶν. οἱ δὲ ἐκτι-
 ναξάμενοι τὸν κόνιοστὸν τῆς ποδῶν αὐ-
 τῶν ἐπ' αὐτοὺς, ἦλθον εἰς ἰκόνιον. οἱ δὲ
 μαθηταὶ ἐπληροῦντο χαρᾶς καὶ πνεύ-
 ματος ἁγίου. ἐγένετο δὲ ἐν ἰκονίῳ καὶ
 τὰ τὸ αὐτὸ ἐσελθεῖν αὐτοὺς εἰς πλὴν συ-
 μαγωγίῳ τῆς ἰουδαϊσμοῦ, καὶ λαλῆσαι
 οὕτως, ὥστε πισεῦσαι ἰουδαῖων τὸ καὶ
 ἐθνῶν πολὺ πλῆθος. οἱ δὲ ἀπαθεῖν/
 τες ἰουδαῖοι, ἐπήγαγον καὶ ἐκάκωσαν
 τὰς ψυχὰς τῶν ἐθνῶν κατὰ τῶν ἀδελ-
 φῶν. ἰκανὸν μὲν οὖν χρόνον διέτρι-
 ψαν παρησιαζόμενοι ἐπὶ τῷ κυρίῳ, τῷ
 μαρτυροῦντι τῷ λόγῳ φη χάριτος αὐ-
 τοῦ, διδόντι σημεῖα καὶ τέρατα γίνε-
 σθαι διὰ τῶν χειρῶν αὐτῶν. ἐχίθη δὲ τὸ
 πλῆθος φη πόλειως. καὶ οἱ μὲν ἦσαν
 σὺν τοῖς ἰουδαῖοις, οἱ δὲ σὺν τοῖς ἀπο-
 σόλοις, ὡς δὲ ἐγένετο ὁρμη τῶν ἐθνῶν τὸ
 ἰουδαῖων, σὺν τοῖς ἀρχουσιν αὐτῶν ὑβρίσαι
 λαδοβολῆσαι

quæ a Paulo dicebantur contradicen-
 tes & blasphemantes. Tunc supra fidu-
 cia Paulus & Barnabas dixerunt. Vo-
 bis oportebat primum loqui uerbum
 dei, sed quoniam repellitis illud, & in-
 dignos uos iudicatis æterna uita, ecce
 conuertimur ad gentes. Sic em̄ nobis
 præcepit dominus. Posui te in lucem
 gentium, ut sis in salutem usq; ad extre-
 mum terræ. Audientes autem gentes,
 gauisæ sunt, & glorificabāt uerbum do-
 mini, & crediderunt quotquot erant
 ordinati ad uitam æternam, Dissemin-
 nabatur autem uerbū domini per uniu-
 uersam regionem. Iudæi autē concita-
 uerunt mulieres religiosas & honestas,
 & primos ciuitatis, & excitauerunt per-
 secutionem in Paulum & Barnabam,
 & eiecerunt eos de finibus suis. At ille
 excusso puluere pedum in eos uenerūt
 in Iconiū. Discipuli quoq; replebantur
 gaudio & spiritu sancto.

Factum est autem in Iconio ut si-
 mul introirent synagogam Iudeorum
 & loquerentur sic, ut crederet Iudæo-
 rum simul & Græcorum copiosa mul-
 tudo. Qui uero increduli fuerunt Iu-
 dæi, concitauerunt & corruerunt ani-
 mos gentium aduersus fratres. Multo
 igitur tempore demorati sunt fiducia-
 ter agentes in domino, qui testimoniū
 perhibebat uerbo gratiæ suæ, dabat si-
 gna & prodigia fieri per manus eo-
 rum. Diuisa est autē multitudo ciuitatis
 & quidā quidē erāt cum Iudæis, quidā
 uero cū apostolis. Cū autē factus esset
 ipetus Gentiliū pariter & Iudæorū cū
 principibus suis, ut cōtumelijs afficerēt
 AA 4 & lapida

XIII

λιθοβολήσασα αὐτούς, σωϊδόντες κατέφυ-
 γομ εἰς τὰς πόλεις φιλυκαονίας, λύστραμ
 ἐν δὲ ἐρέβλω, καὶ πλὴν περιχώρομ. καὶ κἄν ἦσαν
 εὐαγγελιζόμενοι. καὶ τις ἀνὴρ ἐν λύστροις ἀ-
 δάωτος τοῖς ποσίμ ἐκάθητο, χωλὸς ἐκ κοι-
 λίας μητρὸς αὐτοῦ ὑπάρχων, ὃς ὀνόματι
 περιπεπατήκει. ὄντος ἤκουε τὸ παύλου λα-
 λῶντος, ὃς ἀτεινίσας αὐτῶ, καὶ ἰδὼμ, ὅτι πί-
 σιμ ἔχει τοῦ σωθῆναι, εἶπε μεγάλη τῆ φωνῆ.
 ἤ. ἀνάσθη ἐπὶ τοὺς πόδας σου ὀρθός. καὶ
 ἤλλετο καὶ περιεπάτα. οἱ δὲ ὄχλοι ἰδόντες
 ὁ ἐποίησεν ὁ παῦλος, ἐπῆραμ πλὴν φωνῶν
 αὐτῶμ λυκαονισί, λέγοντες. οἱ θεοὶ ὁμοιωθέν-
 τες ἀνθρώποις, κατέβησαν πρὸς ἡμᾶς. ἐκὰ-
 λουω τέ τὸμ μὸν βαρνάβαμ, δία, τὸμ δὲ παῦ-
 λομ ἐρμῶ, ἐπεδὴ αὐτὸς ἦμ ὁ ἡγούμενος τὸ
 λόγου. οὗ δὲ ἱερεὺς τὸ διὸς τὸ ὄντος πρὸ φιλ-
 πόλεως αὐτῶν, ταύρους καὶ σέμματα ἐπι-
 τοὺς πυλώνας ἐτίγκαμ, σὺν τοῖς ὄχλοις ἡ-
 δελομ θύμ. ἀκούσαντες δὲ οἱ ἀπόστολοι βαρ-
 νάβας καὶ παῦλος, διαῖξῃξωντες τὰ ἰμά-
 τια αὐτῶμ, εἰσεπήδησαν εἰς τὸν ὄχλομ, κη-
 ζοντες καὶ λέγοντες. ἀνδρες, τί ταῦτα ποι-
 εῖτε; καὶ ἡμῆς ὁμοιοπαθεῖς ἐσμῶμ ὑμῖμ ἀν-
 θρώποι, εὐαγγελιζόμενοι ὑμᾶς ἀπὸ τῶν
 ἔματῶμ ἐπιστρέφειν ἐπὶ τὸμ θεὸμ τὸ ζῶν-
 τα, ὃς ἐποίησε τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ
 πλὴν θάλασσαν, καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς, ὃς
 ἐν ταῖς παρρηκμηλίαις γενεαῖς, εἶασε πάν-
 τα τὰ ἔθνη πορεύεσθαι ταῖς ὁδοῖς αὐτῶμ,
 καὶ τοῖς γε οὐκ ἀμάρτυρομ ἐαυτὸν ἀφῆκεμ ἄσφα-
 τοπῶμ, ὀνρασόμεν ἡμῖμ ὑετὺς διδόντες, ἐκ
 ροὺς καρποφόρους, ἐμπιπλῶμ τροφῆς καὶ εὐ-
 φροσύνης τὰς καρδίαις ἡμῶμ. ἐταῦτα λέπον-
 τες, μόλις κατέπαυσαν τὴν ὄχλους τὴν θύ-
 ρην αὐτῶν. ἐπῆλθομ ἡ ἀπὸ ἀντιοχείας ἡ ἰκονί-
 ου ἰουδαῖοι, ἡ πείσαντες τὴν ὄχλους, ἡ λιθά-
 σαντες τὸν παῦλομ, ἔσυρομ ἔξω, τῆς πόλεως.
 νομίσαντες

lapidarent eos, intelligentes confuge-
 runt ad ciuitates Lycaoniae Lystram &
 Derben & uniuersam in circuitu regio-
 nem. & ibi euangelizantes erant. Et qui-
 dam uir Lystris debilis pedibus fede-
 bat claud⁹ ex utero matris suae, q̄ nūq̄
 ambulauerat. Hic audiuit Paulū loquē-
 tem. Qui intuitus eum & uidens quod
 fidem haberet ut saluus fieret, dixit ma-
 gna uoce. Surge sup pedes tuos rectus
 Et exiliuit, & ambulabat. Turbae autē
 cum uidissent quod fecerat Paulus, le-
 uauerunt uocem suam Lycaonice, di-
 centes. Dñi similes facti hominibus de-
 scenderunt ad nos. Et uocabant Barna-
 bam Iouem, Paulū uero Mercurium,
 quoniā ipse erat dux uerbi. Sacerdos
 quoq; Iouis qui erat ante ciuitatem illo-
 rum, tauros & coronas ante ianuas af-
 ferens cum turbis uolebat sacrificare.
 Quod ubi audierunt apostoli Barna-
 bas & Paulus concissis tunicis suis exi-
 lierunt in turbas. clamantes & dicētes.
 Viri, quid haec facitis? Et nos mortales
 sum⁹ similes uobis hoies annūciātes ut
 ab his uanis cōuerta mini ad deū uiuū,
 qui fecit caelū & terram & mare, & oīa
 quae in eis sunt, qui in praeteritis gene-
 rationibus sinebat omnes gētes ingre-
 di uis suis. Quāq; non expertem te-
 stimonij seipsum sinebat bene faciēdo,
 de caelo dans pluuias & tempora fru-
 ctifera, implens cibo & leticia corda
 nostra. Et haec dicentes uix compe-
 scerunt turbas ne sibi imolarēt. Superue-
 nerunt autē quidam ab Antiochia &
 Iconio Iudaei, & persuasis turbis ac lapi-
 dato Paulo extraxerunt eum e ciuitate
 existimātes

νομίσαντες αὐτὸν πεθάναι. κυκλωσάντων
 δὲ αὐτὸν ἑπτὰ μαθητῶν, ἀναστὰς εἰσῆλθεν εἰς τὴν
 πόλιν. καὶ τῆ ἑπαύριον ᾗ ἦλθε σὺν τῷ βαρ-
 νάβᾳ εἰς δέρβην. εὐαγγελισάμενοί τε τὴν
 πόλιν ἐκείνην, καὶ μαθητεύσαντες ἱκανοὺς,
 ἦν ἔσρεψαν εἰς τὴν λύστραν καὶ ἰκόνιον καὶ ἀν-
 τιόχεια, ἐπισκερρίζοντες τὰς ψυχὰς τῶν μα-
 θητῶν, καὶ παρακαλοῦντες ἐμμένειν τῇ πίστει, καὶ ὅτι
 διὰ πολλῶν θλίψεων δεῖ ἡμᾶς εἰσελθεῖν εἰς
 τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. χαροτονήσαντες ἃ αὐ-
 τοῖς προσευτέρους κατέκκλησίαν, προσευξά-
 μενοι μετὰ νηστειῶν, παρεθέμετο αὐτοὺς τῷ
 κυρίῳ εἰς ὃν πεπιστεύκασαν. καὶ διελθόν-
 τεσ τὴν πεισιεύκασαν, ἦλθεμ εἰς παμφυλίαν.
 καὶ λαλήσαντες ἐν πέργῃ τὸν λόγον, κα-
 τέβηκαμ εἰς ἀτάλφην. καὶ ἐκεῖθεν ἀπέπλευ-
 σαμ εἰς ἀμτιόχεια, ὅθεν ἦσαμ παραδιδο-
 μένοι τῇ χάριτι τοῦ θεοῦ εἰς τὸ ἔργον ὃ
 ἐπλήρωσαμ. παραγενόμενοι δὲ καὶ σωμα-
 γόντες τὴν ἐκκλησίαν, ἀνήγαλαμ ὅσα
 ἐποίησαμ ὁ θεὸς μετ' αὐτῶν. καὶ ὅτι ἦνοιξα
 τοῖς ἔθνεσι θύραν πίστεως. διέτριβον δὲ ἐκεῖ
 χρόνον ὀλίγον σὺν τοῖς μαθηταῖς.
 καὶ τινες κατελθόντες ἀπὸ τῆ ἰουδαίας
 ἐδίδασκον τοὺς ἀδελφοὺς, ὅτι ἐὰν μὴ περι-
 τέμνηθε τῷ ἔθει μωσαίου, οὐ δύνασθε σωθῆ-
 ναι. γνησόμενος οὖν σάσωε καὶ συζητήσωε
 οὐκ ὀλίγη τῷ παύλῳ καὶ τῷ βαρναβᾶ
 πρὸς αὐτοὺς, ἕταξαμ ἀναβαίνειν πᾶντο
 καὶ βαρναβᾶ, καὶ τινὰς ἄλλοις ᾗ αὐτῶν,
 πρὸς τοὺς ἀποστόλους καὶ πρεσβυτέρους
 εἰς ἱερουσαλήμ, περὶ τοῦ ζητήματός
 του. οἱ μὲν οὖν προπεμφθέντες ὑπὸ τῆ ἐκ-
 κλησίας, διήρχοντο τὴν φοινίκην καὶ σαμά-
 ρταν ἐκδιδάσκοντες τὴν ἐπιστολὴν τῶν ἐθνῶν. καὶ
 ἐπίσω χαρὰν μετ' ἄλλων πᾶσι τοῖς ἀδελφοῖς
 παραγενόμενοι ἃ εἰς ἱερουσαλήμ, ἀπεδέχθησαν
 ὑπὲρ τῆ ἐκκλησίας καὶ τῶν ἀποστόλων καὶ τῶν πρεσβυτέρων
 ἀντιόχειαν τε ὅσα ὁ θεὸς ἐποίησαμ μετ' αὐτῶν
 ᾗ ἀνέστηκαμ

existimantes eum mortuum esse. Circūdan-
 tibus autē cum discipulis, surgens intra-
 uit civitatem, & postero die profectus
 est cū Barnaba in Derben. Cūq; euan-
 gelizassent civitati illi, & docuisset mul-
 tos, reuersi sunt Lystrā & Iconiū & An-
 tiochiam, denuo confirmantes animas
 discipulorū, exhortantesq; ut permaner-
 ent in fide, & quod per multas tribula-
 tiones oporteat nos intrare in regnum
 dei. Et cum suffragijs creassent illis per
 singulas ecclesias presbyteros & orassent
 cū ieiunationibus, cōmendauerūt eos
 dño in quem crediderant. Peragrataq;
 Pisidia uenerunt Pamphylia, & cū locu-
 ti essent uerbum Pergæ, descenderunt
 in Attaliam & inde soluerunt Antio-
 chiam, unde erant traditi gratiæ dei in
 opus quod cōpleuerunt. Cum autē ue-
 nissent & congregassent ecclesiam, retu-
 lerunt quanta fecisset deus secū, & quod
 aperuisset gentibus ostium fidei. Mo-
 rati sunt autē tempus nō modicū cum
 discipulis. **Et** quidā qui descenderant
 a Iudæa docebant fratres, nisi circūcida
 mini secundū morem Moysi non pote-
 stis saluari. Facta ergo seditione & di-
 sceptatione nō exigua cū Paulo & Bar-
 naba aduersus illos, statuerūt, ut ascen-
 derent Paulus & Barnabas & quidam
 alij ex illis ad apostolos & presbyteros
 in Hierusalem, super hac questione. Il-
 li ergo deducti ab ecclesia pertransibāt
 Phoenicem & Samariam narrantes cō-
 uersionem gentiū, & gignebāt gaudiū
 magnum omnibus fratribus. Cū autē
 uenissent Hierosolymam, suscepti sunt
 ab ecclesia & ab aplis & senioribus an-
 nūciauerūtq; quicquid deus fecisset cū illis.
 Surrexerūt

XV

ΕΞΑΜΕΣΗΣΑΜ ΔΕ ἄνθρωποι ἀπὸ φηραιοῦ ἀιρέσεως ἦν
 φαρισαῖοι ἦν πεπισθυκότων, λέγοντες, ὅτι
 εἴ ποτε ἐμνήσθημεν αὐτοῦ, πρὸς ἀγγέλλωμεν τὴν τὸν
 νόμον μωσέως, συνήχθησαν ἡ οὐκ ἀπόστολοι
 οἱ πρεσβύτεροι ἰδὲ μὲν περὶ τοῦ λόγου τού-
 του, πολλὰ δὲ συζητήσεως γενόμενης, ἀναστὰς
 πῆρτος εἶπε πρὸς αὐτούς. Ἄνδρες ἀδελφοί, ἡμεῖς
 ἐπίστασθε, ὅτι ἀπὸ ἡμερῶν ἀρχαίων ὁ θεὸς
 ἐν ἡμῖν ἐξελέξατο διὰ τοῦ σώματος μου,
 ἀκῶσαι τὰ ἔθνη ὅτι λόγῳ τοῦ εὐαγγελίου, ἐπι-
 πιστεύσατε. καὶ ὁ καρδιογνώσκων θεὸς ἐμαρτύ-
 ρησεν αὐτοῖς, δούσ αὐτοῖς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγι-
 ον, καθὼς καὶ ἡμῖν, καὶ οὐδὲν διέκρινε μετὰ ἐμὴν
 ἡμῶν πλὴν αὐτῶν, τῆς πίστεως καθαρῆς τῆς καὶ
 δίας αὐτῶν. καὶ οὐκ ἔτι περιάζετε τὸν θεὸν ἐπι-
 δέναι ζυγὸν ἐπὶ τὸν τράχηλον ἡμῶν μαθηταί,
 ὅτι οὐτε οἱ πατέρες ἡμῶν, οὐτε ἡμεῖς ἰχθύσαι
 μὴ βασάσαι, ἀλλὰ διὰ τοῦ χάριτος τοῦ κυρίου
 ἸΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ πιστεύομεν σωθῆναι καθὼς
 τὸ ἴδιον καὶ ἐσθῆνοι. ἐσίγησεν δὲ πᾶς ὁ πλῆθος,
 καὶ ἠκούσαν βαρνάβαν καὶ παύλον, ἐξηγουμένους
 ὅσα ἐποίησεν ὁ θεὸς σημεῖα καὶ τέρατα ἐν τοῖς
 ἔθνεσι δι' αὐτῶν. μετὰ δὲ ὅτι σιγήσαν αὐτούς,
 ἀπεκρίθη ἰάκωβος, λέγων. Ἄνδρες ἀδελφοί,
 ἀκούσατέ μου. συμεῶν ἐξηγήσατο, καθὼς περὶ
 τοῦ θεοῦ ἐπεσκέψατο λαβῆναι ἐξ ἔθνῶν λαὸν
 ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ, ἐπὶ τῷ συμφωνῶσιν
 οἱ λόγοι τοῦ προφήτου, καθὼς γέγραπται. μετὰ
 ταῦτα ἀναστρέψω καὶ ἀνοικοδομήσω τὸ σκηνώ-
 θαιον, τὸ πεπρωκῆναι, καὶ τὰ κατεσκαμμένα
 αὐτοῦ ἀνοικοδομήσω, καὶ ἀνορθώσω αὐτὸ, ὅπως
 ἅμα ἐκζητήσωσιν οἱ κατάλοιποι τοῦ ἀνθρώπου
 τὸ κύριον, καὶ πάντα τὰ ἔθνη ἐφ' οὓς ἐπικέκληται
 τὸ ὄνομα μου ἐπ' αὐτούς, λέγει κύριος, ὁ ποιῶν
 ταῦτα πάντα, γνωστὰ ἀπὸ αἰῶνος ὅτι θεὸς
 πάντων τὰ ἔργα αὐτοῦ. διὸ ἐγὼ κρίνω, μὴ παρενο-
 χλῆσαι τοῖς ἀπὸ τῶν ἔθνῶν ἐπιστρέψασιν ἐπὶ τὸν θεόν,
 ἀλλὰ ἐπιστῆναι αὐτοῖς, τὸ ἀπέχεσθαι ἀπὸ τῶν ἁλίσ-
 κημάτων τοῦ εἰδώλου, καὶ τῶν ἡρηνείων, καὶ τῶν
 ἁίματος

Surrexerūt autē qdā de factione phari-
 saeorū, q̄ crediderāt dicētes, qd̄ opteret
 circūcidere eos, p̄cipere quoq; seruare
 legem Moysi. Conueneruntq; apostoli
 & seniores uidere de uerbo hoc. Cū autē
 magna disceptatio fieret, surgens Petr⁹
 dixit ad eos. Viri fratres, uos scitis qd̄
 ab antiquis dieb⁹ deus in nobis elegit
 per os meū, ut audirent gentes uerbū
 euāgelij & crederēt. Et qui nouit corda
 deus, testimoniū p̄hibuit illis, dās illis
 sp̄m sc̄tm̄ sicut & nobis, & nihil discre-
 uit iter nos & illos, cū fide purificauerit
 corda illoꝝ. Nūc ergo quid tētatis deū,
 ut imponatur iugū super ceruices disci-
 pulorum, quod neq; patres nostri neq;
 nos portare potuimus? Sed per gra-
 tiam dñi Iesu Christi credimus nos sal-
 uos futuros quemadmodum & illi. Ta-
 cuit autem tota multitudo & audiebāt
 Barnabā & Paulū narrantes quāta de-
 us fecisset signa & prodigia inter gētes
 p̄ ipsos. Et postq̄ cōticuissent, r̄ndit Ia-
 cobus dicēs. Viri frēs audite me. Simō
 narrauit quēadmodū primū deus uisi-
 tauit ut sumeret ex gētibus populū in
 noie suo, & huic cōsonant uerba pphe-
 tarum sicut scriptū est. Post hęc reuer-
 tar & reādicabo tabernaculū David,
 quod collapsum est, & diruta eius reā-
 dificabo, & erigā illud, ut requirant qui
 reliq; sunt hoies dñm, & oēs gentes sup
 quos inuocatū est nomē meū sup eos
 dicit dñs, q̄ facit hęc oia. Nota a saeculo
 sunt deo oia hęc opa sua. Propter qd̄
 ego iudico nō obturbādū esse illis q̄ ex
 gētib⁹ cōuertūt ad deū, sed scribēdū ad
 eos ut abstineant se ab inq̄namentis si-
 mulacroꝝ, & fornicatiōe & suffocato &
 sanguine

ἑμῶν, μωσῆς γὰρ ἐν γενεῶν ἀρχαῖω καὶ
 τὰ πόλιμ τοὺς κηρύσσοντας αὐτὸν ἔχε ἐν
 ταῖς συναγωγαῖς κατὰ πᾶν σάββατον ἀνα
 γινωσκόμενοι. τότε εἶδον τῆς ἀποστόλοις
 καὶ τοῖς πρεσβυτέροις σὺν ὅλῃ τῇ ἐκκλησίᾳ,
 ἐκλεξαμένους ἀνδρας διὰ αὐτῶν πέμψαι εἰς
 ἀντιόχειαν σὺν παύλῳ Ἐβερνάβῳ, ἰούδαμ
 τὸν ἐπικαλούμενον βαρσαβᾶν, καὶ σίλαμ,
 ἀνδρας ἡγουμένους ἐν τοῖς ἀδελφοῖς, γρά
 ψαντες διὰ χειρὸς αὐτῶν τάδε. οἱ ἀπόστο
 λοι καὶ οἱ πρεσβύτεροι καὶ οἱ ἀδελφοί, τοῖς
 κατὰ πλὴν ἀντιόχειαν καὶ συρίαν καὶ κιλικί
 αμ ἀδελφοῖς τοῖς διὰ ἐθνῶν, χαίρειν. ἐπεδὴ
 ἠκούσαμεν ὅτι ἰνέες διὰ ἡμῶν διελθόντες,
 ἐτάραξαν ὑμᾶς λόγῳ ἀνασκυθίζοντες τὰς
 ψυχὰς ὑμῶν, λέγοντες περιτέμνεσθαι, καὶ
 τηρεῖν τὸν νόμον, οἷς οὐ διεψλάμεθα, εἶδο
 ξεν ἡμῖν γενομένοις δημοθυμαδὸν, ἐκλεξα
 μένους ἀνδρας, ἐπέμψαμε πρὸς ὑμᾶς, σὺν τῆς
 ἀγαπητοῦς ἡμῶν βαρναβᾶ καὶ παύλῳ, ἀν
 θρώποις παραδεδοκόσι τὰς ψυχὰς αὐτῶν,
 ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ κυρίου ἡμῶν ἸΗΣΟΥ
 ΧΡΙΣΤΟΥ. ἀπετάλαμεν οὖν ἰούδαμ Ἐσί
 λαμ, καὶ αὐτοὺς διὰ λόγου ἀπαγγέλλοντας
 τὰ αὐτά, εἶδον γὰρ ὅτι ἅγιον πνεύματι ἔ
 κλημ, μηδὲν πλέον ἐπιτίθειν ὑμῖν βάρος,
 πλὴν τῆς ἐπιτάγης τούτων, ἀπέχεσθαι εἰ
 σωλοθύτων, καὶ αἵματος, καὶ πορνικῶν, καὶ
 πόρνειας, διὰ ὧν διατηροῦντες ἑαυτοὺς, ἔ
 υπράξετε, ἔξσωσθε. οἱ μὲν οὖν ἀπολυθέντες,
 ἦλθον εἰς ἀντιόχειαν, καὶ συναγαγόντες τὸ
 πλῆθος, ἐπέδωκαν πλὴν ἐπιστολῶν. ἀνα
 γινόντες δὲ, ἐχάρισαν ἐπὶ τῇ παρακλή
 σει, ἰούδα τε καὶ σίλας, καὶ αὐτοὶ προφή
 ται ὄντες, διὰ λόγου πολλοῦ παρεκάλει
 σαν τοὺς ἀδελφούς, καὶ ἐπεήρξαν. ποι
 ῆσαντες δὲ χρόνον, ἀπελύθησαν μετ' ἐι
 ρῆνης ἀπὸ τῶν ἀδελφῶν πρὸς τοὺς ἀπο
 στόλους. εἶδον δὲ τῶν σίλας ἐπιμένειν αὐτοῦ
 παύλος

sanguine. Moses enim a temporibus an
 tiquis in singulis ciuitatibus habet, qui
 se prædicet in synagogis, ubi per omne
 sabbatū legitur. Tūc placuit apostolis
 & senioribus cum tota ecclesia, ut dele
 ctos ex sese uiros mitteret Antiochiam
 cū Paulo & Barnaba, Iudā qui cogno
 minabatur Barsabas & Sylā, uiros pri
 marios inter fratres, missis litteris i hāc
 sententiā, per manus eorum. Apostoli
 & seniores & frēs, his q sūt Antiochiæ
 & in Syria, & in Cilicia fratribus q sunt
 ex gentibus, salutem. Qm̄ audiuimus,
 quod quidam ex nobis egressi turbaue
 runt uos uerbis euertentes animas ue
 stras, iubētes uos circūcidi & seruare le
 gem, quibus nō mādaueramus, uisum
 est nobis unanimiter congregatis dele
 ctos uiros mittere ad uos, cum dilectis
 nostris Barnaba & Paulo, hominibus
 qui tradiderunt animas suas pro noīe
 dñi nostri Iesu Christi. Misimus ergo
 Iudam & Sylam, qui & ipsi uobis uer
 bis referet eadem. Visum est enim spi
 ritui sancto & nobis, ne quid amplius
 imponeremus uobis oneris q̄ hęc ne
 cessaria, ut abstinēatis ab his quæ sunt
 imolata simulacris, & sanguine, & suffo
 cato, & fornicatione, a quibus si conser
 uaueritis uos ipsos, benefacietis. Valete
 Illi ergo dimissi uenerunt Antiochiā, &
 cōgregata multitudine reddiderūt epi
 stolam. Quā cū legissent, gauisi sunt su
 per cōsolatione. Iudas aut̄ & Sylas cū
 essent & ipsi p̄phetæ sermone copioso
 adhortati sunt fratres, & cōfirmauerūt
 Cōmorati aut̄ illic aliquantū temporis
 dimissi sunt cū pace a fratribus ad apo
 stolos. Visū est aut̄ Syle manere ibidē
 Paulus

παῦλος ἢ ἢ βαρναβᾶς διέτριβον ἐν ἀντιόχειας, διδάσκοντες καὶ ἐναγγελίζοντες μετὰ καὶ ἑτέρων πολλῶν τῶν λόγων τοῦ κυρίου. μετὰ δὲ ἡμερῶν ἡμερῶν εἶπε παῦλος πρὸς βαρναβᾶν. ἐπιστρέψωμεν δὴ ἐπισκεψώμεθα τοὺς ἀδελφοὺς ἡμῶν κατὰ πᾶσαν πόλιν, ἐν αἷς καταγγείλαμεν τὸν λόγον τοῦ κυρίου, ὡς ἔχουσι. βαρναβᾶς ἢ ἐβουλόσατο συμπεραλαβεῖν τὸν ἰωάννην, τὸν καλούμενον μαρκον. παῦλος δὲ ἠξίου τὸν ἀποστόλον ἀποστῆναι ἀπὸ παμφυλίας, καὶ μὴ συνελθόντα αὐτοῖς εἰς τὸ ἔργον, μὴ συμπαραλαβεῖν τοῦτον. ἐγγύει τὸ οὖν παρενόησεν, ὡς τὸ ἀποχωρισθῆναι αὐτοὺς ἀπὸ ἀλλήλων, τὸν τε βαρναβᾶν παράλαβόντα τὸν μαρκον, ἐκπελεύσαι εἰς κύπρον. παῦλος δὲ ἐπιλεξάμενος σίλαν, ὃς ἦλθε παρὰ θεοῦ τῆ χάριτι τοῦ θεοῦ ὑπὸ τῆ ἀδελφῶν. διήρχετο δὲ πρὸς συρίαν καὶ κιλικίαν ἐπισκίζων τὰς ἐκκλησίας.

κατήλθε δὲ εἰς δερβην καὶ λύστραν, καὶ ἰδοὺ μαθητὴς τις ἦν ἐκεῖ, ὀνόματι τιμόθεος, ἡὸς γυναικὸς Ἰουδαίας πιστῆς. πατρὸς δὲ ἑλλῆνος, ὃς ἐμαρτυρεῖτο ὑπὲρ τοῦ κυρίου ἐν λύστροις. Ἐκονίῳ ἀδελφῶν. τὸν οὖν ἠγάπησεν ὁ παῦλος σὺν αὐτῷ διελθὼν καὶ λαβὼν περιεπέμψεν αὐτὸν διὰ τοὺς ἰουδαίους, τοὺς οὖτως ἐν τοῖς τόποις ἐκείνοις. ἠδῆσαν γὰρ ἅπαντες τὸν πατέρα αὐτοῦ, ὅτι ἑλλῆν ὑπῆρχεν, ὡς δὲ διεπορεύοντο τὰς πόλεις παρεδίδοσαν αὐτοῖς φυλάσσειν τὰ δόγματα τὰ κεκριμμένα ὑπὲρ τοῦ ἀποστόλου καὶ τῆ πρεσβυτέρων τῶν ἐν ἱεροσολαίμ. αἱ μὲν οὖν ἐκκλησίαι ἐσεροῦντο τῇ πίσει, καὶ ἐπερίσθοντο ἕως ἀριθμῶν καὶ ἡμερῶν. διελθόντες δὲ πρὸς φρυγίαν καὶ πρὸς γαλατικὴν χώραν, κωλυθέντες ὑπὸ τοῦ ἁγίου πνεύματος λαβῆσαι τὸν λόγον ἐν τῇ ἀσίᾳ. ἐλθόντες κατὰ πρὸς μυσίαν, ἐπέειραζον κατὰ πρὸς βιθυνίαν πορεύεσθαι, Ἐὶ οὐκ ἔβουλομεν αὐτοὺς ἐπιπεύσαι, πρὸς ἐλθόντες ἢ πρὸς μυσίαν

Paulus autē & Barnabas demorabantur Antiochiæ, docētes & euāgelizantes cū alijs etiā plurib⁹ uerbū dñi. Post aliq̄t autē dies dixit ad Barnabā Paulus. Reuerſi iam uisitemus fratres nostros per omnes ciuitates in quibus annunciauimus uerbū dñi, quomodo se habeant. Barnabas autē consulebat ut assumerēt & Ioannem, qui cognominabatur Marcus. Paul⁹ autē nolebat, ut qui defecisset ab ipsis ex Pamphylia & nō isset cū eis in opus hic adiūgeretur. Tam acris autē fuit inter eos disceptatio, ut alter ab altero seiungeretur, & Barnabas quidem assumpto Marco nauigaret in Cyprū. Paulus uero allecto Sylla profectus est traditus gratiæ dei a fratribus. Perambulabat autē Syriam & Ciliciam confirmandus ecclesias.

Peruenit autē Derben & Lystram, & XVI
 ecce discipulus quidam erat ibi nomine Timotheus, filius mulieris cuiusdā Iudææ fidelis, cæterū patre gentili. Huic testimoniū bonū reddebant qui in Lystris erant & Iconio fratres. Hunc uoluit Paulus secū proficisci & assumptū circūcidit eū propter Iudæos qui erant in illis locis. Sciebant enim oēs q̄ pater eius erat gentilis. Cū autē pertransirent ciuitates, tradebant eis custodire dogmata quæ erant decreta ab apostolis & senioribus q̄ erant Hierosolymis. Itaq̄ ecclesiæ confirmabantur fide, & abundabant numero cotidie. Cum pertransissent autē Phrygiā & Galaticā regionem, uetiti sunt a spiritu sancto loqui uerbū in Asia. Cū uenissent autē in Mysiam tentabant ire in Bithyniam, & nō permisit eos spūs. Cū autē pertransissent Mysiam

μυσίαν, κατέβησαν εἰς τρωάδα, καὶ ὄραμα
 διὰ φηι νυκτὸς ὤφθη τῷ παύλῳ. ἀνὴρ τις ἦν
 μακεδὼν ἐσὼς, πρῶτος καλῶν αὐτῶν ἐλέγωμεν.
 διαβάς εἰς μακεδονίαν, βοήθησεν ἡμῖν, ὡς δὲ
 τὸ ὄραμα εἶδεν, εὐθέως ἐζητήσαμεν θζελθεῖν
 εἰς τὴν μακεδονίαν. συμετίεάζοντες, ὅτι πρὸς
 κέκληται ἡμᾶς ὁ κύριος εὐαγγελισαῶν ἡμῶν.
 ἀναχθέντες οὖν ἀπὸ τῆς τρωάδος, εὐθυδροί
 μήσαμεν εἰς σαμοθράκην, τῆ τε ἐπιδήσῃ, εἰς
 νεάπολιν, ἐκῆθεν τὴν εἰς φιλίππους, ἣτις ἐστὶ
 πρώτη φηι μερίδος φηι μακεδονίας πόλις
 κολώνια. ἡμερ δὲ ἐν αὐτῇ τῆ πόλις διατρί
 βοντες ἡμέρας ἑνάς, τῆ τε ἡμέρᾳ τῆ σαββά
 τω θζελθομεν ἐξω φηι πόλεως παρὰ πο
 ταμόν, ὃν ἐνομίζετο προσβυχὴ εἶναι, ἐκα
 θίσαντες, ἐλαλοῦμεν ταῖς συναθροούσαις γυ
 ναισί. καὶ ἕως γυνὴ ὀνόματι λυδία πορφυροί
 πωλις πόλεως θυακίρω, σεβομένη τὸν θεόν,
 ἤκουσεν, ἣς ὁ κύριος διήνοιξε τὴν καρδίαν, πρὸ
 σέχερον τῆς λαλουμένης ὑπὲρ τοῦ παύλου. ὡς
 δὲ ἐβασίλειον, ἢ ὁ οἶκος αὐτῆς, πρὸς ἐκάλεσε λέ
 γουσα, εἰ κερίκατέ με πιστῶν τῷ κυρίῳ εἶ
 ναι, εἰσελθόντες εἰς τὸν οἶκόν μου μένατε, ἐ
 πρὸς ἐβάστα ἡμᾶς. ἐγγύετό δὲ πορθομύων ἢ
 μῶν εἰς προσβυχὴν, παρὰ τὴν ἑξῆσσαν
 πνεῦμα πύθωνος, ἀπαυτῆσαι ἡμῖν, ἣτις ἐρ
 γασίαν πολλῶν πρὸς ἔχει τῆς κυρίως αὐτῶν, μαν
 τθνομύων, αὐτὴ κατὰκολουθήσασα τῷ παύ
 λῳ ἐ ἡμῖν, ἐκράζε λέγουσα, ὅτι οἱ ἀνθρώ
 ποι, δοῦλοι τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου εἰσὶν, οἱ τινες
 κατὰ γέλλουσι ἡμῖν ὁ δὲ σωτηρίας. τὸτο
 δὲ ἐποίη ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας, διαπονηθεὶς δὲ
 ὁ παύλος ἐπίστρεψας τῷ πνεύματι, εἶπε
 πρὸς ἀλλῶ σοι ἐν τῷ ὀνόματι ἰησοῦ χρι
 στοῦ θζελθεῖν ἀπὸ αὐτῆς, ἐξῆλθεν αὐτῇ τῆ
 ὥρα. ἰδόντες δὲ οἱ κύριοι αὐτῆς, ὅτι ἐξῆλθεν ἢ
 ἔλπις φηι ἐργασίας αὐτῶν, ἐπιλαβόμενοι τὸν
 παῦλον ἐ τή σίλαμ, εἰλκυσαν εἰς τὴν ἀγορὰν
 ἐπὶ τῆς ἀρχοντίας, ἢ προσαγαγόντες αὐτῶν

τῆς σφραγ

Mysiam descenderunt Troadem, & uis
 fio per noctem paulo uisa est. Vir Ma
 cedo quidam erat, stans & deprecans
 eum & dicens. Transiens in Macedoniã,
 adiuua nos. Vt aut uisum uidit, statim
 quaesiuimus pficisci in Macedoniã, cer
 ti facti q̄ uocasset nos deus ad euange
 lizandum eis. Cũ soluissēmus igitur a
 Troade recto cursu uenimus in Samo
 thracen, & postero die Neapolim, &
 inde Philippos, q̄ est prima partis Ma
 cedoniã ciuitas colonia. Eramus autē
 in eadem urbe dieb⁹ aliquot diuersan
 tes, & die sabbator⁹ egressi sumus e ci
 uitate iuxta flumen ubi solebat oratio
 esse, & sedētes loquebamur mulieribus
 quæ conuenerāt, & quædã mulier noiē
 Lydia purpuraria ciuitatis Thyathiræ
 colens deũ audiuit, cuius dominus ape
 ruit cor ut intenderet his quæ dicebant
 a Paulo. Cũ autē baptizata esset & do
 mus eius, deprecata est dicens. Si iudica
 stis me fidelem dño esse, introite in do
 mum meam & manete. Et coegit nos.
 Factum est autē euntibus nobis ad ora
 tionem ut puella quædã habens spi
 ritum pythonis, occurreret nobis, quæ
 questũ magnũ p̄stabat dominis suis di
 uinando. Hac subsecuta Paulũ & nos
 clamabat dicens. Isti homines serui dei
 excelsissimi sunt qui annunciant nobis
 uiam salutis. Hoc autē faciebat multos
 dies Tedio autē affectus Paulus, & con
 uersus spiritui dixit. Præcipio tibi i no
 mine Iesu Christi ut exeas ab ea. Et ex
 iit eadē hora. Videntes autem domini
 eius quod abisset spes q̄stus sui, appre
 hensum Paulũ & Sylam traxerunt in
 forum ad principes, & offerentes eos
 BB magistra

τῶν στρατηγῶν, εἶπορ. οὗτοι οἱ ἄνθρωποι ἐκ
 ταράσουσι μῶν πλὴν πόλιμ, ἰουδαῖοι ὑ-
 πάρχοντες, ἐκ καταστῆλουσι ἔθνη, ἀὶ οὐκ ἔξε-
 σιμ ἡμῖν πρὸς ἀδέχεσθαι, οὐδὲ ποιᾶμ, ῥωμαί-
 οισ ὄνσι, καὶ σωπεῖσθαι ὁ ὄχλος κατ' αὐτῶν.
 καὶ οἱ στρατηγοὶ περιεξήσαντες αὐτῶν τὰ ἱμά-
 τια, ἐκέλευον ῥαβδίζῃν, πολλὰς τε ἐπιθέντες
 αὐτοῖς πληγὰς, ἔβαλον εἰς φυλακίῳ, παρα-
 γείλαντες τῷ δεσμοφύλακί, ἀσφαλῶς τη-
 ρῆν αὐτούς. Οὗ πρὸς ἀγγελίᾳμ τοιαύτῳ ἐλη-
 φῶς, ἔβαλερ αὐτούς εἰς πλὴν ἐσωτέρῃμ φυλα-
 κήμ, καὶ τοὺς πόδας αὐτῶν ἠσφαλίσατο εἰς
 τὸ ξύλον. κατὰ δὲ τὸ μεσονύκτιον παῦλον
 καὶ σίλας προσεχόμονοι ὕμνου τὸν θεὸν
 ἐπικροῶντο δὲ αὐτῶν οἱ δέσμοιοι. ἄφνω ἦ σφ-
 μὸς ἐγγέτο μέγας, ὡς τε σαλευθῆναι τὰ θε-
 μέλια τοῦ δεσμοτηρίου, ἀνεώχθησάν τε πα-
 ραχρηῖμα αἱ θύραι πάντων, καὶ πάντων τὰ
 δεσμά ἀνέθη. ἔξυπνος ἦ γενόμενος ὁ δεσμο-
 φύλαξ, καὶ ἰδὼν ἀνεωγμέναις τὰς θύρας ἐπι-
 φυλακῆς, πωσάριμος μάχαρᾳ, ἐμελλει-
 εἶναι ἀναρῆ, νομίζων ἐκπεφθηνῆναι τοὺς δεσ-
 μίους. ἐφώνησε ἦ φωνῆ μεγάλῃ ὁ παῦλον, λέ-
 γων. μηδὲν πράξῃς σεαυτῷ κακόν, ἅπαντες
 γάρ ἐσμεν ἐνθάδε, ἀπίστας δὲ φῶτα, εἰσεπή-
 δικσε. καὶ ἔνθρομος γενόμενος, προσέπεσε τῷ
 παύλῳ καὶ τῷ σίλα. ἐπὶ προαγαγῶν αὐτούς
 ἔξεω, ἐφ. κύριοι, τί με δὲ ποιᾶμ, ἵνα σωθῶ. οἱ
 ἦ εἶπορ. πίσεισθον ἐπὶ τῷ κύριον ἸΗΣΟΥΝ,
 καὶ σωθήσῃ σὺ καὶ ὁ δίκος σου. ἐλάλησεν αὐτῶν
 τὸ λόγον τῷ κυρίου, καὶ πᾶσι τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐ-
 τοῦ, καὶ παραλαβῶν αὐτούς ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥ-
 ρᾳ ἐπι νυκτὸς, ἔλουσεμ ἀπὸ τῶν πληγῶν, καὶ
 ἐβαπτίσθη αὐτός, καὶ οἱ αὐτοῦ πάντες, παρα-
 χρηῖμα, ἀναγαγόντες αὐτούς εἰς τὸν δίκον αὐ-
 τοῦ. παρέθηκε τράπεζαν, καὶ ἠγαλλιᾶτο πα-
 νοικί, πεπισθυκῶς τῷ θεῷ. ἡμέρας δὲ γενο-
 μένης, ἀπέσειλαρ οἱ στρατηγοὶ τοὺς ῥαβδού-
 χους λεγόντες. ἀπόλυσον τοὺς ἀνθρώπους
 ἐκείνους

magistratibus dixerūt. Hi homines cō-
 turbant ciuitatem nostrā cū sint Iudaei
 & annunciant morem quē nō licet no-
 bis suscipere neq; facere, cū sim⁹ Roma-
 ni. Et cōcurrit plebs aduersus eos, & ma-
 gistratus scissis tunicis suis, iusserūt eos
 uirgis caedi. Et cū multas plagas eis im-
 posuissent, cōiecerūt eos in carcerē, p̄ci-
 pientes custodi ut diligenter custodiret
 eos. Qui cū tale p̄ceptū accepisset cō-
 iecit eos in interiorem carcerē. & pedes
 eorum strinxit ligno. Media autē nocte
 Paulus & Sylas orantes laudabāt deū,
 & exaudiebant eos, qui uincti erant.
 Subito uero terramotus factus est ma-
 gnus, ita ut concuterentur fundamen-
 ta carceris. Et statim aperta sunt omnia
 ostia, & omnium uincula soluta sunt.
 Experrectus autē custos carceris, cū uide-
 ret ianuas apertas carceris, euaginato
 gladio, erat seipsum interfecturus, exi-
 stimās aufugisse uinctos. Clamauit au-
 tem Paulus uoce magna, dicēs. Ne qd
 feceris tibi ipsi mali. Vniuersi em̄ hic su-
 mus. Postulatoq; lumine irrupit, & tre-
 mefactus accidit Paulo & Sylae ad pe-
 des, & productis illis foras ait. Dñi, qd
 me oportet facere ut saluus fiam? At il-
 li dixerunt. Crede in dñm Iesum, & sal-
 uus eris tu & domus tua. Et locuti sunt
 ei uerbum dñi, & omnibus qui erāt in
 domo eius. Et adsumptos illos in illa ho-
 ra noctis lauit plagas eorum, & bap-
 tizatus est ipse & omnes familiares illi⁹
 cōtinuo. Cūq; perduxisset eos in domū
 suā apposuit eis mensam, & exultauit
 cum uniuersa domo sua qd credidisset
 deo. Et cū dies factus esset miserūt ma-
 gistrat⁹ uiatores dicētes. Dimitte hoies
 illos

κείνους. Απήγαλε δὲ ὁ δεσμοφύλαξ τοὺς λόγους τούτους πρὸς τὸν παῦλον, ὅτι ἄπεσάλκασιν οἱ στρατηγοί, ἵνα ἀπολυθῆτε, μὴ οὖν θηελθόντες, πορευέσθε ἐν εἰρήνῃ. Ὁ δὲ παῦλος ἔφη πρὸς αὐτούς, δείραντες ἡμᾶς δημοσίᾳ, ἀκατακρίτους ἀνθρώπους, ῥωμαῖοις ὑπάρχοντας, ἔβαλον εἰς φυλακὴν, καὶ νῦν λάθρα ἡμᾶς ἐκβάλλουσιν, ὅν γὰρ, ἀλλὰ ἔλθόντες αὐτοὶ διαγαγάτωσάν. ἀνήγαλαμ δὲ τοῖς στρατηγοῖς διξασθε οὐχοὶ τὰ ῥήματα ταῦτα. καὶ ἐφοβήθησαν, ζακούσωτες ὅτι ῥωμαῖοί εἰσίν. Ἐλθόντες, παρεκάλεσαν αὐτούς, ἵνα διαγαγόντες, ἡρώτων θηελθῆμι φιλώλους, θηελθόντες δὲ ἐκ φιλ φυλακῆς, εἰσηλθόντες εἰς τὴν λυδίαμ, καὶ ἰδόντες τοὺς ἀδελφούς, παρεκάλεσαν αὐτούς, καὶ θηελθόντες.

Διοδεύσαντες δὲ τὴν ἀμφίπολιμ καὶ ἀπολωνίαμ, ἦλθον εἰς θεσσαλονίκην, ὅπου ἦν ἡ συναγωγὴ τῆν ἰουδαίωμ. κατὰ δὲ τὸ εἶω ἰθὺς ᾤψατο παῦλος, εἰσηλθε πρὸς αὐτούς, καὶ ἐπίσάββατα τρία, διελέγετο αὐτοῖς ἀπὸ τῶν γραφῶν διανοίγωμ καὶ παρατιθέμεν, ὅτι τὸν ΧΡΙΣΤΟΝ ἔδει παθεῖν, καὶ ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν, καὶ ὅτι οὗτος ὁ ΧΡΙΣΤΟΣ ΙΗΣΟΥΣ, ὃν ἐγὼ καταγγέλλω ὑμῖν. καὶ οὐκ ἔβουθεθον ἐπὶ ἐπίσασάν, καὶ προσεκληρώθησαν ᾤψατο παῦλον καὶ ᾤψατο σίλα, τῆν τε σεβομένωμ ἐλλήνων πολὺ πλῆθος, γυναικῶν τε τῆν πρῶτων οὐκ ὀλίγα. ζηλώσαντες δὲ οἱ ἀπειθοῦντες ἰουδαῖοι, καὶ προσλαβόμενοι τῆν ἀγοραίωμ τινὰς, ἀνδρας πονηροὺς, καὶ ὀχλοποιήσαντες, ἐθορεύσαν τὴν πόλιν, ἐπισάντες τὸ τῆν οἰκίαν ἰάσονος, ἐζήτησαν αὐτοὺς ἀγαγεῖν εἰς τὸν δῆμον, μὴ ἐυρόντες δὲ αὐτούς, ἐσυροτον ἰάσονα καὶ τινὰς ἀδελφούς, ἐπὶ τῶν πολιάρχων βοῶντες, ὅτι οἱ τὴν δικουμνίωμ ἀνασάτωσαν, οὗτοι, καὶ ἐνθάδε πάρεσιμους ὑποδέκτω ἰάσωμ. καὶ οὗτοι πάντες ἐπέναντι τῆν διογμάτων καίσαρος πράσσειν, βασιλεία

illos. Nunciauit autē custos carceris uerba hæc Paulo, miserunt magistratus ut dimittamini. Nunc igitur exeuntes ite in pace. Paulus autem dixit eis. Cæsus nos publice indicta causa, cū sim⁹ Romani, coniecerunt in carcerem, & nunc occulte nos eijciunt? Non certe, sed ueniant ipsi ac nos educant. Nūciauerūt autem magistratibus uiatores uerba hæc. Timuerūtq; audito quod Romani essent, & ueniētes deprecati sunt eos, & eductos rogabant ut egrederentur e ciuitate. Egredi autē de carcere, introierunt ad Lydiam, & uisis fratribus confolati sunt eos, & profecti sunt.

Cum autē iter fecissent per Amphipolim & Apolloniam, uenerunt Thessalonicam, ubi erat synagoga Iudæorum. Secundū consuetudinem autem Paulus introiuit ad eos, & per sabbata tria differebat eis e scripturis adaperiens, & allegans, qd' Christū oportuisset pati & resurgere a mortuis, & quod hic esset Iesus Christus quē ego (inquit) annūcio uobis. Et quidā ex eis crediderūt & adiuncti sunt Paulo & Sylæ, & religiosorum græcorū multitudo magna, mulieresq; primariæ non pauca. Zelo autē cōmoti Iudæi nō credētes, & assumptis quibusdam circumforaneis uiris malis & turba coacta concitauerunt ciuitatem, & urgentes domum Iasonis quærebant eos producere in populum. Et cum non inuenissent eos trahebant Iasonem & quosdam fratres ad principes ciuitatis, clamantes. Hi qui terrarum orbem concitarunt, huc quoq; uenerunt. Quos excepit Iason, & hi omnes contra decreta Cæsar's faciunt,

BB 2 regem

XVII

σι, βασιλεία λέγοντες ἔπερον ἔιναι ἸΗΣΟΥΣ.
 ἑτάραξαμ δὲ τὸν ὄχλον ἢ τοὺς πολιτάρχας
 ἀκρόντας ταῦτα, ἢ λαβόντες τὸ ἴκανον πα
 ρὰ τοῦ ἰάσονος ἢ τῶν λοιπῶν, ἀπέλυσαν ἀνι
 τούς. Οἱ δὲ ἀδελφοὶ εὐθέως διὰ φθὶ νυκτὸς, ὅτε
 ἐπεμφαμ τόντε παῦλον. **Ε**ὶ σίλαμ εἰς βέρ
 ροίαν, οἱ ἄλλοι παρὰ τὸν ἴσον παρὰ τὸν
 γαγγλὼν ἀπέσωσαν τῶν ἰουδαίων, οὗτοι ἃ ἦσαν
 εὐγενέστεροι ἢ τῶν θεσσαλονίκων, οἱ ἄλλοι δὲ ἴ
 ξαντο τὸν λόγον μετὰ πάσης προθυμίας, καὶ
 καθ' ἡμέραν ἀνακρίνοντες τὰς γραφὰς, εἰ ἔχ
 ταῦτα οὕτως. πολλοὶ μὲν οὖν ἐκ τῶν ἐπι
 σθησαμ, καὶ τῶν ἐκ τῶν γαλακῶν τῶν
 εὐσχημόνων, καὶ ἄνδρων οὐκ ὀλίγοι. οὗτοι δὲ
 ἔγνωσαν οἱ ἀπὸ φθὶ θεσσαλονίκων ἰουδαῖοι,
 ὅτι καὶ τῶν βέρροια κατηγγέλη ὑπὸ τοῦ παύ
 λου ὁ λόγος τοῦ θεοῦ, ἦλθον καὶ ἐκείνοι, σαλεύον
 τες τοὺς ὄχλους. εὐθέως δὲ τότε τὸν παῦ
 λον ὅτε ἀπέσφαμ οἱ ἀδελφοὶ πορεύεσθαι
 ὡς ἐπὶ τὴν θάλασσαν. ὑπέμεινον δὲ ὅτε σί
 λας καὶ ὁ τιμοθεὸς ἐκείνους. οἱ δὲ καθισθόντες
 τὸν παῦλον, ἢ γαγορῶν αὐτὸν ἕως ἁβηθῶν. **Ε**
 λαβόντες ἔντολὴν πρὸς τὸν σίλαμ καὶ τι
 μόθεον, ἵνα ὡς τάχιστα ἔλθωσι πρὸς αὐτόν.
 ὅτε ἦσαν. Ἐρ δὲ ταῖς ἀδελφάσι ἐκδεχομένων
 αὐτοὺς τὸν παύλου, παραξύνετο τὸ πνεῦμα
 αὐτοῦ ἐν αὐτῶν, θεωροῦντι κατείδωλον οὐ
 σαμ τὴν πόλιν. διελέγετο μὲν οὖν ἐν τῇ συ
 ναγωγῇ τοῖς ἰουδαίοις καὶ τοῖς σεβομένοις
 καὶ ἐν τῇ ἀγορᾷ κατὰ πάντα ἡμέραν, πρὸς
 τοὺς παρατυγχάνοντας. ἄλλοι δὲ ἐπι
 κουρείων καὶ τῶν σοικῶν φιλοσόφων, σαυεί
 βαλον αὐτῶν. καὶ ἄλλοι ἔλεγον. τί ἄν δέ
 λαὸς ὁ αὐτομολόπος οὗτος λέγῃ; οἱ δὲ ἔξενον δαι
 μονίων δοκῆ καταγγελεὺς εἶναι, ὅτι ἦ ἸΗ
 ΣΟΥΣ καὶ τὴν ἀνάστασιν αὐτοῦ εὐαγγελίζε
 το. ἐπιλασθέντες οὖν αὐτῶν, ἐπὶ τὸν ἄραρον πᾶ
 γον ἢ γαγορῶν, λέγοντες. Δυνάμεθα γινῶναι,
 τίς ἢ καινὴ ἀλήθεια ἢ ὑπὲρ σοῦ λαλοῦμένη διδάσκει;
 ξενίζοντα

regem alium dicentes esse Iesum. Con
 citauerunt aut turbam & magistratus
 ciuitatis audientes hæc. Et accepta satis
 factione a Iasone & a cæteris, dimise
 runt eos. Fratres uero cõfestim per no
 ctem demiserunt & Paulum & Sylam in
 Beream. Qui cū aduenissent abierunt
 in synagogam Iudæorum. Hi aut erāt
 summo genere nati inter eos qui erant
 Thessalonicæ, qui susceperant uerbum
 cum omni animi promptitudine coti
 die scrutantes scripturas an hæc ita se
 haberent. Et multi quidem crediderunt
 ex eis, & Græcæ mulieres honestæ, & ui
 ri non pauci. Cū autem cognouissent
 Thessalonicæ Iudæi quod & Bereæ
 annunciatum esset a Paulo uerbū dei
 uenerunt & illic commouentes turbas.
 Statimq; tunc Paulum emiserunt fra
 tres, ut iret usq; ad mare. Syllas autem
 & Timotheus remanserunt ibi. Qui aut
 deducebant Paulū deduxerunt eū usq;
 ad Athenas; & accepto mādato ab eo
 ad Syllam & Timotheū, ut q; celerrime
 uenirent ad se profecti sunt, Paulus au
 tem cū Athenis eos expectaret, incide
 scbat spiritus eius in ipso, cum uideret
 idololatriæ deditā ciuitatē. Disputabat
 igitur in synagoga cū Iudæis & religio
 sis, & in foro cotidie ad eos qui aderāt.
 Quidam autem Epicurei & Stoici phi
 losophi conflictabantur cum eo, & qui
 dam dicebāt. Quid uult uerbifator hic
 dicere? Alij uero, nouorum dæmonio
 rum uidetur annunciator esse, quod Ie
 sum & resurrectionem annūciaret eis.
 Er apprehensum eum ad Martium uicū
 duxerunt dicētes. Possum⁹ ne scire quæ
 sit hæc noua quæ a te dicitur doctrina?
 Noua

ξενίζοντα γὰρ ἵνα εἰσφέρῃς εἰς τὰς ἀκοὰς
 ἡμῶν. βουλόμεθα οὖν γινῶναι, τί ἂν θέλοι
 ταῦτα εἶναι, ἀθλιωταῖοι δὲ πάντες καὶ οἱ ἐπιδη-
 μοῦντες ξένοι, εἰς οὐδὲν ἕτερον εὐκαιροῦν, ἢ
 λέγειν τί καὶ ἀκούειν καινότητων. σταθεῖς δὲ
 ὁ παῦλος ἐν μέσῳ τῶν ἀγείρων πάγων, ἔφη, ἄν-
 θρωποι ἀθλιωταῖοι, κατὰ πάντα ὡς θεοσίδαμοι
 ἐσεύροντες ὑμᾶς θεῶν. διερχόμενοι γὰρ
 καὶ ἀναθεωρῶν τὰ σεβάσματα ὑμῶν, ἐν-
 ρομὴ καὶ βωμὸν ἐν ᾧ ἐπεγέγραπτο. ἀγνώ-
 στω θεῶ, ὃν οὐκ ἀγνοοῦντες εὐσεβεῖτε, τοῦτο
 ἐγὼ καταγγέλλω ὑμῖν. ὁ θεὸς ὁ ποιήσας τὸν
 κόσμον καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτῷ, οὗτος οὐρα-
 νοὶ καὶ γῆς ὁ κύριος ὑπάρχων, οὐκ ἐν χεί-
 ροποιήτοις ναοῖς κατοικεῖ, οὐδὲ ὑπὲρ χιτῶν ἄν-
 θρώπων θροῦνεται, προσδέομεν ἡμῶν. ἡνὸς
 αὐτὸς διδούς πᾶσι ζωὴν καὶ κινήσειν πᾶσι
 ταῖς ἐποικίαις ἐν ᾧ εἶναι ἅμα τὸν οὐρανὸν
 ἀνθρώπων κατοικεῖ ἐπὶ πᾶν τὸ πρῶτον
 πορὶ γῆς, ὁρίσας προῖτα γυνῶν καὶ
 γυνῶν, καὶ τὰς ὁροθεσίας ἐπὶ κατοικίας αὐτῶν
 ζητῶν τὸν κύριον, εἰ ἄρα γε φιλαφύησιν ἄντ
 καὶ εὐροίη, καὶ γὰρ οὐ μακρὰν ἀπὸ ἐνὸς ἐκά-
 σου ἡμῶν ὑπάρχοντα. ἐν αὐτῷ γὰρ ζωὴ καὶ
 κίνησις καὶ ἐσμὴν, ὡς καὶ ἡμεῖς τῶν
 κατ' ὑμᾶς ποιητῶν εἰρήνησιν. τὸ γὰρ καὶ γέ-
 νος ἐσμὴν. τὸν οὖν ὑπάρχοντες τῶν θεῶν, οὐκ
 ὀφείλομεν νομίζεσθαι χρυσοῦ, ἢ ἀργύρου, ἢ λίθου,
 χαράγματι τέχνης καὶ ἐνθυμησέως ἀνθρώ-
 που, τὸ θεῶν εἶναι ὁμοίον. τοὺς μὲν οὖν χρῶ-
 νους τὸ ἀγνοίας ὑπεριδὼν ὁ θεὸς, τὰ νῦν πα-
 ρατ' ἑλλειπτοῖς ἀνθρώποις πᾶσι πανταχοῦ με-
 ταστῆναι, διὸ ἡ ἐσπερ ἡμέραν, ἐν ᾗ μέλλει κρι-
 ναι πᾶν ὁικουμένῳ ἐν δικαιοσύνῃ, ἐν ᾗ ἀνδρῶν
 ὅσοι ἔσονται, πᾶσι παρὰ τὸν θεόν, ἀνάστασις
 αὐτῶν ἐκ νεκρῶν. ἀκούσαντες δὲ ἀνάστασις νε-
 κρῶν, οἱ μὲν ἐχλεύαζον, οἱ δὲ ἔειπον, ἀκουσόμεθα
 σου πάλιν περὶ τούτου. καὶ οὕτως ὁ
 παῦλος ἐξῆλθεν ἐκ μέσων αὐτῶν. ἡνὸς δὲ ἄν-
 θρωποι

Noua enim q̄dā infers aurib⁹ nostris.
 Volumus ergo scire quid nā uelint hæc
 esse. Athenienses aut omnes & qui illic
 uersabant hospites ad nihil aliud uaca-
 bāt, nisi aut dicēdū aut audiēdū aliqd
 noui. Stans aut Paulus in medio Mar-
 tij uici ait. Viri Athenienses, per omnia
 fere superstitiones uos uideo. Præter-
 riens enim & uidens simulacra uestra,
 inueni & arā i qua inscriptū erat. Igno-
 to deo. Quē ergo ignorātes colitis, hūc
 ego annūcio uobis. Deus qui fecit mū-
 dum & omnia quæ in eo sunt, hic cœli
 & terræ cū sit dñs, nō in manufactis tē-
 plis habitat, nec manibus humanis colitur
 indigens aliquo, cum ipse det om-
 nibus uitam & halitum per omnia, fe-
 citq; ex uno sanguine omne genus ho-
 minum, ut inhabitaret sup uniuersam
 faciē terræ, definitis p̄stitutis t̄pibus &
 p̄fixis terminis habitationis eorum, ut
 q̄rerent deū, si forte palpentur eum aut
 inueniant, q̄uis non longe sit ab uno
 quoq; nostrū. In ipso enim uiuimus &
 mouemur & sum⁹, sicut & qdā uestra-
 tiū poetarū dixerūt. Huius em̄ & genus
 sum⁹. Genus ergo cū sim⁹ dei, nō debe-
 mus existimare auro aut argēto aut la-
 pidi arte sculpto & iuēto hoīs numē eē
 simile. Et t̄pa quidē huius ignoratiæ cū
 dissimulasset deus, nūc annūciat hoīb⁹,
 ut oēs ubiq; resipiscāt, eo q̄ statuit diē
 in quo iudicatur⁹ est orbē terrarū in iu-
 sticia, in eo uiro in quo statuerat, fide p̄-
 stita oibus, excitato illo a mortuis. Cū
 audissent aut resurrectionē mortuorū,
 aliq̄ quidē irridebant, aliq̄ uero dixerūt.
 Audiemus te de hoc iterū. Sic Paulus
 exiuit de medio eorū. Quidam uero ui-
 BB 3 ri adhæ

dicentes esse...
 turbam & magis...
 hanc. Ex acco...
 a lone & a carer...
 s. frans uero cofe...
 Paulum & Sa...
 Quoi adueniffem...
 ludæorum. Hi...
 inter eos...
 qui susceperat...
 promptu...
 an...
 quidem...
 Graec...
 Cui autem cog...
 quod &...
 Paulo uerbi...
 tunc Paulum emiserunt...
 ad mare. Syllas autem...
 remanserunt ibi. Quoi...
 Pauli deduxerunt eum...
 & accepto mādaro...
 imotheū. ut e...
 profecti sunt. Paulus...
 eos expectaret...
 in ipso. cum...
 ciuitate. Dis...
 iudæis...
 cotidie ad eos...
 autem Epicurei...
 conflictabantur...
 cebat. Quid uerbi...
 Alij uero, nouitate...
 idetur annūciatore...
 resurrectionem...
 ad Man...
 dicit. Pollim⁹...
 noua quæ nō...

δρες κολληθέντες αὐτῷ, ἐπίσθυσαν, ἣν εἶς
καὶ δῖονυσος ὁ ἀρειοπαγίτης, ἣ γυνὴ ὀνό-
ματι δάμαρις, καὶ ἕτεροι σὺν αὐτοῖς.

μετὰ δὲ ταῦτα χωρισθεὶς ὁ παῦλος ἐκ
τῶν ἀθλιῶν, ἦλθεν εἰς κόρινθον, καὶ εὐρών τι-
να ἰουδαῖον, ὀνόματι ἀκύλαν ποντικὸν τῶν
γενεῶν, προσφάτως ἐκκληθότα ἀπὸ φιλίταλι-
ας, καὶ πρίσκιλλαν γυναικα αὐτοῦ, διὰ τὸ δι-
ατεταχέναι κλαύδιον χωρίζεσθαι πάντας
τοὺς ἰουδαίους ἐκ φιλίταλις, προσῆλθεν αὐ-
τοῖς, καὶ διὰ τὸ ὁμοτέχνημα εἶναι, ἐμίμνε παρὰ
αὐτοῖς ἡ ἐργάζετο. ἦσαν γὰρ σκίωποιοὶ
πλὴν τέχνῳ. διελέγετο δὲ ἐν τῇ συναγωγῇ
κατὰ πᾶν σάββατον, ἐπιθέμενος ἰουδαίους καὶ
ἑλλήνας, οἳ δὲ κατήλθον ἀπὸ φιλίταλι-
ας, ὅτε σίλας καὶ ὁ τιμόθεος συνείχετο τῶν
πνεύματι ὁ παῦλος, διαμαρτυρόμενος τοῖς
ἰουδαίοις τὸν Χριστὸν Ἰησοῦσιν. ἀντίτασ-
σομένων δὲ αὐτῷ καὶ βλασφημούντων, ἐκ ἕνα
ἐξάμενος τὰ ἱμάτια, εἶπε πρὸς αὐτούς, τὸ αἷμα
ὑμῶν ἐπὶ τῷ κεφαλῷ ὑμῶν, καθαρὸς ἐγώ,
ἀπὸ τῶν νῦν εἰς τὰ ἔθνη πορεύσομαι, καὶ μετα-
εἶς ἐκῆσθε, ἦλθεν εἰς οἰκίαν ἑνὸς, ὀνόματι ἰσ-
σου σεβουλίου τὸν δεῖμα, ὃν ἡ δικία ἦν σωμα-
μορῶσα τῇ συναγωγῇ. κριτῶς ἡ δ' ἀρχισυνά-
γωγος ἐπίσθυσεν τῷ κυρίῳ, σὺν ὅλῳ τῷ οἴκῳ
αὐτοῦ, καὶ πολλοὶ τῶν κορινθίων ἀκούοντες,
ἐπίσθυσαν καὶ ἐβαπτίζοντο. εἶπε δὲ ὁ κύριος
δὲ ὁράματος ἐν νυκτὶ τῷ παύλῳ, μὴ φοβοῦ,
ἀλλὰ λάλε, καὶ μὴ σιωπήσῃς, διότι ἐγώ εἰ-
μι μετὰ σοῦ, καὶ οὐδεὶς ἐπιθήσεται σοὶ τοῦ
κακῶσαι σε, διότι λαὸς ἔστι μοι πολὺς ἐν
τῇ πόλει ταύτῃ. ἐκάθισέ τε ἐν ἑαυτῷ ἡμέ-
ρας ἕξ, διδάσκων αὐτοὺς τὸν λόγον τοῦ
θεοῦ. γαλλίωνος δὲ ἀνθυπατεύοντος φιλί-
ταλίας, κατεπέσεισαν ὁμοθυμαδὸν οἱ ἰου-
δαῖοι τῷ παύλῳ, καὶ ἠγάγον αὐτὸν ἐπὶ
τὸ βῆμα, λέγοντες, ὅτι πρὸς τὸν νόμον ὄντας
ἐναπίθει τὴν ἀνθρώπων σέβειν τὸ θεῖον, μέλ-
λοντος

ri adherentes ei crediderunt, in quibus
& Dionysius Ariopagita & mulier no-
mine Damaris, & alij cum eis.

Post hæc digressus Paulus ab Athenis
uenit Corinthum, & nactus quendam Iudæum
nomine Aquilam ponticum genere, qui
nuper uenerat ab Italia, & Priscillam uxore
eius, eo quod præcepisset Claudius disce-
dere omnes Iudæos a Roma, accessit ad
eos, & quia eiusdem erat artificij mane-
bat apud eos & operabatur. Erat autem
ars illorum texere aulæa. Disputabat
autem in synagoga per omne sabbatum,
suadebatque Iudæis & Græcis. Cum ue-
nissent autem de Macedonia Syllas & Ti-
motheus, coartabatur spiritu Paulus te-
stificans Iudæis Christum Iesum. Contra
dicentibus autem eis & blasphemanti-
bus, excussis uestimentis, dixit ad eos.
Sanguis uester super caput uestrum.
Mundus ego posthac ad gentes uadam.
Et migrans inde, intrauit in domum cui-
usdam nomine Iusti colentis deum, cui-
us domus erat contigua synagoga. Cris-
pus autem archisynagogus credidit do-
mino cum tota domo sua, & multi Co-
rinthiorum audientes credebant & bap-
tizabantur. Dixit autem dominus in
nocte per uisionem Paulo. Noli time-
re, sed loquere & ne taceas, propterea
quod ego sum tecum, & nemo adortietur
te ut affligat te, quoniam populus est
mihi multus in hac ciuitate. Sedit autem
ibi annum & sex menses. docens eos uer-
bum dei, Gallione autem proconsule
Achaiae insurrexerunt uno animo Iu-
dæi in Paulum, & adduxerunt eum ad
tribunal dicentes, contra legem hic per-
suadet hominibus colere deum. Inci-
piente

λοντες η τω παύλῳ ἀνοίγειν τὸ στόμα. ἔπειτα
 ὁ γαλλίῳ πρὸς τοὺς Ἰουδαίους, εἰ μὴ οὐκ ἔστι
 δίκη καὶ ἢ ἔσθ' ἵνα γνημα πονηρῶν ὡς Ἰουδαῖοι
 καὶ ἄλλοι ἄνθρωποι ἠνεχόμενοι ἡμῶν, εἰς ζήτημά
 ἔστι πρὸς λόγον ἢ ὀνομάτωρ, ὁ νόμου τῶ κατ'
 ἡμᾶς, ὅφρα ἴδωμεν. κριτικὸς γὰρ ἐγὼ τούτων οὐ
 βούλομαι εἶναι. καὶ ἀπήλασε αὐτοὺς ἀπὸ τῆς
 βήματος. ἐπιλαβόμενοι δὲ πάντες οἱ Ἕλλη-
 νες σωθέντων τῶ ἀρχισυνάγωγου, ἐτυπῶν ἔμ-
 προδερ τῆ βήματος, ὁ δὲ οὐδὲν τούτων τῶ γα-
 λλιῶν ἔμελεν. ὁ δὲ παύλος ἔτι προσμείνας ἡ-
 μέρας ἰκανὰς, τοῖς ἀδελφοῖς ἀποταξάμε-
 νος, ἔξέπλε εἰς πλὴν συρίαν, ὅτι σὺ αὐτῶ πρί-
 σκιλλα, ὁ ἀκύλας, κηρύττωνος πλὴν κεφαλῶν
 ἐν κερσεαῖς, ἔρχετο γὰρ εὐχέρως. κατήντησε δὲ εἰς Ἐ-
 φεσον, ὅτι ἐκεῖνος κατέλιπε αὐτῶ. αὐτὸς δὲ εἰς
 ελθὼν εἰς πλὴν σωματῶν, διελέχθη τοῖς Ἰου-
 δαίοις. ἐρωτῶντων δὲ αὐτῶ ἐπὶ πλείονα χρό-
 νον μῆναι παρ' αὐτοῖς, οὐκ ἐπέδυσεν, ἀλλὰ ἀ-
 πετάξατο αὐτοῖς, εἰ πόρῳ δ' εἴ με πάντως πλὴν ἔ-
 ορπλὴν πλὴν ἐρχομῶν ποιῆσαι εἰς Ἱεροσόλυ-
 μα, πάλιν δὲ ἀνακάμψω πρὸς ἡμᾶς, ἢ δεῦ-
 θέλωντος, ὅτι ἀνήχησεν ἀπὸ τοῦ ἐφ' ἑσθου. καὶ κατε-
 λθὼν εἰς κερσεαῖς, ἀναβὰς ὁ ἀσασάμενος
 τῆ ἐκκλησίαν, κατέβη εἰς ἀντιόχεια. καὶ ποι-
 ῆσας χρόνον ἰκανόν, ἔξῃθεν διδραχόμενος καθε-
 ῖξεν πλὴν γαλιτικῶν χωρῶν ὁ φρυγίαν, ἐπι-
 σφρίζων πάντας τοὺς μαθητάς. Ἰουδαῖος δὲ ἦν
 ἀπολλῶς ὀνόματι ἀλεξανδρεὺς τῶ γῆρας, ἀ-
 νὴς λόγιος, κατήντησεν εἰς Ἐφeson, δυνατὸς
 ὢν ἐν ταῖς γραφαῖς. οὗτος ἦν κατήχημῶς τῶ
 ὁδῶν τῆ κυρίως, ἢ ζέων τῶ πνεύματι ἐλάλει καὶ
 ἐδίδασκεν ἀκριβῶς τὰ πρὸς τῆ κυρίως, ἐπιστάμε-
 νος μόνον τῶ βάπτισμα ἰωάννου, οὗτος τὸ ἤρατο
 παρ' ἑσθ' ἀφ' ἑσθ' ἐν τῆ σωματῶν, ἀκρόσωντος δὲ
 αὐτῶ ἀκύλας ἢ πρίσκιλλα, προσελάβοντο αὐ-
 τὸν, ἢ ἀκριβέστερον αὐτῶ ἔξέθεντο πλὴν τῶ θεῶ
 ὁδῶν. βουλομένων δὲ αὐτῶ διελθεῖν εἰς πλὴν Ἀ-
 χαιῶν προτρέψάμενοι οἱ ἀδελφοί, ἔγραψαν
 τοῖς μαθηταῖς

piente autem Paulo aperire os, dixit
 Gallio ad Iudæos si qua iniuria esset
 aut facin⁹ malū, o Iudæi merito uos su-
 stinerē, si uero quæstiones sunt de uer-
 bo & noib⁹ & lege uestrate, uosipsi ui-
 deritis. Iudex enim ego horū nolo esse.
 Et abegit eos a tribunali. Apphensum
 autem omnes græci Sosthenem prin-
 cipem synagogæ percutiebant ante
 tribunal, & nihil eorum Gallioni curæ
 erat. Paulus uero deinde commoratus
 dies multos, ualedicto fratribus ab-
 nauigauit in Syriam, comitantibus eū
 Priscilla & Aquila, capite raso in cen-
 chreis. Habebat eū uotum. Deuenitq;
 Ephesum, & illos ibi reliquit. Ipse uero
 ingressus synagogam disputabat cum
 Iudæis. Rogantibus autē eis ut tpe am-
 pliori maneret apud se nō annuit, sed
 ualedixit illis dicens. Oportet omnino
 me festū quod instat agere Hierosoly-
 mis, iterū autē reuertar ad uos deo uolē-
 te, & soluit Epheso. Et cum peruenisset
 Cæsaream, ascēdissetq; & salutasset ec-
 clesiam, descendit Antiochiam. Et com-
 moratus illic aliquantū temporis pro-
 fectus est pambulans ex ordine Gala-
 ticam regionē & Phrygiā, confirmans
 oēs discipulos. Iudæus autē quidā Apo-
 los noie, Alexandrinus genere, uir elo-
 quēs deuenit Ephesū, potens in scriptu-
 ris. Hic erat institutus in uia dñi, & fer-
 uens spū loquebat & docebat diligēter
 ea q̄ sunt dñi, sciēs tantū baptisma Ioā-
 nis. Et hic cœpit libere loqui in synago-
 ga. Quē cū audissent Priscilla & Aquila
 assumpserunt eum, & diligentius ex-
 posuerūt ei uiam dei. Cū autē uellet ire
 Achaiam exhortati fratres scripserunt
 BB 4 discipulis

2

τῆς μαθηταῖς ἀποδέξασθαι αὐτόν. ὁ δὲ πα-
 ραγενόμενος, σπεύδατο πολὺ τοῖς περὶ
 εὐνοίας διὰ τοῦ χάριτος. αὐτόμωσ γὰρ τῆς
 ἰουδαίου διακατηλέγχετο, δημοσίᾳ, ἐπιθί-
 κνυς διὰ τῶν γραφῶν, εἶναι τὸν Χριστὸν Ἰη-
 σοῦν. Ἐγγύετο δὲ ἐν τῷ τὸν ἀπολλῶν εἶ-
 ναι ἐν κορίνθῳ, παύλου διελοῦντα τὰ ἀνωτε-
 ρικὰ μέγῃ ἐλθεῖν εἰς ἔφεσον, καὶ ἐν τῷ Ἰνῶν
 μαθητῶν, εἶπε πρὸς αὐτούς, εἰ πνεῦμα ἅγιον
 ἔλάβετε πισεύσαντες, οἱ δὲ εἶπον πρὸς αὐ-
 τόν, ἀλλ' οὐδὲ εἰ πνεῦμα ἅγιον ὅστις ἠκούσα-
 μου, εἶπε τὸ πρὸς αὐτούς. εἰς τί οὖν ἐβαπτί-
 σθητε, οἱ δὲ εἶπον, εἰς Ἰωάννου βάπτισμα.
 εἶπε δὲ παῦλος, Ἰωάννης μὲν ἐβάπτισε βάπτι-
 σμα μετανοίας, τῷ λαῷ λέγων, εἰς τὸν ἕρ-
 χό μου μετάνοιαν, ἵνα πισεύσωσι, ἵνα εἰσέλ-
 θῃς εἰς τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν. ἀκούσαντες δὲ ἐ-
 βαπτίσθησαν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ.
 καὶ ἐπιθέντες αὐτοῖς τὸ παύλου τὰς χεῖρας,
 ἦλθε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπ' αὐτούς, ἐλάλουν
 τε γλώσσαις, ἔψαλλον, ἠψαλλον ὡς ἰσχυ-
 ροὶ ἄνδρες ὡσεὶ δεκάδύο. εἰσελθὼν δὲ εἰς τὴν
 συναγωγὴν, ἐπαρξάμενος ἐπὶ τὴν ἡμέραν,
 διαλεγόμενος ἐπὶ τοῖς περὶ βασι-
 λείας. ὧς δὲ Ἰνῶν ἐσκληρώοντο καὶ ἠπί-
 θου, κακολογοῦντες πλὴν οὐδὲ ἐνώπιον τοῦ
 πλήθους, ἀποσὰς ἀπαύτῃ, ἀφόρτισε τὸς μαθη-
 τὰς, καὶ ἡμέραν διαλεγόμενος ἐν τῇ σχολῇ
 τυράννου Ἰνῶν, τοῦτ' εἰς ἐγγύετο ἐπὶ ἕτη δύο.
 ὧς τε πάντας τοὺς κατοικοῦντας πλὴν ἁ-
 σίαν, ἀκούσαι τὸν λόγον τοῦ κυρίου Ἰησοῦ,
 ἰουδαίους τε καὶ ἑλλήνας. δυνάμεις τε οὐ-
 τὰς τυχοῦσας ἐποία ὁ θεὸς διὰ τῶν χειρῶν
 παύλου, ὧς τε καὶ ἐπὶ τοὺς ἀδενούντας ἐπι-
 φέρεσθαι ἀπὸ τοῦ χρωτὸς αὐτοῦ σουδαρία,
 ἢ σιμικίνθια, καὶ ἀπαλλάσσεσθαι ἀπ' αὐ-
 τῶν τὰς νόσους, τότε πνεύματα τὰ πο-
 υκρὰ ἐξέρχεσθαι ἀπ' αὐτῶν. ἐπεχείρη-
 σάν δ' αὖτις ἀπὸ τῶν περιστερομύλων
 ἰσδαίων

discipulis ut susciperent eum. Qui cum ue-
 nisset contulit multum his qui credide-
 runt per gratiam. Vehementer enim Iu-
 daeos reuincebat, publice ostendens per
 scripturas esse Christum Iesum.

Factum est autem cum Apollo esset Co-
 rinthi, ut Paulus peragratis superiori-
 bus partibus ueniret Ephesum, & inue-
 niret quosdam discipulos, dixitque ad eos.
 Num spiritum sanctum accepistis cum crede-
 tis? At illi dixerunt ad eum. Imo neque
 sit ne spiritus sanctus audiuius, & ait
 ad illos. In quo ergo baptizati estis?
 Qui dixerunt, In Ioannis baptisate.
 Dixit autem Paulus. Ioannes quidem baptiza-
 uit baptismo poenitentiae, propterea dicens,
 in eum qui uenturus esset post se ut cre-
 derent, hoc est in Christum Iesum. His
 auditis baptizati sunt in nomine domini Iesu.
 Et cum imposuisset illis manus Paulus,
 uenit spiritus sanctus super eos, & loque-
 bantur linguis, & prophetabant. Erant
 autem omnes uiri fere duodecim. Intro-
 gressus autem synagogam libere loqueba-
 tur ad tres menses, disputans & suadens
 de regno dei. Cum autem quidam indura-
 rentur & non crederent male loquentes
 de uia domini coram multitudinem, digressus
 ab illis segregauit discipulos, cotidie di-
 sputans in schola tyranni cuiusdam. Hoc
 autem factum est per biennium, ita ut
 omnes qui habitabant in Asia audiret
 uerbum domini Iudaei simul & Graeci. Vir
 tutesque non uulgares faciebat deus per
 manus Pauli, ita ut etiam super infirmos
 deferrentur a corpore eius sudaria & se-
 micinctia, & recederent ab eis morbi
 & spiritus mali egrederentur. Tentauerunt
 autem quidam de circumeuntibus
 Iudaeis

Ἰουδαίωμ θρονοῦ κισῶν, ὀνομάζου ἐπὶ τοὺς ἐπι-
 χοντας τὰ πνεύματα τὰ πονηρὰ, τὸ ὄνομα
 τοῦ κυρίου Ἰησοῦ, λέγοντες, ὁρκίζομεν ὑμᾶς
 τὸν Ἰησοῦν, ὃν ὁ παῦλος κηρύσσει. ἡσάμ δ' ἔ-
 λυνες υἱοὶ σκηνᾶς, Ἰουδαίου ἀρχιερέως ἐπ' αὐτῷ, ὅ-
 τοῦτο ποιοῦντες, ἀποκρίθη δὲ τὸ πνεῦμα τὸ
 πονηρὸν, εἶπε, τὸν Ἰησοῦν γινώσκω, Ἐτὸν
 παῦλον ἐπίσασμαι, ὑμεῖς ἕτινες ἐσέ, καὶ ἐφαλ-
 λόμενος ἐπ' αὐτοὺς ὁ ἄνθρωπος ἦν ὃς ἐν τῷ
 πνεύμα τὸ πονηρὸν, καὶ κατακρυψένας αὐ-
 τῶν, ἴχουσε κατ' αὐτῶν, ὡς τε γυμνοὺς καὶ τε-
 θραυματισμένους ἐκ φυγῆς ἐκ τοῦ οἴκου ἐκεῖ-
 νου. τῶν δὲ ἐγγύετο γνωστὸν πᾶσι τοῖς Ἰουδαίοις
 τὴν καὶ ἔλακτο τῆς καρτικοῦσι πλὴν ἐφεσορ, Ἐ-
 ἐπέπεσε φόβος ἐπὶ πάντας αὐτούς, καὶ ἐμε-
 γαλῶν τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ, πολλοὶ
 τὴν πεπιστικόντων, ἤρχοντο θρονοῦ λογί-
 μοι. Ἐναναγγέλλοντες τὰς πράξεις αὐτῶν.
 Ἰκανοὶ δὲ τῶν ταπεινῶν πραγμάτων σω-
 τεργάντες τὰς βίβλους, κατέκαον ἑνώπι-
 ον πάντων, Ἐσωεψήμισα τὰς ἡμᾶς ἀν-
 τῶν, Ἐξυρον ἀργυρίου μυριάδας πέντε, οὕτως
 κατακράτος ὁ λόγος τοῦ κυρίου ἠνέσθη. Ἐ-
 ἴχουσε. ὃς ἐπληρώθη ταῦτα ἔθετο ὁ παῦλος.
 Ἐν τῷ πνεύματι, διελθὼν πλὴν μακεδονίαν
 καὶ ἀχαίαν, πορεύεσθαι εἰς ἱερουσαλήμ, εἶ-
 πῶν, ὅτι μετὰ τὸ γενέσθαι με ἐκεῖ, δεῖ με καὶ εἰς
 ἡμῶν ἰδεῖν. ἀποσείλας δὲ εἰς πλὴν μακεδονί-
 αμ δύο τῶν διακόνων αὐτοῦ, ἡμόθεον Ἐ-
 ἔρασον, αὐτὸς ἐπέχετο χρόνον εἰς πλὴν ἀσίαν.
 ἐγγύετο δὲ ἡμῶν τὸν κάρδον ἐκείνον, τὰς ἄραχος
 οὐκ ὀλίγους πρὸς τὸ δόσιν. δὴ μήτριος γὰρ ἡσ ὀνό-
 ματι ἀργυροκόπος, ποιῶν ναοὺς ἀργυροῦς ἀρ-
 τέμιδος, πρὸς ἕτερον τῶν τεχνίταις ἐργασίαν
 οὐκ ὀλίγην, ὃς σωμαθείσας καὶ τὸς πρὸς τὰ
 ριαῦτα ἐργάτας, εἶπε. ἄνδρες ἐπίσασθε
 ὅτι ἐκ ταύτης ἐργασίας ἡ εὐπορία ἡ-
 μῶν ὄσιν. καὶ θεωρεῖτε καὶ ἀκούετε, ὅτι οὐ
 μόνον ἐφέσων, ἀλλὰ σχεδὸν πάντες τῆς
 Ἰασίας

Iudæis exorcistis inuocare sup eos qui
 habebant spiritus malos nomen domi-
 ni Iesu. dicentes. Adiuro uos per Iesum
 quem Paulus prædicat. Erant aut qui-
 dā filij Sceuæ Iudæi principis sacerdo-
 tum septem qui hoc faciebant. Respon-
 dens aut spiritus malus dixit eis. Iesum
 noui, & Paulum scio. Vos aut q estis?
 Et infiliēs in eos homo in quo erat dæ-
 monium malum, & dominatum eis in-
 ualuit contra eos, ita ut nudi & uulne-
 rati effugerent de domo illa. Hoc autē
 notū factū est omnibus Iudæis simul
 & Græcis qui habitabant Ephesi, & ce-
 cidit timor super omnes illos, & magni-
 ficabatur nomen domini Iesu. Multiq;
 credentiū ueniebāt confitētes & annū-
 ciantes facta sua. Multi aut ex eis, qui
 curiosas artes exercuerant comportatos
 libros exusserūt coram oibus, & suppu-
 tatis precijs illorū repererunt pecuniæ
 quinquies decem milia. Ita fortiter cre-
 scebat uerbum dei & confirmabatur.
 His aut expletis proposuit Paulus in
 spiritu transita Macedonia & Achaia
 ire Hierosolymam, dicens, postq̄ fue-
 ro ibi, oportet me & Romā uidere. Mis-
 sis autem in Macedoniam duobus ex
 ministrantibus sibi Timotheo & Era-
 sto, ipse remansit ad tempus in Asia.
 Facta est autem illo tempore turbatio
 non exigua de uia. Demetrius em̄ qui-
 dam noīe aurifaber faciens delubra ar-
 gentea Dianæ, prestabat artificibus nō
 exiguū quæstum, quibus conuocatis &
 ijs qui similitum rerum erant opifices,
 dixit. Viri scitis, quod de hoc opificio
 quæstus nobis est, & uidetis & auditis,
 quod non solū Ephesi, sed pene totius
 Asiæ

Ἀπίας δὲ Παῦλος οὗτος πείσας, μετέσκημ
 ἰκανὸν ὄχλον, λέγων· ὅτι οὐκ εἰσὶ θεοί, οἱ
 διὰ χειρῶν γινόμενοι, οὐ μόνον δὲ τοῦτο κιν
 διωεῖα ἡμῖν τὸ μέγ^{θη} εἰς ἀπελεγμὸν ἐλ
 δεῖν, ἀλλὰ καὶ τὸ φθι μέγαλης θεᾶς ἀρτέμι
 δος ἱερὸν, εἰς οὐδὲν λογιθῆναι, μέλλειν δὲ
 ἡμεῖς καθαιρεῖσθαι πῶν μεγαλοῦτητα αὐτῆς,
 ἢ ὅλη ἡ Ἀσία καὶ ἡ οἰκουμένη σέβεται. ἀκού
 σάντες δὲ καὶ γενόμενοι πλήρεις θυμοῦ, ἔκρα
 ζον λέγοντες, μεγάλη ἡ ἄρτεμις ἐφεσίωρ, καὶ
 ἐπιλήθην ἡ πόλις ὅλη φθι συγχύσεως, ὡρμη
 σάμ τε ὁμοθυμαδὸν εἰς τὸ θέατρον, συναρ
 πάσωντες γάτοι καὶ ἀξιέσραχον μακεδόν
 νας, σικωκεδόνους, τὸν Παύλου, τοῦ δὲ Παύ
 λου βουλομένου εἰσελθεῖν εἰς τὸν δῆμον,
 οὐκ εἰωμ αὐτὸν οἱ μαθηταί. τινὲς δὲ καὶ τῶν
 Ἰσραηλῶν, ὄντες αὐτῶ φίλοι, πῆμψαντες
 πρὸς αὐτὸν, παρεκάλουν, μὴ δοῦναι ἑαυτὸν
 εἰς τὸ θέατρον, ἄλλοι μὲν οὖν ἄλλο τι ἔκρα
 ζον, ἢ γὰρ ἡ ἐκκλησία συγκεχυμένη, καὶ οἱ
 πλείους οὐκ ἔδεισαν τίν^{θη} ἔνεκεν σικωκε
 λυθεῖσαν. ἐκ δὲ τῶ ὄχλου προεβίβασαν ἅ
 λέξανδρον, προβαλόντων αὐτὸν ἢ ἰσθῆ
 ῶν, ὃ δὲ ἀλέξανδρ^{θη} κατασείσας πῶν χῆ
 ρα, ἠθέλει ἀπολογεῖσθαι τῶ δῆμῳ, ἐπι
 γνόντες δὲ ὅτι ἰουδαῖ^{θη} ὄσι, φωνὴ ἐγγύετο
 μία ἐκ πάντων, ὡς ἐπὶ ὥρας δύο, κρᾶζόν
 των, μεγάλη ἡ ἄρτεμις ἐφεσίωρ. κατασεί
 λας δὲ ὁ γραμματεὺς τὸν ὄχλον, φησὶν, ἄν
 δρες ἐφεσίοι τίς γὰρ ὄσιν ἄνθρωπος, ὃς οὐ γι
 νῶσκει πῶν ἐφεσίωρ πόλιμ, νεωκόρον οὖσαν
 φθι μέγαλης θεᾶς ἀρτέμιδος καὶ τοῦ διοπε
 τοῦς. ἀναντιρρήτων ὄντων ἰδῶν, δέον
 ὄσιν ἡμᾶς κατεσαλμῆτους ὑπάραχερ, καὶ μη
 δεῖν προπετεῖς πράσασιν. ἡγάγετε γὰρ τοὺς
 ἄνδρας τούτους, οὔτε ἰεροσύλους, οὔτε βλασ
 φημοῦντας πῶν θεῶν ἡμῶν. εἰ μὲν οὖν
 ἐκμήτη^{θη} καὶ οἱ σαὺ αὐτῶ τεχνῖται πρὸς
 τίνα λόγον ἔχουσιν, ἀγορεύοι ἄγονται
 καὶ ἀνθύπα^{θη}

Asia Paulus hic persuasit & auertit mul
 tam turbam dicens, quod non sunt dii
 qui manibus fiunt. Non solū autē hęc
 pars nobis periclitatur, ne reprobetur
 uerū etiam ne magnę deę Dianę tem
 plum pro nihilo habeatur, futurumq;
 sit ut etiā destruatür maiestas eius quā
 tota Asia & orbis colit. His auditis re
 pleti sunt ira & exclamauerūt dicentes,
 Magna Diana Ephesiorū. Et impleta
 est ciuitas tota confusione, & impetum
 fecerunt uno animo in theatrū correp
 to Gaio & Aristarcho Macedonibus
 comitibus Pauli. Paulo autē uolente in
 trare ad populū, nō permiserunt disci
 puli. Quidam autē & ex Asia primori
 bus qui erant amici eius miserūt ad eū,
 rogantes ne se daret in theatrum. Alij
 quidē aliud clamabant. Erat enim con
 cio cōfusa, & pleriq; nesciebant qua ex
 causa conuenissent. De turba autē pra
 xerunt Alexandrū, propellentibus eū
 Iudæis, Alexander autē manu silentio
 postulato, uolebat rationē reddere po
 pulo. Quem ut cognouerunt Iudæum
 esse, uox facta est una omniū ferme ad
 horas duas clamantiū. Magna Diana
 Ephesior. Cum autē sedasset scriba tur
 bam, dixit. Viri Ephesij, quis em̄ est ho
 minum qui nesciat Ephesiorum ciuita
 tem cultricem esse magnę Dianę, Io
 uisq; prolis? Cum ergo his contradici
 non possit, oportet uos sedatos esse,
 & nihil præcipitanter agere. Adduxi
 stis enim homines istos, neq; facile
 gos neq; blasphemantes deam uelstrā.
 Quod si Demetrius & qui cū eo sunt
 artifices habent aduersus aliquem
 causam, conuentus forenses aguntur,
 & pconsules

καὶ ἀνθύπατοί εἰσίν, ἐγκαλείτωσάμ ὁλλή-
 λοις, εἰ δὲ ἂν πρὶ ἑτέρων ἐπιζητῆτε, ἢ τῆ ἑν
 νόμῳ ἐκκλησία ἐπιλυθῆσεται. καὶ γὰρ κίμ-
 ὄνω μου ἐγκαλεῖσθαι σάσας, πρὶ φη σῆ-
 μερομ, μὴ ἐνός αὐτίου ὑπάρχοντες, πρὶ οὐ δὲ
 νησόμεθα δέναι λόγῳ φη συσροφῆς ταν /
 της, καὶ ταῦτα ἐπωώμ, ἀπέλυσε πλὴν ἐκκλη-
 σίαν. μετὰ δὲ δὲ παύσασι τὸν θόρυβον, προ-
 σκαλεσάμενος ὁ παῦλος τοὺς μαθητάς, καὶ
 διασάσας αὐτοὺς, ἐξῆλθε πορθηθῆναι εἰς τὴν μα-
 κεδονίαν. διελθὼν δὲ τὰ μέρη ἐκῆνα, ἢ πα /
 ρκαλέσας αὐτοὺς λόγῳ πολλῷ, ἦλθεμ εἰς
 πλὴν ἑλλάδα. ποιήσας τὴν μίαν τρεῖς γενόμε-
 νης αὐτῷ ἐπιβουλῆς ὑπὸ τῶν ἰουδαίων, μέλ-
 λοντι ἀνάγεισθαι εἰς πλὴν συρία. ἐγγύτω γνώ-
 μη τῷ ὑποσρέφειν διὰ μακεδονίας, σιωπείπε-
 το δὲ αὐτῷ ἄχρι φη ἁσίας, σὺ πατρὸς βεβί-
 ροι αὐτῷ. θεσσαλονικέων δὲ, ἀξίσερχος καὶ
 σκεοῦνδος, καὶ γάιος, δροβαίος, Ἐλιμύθεος,
 Ασιανδοὶ δὲ, τυχινοὶ ἢ τρέφιμος, οὗτοι προσ-
 ελθόντες, ἔμνημον ἡμᾶς ἢ τρωάδι, ἡμᾶς δὲ
 ἔξεπελενσάμεν μετὰ τὰς ἡμέρας τῶν ἑξή-
 μων, ἀπὸ οὐλίππων, καὶ ἦλθομεν πρὸς αὐ-
 τοὺς εἰς πλὴν τρωάδα, ἄχρι ἡμερῶν πέντε, οὐ
 διετρίψαμεν ἡμέρας ἑπτά. ἐμ δὲ τῆ μιᾶ ἡμέ-
 ρα σάββατον, σιωπήμενων ἡμῶν μαθητῶν κλάσας
 ἄριστον, ὁ παῦλος διελέγετο αὐτοῖς, μέλλων
 εἶναι τῆ ἐπαύριον, πρὶ ἐτανε τε τὸ λόγῳ με-
 χρι μεσονυκτίου, ἡσάμ ἢ λαμπάδες ἰκοναὶ ἑν
 τῷ ὑπνώω ὅν ἡσάμ σιωπήμενοι. καθήμενος
 δὲ εἰς νεανίας ὀνόματι εὐτυχοῦς ἐπὶ τῆς θυ-
 ρίδος, καταφρόμενος ὑπνω βαθεῖα, διαλεγο-
 μένου τῷ παύλῳ, ἐπὶ πλεον κατενεχθεῖς
 ὑπὸ τῷ ὑπνῳ, ἐπεσεμ ἀπὸ τῷ τριέγῳ κάτω.
 Ἐβῆθη νεκρός, καταβάς δὲ ὁ παῦλος, ἐπέ-
 πεσεμ αὐτῷ, καὶ συμπεριλαβὼν, εἶπε.
 μή δορυβεῖσθαι. ἢ ἡ ψυχὴ αὐτοῦ ἢ αὐτῷ ὄσιμ.
 ἀναβάς δὲ κλάσας ἄριστον Ἐγθυσάμενος, ἐφ-
 ἰκωὸν τε ὁμιλήσας ἄχρι αὐτῆς, οὕτως ἐξῆλ-
 θεμ, ἢ γὰρ

& p̄cōsules sūt, accusēt iuicē. Si qd̄ aūt al-
 teri⁹ rei q̄ritis, i legitima eccl̄ia dirimet̄.
 Nā peridit̄amur, ne feditiōis hodiernae
 rei fiamus, cū nullus in culpa sit, de quo
 poterim⁹ reddere rationē cōkursus isti-
 us. Et cū hāc dixisset, dimisit cōcionē.

XX

Postq̄ aūt cessauit tumultus, uoca-
 tis ad se Paulus discipulis, & salutatis il-
 lis profectus est, ut iret in Macedoniā.
 Cum aūt perambulasset partes illas &
 exhortatus eos fuisset multo sermone,
 uenit in Grāciam, & ibi peractis men-
 sibus tribus, cum fierent illi insidiā a Iu-
 daeis soluturo in Syriā, habebat in ani-
 mo, ut reuerterent̄ per Macedoniā. Co-
 mitatus est aūt eū usq; ad Asiā Sopar-
 ter Berceensis, Thessalonicensium uero
 Aristarchus & Secūdus & Gaius Deri-
 baus & Timotheus, Asiani uero Tychi-
 cus & Trophimus. Hi cū p̄cessissent ex-
 pectarunt nos Troade, nos uero nauī
 gauimus post dies azymorū a Philip-
 pīs, & uenimus ad eos Troadem intra
 dies quinq; ubi demorati sumus dieb⁹
 septē. Vna aūt sabbatoꝝ cū cōuenisset
 discipuli ad frangendū panē, Paulus di-
 sputabat cū eis, p̄fecturus postridie, p̄-
 traxitq; sermonē usq; in mediā noctē.
 Erant aūt lucernae multae in cenaculo
 ubi eramus cōgregati. Sedens aūt qdā
 adolescēs noīe Eutychnus in fenestra, cū
 mergeret̄ sōno p̄fundo, disputante diu
 paulo, dep̄sus sōno cecidit ex tertia cō-
 tignatiōe deorsū, & sublatus ē mortu⁹.
 Cū descēdisset aūt Paul⁹ incubuit sup
 eū, & cōplex⁹ dixit. Nolite turbari, Aīa
 em̄ eius i ipso est. Cū ascēdisset aūt fre-
 gissetq; panē & degustasset diu colloca-
 tus usq; ad diluculū ita demū p̄fect⁹ ē.
 Adduxerūt

Paulus hic psualit & uocauit
 discipulos suos. Non solum
 nobis periclitatur, ne feditionis
 hodiernae rei fiamus, cum
 nullus in culpa sit, de quo
 poterimus reddere rationem
 huiusmodi. Et cum haec dixisset,
 dimisit concionem. Postquam
 autem cessauit tumultus,
 uocatis ad se Paulus discipulis,
 & salutatis illis profectus est,
 ut iret in Macedonia. Cum
 autem perambulasset partes
 illas & exhortatus eos fuisset
 multo sermone, uenit in Graeciam,
 & ibi peractis mensibus
 tribus, cum fierent illi insidiae
 a Iudeis soluturo in Syriam,
 habebat in animo, ut reuerterentur
 per Macedonia. Comitatus est
 autem eum usque ad Asiam
 super Beroeam, Thessalonicensium
 uero Aristarchus & Secundus
 & Gaius Deribaeus & Timotheus,
 Asiani uero Tychicus & Trophimus.
 Hi cum praecessissent expectarunt
 nos Troade, nos uero nauigauimus
 post dies azymorum a Philippis,
 & uenimus ad eos Troadem
 intra dies quinque, ubi demorati
 sumus diebus septem. Una autem
 sabbato cum conuenisset discipuli
 ad frangendum panem, Paulus
 disputabat cum eis, profecturus
 postridie, pertraxitque sermonem
 usque in mediam noctem. Erant
 autem lucernae multae in cenaculo
 ubi eramus congregati. Sedens
 autem quidam adolescens nomine
 Eutychnus in fenestra, cum
 mergeret somno profundo,
 disputante diu paulo, depresso
 somno cecidit ex tertia contignatione
 deorsum, & sublatus est mortuus.
 Cum descendisset autem Paulus
 incubuit super eum, & complexus
 dixit. Nolite turbari, anima enim
 eius in ipso est. Cum ascendisset
 autem fregissetque panem &
 degustasset diu collocatus usque
 ad diluculum ita demum profectus est.
 Adduxerunt

θεμ, ἢ γὰρ ἡ τὸν παῖδα ζῶντα, Ἐκεκλήθησαν δὲ μετρίως. Ἡμεῖς δὲ προσελθόντες ἐπὶ δ' ὡλοτομ, ἀνήχθημεν εἰς τὴν ἄσομ, ἐκῆθερ μέλλοντες ἀναλαμβάνειν τὸν παῦλομ. οὕτως γὰρ ἡμ διατεταγμένοι, μέλλωμ ἀντὸς πε / ζεύειμ. ὡς δὲ σωβέβαλερ ἡμῖν εἰς τὴν ἄσομ, ἀναλαβόντες αὐτὸμ, ἦλθομερ εἰς μιτυλίωμ. καὶ ἐθερ ἀρπλέυσαντε, τῆ ἐπιούση κατὼ τῆ σαμερ ἀντίκρου χίου. τῆ δὲ ἑτέρᾳ πρεβάλο / μερ εἰς σάμομ, Ἐ μείνωτερ ἐν τρωγυλλίω, τῆ ἐχομλίῃ ἦλθομερ εἰς μίλητον. Ἐκρίνε γὰρ ὁ παῦλοσ πρεαπλεύσαι τὴν ἑφεσομ, ὅπως μὴ γῆνται αὐτῷ χρονοτριβῆσαι ἐν τῆ ἄσίᾳ. Ἐσθὸν δὲ γὰρ εἰ δ' ὡσατὸμ ἡμ αὐτῷ, τὴν ἡμέραμ φη πεντηκοστῆε, γενέσθαι εἰς ἱεροσόλυμα. ἀπὸ δὲ φη μιλήτον πρέμψαι, εἰς ἑφεσομ, μετεκαλέ / σατο τοὺε πρεσβυτέρουε φη ἐκκλησίᾳε, ὡς δὲ πρεγῆοντο πρὸε αὐτὸμ, εἶπερ αὐτῆε, ἡμεῖε ἐπίσασθαι ἀπὸ πρῶτκε ἡμέρεε, ἀφ' ἧε ἐπέβλω εἰε τὴν ἄσίᾳμ, πῶε μετ' ἡμῶν τὸμ πάντα χρο / νομ ἐγενόμμερ, δουλεύωμ τῷ κυρίω μετὰ πά / σκε ταπῖνοφροσύκε, καὶ πολλῶμ διακρύωμ καὶ περ ἀσμάμ, ἢ συμβαινόντω μοι ἐν τ' ἐπιβουλαῖε ἢ ἰουδαίωμ. ὡε οὐδὲρ ὑπεσφά / μλω ἢ ἢ συμφερόντωμ, τῷ μὴ ἀναγῆλαι ἡμῖν, καὶ δ' ἰδέσθαι ἡμῶε, δημοσίᾳ Ἐ κατ' ὀ / ρουε, διαμαρτυρομένοε ἰουδαίοιε τε καὶ ἔλ / λησι, τῶ εἰε τὸμ θεὸμ μετάνοιαμ, Ἐ πίσιμ, τῶ εἰε τὸμ κύριουμ ἡμῶν ἸΗΣΟΥ. καὶ νῦν ἰδοὺ ἐ / γῶ δ' ἐδεμλίωε τῷ πνεύματι, πορεύομαι εἰε ἱεροουσαλήμ, τὸ ἐν αὐτῆ σιωαντήσοντᾳ μοι μὴ εἰδῶε. πολλὸν ὅτι τὸ πνεῦμα τὸ ἄγιουμ ἢ / πόλιμ διαμαρτύρεται, λέγορ. ὅτι δεσμά με καὶ θλίψεε μώνουσι, ἀλλ' οὐδ' ἐνός λόγου ποι οὔμαι, οὐδὲ ἔχω ἢ ἢ ψυχῶ μου ἡμῖαμ ἐμαυ τῷ, ὡε τελευτῶσαι τὸμ δρόμουμ μετὰ χα / ρῶε, καὶ τὴν διακονίᾳμ ἡμ ἔλαβομ πρὸ ἀπὸ κύ / ριε ἸΗΣΟΥ, διαμαρτυροῦντ' ὅτ' εὐαγγέλιουμ τ' χάριτε τῷ θεῷ. καὶ νῦν ἰδοὺ ἐγῶ εἶδα, ὅτι οὐκέτι

Adduxerunt autē puerū uiuentē, & con / solati sunt non mediocriter. Nos autē conscensa nauī soluimus in Asson, in / de excepturi Paulum. Sic enim dispo / fuerat, ipse per terram iter facturus. Cum autem conuenissemus in Asson recepto eo uenimus in Mitylenē. Et in / de nauigantes sequēti die uenimus cō / tra Chiū. Altero autē die appulim⁹ Sa / mū & cōmorati Trogyllio pximo die uenim⁹ i Miletū. pposuerat em Paul⁹ pternauigare Ephesū, ne q̄ mora illi fie / ret in Asia. Festinabat enim, si possibi / le sibi esset, ut diem pentecosten age / ret hierosolymis. A mileto autem mis / sis Ephesum nuncijs, accersiuīt senio / res ecclesiae, qui cum peruenissent ad se, dixit eis. Vos scitis a primo die quo in / gressus sum in Asiam quō uobiscū per / omne tēpus fuerim seruiēs dño cū omī / animi humilitate & multis lacrymis & / tentationibus quae mihi acciderunt ex / insidijs Iudaeorū, quō nihil subtraxe / rim uobis eorū quae essent in rē uestrā, quo minus annunciarē uobis & doce / rem uos publice & domestice, testificās Iudaeis simul & Graecis eā q̄ in deū est / pccnitentiam & fidem, quae est, in do / minum nostrum Iesum. Et nunc ecce / ego alligatus spiritu, uado in Hierusa / lem, quae in ea obuētura sūt mihi igno / rans, nisi qd' spūs sanctus per singulas / ciuitates testificat, dicēs. qd' uincola & / tribulatiōes me manēt. Verū nihil me / mouet, neq; uita mea chara est mihi / ipsi, ut cōsummē cursum meū cū gau / dio, & ministeriū quod accepi a domi / no Iesu ad testificandū euangeliū gra / tia dei. Et nunc ecce ego scio, quod / posthac

οὐκ ἐτι ὄψεθε τὸ πρόσωπόν μου, ὑμεῖς πάν-
 τες. Ἐν οἷς διήλθομ κερύσωμ τὴν βασιλεί-
 αμ τοῦ θεοῦ. διότι μαρτύρομαι ὑμῖν ἐν τῇ σή-
 μερον ἡμέρᾳ, ὅτι καθαροὺς ἐγὼ ἀπὸ ἅιμα-
 τος πάντων. οὐ γὰρ ὑπεσθλάμην ὑμῖν τοῦ
 μὴ ἀναστῆλαι πᾶσαν τὴν βουλὴν τοῦ θεοῦ.
 προσέχετε οὖν ἐαυτοῖς ἢ παντὶ τῷ ποιμνίῳ.
 ἐν ᾧ ὑμεῖς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἔδετο
 ἐπισκόπους ποιμαίνων τὴν ἐκκλησίαν
 τοῦ θεοῦ ἢμ περιεποιήσατο διὰ τοῦ ἰδίου
 ἅιματός. ἐγὼ γὰρ οἶδα τοῦτο, ὅτι ἐσελεύ-
 σονται μετὰ τὴν ἀφίξιμόν μου, λῆκοι βαρῆς
 εἰς ὑμᾶς, μὴ φερόμενοι τοῦ ποιμνίου, καὶ
 εἰς ὑμῶν ἀντὶ τῶ ἀνασίστομαι ἄνδρες, λαλοῦν-
 τες διεσπασμένα, τοῦ ἀποσπᾶν τοὺς μαθητὰς
 ὀπίσω ἀντὶ τῶ. διὸ γρηγορεῖτε, μνημονεύοντες
 ὅτι τριετίαν νύκτα καὶ ἡμέραν οὐκ ἐπαυ-
 σάμην μετὰ δακρύων, νοθετῶν ἕνα ἕκασον,
 καὶ τὰ νῦν παρατίθημι ὑμᾶς ἀδελφοί τοῦ
 θεοῦ, καὶ τοῦ λόγου τοῦ χάριτός. αὐτὸ τοῦ
 δωσαμένῳ ἐποικοδομήσω. ὁ δαῦναι ὑμῖν
 κληρονομίαν ἐν τοῖς ἡγιασμένοις πᾶσι.
 ἀργυρίου, ἢ χρυσίου, ἢ ἱματισμοῦ οὐθενὸς ἐ-
 πεθύμησα, αὐτοὶ δὲ γινώσκετε, ὅτι ταῖς χρεῖ-
 ας μου καὶ τοῖς ὄσι μετ' ἐμοῦ ὑπεκρίθησα
 ἐν χεῖρας αὐταί. πάντα ὑπέδεξα ὑμῖν, ὅτι
 ἔντως κοπιῶντας, δι' ἀντιλαμβάνεσθαι ἅ ἄσθε
 βούντων, μνημονεύων τῶ λόγῳ τοῦ κυρίου
 ἸΗΣΟΥ, ὅτι αὐτὸς εἶπε, μακάριόν ἐστι διδόν-
 να μᾶλλον, ἢ λαμβάνειν. καὶ ταῦτα εἰπὼν
 διείς τὰ γόνατα αὐτοῦ σὺν πᾶσι αὐτοῖς προ-
 σκύετο. Ἰκανὸς δὲ ἐγένετο κλαυθμὸς πάν-
 των, καὶ ἐπιπεσόντες ἐπὶ τῶ τράχηλον τοῦ πάυ-
 λου, κατεφίλουσ αὐτὸν, ὁδωώμενοι μάλισ-
 τὰ ἐπὶ τοῦ λόγου, ᾧ εἰρήκει, ὅτι οὐκέτι μέλλου-
 σι τὸ πρόσωπον αὐτοῦ θεωρεῖν. προσέπεμψεν ἢ αὐτὸ
 εἰς τὸ πλοῖον. ὡς ἢ ἐγένετο ἀναχθῆναι ἡμᾶς
 ἀπὸ αὐτοῦ ἐν τῶ πλοῖον. εὐθυδρομήσαντες, ἦλθο-
 μεν εἰς τὴν κῆ

posthac non uidebitis faciem meā, uos
 omnes per quos transiui prædicans, re-
 gnum dei. Quapropter contestor uos
 hodierno die, quod mundus ego sum
 a sanguine omnium. Non enim subter
 fugi quo minus annunciarē omne con-
 filium dei uobis. Attēdite uobis & uni-
 uerso gregi, in quo uos spūs sanct⁹ po-
 suit Episcopus ad regendñ ecclesiā dei,
 quam acquisiuit sanguine suo. Ego em̄
 noui hæc, q̄ ingressuri sunt post disces-
 sum meum lupi graues in uos, nō par-
 centes gregi. Et ex uobis ipsis exurgent
 uiri loquentes peruersa, ut abducant di-
 scipulos post se. Propter quod uigilate
 memores quod per triennium nocte &
 die nō cessauerim cū lachrymis monēs
 unumquemq̄. Et nunc cōmendo uos
 frēs deo & uerbo gratiæ ipsius, qui po-
 tens est supstruere & dare uobis hare-
 ditatē inter sanctificatos omnes. Argē-
 tum & aurum aut uestem nullius con-
 cupiui, sed ipsi scitis, q̄ necessitatibus
 meis & his qui mecum sunt suppedita
 uerunt manus hæ. Oīa ostendi uobis,
 qd̄ sic laborātes oportet suscipere infir-
 mos ac meminisse uerbi dñi Iesu, quod
 ipse dixit. Beatum est potius dare q̄
 accipere. Et cum hæc dixisset, positus ge-
 nibus suis orāuit cū omnibus illis. Ma-
 gnus autem fletus factus est omnium,
 & ruentes in collum Pauli osculaban-
 tur eum dolentes, maxime in uerbo,
 quod dixerat, quod amplius faciem ei-
 us non essent uisuri. Et deducebant eū
 ad nauem.

Cum autem factum esset ut soluisse-
 mus abstracti ab eis, recto cursu ueni-
 mus Chou

XXIX

CC mus Chou

μεν εἰς τὴν κώ, τῆ ἡμέρας εἰς τὴν ῥόδον, καὶ κει-
 θεν εἰς πάταρα, καὶ ἐνυδόντες πολλοὺν διαπερῶν
 εἰς φοινίκων, ἐπιβάτες ἀνήχθημεν, ἀναφάναν
 τὸς δὲ τὴν κύπρον καὶ καταλιπόντες αὐτὴν ἐν ὄ-
 νυμον, ἐπλέομεν εἰς συρίαν, καὶ κατήχθη-
 μεν εἰς τύρον, ἐκῆσε γὰρ ἡμῶν τὸ πλοῖον ἀπο-
 φορτίζόμενον ὅμ γόμον, καὶ ἀνευρόντες
 μαθητὰς, ἐπεμείναμεν αὐτῶ ἡμέρας ἐπὶ ἅ-
 οῖτινες ἔσθ' παύλιον ἔλεγον διὰ τὸ πνεῦμα /
 τῷ, μὴ ἀναβαίνειν εἰς ἱερουσαλήμ, ὅτε δὲ ἐγένε-
 νετο ἡμῶς ἡμερῶν τὰς ἡμέρας, ἐξεληθόντες
 ἐπορευόμεθα προπεμπόντων ἡμῶς πάντων
 σὺ γυναιξὶ καὶ τέκνοις, ἕως ἕξω φη πόλει
 ὡς καὶ δέντες τὰ γόνατα ἐπὶ ὅμ αἰγια-
 λὸν προσευξάμεθα, καὶ ἀσπασάμενοι ἀλλή-
 λους, ἐπέβημεν εἰς τὸ πλοῖον, ἐκῆνοι δὲ ὑπὸ
 σφραγῆς εἰς τὰ ἴδια, ἡμεῖς δὲ ὅμ πλοῦν δια-
 νύσαντες ὑπὸ τύρου, κατήκνησάμεν εἰς πηο-
 λεμαίδια, καὶ ἀσπασάμενοι τοὺς ἀδελφοὺς
 ἐμείναμεν ἡμέρας μίαν σὺν αὐτοῖς, τῆ δὲ
 ἐπ' αὐριον ἐξεληθόντες οἱ πρὸς τὸ παύλιον ἦλθον
 εἰς καισάρφην, καὶ ἐισελθόντες εἰς τὸν οἶκον φι-
 λίππου τῆ εὐαγγελιστῆς ὄντος ἐκ τῆ ἐπὶ ἡμῶν
 μεν παρ' αὐτῶ, τούτῳ ἡσαν θυγατέρες πρὸς
 νοὶ τέσσαρες, προφητεύουσαι, ἐπιμενόντων ἡ
 ἡμῶν ἡμέρας πλείους, κατ' ἄλλῃ τις ἀπ' ἡ
 δαίνας προφήτης, ὀνόματι ἀγαβος, ἐλ-
 θὼν πρὸς ἡμῶς, καὶ ἄρας πλὴν ζώνην τῆ παύ-
 λου, δῆσας τὴν αὐτῆς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας
 εἶπε, τὰ ἡμεῖς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, τὸν ἀνδρα
 οὗ εἰμι ἡ ζώνη αὐτῆ, οὕτως δῆσουςι μὲν ἱερου-
 σαλήμ Ἰουδαῖοι, ἐπὶ ἀδύσσειν εἰς χεῖρας ἐθ-
 νῶν, ὡς ἡ ἡμεῖς σάμεν ταῦτα, πρὸς ἀλλήλους ἡμῶν
 τὴ καὶ οἱ ἑσθ' οἱ πῶ, τῆ μὴ ἀναβαίνειν αὐτὸν εἰς
 ἱερουσαλήμ, ἀπεκρίθη τὸ παύλος, τί ποιῶτε,
 κλαίοντες καὶ σωθρύνοντες με πλὴν καρδίας;
 ἐγὼ εἶ οὐ μόμον δεθῆμαι, ἀλλὰ καὶ ἀπο-
 θανῆν εἰς ἱερουσαλήμ ἐτοιμῶς ἔχω ὑπὲρ
 τῷ ὀνόματι

mus Coum, & sequenti die Rhodum
 & inde Pataram. Et nacti nauem quæ
 trañceret in Phœnicen, ea conscensa sol
 uimus, Cū cœpisset nobis apparere Cy
 prus, relicta ea ad sinistram, nauigau
 mus in Syriam, & uenimus Tyrū. Ibi
 enim nauis exponebat onus. Inuentis
 aūt discipulis māsimus ibidem diebus
 septem. Qui Paulo dicebant per spiri
 tum, ne ascenderet Hierosolymā. Et ex
 pletis diebus p̄fecti ibamus, deducen
 tibus nos oibus una cum uxoribus & fi
 lijs donec exissemus ciuitatem, & posi
 tis genibus in litore orauimus. Et con
 salutatis nobis inuicē, cōscendimus na
 uem, illi aūt redierunt ad sua. Nos uero
 nauigatione explicita a Tyro descendi
 mus Ptolemaidam, & salutatis fratrib⁹
 mansimus diem unū cum illis. Postri
 die uero nos qui eramus cū Paulo ue
 nimus Cæsaream. Et ingressi domum
 Philippi euangelistæ qui erat unus de
 septem, māsimus apud eum. Huic aūt
 erāt quatuor filix uirgines prophetan
 tes. Et cum permaneremus dies cōplu
 res, aduenit quidam a Iudæa propheta
 nomine Agabus. Is cū uenisset ad nos
 tulit zonam Pauli, & alligans illius pe
 des & manus dicit. Hæc dixit spiritus
 sanctus. Virum cuius est zona hæc, sic
 alligabunt in Hierusalem Iudæi, & tra
 dent in manus gentium. Cum aūt au
 dissemus hæc rogabamus & nos & cæ
 teri q loci illius erāt, ne ascēderet Hiero
 solymā. Tunc respōdit Paulus, & dixit.
 Quid facitis flentes & affligentes cor
 meum? Ego uero nō solum uinciri, sed
 & mori in Hierusalē paratus sum pro
 nomine

τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου Ἰησοῦ. μὴ πείθομαι
 νοῦ δὲ αὐτῶν, ἢ συχάσασθε, εἰπόντες, τὸ δέ-
 λμμα τοῦ κυρίου γενέσθω. μετὰ δὲ τὰς ἡμέ-
 ρας ταύτας ἀποσκευασάμενοι, ἀνεβαίνομεν
 εἰς Ἱερουσαλήμ. συνηλωθὸν ἡμεῖς ἅμα
 ἀπὸ καισαρείας σὺν ἡμῖν, ἄγοντες παρ' ἑξεν-
 τῶν μέρων, μνάσωντι κλητῶν ἀρχαίων μαθη-
 τῶν. γενομένων δὲ ἡμῶν εἰς Ἱερουσόλυμα ἄσ-
 μένων ἐδέξαντο ἡμᾶς οἱ ἀδελφοί. τῇ δὲ ἐπι-
 ούσῃ εἰσήκε ὁ πᾶσι σὺν ἡμῖν πρὸς ἰά-
 κωβον. πάντες τὲ παρευέγοντο οἱ πρεσβύτε-
 ροι. ἡμεῖς ἀπασάμεν αὐτοὺς ἐξηγήσατο
 καθ' ἕνα καὶ ἕνα, ὡς ἐποίησεν ὁ θεὸς ἐν
 τῶν ἐθνῶν, διὰ τοῦ διακονίαν αὐτῶν. οἱ δὲ
 ἀκούσαντες, ἐδόξαζον τὸν κύριον, εἰπόντες
 αὐτῶν, θεοῦ ἡμεῖς ἀδελφοί, πόσαι μυριάδες εἰσὶν
 Ἰουδαίων ἡμεῖς πεπιστευκότων; ἡμεῖς πάντες
 Ἰουδαῖοι τῷ νόμῳ ὑπακούομεν, κατηχήθη-
 σαν δὲ περὶ σοῦ, ὅτι ἀποστασίαν διδάσκεις
 ἀπὸ μωσέως, τοὺς κατὰ τὰ ἔθνη πάντας ἰσ-
 διάουε, λέγων, μὴ περιτέμνηται αὐτοὺς τὰ
 τέκνα, μὴ δὲ τοῖς ἔθνεσι περιπατῆναι. τί οὖν
 εἰσι; πάντως δὲ πλῆθος σινοειδῶν, ἀκού-
 σονται γὰρ ὅτι ἐλήλυθας, τοῦτο οὖν ποι-
 ῶν, ὅσοι λέγομεν, εἰσὶν ἡμεῖς ἄνδρες τέ-
 τωρες εὐχλῶν ἔχοντες ἐφ' ἑαυτῶν, τούτους
 παραλαβόντες, ἀνίστασθαι σὺν αὐτοῖς, ἢ δια-
 κωνῶν ἐπ' αὐτοῖς, ἵνα ξυνηλωθῶνται πλὴν κεφα-
 λῶν. καὶ γινώσκει πάντες, ὅτι ὡς κατήχη-
 ται περὶ σοῦ, οὐδέ μιν εἰσι, ἀλλὰ σοιχεῖς
 καὶ αὐτὸς τὸν νόμον φυλάσσων. περὶ
 δὲ ἡμεῖς πεπιστευκότων ἐθῶν ἡμεῖς ἐπε-
 σείλαμεν κρίναμεν, μηδὲν τοιοῦτον
 τρεῖς αὐτοῦσ, εἰ μὴ φυλάσσει αὐτοὺς,
 τό τε εἰδωλόθυτον ἡμεῖς τὸ αἶμα, ἡμεῖς ἡμε-
 κτόν, ἡμεῖς πορνείαν. τότε ὁ πᾶν-
 λος παραλαβὼν τοὺς ἄνδρας, τῶν ἔχοντων ἡ-
 μῖς σὺν αὐτοῖς ἀνίσθεις, εἰσήκε εἰς τὸ Ἱερόν. δι-
 αγγέλω

nomine dñi Iesu. Cū uero illi non per-
 suaderet, quieuius dicētes. Dñi uolū-
 tas fiat. Post dies aut̄ istos sublatis far-
 cinis ascēdebam⁹ in Hierusalē. Cōuene-
 runt aut̄ quidam ex discipulis a Cæsa-
 rea nobiscum, adducētes secum apud
 quem hospitaremur Mnasonē quēdā
 Cypriū antiquum discipulū. Et cū ue-
 nissemus Hierosolymā, libēter excepe-
 runt nos fratres. Postero aut̄ die, introi-
 bat Paulus nobiscum ad Iacobum, om-
 nesq; conuenerunt seniores. Quos cū
 salutasset, narrabat per singula quæ de-
 us fecisset in gentibus per ministerium
 ipsius. At illi cū audissent magnificabāt
 dñm dixerūtq; ei. Vides frater quot mi-
 lia sunt Iudæorū qui crediderūt, & oēs
 æmulatores sunt legis. Audierunt autē
 de te, quod defectionem doceas a Mo-
 se eorum, qui in gētibus sunt Iudæos,
 dicens non debere eos circumcidere fi-
 lios suos, neq; secundū consuetudines
 ambulare. Quid est ergo? oīno oportet
 conuenire multitudinem. Audient em̄
 te uenisse. Hoc ergo fac quod tibi dici-
 mus. Sunt nobis uiri quatuor uotū ha-
 bentes super se. His assumptis sanctifi-
 ca te cum illis & impende in illis, ut ra-
 dant capita: & scient omnes quod quæ
 de te audierunt falsa sunt, sed ambulas
 & ipse custodiens legem. De his autem
 qui crediderunt ex gentibus nos scripsi-
 mus, decernentes ne quid huiusmodi
 obseruent, nisi ut caueāt & ab his quæ
 sunt imolata simulacris, & a sanguine,
 & suffocato & fornicatione. Tunc Pau-
 lus assumptis uiris postero die purifica-
 tus cum illis intrauit in templum, an-
 CC 2 nunciās

oēs

is Com. & sequenti de N...
 nide Pazarum. Er nach...
 rjem in Phoenicem, ca...
 nus Cyprius nobis app...
 is, mita ad sinistram, na...
 is in Syriam. & uenimus Ty...
 m nauis eronebat onus...
 discipulis malimus ibidem...
 em. Qui Paulo dicebam...
 ne alterderet Hierosolym...
 is diebus pfecti ibamus...
 suos oibus una cum uenire...
 donec exissemus ciuitatem...
 gibus in litore orauimus...
 uanis nobis inuicē collocam...
 illi aut̄ redierunt ad sua. Ne...
 ratione explicata a Tyro d...
 Ptolemaidam & salutatis...
 nus diem unū cum illis. Pa...
 nos qui eramus cū Paulo...
 Iacobum. Et ingressi domo...
 euangeliste qui erat unus...
 malimus apud eum. Hic...
 uos filie uirgines prop...
 permaneremus dies in...
 nite quidam a Iudæa pre...
 e Agabus. Is cū uenisset...
 nam Pauli, & alligantis...
 manus dicit. Hæc dicit...
 s. Virum cuius est...
 ant in Hierusalē Iacob...
 manus genium. Con...
 nus hæc rogabamus...
 loci illius erat, ne ascēder...
 nā. Tunc respōdit Paul...
 id facitis flentes & afflig...
 m: Ego uero nō solum...
 ori in Hierusalē paratus...

αγγέλλωμ πῶς ἐμπλήρωσιν ἡμερῶν
 τῷ ἀγνισμοῦ, ἕως οὗ προσήνεχθη ὑπὲρ ἐνός
 ἐκάστου αὐτῶν ἢ προσφορά. ὡς δὲ ἐμελλομ
 αἰ ἐπὶ ἅ ἡμέραι σωτελεῖσθαι, οἱ ἀπὸ φρι
 δασίας Ἰουδαῖοι δεασάμενοι αὐτόμ ἐν τῷ ἱε
 ρῶ, συνέχεομ πάντα τὸμ ὄχλομ καὶ ἐπέ
 βαλομ τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτόμ, κρίζοντες, ἅμ
 δρες Ἰσραηλίται, βουδῆτε. οὗτ' ἐσίμ ὁ
 ἀνθρωπ' ὁ κατὰ τῷ λαοῦ καὶ τῷ νόμου
 καὶ τῷ τόπου τούτου πάντας πανταχοῦ
 διδάσκωμ. ἔτι τὲ καὶ ἔλλημασ' εἰσήγαγεμ
 εἰς τὸ ἱερόμ, καὶ κεκοίνωκε τῷ ἁγίωμ τόπον
 τοῦτομ. ἥσαμ γὰρ ἕως ακότες τρόφιμομ τὸμ
 ἐφέσομ ἐν τῇ πόλει σὺν αὐτῷ, ὅμ ἐνόμι
 ζομ, ὅτι εἰς τὸ ἱερόμ εἰσήγαγεμ ὁ πᾶυλ' ἑ
 κινῆθη τὲ ἢ πόλις ὅλη. καὶ ἐγένετο σω
 δρομὴ τῷ λαοῦ. καὶ ἐπιλαβόμενοι τῷ πᾶυ
 λου. ἔηλομ αὐτόμ ἐξω τῷ ἱεροῦ, καὶ ἐυθέ
 ως ἐκλείδισαμ αἰδύραι. κητοῶτων δὲ αὐ
 τὸμ ἀποκτεῖναι ἀνέβη φάσις τῷ χιλίαρχω
 τ' ἀπίρης, ὅτι ὅλη συγκέχυται ἱερουσαλήμ
 δε θ' αὐτοῦ παραλαβὼν στρατιώτας καὶ ἐ
 κατοντάρχους, κατέδραμεμ ἐπ' αὐτούς. οἱ
 ἰδόντες τὸμ χιλίαρχομ καὶ τοὺς στρατιώ
 τας, ἐπαύσαντο τύπτοντες τὸμ παῦλομ.
 ἐγγίσας δὲ ὁ χιλίαρχ' ἔπιλάβετο αὐ
 τὸν καὶ ἐκέλευσε δεθῆναι ἀλύσει διυσίμ καὶ ἔπωυ
 θάνετ' τίς ἄμ εἴη καὶ τί ἐσίμ πεποικκῶς. ἄλλοι
 ἤ ἄλλο τι ἐβόων ἐν τῷ ὄχλω, μὴ δ' ἠνώμεν
 ἢ γινῶναι τὸ ἀσφαλὲς διὰ τὸ θόρυβον ἐκέλευσεμ
 ἀγεῖσθαι αὐτόμ εἰς τὴν πρεμβολήμ. ὅτε ἢ ἐγένετο
 ἐπὶ τοῦ ἀναβαθμοῦ, σωεῖς βασάζεωδ' αὐτ
 ὸν τ' στρατιοτῶν, διὰ πῶς βίαμ τ' ὄχλω, ἠκο
 λούδα γὰρ τὸ πλῆθος τῷ λαοῦ, κρίζομ. ἔι
 ρε αὐτόμ. μέλλωντὲ εἰσαγεῖσθαι εἰς πῶς παρεμ
 βολῶν ὁ πᾶυλος, λέγει τῷ χιλίαρχω. εἰ ἔ
 ξεσί μοι ἐπιπῆμ πρὸς σε, ὁ δὲ ἔφη. ἔλλημισ
 γινώσκεις; ἔνκ' ἄρα σὺ εἶ ὁ αἰγύπτιος, ὁ πρὸ
 τούτωμ

nunciāns expletionem dierum purifi
 cationis donec offerretur p unoquoq;
 eorum oblatio. Dum aut septem dies
 iam pene essent expleti, hi qui de Asia
 erāt Iudaei cum uidissent eum in tem
 plo confuderunt oēm populum, & in
 iecerunt ei manus clamātes. Viri Israe
 litae succurrite. Hic est ille homo q ad
 uersus populū & legē & locū hunc oēs
 ubiq; docet, insuper & Gracos indu
 xit in templū, & pphanauit sanctū lo
 cum istum. Viderant enim Trophimū
 Ephesium in ciuitate cū ipso, quē existi
 mauerunt, quod in templum introdu
 xisset Paulus. Cōmotaq; est ciuitas to
 ta, & fact⁹ est concursus populū. Et ap
 prehensum Paulum, protrahebant e
 templo, & statim clausæ sunt ianuae.
 Querentibus aut illis eū occidere, nun
 ciatum est tribuno cohortis, quod tota
 cōfunderet Hierosolyma. Qui statim
 assūptis militibus & centurionibus de
 cucurrit ad illos. Qui cum uidissent tri
 bunum & milites, cessauerunt percutere
 Paulum. Tunc accedēs tribunus ap
 prendit eum & iussit alligari cate
 nis duabus, & interrogabat quis nam
 esset, & quid fecisset. Alij autē aliud cla
 mabant in turba. Et cum non posset
 certum cognoscere prae tumultu, iussit
 duci eum in castra. Et cum uenisset ad
 gradus, contigit ut portaretur a militi
 bus propter uiolentiam turbæ. Seque
 batur enim multitudo populū clamans
 tolle eum. Et cum cœpisset induci in ca
 stra Paulus, dicit tribuno. Licet ne mihi
 loqui ad te? Qui dixit ei. Græce no
 sti? Nonne tu es ille ægyptius qui ante
 hos dies

τούτων ἧν ἡμεῶν ἀνασπατώσας καὶ θύα /
 γαγῶν εἰς πλὴν ἑξήκοντα τοὺς τετρακιχίλι /
 να ἄνδρας τῶν σικαρίων; εἶπε δὲ ὁ παῦλος /
 ἐγὼ ἄνθρωπος μὲν εἰμι Ἰουδαῖος ταρσενὸς /
 ἐκ τῆς κιλικίας, οὐκ ἀσέμου πόλεως πολίτης, /
 δέομαι σου, ἐπίτρεψέ μοι λαλῆσαι πρὸς /
 τὸ λαόν, ἐπιτρέψαντος δὲ αὐτοῦ, ὁ παῦλος /
 ἔσως ἐπὶ ἧν ἀναβαθμῶν, κατέσασε τῆς χα /
 ρὸς τοῦ λαοῦ. πολλὰς δὲ σίγῃς γενομένης.

προσφώνη τῆς ἑβραϊκῆς διαλέκτου, λέγων.
 Ἄνδρες ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, ἀκούσατέ /
 μου τὸ πρὸς ὑμᾶς μὲν ἀπολογίας, ἀκούσαντες /
 ἧ, ὅτι ἑβραϊκῆς διαλέκτου προσεφώνη αὐτοῖς.
 μᾶλλον ἤρξαρον ἠσυχίαν. καὶ φησιν. ἐγὼ μὲν εἰ /
 μι ἀνὴρ Ἰουδαῖος, γεννημὲν ἐν Ταρσοῦ τῆς κιλικί /
 ας, ἀναθεράμμενος ἦν τῆς πόλεως ταύτης, παρὰ /
 τοὺς πόδας Γαμαλιήλ, πεπαιδευμένος κατὰ /
 ἀκριβῆσαν τῆς πατρῴου νόμου. ζηλωτὴς ὑπάρχει /
 τῆς θεοῦ, καθὼς πάντες ὑμεῖς ἐστέ σήμερον, οὗς ταῦ /
 τῆν πλὴν ὁ δὸρ ἐδίωξα ἄχρι θανάτου, δεσι /
 μύων καὶ παραδιδόνε εἰς φυλακὰς ἄνδρας /
 τέ καὶ γυναῖκας, ὡς καὶ ὁ ἀρχιερεὺς μαρτυ /
 ρεῖ μοι, καὶ πᾶν τὸ πρεσβυτέριον, παρῶν /
 καὶ ἐπιστολὰς δεξάμενος πρὸς τοὺς ἀ /
 δελφούς εἰς δαμασκὸν ἐπορευόμενος, ἄξωμ /
 καὶ τοὺς ἐκῆσε ὄντας δεδεμένους εἰς Ἱε /
 ρουσαλήμ, ἵνα τιμωρηθῶσι. ἐγένετο δὲ μοι /
 πορευομένου καὶ ἐγγίζοντι τῆς δαμασκῆς /
 περὶ μεσημβρίαν θύξαι φησὶ ἐκ τοῦ οὐρα /
 νοῦ περιεσφάλα φῶς ἵκαρόν με περὶ ἐμὲ, /
 ἔπεσά τε εἰς τὸ ἔδαφος, καὶ ἤκουσα /
 φωνῆς λεγούσης μοι. σαουλ σαουλ /
 τί με διώκεις; ἐγὼ δὲ ἀπεκρίθην. τίς εἰ /
 κύριε; εἶπέ τε πρὸς με. ἐγὼ εἰμι Ἰη /
 σοῦς ὁ μαζωραῖος, ὃν σὺ διώκεις, οἱ δὲ /
 σὺ εἰ μοι ὄντας τὸ μὲν φῶς εἰδέασατο /
 καὶ ἔμφοβοι ἐγένοντο, πλὴν δὲ φωνὴν /
 οὐκ ἤκουσα τῶ λαλοῦτός μοι. εἶπον /
 δὲ, τί

hos dies tumultum concitasti, & eduxi /
 sti in desertum quatuor milia uirorum /
 ficariorum. Et dixit ad eum Paulus. /
 Ego sum homo quidē Iudaeus Tharsen /
 sis Ciliciæ nō obscuræ ciuitatis ciuis. Ro /
 go autē te, permitte mihi loqui ad po /
 pulum. Et cum ille permisisset, Paulus /
 stans in gradibus annuit manu ad ple /
 bem, & magno silentio facto, allocutus /
 est lingua hebræa, dicens.

Viri fratres & patres, audite quā ad /
 uos nunc reddo rationem. Cum audis /
 sent autem quod hebræa lingua loque /
 retur sibi, magis prestiterunt silentium /
 Et dicit, Ego quidem sum uir Iudæus /
 natus Tharsi Ciliciæ, educatus in ^{hac} ci /
 uitate secus pedes Gamalielis institu /
 tus accurate in paterna lege, æmulator /
 dei sicut & uos omnes estis hodie, qui /
 hanc uiam persecutus sum usq; ad mor /
 tem alligans & tradens in carceres ui /
 ros pariter ac mulieres, sicut ^{et} princeps sa /
 cerdotum mihi testimonium reddit, & /
 totus p̄sbyterorū ordo, a quibus etiā /
 epistolis ad fr̄es acceptis Damascū p̄ge /
 bam, adducturus etiā illos q̄ illic essent /
 uinctos Hierusalem ut punirentur. Ac /
 cidit autem mihi iter facienti & appro /
 pinquanti Damasco circiter meridiem, /
 ut subito de cælo circumfulguraret me /
 lux multa, cecidiq; in solum & audiui /
 uocem dicentem mihi, Saul saul. Quid /
 me persequeris? Ego autem respondi. /
 Quis es domine? Dixitq; ad me. Ego /
 sum Iesus ille Nazarenus, quem tu per /
 sequeris. Et q̄ mecū erant, lumen quidē /
 uiderunt, & exterriti sunt, uocē autē nō /
 audierūt ei, q̄ loquebat̄ mecū. Dicebā

XXII

¶ ceteris

δὲ τί ποιήσω κύριε; ὁ δὲ κύριος πρὸς με·
 ἀνασὰς πορεύου εἰς δαμασκὸν, καὶ κἄ σοι
 λαληθήσεται περὶ πάντων ὧν τέτακται
 σοι ποιῆσαι. ὡς δὲ οὐκ ἐνέβλεπον ἀπὸ τοῦ
 δόξης τοῦ φωτὸς ἐκείνου, χαρᾶ γινόμενος
 ὑπὸ τῶν συνοόντων μοι, ἤλθομ ἐν δαμασκὸν
 Ἀνανίας δὲ τις ἀνὴρ ἰουδαῖος, κατὰ τὸν νό-
 μον μαρτυρούμενος ὑπὸ πάντων τῶν κα-
 τοικοῦντων ἰουδαίαν, ἐλθὼν πρὸς με καὶ
 ἑπιστὰς, εἶπέ μοι, σαουλ ἀδελφε ἀνάβλε-
 ψον. καὶ γὰρ αὐτῆ τῆ ὥρᾳ ἀνέβλεψα εἰς αὐ-
 τόν. ὁ δὲ εἶπε μοι, ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν, προ-
 εχειρήσατό σε γινῶναι τὸ θέλημα αὐτοῦ,
 καὶ ἰδεῖν τὸ δίκαιον, καὶ ἀκοῦσαι φω-
 νῶν ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ, ὅτι ἔσθι μάρτυς
 αὐτοῦ πρὸς πάντας ἀνθρώπους, ὧν ἐώρα-
 κας, καὶ ἤκουσας. καὶ μὴν τί μέλλεις; ἀνα-
 σὰς, βάπτισαι καὶ ἀπόλουσαι τὰς ἁμαρ-
 τίας σου, ἐπικαλεσάμενος τὸ ὄνομα τοῦ κυ-
 ρίου. ἐγένετο δὲ μοι ὑποσρέψαντι εἰς ἱερου-
 σαλήμ, καὶ προσευχομένῳ μου ἐν τῷ ἱερῷ
 γενέσθαι με ἐν ἐκείνῃ, καὶ ἰδεῖν αὐτὸν λέ-
 γοντά μοι, ἀπέυσομ καὶ ἔξελθε ἐν τάχει
 εἰς ἱερουσαλήμ. διότι οὐ παραδέξονται σοι
 πῶς μαρτυρίαν περὶ ἐμοῦ, καὶ γὰρ εἶπομ, κύ-
 ριε, αὐτοὶ ἐπίσαντα, ὅτι ἐγὼ ἤμην φυλακί-
 ζων καὶ δέρον κατὰ τὰς συναγωγὰς τοῦς
 πιστεύοντας ἐπὶ σε, καὶ ὅτε διεσχέτο τὸ αἷμα
 στεφάνου τοῦ μάρτυρος σου, καὶ αὐτὸς ἠ-
 μῶν ἐφεσῶς καὶ στυγερόν τῆ ἀναιρέσει
 αὐτοῦ. φυλάσσωμ τὰ ἱμάτια τῶν ἀνοιζούν-
 των αὐτόν. καὶ εἶπε πρὸς με, πορεύου, ὅτι
 ἐγὼ εἰς ἔθνη μακρὰν διαποσελῶ σε. ἤκου-
 ομ δὲ αὐτοῦ, ἄχρι τούτου τοῦ λόγου καὶ ἐ-
 πήραμ πῶς φωνῶν ἀντὶν λέγοντες. ἄρτι
 ἀπὸ τοῦ γῆς τὸν τοιοῦτον, οὐ γὰρ καθῆκεν
 αὐτὸν ζῆν. κρᾶζόντων δὲ αὐτῶν καὶ ἰπῶν
 τῶν τὰ ἱμάτια, καὶ κονιορτὸν βαλλόντων
 ἐς τὸν αἴρα

autē Quid faciam domine? Dominus
 autē dixit ad me. Surgens uade Dama-
 scum, & ibi tibi dicet de omnibus quæ
 te oporteat facere. Et cum nō uiderem
 præ gloria luminis illius, ad manū de-
 ductus a comitibus qui erant mecum,
 ueni Damascū. Ananias autē quidam
 uir pius secundum legem testimoniū
 habens ab omnibus habitantibus Iu-
 dæam, ueniēs ad me & astans dixit mi-
 hi. Saul frater, recipe uisum. Et ego ea-
 dem hora recepto uisu uidi illum. At
 ille dixit. Deus patrum nostrorū præor-
 dinauit te, ut cognosceres uoluntatem
 suā, & uideres iustū & audires uocem
 ex ore eius, quia eris testis illi apud oēs
 homines, eorum quæ uidisti & audisti.
 Et nūc quid contraris? Exurge & bap-
 tizare & ablue peccata tua inuocato no-
 mine domini. Factum est autē cū essem
 reuersus Hierusalem & orarem in tem-
 plo ut raperer extra me & uiderē eū di-
 centem mihi. Festina & exi uelociter ex
 Hierusalem, quoniam non recipient te
 stimonium tuū de me. Et ego dixi. Do-
 mine, ipsi sciunt quod ego eram condu-
 dens in carcerem, & cedens per synago-
 gas eos qui credebant in te, Et cum fun-
 deret sanguis Stephani testis tui ego
 quoq; afflictebā & assentiebar morti il-
 lius, & custodiebam uestimenta interfu-
 cientium illū. Et dixit ad me. Vade, quā
 ego ad gentes longe mittam te. Audie-
 bāt autē eū usq; ad hoc uerbū, & leuaue-
 runt uocē suam, dicentes. Tolle de terra
 huiusmodi. Nō enim phas est eum ui-
 uere. Vociferantibus autē eis & pñcienti-
 bus uestimēta sua, & puluerē iactātibus
 in aerem

ἔειπεν τὸν ἀέρα, ἐκέλευσεν αὐτὸν ὁ χιλιάρχος
ἀγεῖσθαι εἰς πλὴν παρεμβολίων, ἐπὶ ὧν,
μασίξιμ ἀνετάξεσθαι αὐτὸν, ἵνα ἐπιγνώ-
σῃ ἡμῖν αἰτίαν οὕτως ἐπεφώρουν αὐτῷ.

Ὡς δὲ πρότερον αὐτὸν τοῖς ἰμάσιμ
ἔειπε πρὸς τὸν ἐσῶτα ἑκατόνταρχον ὁ παῦ-
λος· εἰ ἄνθρωπον ξωμαῖον καὶ ἄκατά-
κριτον ἔξειμι ἡμῖν μασίξιμ, ἀκούσας δὲ
ὁ ἑκατόνταρχος προσελθὼν ἀπήγγα-
λε τῷ χιλιάρχῳ λέγων, ὕρα, τί μέλλ-
λας ποιεῖν; ὁ γὰρ ἄνθρωπος οὗτος ξω-
μαῖός ἐστι. προσελθὼν δὲ ὁ χιλιάρχος
ἔειπεν αὐτῷ· λέγε μοι, εἰ σὺ ξωμαῖός
εἶ. ὁ δὲ ἔφη· οὐκ. ἀπεκρίθη τὸ ὁ χιλι-
άρχος· ἐγὼ πολλοῦ κεφαλαίου πλὴν πο-
λιτείαν ταύτην ἐκτησάμην. ὁ δὲ παῦ-
λος ἔφη· ἐγὼ δὲ καὶ γεγέννημαι. ἐν-
δέως οὖν ἀπέσκησα ἀπ' αὐτοῦ, οἱ μέλλον-
τες αὐτὸν ἀνετάξω. καὶ ὁ χιλιάρχος
δὲ ἐφοβήθη, ἐπιγνοὺς, ὅτι ξωμαῖός ἐστι.
καὶ ὅτι ἡμῖν αὐτὸν δεδεδώς. τῆ δὲ ἐ-
παύριον βουλόμενος γνῶναι τὸ ἀσφαλές
τὸ τί κατηγορεῖται παρὰ τῶν Ἰουδαίων, ἔλυ-
σεν αὐτὸν ἀπ' ἑσμῶν. ἐκέλευσεν ἔλθω
τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ ἔλομ τὸ σωεῖδριον αὐτῷ.
καὶ καταγαγὼν τὸν παῦλον, ἔσκησεν εἰς αὐ-
τοὺς. ἀτενίσας δὲ ὁ παῦλος τῷ σωεῖδριον
ἔειπεν· ἀδελφοί, ἐγὼ πάσῃ σωφροσύνῃ
ἀγαθῇ πεπολίτευμαι τῷ θεῷ, ἄχρι ταύτης
ἡμέρας. ὁ δὲ ἀρχιερεὺς ἀνανίας ἐπέταξε
τοῖς παρεσῶσιμ αὐτῷ, τύπῃσιν αὐτοῦ τὸ
σῶμα. τότε ὁ παῦλος πρὸς αὐτὸν ἔι-
πε· τύπῃσιν σε μέλλα ὁ θεὸς τοῖς κεκοι-
νιαιμένοι. καὶ σὺ κἀκεῖ κρινῶ με κατὰ τὸν
νόμον, ἐπεὶ παρανομῶν κελεύεις με τύπῃσιν;
οἱ δὲ παρεσῶτες ἔειπον· τὸν ἀρχιερεῖα τῶν θεῶν
λοιδορεῖς, ἔφη τὸ ὁ παῦλος, οὐκ ἴδεν ἄλλοι
φοί, ὅτι ἐσιμ ἀρχιερεὺς. γέγραπται γὰρ ἄρχον
τα τῶν λαῶν

in aerem, iussit tribunus induci eum in
castra & imperavit eū flagris examina-
ri, ut sciret propter quam causam sic ac-
clamarent ei. Et cū astrinxisset eum lo-
ris dixit astanti sibi Centurioni Paulus
Num hominem Rhomanum & indē-
natum licet vobis flagellare? Quo au-
dito Centurio accessit ad tribunum, &
nunciauit ei, dicens. Quid factururus es?
Hic enim homo Romanus est. Acce-
dens autē tribunus dixit illi, Dic mihi,
nū tu Rhomanus es? At ille dixit. Etiā
Et respondit tribunus. Ego multa sum-
ma ciuilitatem hanc consecutus sum. Et
Paulus ait. Ego autem & natus sum.
Protinus ergo discesserunt ab illo qui
eum torturi erant, Tribunus quoque ti-
muit postea rescuiuit, quod Romanus
esset, & quod uinxisset eū. Postero autē
die uolens scire certū qua ex causa accu-
saretur a Iudæis, soluit eum a uinculis,
& iussit pontifices conuenire & omne
concilium, & deductum Paulum siste-
bat coram illis.

XXIII

Intentis autem oculis in concilium
Paulus ait. Viri fratres, ego omni con-
scientia bona conuersatus sum ante de-
um usque in hodiernum diem. Princeps
autem sacerdotum Ananias praecepit
astantibus sibi, ut percuterent os eius.
Tūc Paulus dixit ad eum. Percutiet te
deus paries dealbate. Et tu sedens iudi-
cas me secundum legem, & contra le-
gem iubes me percuti? Et qui asta-
bant dixerunt. Summum sacerdotem
dei maledicis? Dixit autem Paulus.
Nesciebam fratres, quod pontifex
esset. Scriptum est enim. Principi
populi

τα τῶ λαοῦ σου, οὐκ ἐρεῖς κακῶς, γυνὸς δ' ἐὶ ὁ
 παῦλος ὅτι ἐν μέρος ὅσι σαδδουκαίωμ, ὃ
 δὲ ἕτερον φαρισαίωμ, ἐκρεξεμ ἐν τῷ σωε /
 δρίω. Ἄνδρες ἀδελφοί, ἐγὼ φαρισαῖός εἰμι,
 υἱὸς φαρισαίου, περὶ ἐλπίδος καὶ ἀναστάσεως
 νεκρῶν ἐγὼ κρίνομαι. τοῦτ' δὲ αὐτῶ λαλή-
 σαντος, ἐγγύετο σάσις τῶν φαρισαίωμ, καὶ
 τῶν σαδδουκαίωμ, καὶ ἐχίθη δὲ πλῆθος. σαδ-
 δουκαῖοι μὴ γὰρ λέγουσι, μὴ εἶναι ἀνάσαι-
 σιρ, μηδὲ ἀγγελον, μή τε πνεῦμα. φαρισαῖοι
 ἔ, ὁμολογοῦσι τὰ ἀμφοτέρω. ἐγγύετ' ἔ κρου-
 γῆ μεγάλη, καὶ ἀνασάντες, γραμματῆς τῶ
 μέρους τῶν φαρισαίωμ, διεμάχοντο, λέγον-
 τες, οὐδ' ἐμ κακὸν ἐνρίσκομεν ἐν τῷ ἀνδρῶ /
 πρὸ τούτῳ. εἰ ἔ πνεῦμα ἐλάλησεμ ἀντῶ ἢ ἄρ-
 γελοε, μὴ θεομαχῶμεν; πλῆθ' ἔ γενομένης
 σάσεως, ἐνλαβθεῖς ὁ χιλιάρχος μὴ διασπα-
 σθῆ ὁ παῦλος ἢ ἀντῶ, ἐκέλευσε ὁ στρατῶν-
 μα καταβῆναι καὶ ἀρπάσαι αὐτὸν ἐκ μέ-
 σου ἀντῶ, ἀγῆρ τε εἰς πλὴν παρεμβολήμ, τῆ
 δὲ ἐπιούση νυκτὶ ἐπιστῆς αὐτῶ ὁ κύριος, εἰ-
 πε. Θάρσει παῦλε, ὡς γὰρ διεμαρτύρω τὰ πε-
 ρὶ ἐμοῦ εἰς ἱερὸς σαλήμ, οὕτως σε δ' εἶ καὶ εἰς ῥώ-
 μῶν μαρτυρῆσαι. γενομένης δὲ ἡμέρας, ποιή-
 σαντες τινες τῶν Ἰουδαίωμ συσροφῶν, ἀνεθε-
 μάτισαμ ἑαυτοῦς, λέγοντες, μὴ τε φαγῆμ,
 μὴ τε πιῆμ, ἕως ὅν ἀποκτείνωσι τὸν παῦ-
 λον. ἦσαμ δὲ πλείους τεωσράκοντα, οἱ τὰν /
 τῶ πλὴν σωωμοσίαν πεποιηκότες, οἱ ζῆνες
 προσελθόντες τοῖς ἀρχιερεῦσι καὶ τοῖς πρεσ-
 βυτέροις εἶπομ. ἀναθέματι ἀνεθεματίσαμεν
 ἑαυτοῦς, μὴ δ' ἐνὸς γεύσασθαι, ἕως ὅν ἀποκτεί-
 νωμεμ τὸν παῦλον. καὶ οὗ ἡμεῖς ἐμφανί-
 σατε τῷ χιλιάρχω σὺν τῷ σωεδρίω, ὅπως
 ἀνριον αὐτὸν καταγάγη πρὸς ἡμᾶς, ὡς
 μέλλοντες διαγινώσκαμ ἀκρίβεσερον,
 τὰ περὶ αὐτοῦ. ἡμεῖς δὲ πρὸ τοῦ ἐγγί-
 σαι αὐτὸν, ἔπι μοῖ ἴσμεν τὸ ἀνελεῖν αὐτόν.

Ἀκῶσας

populi tui nō maledices. Sciens autem
 Paulus qd' una pars esset Sadducæorū,
 & altera pharisæorū exclamavit in con-
 cilio. Viri frēs, ego pharisæus sum, fili⁹
 pharisæi. De spe & resurrectione mor-
 tuorū ego iudicor. Et cū hac dixisset fa-
 cta est dissensio inter pharisæos & sad-
 duceos, & dissecta est multitudo. Nam
 sadducæi quidem dicunt nō esse resur-
 rectionem, neq; angelum, neq; spiritū,
 pharisæi autē utraq; cōfitentur. Factus
 est autē clamor magnus, & cum surre-
 xissent scribæ de factione pharisæorū,
 depugnabāt dicētes. Nihil mali inveni-
 mus in homine isto. Quod si spirit⁹ lo-
 cutus est ei aut angelū, nū repugnemus
 deo? Et cum magna seditio facta esset
 ueritus tribunus ne discerperetur Pau-
 lus ab ipsis, iussit milites descēdere & ra-
 pere eum de medio eorum, ac deduce-
 re eum in castra. Sequenti autem no-
 cte assistens ei dominus, ait. Bono ani-
 mo esto Paule. Ut em̄ testificatus es de
 me in Hierusalem, sic te oportet & Ro-
 mæ testificari. Facto autē die collegerūt
 se quidam ex Iudæis, & deuouerunt se
 dicentes, neq; manducatuos neq; bibi-
 tuos, donec occiderent Paulum. Erant
 autē plus q̄ quadraginta uiri qui hanc
 coniurationem fecerant, qui accefferūt
 ad principes sacerdotū & seniores & di-
 xerunt. Deuotione deuouimus nosip-
 sos nihil gustatuos, donec occidamus
 Paulum. Nunc ergo uos notum facite
 tribuno cum consilio, ut cras producat
 illū ad nos tanq̄ aliquid certius cogni-
 tuos de eo. Nos uero priusq̄ appropi-
 et parati sumus interficere illum. Cum
 autem

ἀκούσας ὁ υἱὸς τῆ ἀδελφῆς πάνυ εὖ τὸ ἔνεδρον
 παραβέβηκε καὶ ἠσέλθων εἰς τὴν παρεμβολὴν
 ἀπήγγελε τῷ πάνυ. προσκαλεσάμενος ὁ
 πάνυλος ἕνα ἑκατοντάρχῃ ἔφη. Ἦν νεανίαν τῶ
 του ἀπάσσε πρὸς τὸν χιλιάρχον. ἔχθη γὰρ τὸ
 παρὰ φλαυτῶν. ὁ μὲν οὖν παραλαβὼν αὐτὸν
 ἤγαγε πρὸς τὸν χιλιάρχον. Ἐφιστή. ὁ δὲ εἶσε
 μίος πάνυλος προσκαλεσάμενός με, ἠρώτη
 σε τοῦτον ἢ νεανίαν ἄσασε πρὸς σε ἔχοντά τι
 λαλήσαι σοι. ἐπιλαβόμενος ὁ χερσὶ αὐτῆ
 ὁ χιλιάρχος. ἢ ἀναχωρήσας κατ' ἰδίαν, ἐκπυ
 θάνετο, τί ἐστὶν ὁ ἔχθη ἀπαγγεῖλαι μοι, εἴπω
 ἢ, ὅτι οἱ ἰουδαῖοι συνέθεντο ἔρωτῆσαι σε, ὅ
 πως ἄριστον εἶς τὸ σωεῖδρον κατασάσῃς τὸν
 πάνυλον, ὡς μέλλοντες τί ἀκρίβειον πωθάνε
 θαι περὶ αὐτοῦ. σὺ μὲν παρὰ αὐτοῖς,
 ἔνεδρου σὺ γὰρ αὐτὸν εἶς αὐτῶν ἄνδρες
 πλείους τεσσάρων. οἱ τιμὴ ἀμελε
 μάτισαμ ἑαυτοῦς μή τε φαγῶν μή τε πιῶν
 εἰς ὅσον ἀνέλυσιν αὐτὸν. καὶ μὴ εἰτοιμοί εἰ
 σι προσδεχόμενοι πῶς ἀπὸ σὺ ἐπαγγε
 λίαμ, ὁ μὲν οὖν χιλιάρχος ἄσέλυσε τὸν
 νεανίαν, παραγγείλας, μηδὲν ἐκλαλήσαι,
 ὅτι ταῦτα ἐνεφάρμισα πρὸς με. καὶ προσ
 καλεσάμενος δύο τινὰς τῶν ἑκατοντάρχων
 εἶπεν, εἴτοιμάσατε στρατιώτας διακοσίους, ὅ
 πως πορευθῶσιν εἰς καισαρείαν, καὶ ἵππους εἰς
 δομήκοντα, καὶ δεξιοτάτους διακοσίους, ἀπὸ τῆ
 τῆς ὥρας τῆς νυκτός, κτήνη τὴν ἡμέραν, ἵνα ἐπι
 βιβάσαντες τὸν πάνυλον διασώσωσι πρὸς φέλι
 κα τὸν ἡμεῖς γράψας ἐπιστολὴν ἡδὲ ἔχουσιν
 τὸν τύπον τοῦτον. κλαύδιος λυσίας τῷ κρατίστῳ
 ἡγεμόνι φέλικι χάρειν. Ἦν ἄνδρα τὸν συλλή
 φθέντα ὑπὸ τῶν ἰουδαίων, ὃν μέλλοντα ἀναρῆσαι
 ὑπ' αὐτῶν, ἐπιστὰς σὺν τῷ στρατεύματι ἐξελθόμενος
 αὐτὸν, μαθὼν, ὅτι ῥωμαῖος ἐστὶ, βουλόμενος
 ἢ γινῶναι πῶς αὐτίαν, δὲ ἢ ἐκάλου αὐτὸν
 κατ' ἡγεγρον αὐτὸν εἰς τὸ σωεῖδρον αὐτὸν
 ὁμ

autem audisset filius sororis Pauli insi
 dias, uenit & intrauit in castra. nuncia
 uitq; Paulo, Accersito autem Pau
 lus ad se uno ex centurionibus ait.
 Adolescentem hunc abduc ad tribunū
 Habet enim quod renunciat illi. Et ille
 quidem assumens eum, duxit ad tribu
 num, & ait. Vincetus Paulus accersitum
 me rogauit, ut hunc adolescentem per
 ducerem ad te, habētem aliquid quod
 loqueretur tibi. Apprehensa autem tri
 bunus manu illius secessit cum eo seor
 sum, & percontatus est illum. Quid est
 qd habes significādū mihi? Ille autē di
 xit. Iudæi conspirarūt ut rogarēt te, uti
 crastino die educeres Paulum in conci
 lium, quasi aliquid certius inquisituri
 sint de illo, tu uero ne morem gesseris
 illis. Insidiantur enim ei ex eis uiri plu
 res quadraginta, q seipfos deuouerūt
 ne uel edant uel bibant donec interfi
 ciant eum, & nunc parati sunt expectā
 tes promissum tuū. Tribunus igitur di
 misit adolescētem, præcipiens ei, ne cui
 effutias quod hæc indicaueris mihi. Et
 accersitis duobus centurionibus, dixit. *quibusdaz*
 Parate milites ducētos, ut eant usq; ad
 Cæsareā, & equites septuaginta, & lan
 cearios ducentos a tertia hora noctis,
 & iumēta præbete ut impositum Pau
 lum, saluum perducant ad Felicem p
 fidem, scriptis literis in hanc formam,
 Claudius Lysias, optimo præsidī Felici
 salutē. Virū hunc comprehensum a Iu
 dæis cū iā esset interficiēdus ab eis, sup
 ueniens cū exercitu, eripui, cognito qd
 Romanus esset, uolensq; scire cām quā
 obijciebat illi deduxi eū in cōciliū eorū.
 Quem

ὁρ ἔυρορ ἐγκαλῶ μὲν περὶ ζητημάτων τοῦ νόμου αὐτῶν, μηδὲν ἄξιον θανάτου, ἢ δεισμῶν ἔγκλημα ἔχοντα, μίλυθεισθε δ' ἐμοὶ ἐπιβῆτε ἄλλοις εἰς τὸν ἄνδρα μέλλειν ἔσεσθαι ὑπὲρ ἧν ἴσα δαίωμ, ὅθεν αὐτῆς ἔπεμψα πρὸς σε. παραγγείλας ἢ ῥῆσι κατήγοροις λέγειν τὰ πρὸς αὐτὸν ἐπὶ σοῦ ἔγγρωθε. οἱ μὲν αὖθις ἐρατιῶνται καὶ τὰ τὸ διαπταγμῶν αὐτῆς, ἀναλαβόντες τὸν παῦλον, ἡγαγόν διὰ φθίνουσαν εἰς πλὴν ἀντιπατρῖδα, τῆ δὲ ἐπαύριον ἐάσαντες τοὺς ἰππεῖς πορεύεσθαι σὺν αὐτῷ, ὑπέσχεσαν εἰς πλὴν παρεμβολῶν. οἱ ἄλλοι εἰσελθόντες εἰς πλὴν καισάρεα, καὶ ἀναδόντες πλὴν ἐπιστολῶν τῶν ἡγεμόνι, παρέσποντο καὶ τὸν παῦλον αὐτῶν ἀναγνούς δὲ ὁ ἡγεμὼν καὶ ἐπερωτήσας ἐκ ποίας ἐπαρχίας ὄζει, καὶ πυθόμενος ὅτι ἀπὸ κιλικίας, διακούσομαι σου ἔφη, ὅτ' αὐτὸν καὶ οἱ κατήγοροί σου παραγγύνονται, ἐκέλευσέτε αὐτὸν εἰς τὴν πραιτωρίω ἡρώδου φυλάσσεσθαι.

Μετὰ δὲ πέντε ἡμέρας, κατέβη ὁ ἀρχιερεὺς ἀνανίας μετὰ τῶν πρεσβυτέρων, Ἐρῆτορ τε περὶ πύλλου ἄνθρωπος, οἱ ἄλλοι ἐμφάνισαν τῶν ἡγεμόνι κατὰ τὸν παῦλον, κληθέντι δὲ αὐτῷ, ἤρξατο κατήγορον ὁ τρίτυλλος, λέγων, πολλὰς εἰρήνης τυχεύοντες διὰ σου, καὶ καρπεθωμάτων γίνουμένων τῶν ἔθνη τούτων διὰ φθίνουσαν προνοίας παντί τε καὶ πανταχοῦ ἀποδεχόμεθα κρᾶτισε φησὶ μετὰ πάσης εὐχαριστίας, ἵνα δὲ μὴ ἐπὶ πλῆθος ἐγκόπῃω, παρακαλῶ ἀκοῦσαι σε ἡμῶν σωτῆρος ἢ σὴ ἐπιαικεία. εὐρόντες γὰρ ἄνδρα τοῦτον λοιμὸν, καὶ κινούντα σάσιν πάντας τοὺς ἰουδαίους τοῖς κατὰ πλὴν οἰκουμένῃ, πρωτοστάτην τὴν φθίνουσαν ναζωραίων αἰρέσεως, ὃς καὶ ἰσθμὸν ἐπειράσει βεβηλῶσαι, ὃν καὶ ἐκρατήσαμεν, καὶ κατὰ τὸν ἡμέτερον νόμον ἠθελήσαμεν κρίναι, παρελθὼν δὲ λυσίας

Quē cōperi accusari de quaestionibus legis ipsorū, nullū dignum morte aut uinculis habentem crimen. Et cum indicatum esset mihi de insidijs quas parauerant illi Iudæi, protinus misi eum ad te, præcepto dato etiā accusatoribus, ut quæ habent aduersus eum dicāt apud te. Valet. Milites uero iuxta quod sibi iniūctum erat, receptum Paulū duxerunt per noctem in antipatridem, Postero autē die dimissis equitibus ut cum eo irent, reuersi sunt in castra. Qui cum uenissent Cæsaream & tradidissent epistolam Præsidi, statuerunt ante illū & Paulum. Cum legisset autē præses, & interrogasset de qua puincia esset, & cognouisset quod de Cilicia, audiā te inquit cum accusatores quoq; tui aduenierint. Iussitq; in pratorio Herodis custodiri eum.

Post quinque autē dies descendit princeps sacerdotum Ananias cum senioribus & Tertullo quodam oratore, qui significauerant Præsidi de Paulo. Et citato Paulo, cœpit accusare Tertullus dicens. Cum in multa pace agamus per te, & multa recte gerant in populo hoc per tuam prouidentiam, & semper & ubiq; suscipimus optime felix cum omni gratiarū actione. Sed ne diutius te detineam, oro te, ut audias nos paucis pro tua humanitate. Nacti enim sumus uirum hunc pestiferum & cōcitantem seditionē omnibus Iudæis in uniuerso orbe & autorē seditionis sectæ nazarenorum, qui etiā templū uiolare conatus est, quē & apprehensum uoluimus secundum legē nostrā iudicare. Supueniens autem

δε λυσίας ὁ χιλιάρχος μετὰ πολλῆς βίας
 ἐκ τῶν χειρῶν ἡμῶν ἀπήγαγεν, κεύωρ
 τοὺς κατηγοροὺς αὐτῷ ἔρχεσθαι ἐπὶ σε, παρῶν
 δυνήσκει αὐτὸς ἀνακρίνας περὶ πάντων τού-
 των ἐπιγινῶναι, ὧν ἡμεῖς κατηγοροῦμεν αὐτῷ.
 σὺ δὲ ἢ οἱ ἰουδαῖοι, φάσκοντες ταῦ-
 τά οὕτως ἔχειν, ἀπεκρίθη δὲ ὁ παῦλος νεύ-
 σοντ' αὐτῷ τῷ ἡγεμόνι λέγων, ἐκ πολ-
 λῶν ἐτῶν ὄντα σε κριτῶν τῶν ἔθνων ἐπι-
 πιστάμεν εὐδυστότερον τὰ περιέμειν
 τοῦ ἀπολογεῖσθαι, διωαμέμεν σου γινώ-
 ρμαι, ὅτι οὐ πλείους εἰσὶν μοι ἡμέραι ἢ δε-
 κατῷ, ἀφ' ἧς ἀρέβω προσκυρήσω ἐν
 ἱερουσαλήμ καὶ ὅτε ἐν τῶν ἱερῶν ἔυρον με
 πρὸς τινα διαλεγόμενον, ἢ ἐπισύσασθαι
 ποιοῦντα ὄχλου, ὅτε ἐν ταῖς σωμα-
 γωγαῖς, ὅτε κατὰ πόλιν, ὅτε πα-
 ραῖσθα με δυνάμει, περὶ ὧν κατηγο-
 ροῦσιν μου. ὁμολογῶ δὲ τοῦτ' σοι, ὅτι κατὰ
 πλῆθος ἢν λέγουσιν αἰρεσίμ, οὕτως λα-
 τρεῖν τῶν πατρῶν τῶν δεῶν. πισεύω πάν-
 τῶν κατὰ τὴν νόμον καὶ τῶν προφῆταις γε-
 γραμμένοις, ἐλπὶδα ἔχωρ εἰς τὸν θεόν ἢν
 ἢ αὐτοὶ οὗτοι προσδέχονται, ἀνάσασθαι μέλ-
 λειν ἔσεσθαι νεκρῶν, δικαίωρ τε καὶ ἀδίκωρ.
 ἐν τούτῳ δὲ αὐτὸς ἀσκή, ἀπερόσκοπον συνεί-
 δικσιν ἔχειν πρὸς τὸν θεόν καὶ τοὺς ἀνθρώπων
 διαπαντός, δι' ἐτῶν ἢ πλόνων παρεγενό-
 μιν, ἐλεημοσύνας ποιήσων εἰς τὸ ἔθνος μου καὶ
 προσφορὰς, ἐν δὲ ἔυρον με ἡγνισμένον ἐν τῶν
 ἱερῶν, ὅν μετὰ ὄχλου, ὅν δὲ μετὰ θυροῦ βου, τι-
 νες ἢ ἀπὸ τῆς ἰουδαίας ἰουδαῖοι, οὗς δεῖ ἐπὶ σοῦ
 παρῆναι καὶ κατηγορεῖν, εἰ τι ἔχοιεν πρὸς
 με. ἢ αὐτοὶ οὗτοι ἐπιτάσασθαι εἰ τι ἔυρον ἐν
 ἐμοὶ ἀδίκημα, σάρτι μου ἐπὶ τοῦ
 σωεδρίσ. ἢ πρὶ μιᾶς ταύτης φωνῆς ἢς ἐκέκρα-
 ξα ἔσωρ ἐν αὐτοῖς, ὅτι πρὶ ἀναστάσεως νεκρῶν
 ἐγὼ κρίνομαι σήμερον ὑφ' ὑμῶν.

Ἀκούσας δὲ

autem tribunus Lyfias cum magna ui-
 eripuit cum de manibus nostris iubēs
 accusatores eius ad te uenire, a quo po-
 teris ipse inquisitione facta de omnibus
 istis cognoscere, de quibus nos accusa-
 mus eū. Adiecerunt autē & Iudæi, dicē-
 tes hæc ita se habere. Rñdit autē Paul⁹,
 annuente sibi p̄side ut diceret, Ex mul-
 tis annis te esse iudicē fuisse genti huic
 cū sciā equiore animo p̄ me respōdeo,
 qui possis cognoscere, quod non plus
 sūt mihi dies ἢ duodecim ex quo ascē-
 di, adoraturus in Hierusalē, & neq; in
 templo compererunt me cū aliquo di-
 sputantem, aut concursum facientē tur-
 bæ, neq; in synagogis, neq; in ciuitate,
 neq; p̄bare possunt ea de quibus nunc
 me accusant. Confiteor autē hoc tibi, q̄
 iuxta uiam quā uocant hæresim, sic ser-
 uio patrio deo, credēs omnibus quæ in
 lege & prophetis scripta sunt, spem ha-
 bens in deum quam & hi ipsi expectāt
 resurrectionem futurā iustorū simul &
 iniustorū. In hoc autē & ipse studeo sine
 offendiculo cōscientiā habere erga deū
 & erga hoies semp. Post annos autē plu-
 res accersi elemosynas factur⁹ in gētē
 meam, & oblationes in quibus compe-
 rerūt me purificatum in templo, haud
 cum turba, neq; cum tumultu. Quidā
 autem ex Asia Iudæi quos oportebat
 apud te presto esse & accusare, si quid
 haberent aduersum me, aut hi ipsi di-
 cant si quid deprehenderunt in me ini-
 quitatis, cum stem in cōcilio, nisi de una
 hac solūmodo uoce qua damaui inter
 eos stans, de resurrectione mortuo-
 rum ego iudicor hodie a uobis. Au-
 ditis autē

ditis autē

ἀκούσας δὲ τὰ ὕτα ὁ φῆλιξ, ἀνέβαλε αὐτὸν ἐν
 ἀκριβέστερον εἰδὼς τὰ περὶ τοῦ ὁδοῦ, ἐπιώμ-
 ὄτ' ἄρ' λυσίας ὁ χιλιάρχος κατάβη, διαγνώ-
 σθαι τὰ κατὰ ὑμᾶς, διαταξάμενός τε τῷ
 ἑκατοντάρχῳ τηρεῖσθαι τὸν παῦλον, ἔχον-
 τέ αὐτον, καὶ μηδ' ἕνα κωλύειν τῶν ἰουδαί-
 ων αὐτοῦ. ὑπακούειν, ἢ προσέρχεσθαι αὐτῷ.
 κατὰ δὲ ἡμέρας τινὰς παραγενόμενος ὁ φῆ-
 λιξ σὺν δρουσίλλῃ τῇ γυναικὶ αὐτοῦ οὐσὴ ἰσ-
 ραῖα, μετέπεμψατο τὸν παῦλον, καὶ ἔκτισεν αὐ-
 τοῦ περὶ τῆς εἰς Χριστὸν πίστεως, διαλεγο-
 μένου ἕως αὐτοῦ περὶ δικαιοσύνης καὶ ἔγκρα-
 τείας, καὶ τοῦ κρίματος τοῦ μέλλοντος ἑσθλῶς,
 ἔμφοβος γενόμενος ὁ φῆλιξ, ἀπεκρίθη τὸ
 ναὶ ἔχω, πορεύου, καιρὸς δὲ μεταλαβῶν,
 μετὰ καλέσομαι σε, ἅμα δὲ ἐλπίζω, ὅτι
 χρήματα δοθήσεται αὐτῷ ὑπὸ τοῦ παύλου,
 ὅπως λύσῃ αὐτόν, διὸ ἐπικνότερον αὐτὸν
 μετὰπεμψόμενος ὡμίλει αὐτῷ. Διετίας δὲ
 πληρωθείσης ἔλαβε διάδοχον ὁ φῆλιξ, πόρ-
 κιον φῆσον, δέλωμ τὴν χάριτος καταδέδωκε
 τοῖς ἰουδαίοις ὁ φῆλιξ, κατέλιπε δὲ τὸν παῦλον
 δεδεμμένον. φῆσον οὖν ἐπιβὰς τῆν ἐπιπέδιον,
 μετὰ τρεῖς ἡμέρας, ἀνέβη εἰς ἱεροσόλυμα εἰς
 καισαρείαν, ἐνεφάνισα δὲ αὐτῷ ὁ ἀρχιερεὺς
 καὶ οἱ πρῶτοι τῶν ἰουδαίων, καὶ τὸν παῦλον,
 ἐπὶ τῷ πρεσβυτέρῳ αὐτῶν, αὐτόμενοι χάριν καὶ αὐ-
 τοῦ, ὅπως μετὰπέμψῃται αὐτὸν εἰς ἱερουσα-
 λήμ, ἐνεδραμ ποιεῖντες ἀνελεῖν αὐτὸν καὶ τὸ
 ὁδοῦ. ὁ μὲν οὖν φῆσον ἀπεκρίθη τηρεῖσθαι τὸν
 παῦλον ἐν καισαρείᾳ. αὐτὸν ἡ μέλλων ἐν τά-
 χῃ ἐκπορεύεσθαι, οἱ οὖν δυνάται ἐν ἡμέτρῳ φη-
 σί συγκαταβάσαντες, εἰ τί ἕστιν ἐν τῷ ἀνδρὶ τὸ
 τῷ, κατηγορεῖσθαι αὐτοῦ. διατρίψας ἕως αὐ-
 τῆς ἡμέρας πλείους ἢ δέκα, κατὰ βῆμα εἰς και-
 σαρῆα, τῆν ἐπαύριον καθίσας ἐπὶ τῷ βήμα-
 τῷ, ἐκέλευσε τὸν παῦλον ἀχθῆναι. παραγενό-
 μένου ἕως αὐτοῦ, πρὸ ἑσθλας οἱ ἀπὸ ἱεροσολύμων
 καταβιβάσθησαν

ditis autem his Felix, distulit illos cer-
 tissime sciens de uia hac, dicens. Cum
 tribunus Lysias descenderit audiā uos
 Iussitq; Centurioni custodire Paulum,
 & habere requiem, & neq; Iudæis suis
 prohiberet subministrare ei, aut adire
 eum. Post aliquot aut̄ dies cum adue-
 nisset Felix cū Drusilla uxore sua, quæ
 erat Iudæa accersuit Paulū, & audiuit
 ab eo fidem quæ est in Christū Iesum.
 Disputante autē illo de iusticia & tem-
 perantia & de iudicio futuro, tremefa-
 ctus Felix respondit. In presentia abi-
 oportunitatē aut̄ nactus accersam te, si
 mul & sperās fore ut pecunia sibi dare-
 tur a Paulo, ppter qd̄ & frequēter accer-
 sens eum loquebatur cum eo. Biennio
 autē expleto, accepit successorem Felix
 Porcium Festum, Volens aut̄ gratiam
 prestare Iudæis Felix, reliquit Paulum
 uinctum. Festus ergo suscepta pro-
 uincia post triduum ascendit Hieroso-
 lymam a Cæsarea. Audieruntq; cum
 principes sacerdotum, & primates Iu-
 dæorum aduersus Paulum, & rogabāt
 eū postulātes fauorem aduersus eū, ut
 reijceret eum in Hierusalē, insidias ten-
 dentes ut interficerent eum in uia. Fe-
 stus autem respondit ut seruaretur qui-
 dem Paulus in Cæsarea, se autem bre-
 uī profecturum. Qui ergo inter uos in-
 quit potentes sunt descendentes simul,
 si quod est in uiro crimen, accusent eū.
 Demoratus autem inter eos dies am-
 plius q̄ decem, descendit Cæsaream, &
 postero die sedit pro tribunali, & iussit
 Paulū adduci. Qui cū perductus esset,
 circūsteterūt eum qui ab Hierosolyma
 descende rāt

καταβιβηκότες ἰουδαῖοι, πολλὰ καὶ βαρῆα
 αἰτιήματα φέροντες κατὰ τὸ πάλαιον, ἃ
 οὐκ ἔχουσιν ἀποδείξει, ἀπολογουμένου αὐτοῦ,
 ὅτι οὐτε εἰς τὸ νόμον τῆς ἰουδαίας, οὐτε εἰς
 τὸ ἱερόν, οὐτε εἰς αἰσασαῖα ἢ ἡμαρτορ. ο φῆ-
 σος δὲ τοῖς ἰουδαίοις θέλωμ χάριμ καταθέ-
 σθαι, ἀποκριθεὶς τῷ πάλαιον, εἶπε. θέλας εἰς
 ἱεροσόλυμα ἀναβαῖν, ἐκὼ πρὶ τούτων κρίνει-
 σθαι ἐπέμω, εἶπε δὲ ὁ πάλαιος, ἐπὶ τῷ βή-
 ματος αἰσαστος ἐσὼς εἰμὶ, ὅμ με δὲ κρίνεσθαι,
 ἰουδαίους οὐδὲμ ἠδίκησα, ὡς καὶ σὺ κάλλιον
 ἐπιγινώσκεις, εἰ μὲν ἢ ἀδικῶ ἢ ἄξιον θανά-
 του πέπραχά τι, ὅμ παρατοῦμαι τὸ ἀπο-
 θανῆμ. εἰ δὲ οὐδὲμ ὅστιμ ὡμ ὄντοι κατῆγορῶ-
 σι μοι, οὐδὲ εἰς με δῶναται αὐτοῖς χάρισασθαι,
 αἰσαστος ἐπικαλοῦμαι. τότε ὁ φῆσος συλλα-
 λήσας μετὰ τῷ συμβουλίου, ἀπεκρίθη, καὶ ἰ-
 σαστος ἐπικέκλησας, ἐπὶ αἰσαστος πορεύσθη.
 ἡμερῶν δὲ διαγενομένων ἡνῶν, ἀγρίππας
 ὁ βασιλεὺς καὶ βερνίκη κατήντησαν εἰς κα-
 σάρασα, ἀσπασόμνοι τῷ φῆσος. ὡς δὲ πλεί-
 ους ἡμέρας διέτριβεν ἐκεῖ, ὁ φῆσος τῷ βα-
 σιλεῖ ἀνέθετο τὰ κατὰ τὸμ παῦλον, λέγων.
 ἄνθρωπος ὅστι κατὰλεαμμένος ὑπὸ φίλικος
 δέσμιος, περὶ ὅμ γενομένου μου εἰς ἱεροσό-
 λυμα, ἐνεφάνισαμ ὁ ἀρχιερεῖς καὶ ὁ πρεσ-
 βύτεροι τῆς ἰουδαίας, αὐτοῦ μὲνοι κατ' αὐτῷ
 δίκῳ, πρὸς ὅμ ἀπεκρίθη, ὅτι οὐκ εἰμ ἐδῶ
 ῥωμαίοις χαρίζομαι ἄνα, ἀνθρώπων εἰς ἀπώ-
 λησιν, πρὶν ἢ ὁ κατηγορούμενος ἢ πρόσωπων
 ἔχει τοὺς κατηγοροῦς, τόπομ τε ἀπολογίας
 λάσοι περὶ τῷ κλίματος. σωελθόντων οὖν
 αὐτῶν ἐνθάδε, ἀναβολῶν μηδὲ μίαν ποιη-
 σάμνοι, τῆ ἐξῆς καθίσας ἐπὶ τῷ βήματος,
 ἐκέλευσα ἀχθῶνα τὸμ ἄνδρα, περὶ ὅμ σαθένι-
 πος ὁι κατήγοροι, οὐδὲ μίαν αἰτίαν ἐπέφερομ
 ὅμ ὑπενόσω ἐγώ. ζητήματα δὲ ἄνα πρὶ φθι-
 λίας δὲ σιδαιμονίας εἶχομ πρὸς αὐτῶ, καὶ
 περὶ τινος

descenderant Iudæi, multa & grauiâ cri-
 mina, intendentes aduersus Paulum
 quæ non poterant probare, Paulo pro-
 fe respondente, quod neq; in legem Iu-
 dæorum, neq; in templum, neq; in Cæ-
 sarem quicq; peccasset. Festus aut uo-
 lens rem gratam facere Iudæis, rñdens
 Paulo dixit. Vis Hierosolymâ ascende-
 re. & ibi de his iudicari apud me? Dixit
 autē Paulus. Ad tribunal Cæsaris sto-
 ubi me oportet iudicari. Iudæis nullam
 iniuriam feci, sicut & tu melius nosti. Si
 enim nocui aut dignum morte aliquid
 feci, nō recuso mori. Si uero nihil est eo-
 rum de quib; hi accusât me, nemo pōt
 me illis donare. Cæsarem appello. Tūc
 Festus cū consilio collocutus respōdit.
 Cæsarem appellasti, ad Cæsarem ibis.
 Et cū dies aliq̄t transacti essent, Agrip-
 pa rex & Bernice descenderūt Cæsareā
 salutaturi Festum. Et cū dies cōplures
 ibi morarentur, Festus regi retulit cau-
 sam Pauli dicens. Vir quidam est re-
 lictus a Felice uinctus, de quo cū uenisi-
 sem Hierosolymâ adierūt me principes
 sacerdotū & seniores Iudæoz, postulā-
 tes aduersus illū cognitionē. Ad quos
 respondi. Non est Romanis consuetu-
 do donare aliquē hominē ut pereat, pri-
 usq; is qui accusatur presentes habeat
 accusatores, locūq; defendendi accipiat
 de crimine. Cū ergo huc cōuenissent, si-
 ne ulla dilatione sequenti die sedens p
 tribunali iussi adduci uirū. De quo cū
 stetitissent accusatores nullū crimē inten-
 tabant sup hisce reb; de quibus ego suspi-
 cabar, sed q̄stiones quasdā de sua su-
 perstitione habebāt aduersus eū, & de
 DD quodā

περὶ ἄνθρωπος Ἰησοῦς κτηνηκότος, ὃν ἔφασκεν ὁ
παῦλος ζῆν. Απορούμενος δὲ ἐγὼ τίτῳ περὶ
τούτου ζήτησιμ, ἔλεγον, εἰ βούλοιο πορεύει-
σθαι εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ κἄν κρίνεσθαι πρὸς τὸ
τωμ. τῷ ἧ παῦλος ἐπικαλεσαμένου τῆς κηθῆ-
ναι αὐτὸν εἰς τίτῳ τῆ σεβαστοῦ διάγνωσιμ, ἐκέ-
λευσα κηθῆσθαι αὐτὸν, ἕως ὅτου πέμψω αὐτὸν
πρὸς καίσαρα. Αἰτίππας ἧ πρὸς τὸν φῆσομ
ἔφη, ἐβουλόμην ἔσθαι αὐτὸν τῷ ἀνδρώπου ἀκῶ-
σαι. ὃ ἧ, αὐρισμ φησίμ ἀκῶσθαι αὐτῷ. τῆ οὖν εἰ-
παύριον ἐλθόντος τῷ ἀγρίωπα ἔφθι βερνί-
κης μετὰ πολλῆς φωνασίας. καὶ εἰσελθόν-
των εἰς τὸ ἀκροατήριον, σάμ τε τοῖς χιλιάρ-
χοις καὶ ἀνδράσι τοῖς κατεξοχῶν ὄνσι φθι πό-
λιως, καὶ κελύσαντες τῆ φῆσομ, ἦχθη ὁ παῦ-
λος, καὶ φησίμ ὁ φῆσομ. Αἰτίππας βασιλεῦς,
ἔσθαι πάντες οἱ συμπαρόντες ἡμῖν ἄνδρες, δε-
ωρεῖτε τοῦτῳ, περὶ ὃν πᾶμ τὸ πλῆθος τῶν ἰου-
δαίων ἐνέτυχόν μοι, ἕμ τε ἱεροσολύμοις ἔσθαι
ἐνθάδε, ἐπιβουόντες μὴ δῆμ ζῆν αὐτὸν μνηέ-
τι. ἐγὼ δὲ καταλαβόμενος μηδὲμ ἄξιον θανά-
του αὐτὸν πεπραχέναι, καὶ αὐτῷ δὲ τούτου
ἐπικαλεσαμένου τὸν σεβαστὸν, ἔκρινα πέμ-
ψην αὐτόν. περὶ ὃν ἀσφαλές ἔσθαι γράψαι ἔσθαι
κυρίῳ οὐκ ἔχω, διὸ προήγαγον αὐτὸν ἐφ' ἡ-
μῶν, καὶ μάλιστ' ἐπὶ τῷ βασιλεῦ ἀγρίωπα,
ὅπως φθι ἀνακρίσεως γενομένης, ἔσθαι τὴν γρά-
ψαι. ἄλογον γάρ μοι δοκῆν πέμποντα δέσ-
μιον, μὴ ἔσθαι τὰς καὶ αὐτῷ αἰτίας σημεῖναι.
Αἰτίππας ἧ πρὸς τὸν παῦλον ἔφη, ἐπιτρέ-
πεταί σοι ἡ πρὸς σεαυτὸν λέγειν. τότε ὁ παῦ-
λος ἀπελογεῖτ' ἐκτείνας τὴν χεῖρα. πρὸς πάν-
των ὅμ ἐγκαλεῖμαι ὑπὲρ ἰουδαίων βασιλεῦ
ἀγρίωπα, ἦγμαι ἔσθαι αὐτὸν μακάριον, μέλλων
ἀπολογεῖσθαι ἐπὶ σοῦ σήμερον, μάλιστ' ἰνώ-
σκῳ ὄντα σε πάντων τῶν ἰουδαίων ἡθῶν
τε καὶ ἡθῶν κατὰ τῶν. διὸ δέομαι σου, μακρο-
θύμως ἀκῶσαι μου, τίτῳ μὲν οὖν βίωσίμ μῶ
τίτῳ ἐκ

quodam Iesu defuncto quem affirma-
bat Paulus uiuere. Hæsitans autē ego
de huiusmodi quæstione dicebam, nū
uellet ire Hierosolymā, & ibi iudicari
sup istis Paul⁹ aut cū appellasset ut ser-
uaret Augusti cognitioni, iussi seruari
eū donec mitterē eū ad Cæsarē. Agrip-
pa autem dixit ad Festum. Volebā &
ipse hominem audire. Cras inquit au-
dies eum. Postero autē die cum uenisset
Agrippa & Bernice cū multo appara-
tu, & introissent in auditorium cum tri-
bunis & uiris principalibus ciuitatis, iu-
bente Festo adductus est Paulus. Et di-
cit Festus Agrippa rex & omnes qui si-
mul adestis nobiscum uiri, uidetis hūc
hominem de quo omnis multitudo Iu-
daorum interpellauit me & Hierosoly-
mis & hic acclamantes, nō oportere eū
uiuere amplius. Ego uero comperi ni-
hil dignum morte eum admisisse. Ipse
aut hoc appellante Augustum, iudica-
ui mittere eū. De quo quid certū scribā
dño nō habeo. Propter qd' pduxī eū
ad uos, & maxime apud te rex Agrip-
pa, ut interrogatiōe facta habeā quod
scribā. Iniquū em̄ mihi uidef mittere
uinctū, & causas eius non significare.

Agrippa uero ad Paulū ait. Permitti-
tur tibi loqui pro temetipso. Tunc Pau-
lus extenta manu cœpit pro se dicere.
super oibus de quib⁹ accusor a Iudæis
rex Agrippa existimo me beatum qui
causam dicturus sim apud te hodie. cū
tu maxime sis gnarus earū quæ apud
Iudæos sunt & cōsuetudinū & quæstio-
nū, ppter qd' obsecro, ut patiēter me
audias. Itaq; uita qdē meā quā egi ab
adolescentia

πλὴν ἐκ νεότητος, πλὴν ἀπαρχῆς γενομένην
 ἐν Ἱερουσαλήμοις, ἴσασι πάντες οἱ
 Ἰουδαῖοι, προγινώσκοντές με ἀνωθεμ,
 ἅμ' θέλωσι μαρτυρεῖν, ὅτι καὶ πλὴν ἀκρι-
 βεστάτω ἀρεσῶν ἐν ἡμετέρας θρησκείας, ἐξή-
 σα φαρισαῖος, καὶ νῦν ἐπιπέδω ἐν πρὸς
 τοὺς πατέρας ἐπαγγελίας, γενομένης ὑπὲρ
 τοῦ θεοῦ ἐσκηκῶ κρινόμενος, εἰς ἡμῶν τὸ
 δωδεκάφυλλον ἡμῶν ἐκτενεῖα νύκτα καὶ
 ἡμέραν λατρεῖν, ἐλπίζω καταπιῆσαι, καὶ
 ἐλπίδος ἐγκαλοῦμαι βασιλεῦ ἀγαθὴ πᾶσα,
 ὑπὲρ ἧν Ἰουδαίω, τί ἀπίστον κρίνεται παρ' ἡμῶν,
 εἰ ὁ θεὸς νεκροὺς ἐγείρει; ἐγὼ μὲν οὖν
 εἶδον ἔσθ' ἐμοί, καὶ πρὸς τὸ ὄνομα
 ἸΗΣΟΥ τοῦ ναζωραίου δεῖν πολλαὶ
 ἐναντία πράξαι, ὅτι ἐποίησα ἐν Ἱερο-
 σολύμοις, καὶ πολλοὺς ἄνω ἀγίων ἐγὼ
 φυλάκων κατέκλεισα, πλὴν παρὰ ἧν
 ἀρχιερέων θουσίαν λαβὼν, ἀναρουμένη
 τε αὐτῶν κατέκλεισα, καὶ κατὰ πάσας
 τὰς συναγωγὰς πολλάκις ἠμωσῶν
 αὐτοῦ, ἠνάγκαζον βλάσφημεῖν,
 περιώσας τὸ ἐμμανόμενος αὐτοῖς,
 εἰδὼς ὅτι εἰς τὰς ἕξ πόλεις, ἐν οἷς
 καὶ πορευόμενος εἰς πλὴν δαμασκόν,
 μεθ' ἡμετέρας ἐπιτροπῆς ἐν παρὰ
 ἧν ἀρχιερέων, ἡμετέρας μέσης βασι-
 λεῦ κατὰ τὴν ὁδὸν εἶδον ὄντα
 ὄντα, ὑπὲρ πλὴν λαμπρότητα τοῦ
 ἡλίου περιλάμπαν με φῶς, καὶ τοὺς
 σὺν ἐμοὶ πορευομένους, πάντων δὲ
 καταπεσόντων ἡμῶν εἰς τὴν γῆν,
 ἠκούσα φωνὴν λαλοῦσαν πρὸς
 με, ἢ λέγουσαν τῆ ἐσθ' ἰδίᾳ αλέκτω,
 σαούλ σαούλ, τί με διώκεις; σκλη-
 ρὸς σοὶ πρὸς κέντρα λακίζων, ἐγὼ
 ἢ εἶπορ τίς εἶ κύριε, ὁ δὲ εἶπερ, ἐγὼ
 εἰμι ἸΗΣΟΥΣ, ὃν σὺ διώκεις, ἀλλὰ
 ἀνάστηθι ἐπὶ τοὺς πόδας σου,
 εἰς τὸ γὰρ ὄφθίλω σοι, προχρησί-
 σταί σε ὑπερέτω καὶ μαρτυρεῖν, ὡς
 τὸ εἶδες, ὡς τε ὁφθίμομαί σοι, θου-
 σίαν ἐκ τοῦ λαοῦ καὶ τῶν ἐθνῶν,
 εἰς οὓς νῦν σε ἀποπέμψω,

adolescentia quæ ab initio fuit in gente
 mea in Hierosolymis nouerunt omnes
 Iudæi qui prius nouerant me ab initio
 si uelint testimoniū perhibere, quod se-
 cundum certissimam sectam nostræ re-
 ligionis uixerim pharisæus. Et nunc in
 spe repromissionis quæ ad patres no-
 stros facta est a deo, isto iudicio subie-
 ctus, ad quam duodecim tribus nostræ
 nocte & die seruietes sperant se puen-
 turas. De qua spe accusor rex Agrippa
 a Iudæis. Cur incredibile iudicat apud
 uos si de mortuos suscitatur? Et ego quæ
 existimabam me aduersus nomē Iesu
 nazareni multa contraria agere, quod
 & feci Hierosolymis. Et multos sancto-
 rum ego carceribus inclusi, a principibus
 sacerdotū potestate accepta, & cū occi-
 derentur, retuli sententiā. Et per omnes
 synagogas frequenter puniens eos, com-
 pellebam blasphemare, & amplius in-
 fames in eos, persequebar & usque in exte-
 ras ciuitates. In quibus dum irem Da-
 mascum cū potestate & permissu prin-
 cipū sacerdotū, die medio rex in uia ui-
 di e cælo supra splendorem solis circū-
 fulsisse me lumē eos & quæ mecum faciebāt
 iter, Cū autē oēs nos decidissemus in ter-
 rā, audiui uocē loquentē ad me hebrai-
 ca lingua, Saul saul, quod me persequeris?
 Durum est tibi contra stimulos calci-
 trare. Ego autē dixi. Quis es dñe? At ille
 dixit. Ego sum Iesus quæ tu perseque-
 ris. Sed exurge & sta in pedibus tuis. Ad
 hoc enim apparui tibi, ut constituam te
 ministrum & testem & eorum quæ uidi-
 sti, & eorum in quibus apparebo tibi, eripi-
 ens te de populis & gentibus in quas nūc
 DD 2 te mitto

DD 2 te mitto

ἀποσέλω, ἀνοίξαι ὀφθαλμούς αὐτῶν, ἵνα ἴ-
 σθῆται ἀπὸ σκοτόυς εἰς φῶς, καὶ φησὶ θῆρουσί-
 ας ἔσταναι, ἐπὶ τὸν δεῶν, τὸ λαβῆν ἀν-
 τούς ἄφρονας ἀμαρτιῶν, καὶ κλήροιν ἐν τοῖς
 ἡγιασμένοις πίσει τῆς εἰς ἐμέ, ὅθεν βασιλεῦ
 ἀγρίππα, οὐκ ἐγενόμην ἀπὸ θῆς τῆς οὐρανόφ-
 ὀησίας, ἀλλὰ τοῖς ἐν δαμασκῶ πρώτοισιν, καὶ
 ἱεροσολύμοις, εἰς πᾶσαν τὴν χώραν φη-
 σούσας, καὶ τοῖς ἔθνεσιν ἀπαγγέλλων μετὰ
 νοῦν, καὶ ἐπιστρέφει ἐπὶ τὸν θεόν, ἵνα φη-
 σῆται ἔργα πρᾶσσόντας, ἐνεκα τούτων με-
 τοῖς ἰσραῖτι τοῖς συλλαβόμενοις ἐν τῷ ἱερῷ, ἐπερὶ
 τοῦ διαχαρίσασθαι ἐπικουρίας οὐκ τυχῶν ἢ
 παρὰ τὸ θεοῦ, ἄχρι φησὶ ἡμέρας ταύτης ἔσκη-
 κα μαρτυροῦμεν ὅτι μικρῶν τε καὶ μεγάλων, οὐ-
 δὲ ἐκ τῆς λέγουσιν, ὅτι πρὸς τὴν ἐλάλη-
 σάν μελλόντων γίνεσθαι, ὅτι μωυσῆς, εἰ πα-
 ρὸν ὁ ΧΡΙΣΤΟΣ, εἰ πρῶτος θῆς ἀναστάσεως νε-
 κρῶν φῶς, μέλλει καὶ ἀγγέλλειν τῷ λαῷ καὶ
 τῶν ἔθνεσιν ταῦτα ἃ αὐτὸς ἀπολογησάμενος, ὁ
 φῆσος μεγάλη τῆς φωνῆς ἔφη, μαίνῃ παῦλε,
 τὰ πολλὰ σε ψάματὰ εἰς μανίαν περὶ τῆς
 περὶ τοῦ θεοῦ μαίνομαι φησὶ κράτιστε φῆσε, ἀλ-
 λά ἀληθείας καὶ σωφροσύνης ἔχηματὰ ἀπρόφθε-
 γομαι, ἐπίσταται γὰρ περὶ τούτων ὁ βασι-
 λεύς, πρὸς ὃν ὁ παρρησιαζόμενος λαῶν,
 λαοθάλην γὰρ αὐτὸν τί τούτων, οὐκ εἶθε μοι
 οὐδέ μοι, οὐ γὰρ ἔστιν ἐν γωνίᾳ πεπραγμένον
 τούτου. πιστεύεις βασιλεῦ ἀγρίππα τῶν προφη-
 ταις, οἶδ' αὖ, ὅτι πιστεύεις, ὅτι ἀγρίππας πρὸς
 τὸν παῦλον ἔφη, ἐν ὀλίγῳ με εἰθεως χριστι-
 ανὸν γενέσθαι, ὁ δὲ παῦλος εἰπερ. εὐξαίμην ἂν
 τῷ θεῷ, ὅτι ἐν ὀλίγῳ καὶ ἐν πολλῷ, οὐκ ἴσθης
 σι, ἀλλὰ καὶ πάντας τοὺς ἀκούσθαι μου σήμε-
 ρον, γενέσθαι τοιούτους, ὅποιοι καὶ γὰρ εἰμι,
 παρεκτός τῶν δεσμών τούτων, καὶ ταῦτα εἰ-
 πόντος αὐτοῦ, ἀνέστη ὁ βασιλεὺς ὅτι ἡγεμῶν,
 καὶ βερνίκης, ὅτι συγκαθήμενοι αὐτοῖς, καὶ
 ἀναχωρήσωντες

te mitto ut aperiantur oculi eorum,
 ut conuertantur a tenebris ad lucem,
 & de potestate satanæ ad deum, ut ac-
 cipiant remissionem peccatorum & for-
 tem inter eos qui sanctificati sunt per fi-
 dem quæ est in me. Vnde rex Agrippa
 non fui inobediens cœlesti uisioni, sed
 his qui sunt Damasci primū & Hiero-
 solymis & per omnem regionē Iudææ
 & gentibus annunciabam, ut pœniten-
 tiam agerent, & conuerterentur ad deū
 digna pœnitentiæ opera faciētes. Hac
 ex causa Iudæi me in templo cōprehen-
 so tentauerunt iniicere manus. Auxili-
 um igitur nactus dei usq; in hodie-
 nū diem sto testificans & paruo & ma-
 gno, nihil præterea dicens, q̄ ea quæ p̄-
 phetæ prædixerant futura esse, & Mo-
 ses, an passibilis Christus, an primus ex
 resurrectione mortuorum lumen annun-
 ciaturus sit populo & gētibus. Hæc au-
 tem cum pro se diceret, Festus magna
 uoce ait. Infanis Paule, Multa te litteræ
 ad insaniam conuertunt. Et Paulus, nō
 insanio inquit optime Feste, sed uerita-
 tis & sobrietatis uerba eloquor. Scit
 enim de his rex ad quem & libere lo-
 quor. Latere enim eum nihil horum ar-
 bitror. Neq; enim in angulo quicq; ho-
 rum gestum est. Credis rex Agrippa
 prophetis? Scio quod credis. Agrippa
 autem ad Paulum ait. In modico sua-
 des me christianū fieri. Et Paulus. Op-
 tarim deo & i modico & in magno nō
 tantum te, sed etiā oēs q̄ audiunt hodie
 fieri tales qualis ego sum, exceptis uin-
 culis his. Et hæc eo locuto surrexit rex
 & p̄ses, & Bernice & q̄ assidebant eis. Et
 cum

ἀναχωρήσαντες, ἐλάλουν πρὸς ἀλλήλους λέγοντες, ὅτι οὐδὲμ θανάτου ἄξιον ἢ δεσμῶν πρῶτα ὁ ἄνθρωπος οὗτος, ἀγρίππας ἢ τῷ φήσῃ ἔφη, ἀπλέλουδ' ἐδάτω ὁ ἄνθρωπος οὗτος, ἕμι ἢ ἐπικέκλητο καίσαρα. ὧς δὲ ἐκρίθη ἔξωποπλῆμ ἡμᾶς εἰς τὴν ἰταλίαν, ἤξειδίδου τὸρ τε παῦλον καὶ Ἰνας ἐτέρους δεσμώτας, ἕκατοντάρχῃ, ὀνόματι ἰουλίῳ, ἀείρης σεβαστῆρος, ἐπιβάντες ἢ πλοίῳ ἀδραμυτίνῳ μέλλουτες πλεῖν πρὸς τὴν ἰταλίαν τόπους, ἀρχιθκυλλῶν, ὄντος σὺν ἡμῖν ἀριστάρχου μακεδόνοιο δεσπολικῆος, τῆ τε ἐτέρῃ, κατήχθημον εἰς σιδῶνα, ὠλανθρώπως τε ὁ ἰούλιος ἔβη πάλω χριστάμλου, ἐπέτρεψε πρὸς τοὺς ὠλουσπορθυέντα, ἐπιμελείας τυχεῖν, κακῆθεν ἀναχθέντες, ὑπεπλεύσαμεν πλὴν κύπρου, διὰ τὸ τοὺς ἀνέμους εἶναι ἄνωγίους, τότε πέλαγος ὁ κατὰ πλὴν κηλικίαν καὶ ἀμφυλίαν διαπελεύσαντες, κατήλθομεν εἰς μύρα τῆ λυκίας, κακῆ ἐνθα ὁ ἕκατόνταρχος πλοῖον ἀλεξωνδρινόν, πλεῖν εἰς πλὴν ἰταλίαν, ἐνεβίσασεν ἡμᾶς εἰς αὐτό, ἐμ ἰκανῶς δὲ ἡμεῖς βραδύπλοοῦτες, καὶ μόλις γενόμενοι κατὰ πλὴν κηλικίαν, μὴ προσεῶντος ἡμᾶς τοῦ ἀνέμου, ὑπεπλεύσαμεν πλὴν κητικῶν καὶ σαλμώνων, μόλις τε παραλεγόμενοι αὐτῶν, ἦλθομεν εἰς τόπον Ἰνά, καλούμενον καλοῦς λιμνίας, ἔγγυς ἦν πόλις λασιῶν, ἰκανῶς ἢ ἰσθμοῦ διαγενομένου, καὶ ὄντος ἦδη ἐπισφαλοῦς τοῦ πλοῦ, διὰ τὸ καὶ τὴν νησίαν ἦδη ἤξει ελθυῖν, ἀφῆνε ὁ παῦλος λέγων ἀντις, ἀνδρες θεοῦ ὅτι μετὰ ὑβρεως καὶ πολλῆς ζήτησε, ὅν μόνον το φέρτον καὶ το πλοίου, ἀλλὰ ὅτι τῶν ψυχῶν ἡμῶν μέλλῃ ἐσεῖναι τὸν πλοῦ, ὁ δὲ ἕκατόνταρχος ἔβη κυβερνήτη καὶ ἔβη ναυκλήρω ἐπειθετο μάλλον, ἢ τοῖς ὑπὸ τοῦ παύλου λεγομένοις, ἀνυθέτου δὲ τοῦ λιμνίου ὑπάρχοντος πρὸς παραχημασίαν, δι

πλείους

cum secessissent, loquebatur inter se dicentes, nihil morte aut uinculis dignum facit homo iste. Agrippa autē Festo dixit. Dimitti poterat homo hic, si non appellasset Caesarem.

Vt autē decretum est nobis nauigare in Italiam, tradiderunt & Paulū & quosdam alios carcerarios Centurioni nomine Julio cohortis Augustae. Cōscensa autē nauae adramyttina nauigaturi ad loca Asiae soluimus, p̄seuerante nobiscū Aristarcho Macedone Thessalonicensi. Sequenti autē die appulimus Sidonē. Et Iulius humaniter tractato Paulō pmisit ut ad amicos p̄fectus ab illis curaret. Et inde cū soluiffemus, subnauigauimus Cyprū, propterea q̄ essent uenti cōtrarij. Et pelag⁹ Ciliciae & Pamphyliae emensi peruenimus Myram, quae est Lyciae. & ibi inueniens Centurio nauem Alexandrinā nauigātem in Italiā, transposuit nos in eā. Et cū multis diebus tarde nauigarem, & uix deueniffemus contra Gnidū, prohibente nos uēto, adnauigauimus Cretae, iuxta Salmonē. Et uix praeiterlegentes illā puenimus in locū quendā, qui uocatur pulchri port⁹, cui uicina erat ciuitas Laesae. Multo autē tpe pacto, & cū iam nō esset tuta nauigatio, etiam q̄ ieiunium iam praeiteriffet, admonebat eos Paul⁹ dicens eis. Viri, uideo quod cum iniuria & multo damno, nō solū oneris & nauis, sed etiā animarū nostrarū futura sit nauigatio. Centurio autem gubernatori & Naudero magis credebat, q̄ his quae a Paulo dicebantur. Et cum aptus portus non esset ad hyemandum

XXVIII

DD 3 cōplures

πλείους ἔθεντο βουλήν ἀναχθῆναι καὶ κἄν /
 θερμ. εἰ πως δάσαντ κατὰ τήσωντες εἰς φοί-
 νικα παραχαμάσαι, λιμνία φθι κρήτης, βλέ-
 ποντα κατὰ λίβα ἢ κατὰ χῶρον. ὑποπνεύ-
 σαντος δὲ νότου, δόξαντες φθι προθέσεως κε-
 κρατηκέναι, ἄραυτες ἄσορ, παρελέγοντ ἵδ
 κρήτηρ, μετ' οὐ πολὺ δὲ ἔβαλε κατ' αὐτῆς ἀνε-
 μος τυφονικός, ὃ καλούμενος ἐνροκλύδωρ. /
 σωμαρπαδέντος δὲ τῷ πλοίου, ἢ μὴ δυνά-
 μιδίου ἀντοφθαλμῶν ἔθ' ἀνέμω, ἐπιδόντες
 ἐφερόμεθα. κησίωρ δ' ἔ' ὑποδραμόντες, κα-
 λούμενον κλαύδην, μόλις ἰχύσαμεν περὶ
 κρατῆς γενέσθαι φθι σκάφης, ἢμ ἄραντες.
 βοκθίαις ἐχρῶντο ὑποζωνάυτες τὸ πλοῖον
 φοβούμενοί τε μὴ εἰς πλὴν σύς τλω ἐκπέσω-
 σι, χαλάσαντες τ' σκεῦθ', οὕτως ἐφέροντο.
 σφοδρῶς δὲ χαμαζομνίωρ ἡμῶν, τῆ ἐξῆς ἐκ
 βολίω ἐποιοῦντο, καὶ τῆ τρίτῃ ἀντόχερες
 πλὴν σκιδίω τῷ πλοίου ἐξήϊψαμεν. μὴ τε δ' ἐ-
 ἡλίω, μὴ τε ἄσρω ἐπίφανόντων ἐπὶ πλεί-
 ονας ἡμέρας, χαμῶν θ' τε οὐκ ὀλίγου ἐπι-
 κερμνίου, λοιπὸν περὶ κρητὸ πᾶσα ἐλπὶς τῷ
 σώζεσθαι ἡμᾶς. πολλῆς δὲ ἀσιτίας ὑπάρ-
 χούσης, τότε σαθεῖς ὁ παῦλος ἐν μέσῳ αὐ-
 τῶν, εἶπερ. εἶσα μὲν ἔ' ἄνδρες παθαρχίσαν /
 τὰς μοι, μὴ ἀνάγεισθαι ἀπὸ φθι κρήτης, κερ /
 δῆσαι τε πλὴν ὑβέρηρ ταύτλω καὶ πλὴν ζυμί-
 αρ. καὶ τὰ νῶν παραινῶ ὑμᾶς ἐνδυμῆρ. ἀπ /
 βολῆ γὰρ ψυχῆς οὐ δὲ μία ἔσαι δὲ ὑμῶν,
 πλὴν τῷ πλοίου, παρέση γὰρ μοι τῆ νυκτὶ
 ταύτῃ ἀγγελθ' τῷ θεῷ ὅτι εἰμὶ, ἔ' καὶ λα /
 τρένω, λέγωρ, μὴ φοβοῦ παῦλε, καί σαρί σε
 δ' ἔ' παρὰ σῶμα. καὶ ἰδοὺ κεχαρισταί σοι ὁ θε-
 ὅς, πάντας τοὺς πλείοντας μετὰ σου. διὸ ἐν-
 θυμῆτε ἄνδρες. πιστεύω γὰρ ἔθ' θεῷ, ὅτι οὐ-
 τως ἔσαι, κατ' οὐ τρέπορ λελάληται μοι. εἰς
 νῆσορ δὲ ἕνα δ' ἔ' ἡμᾶς ἐκπεσεῖμ. ὡς δὲ τει-
 σαρσηκαίδεκάτη νύξ ἐγγίετο, διαφερομνίωρ
 ἡμῶν ἐν

cōplures statuerūt cōsiliū soluedi illinc,
 si quo modo possēt peruecti phœnicē
 illic hyemare, Is ē port⁹ Cretæ spectās
 ad Africū & ad Chorū. Aspirante autē
 austro, rati se ppositi cōpotes, cū soluis-
 sent Asson, praterlegebant Cretā. Nō
 post multū autē misit se cōtra ipsam uē-
 tus typhonicus, qui uocatur euroaqui-
 lo. Cūq; correpta esset nauis, & non
 posset conari in uentum, data naue fla-
 tibus, ferebamur. In insulā autē quā-
 dam deuecti quæ uocatur Claudia, uix
 potuimus obtinere scapham. Qua
 sublata adiutorijs utebātur, subcingen-
 tes nauem, timentes ne in Syrtim inci-
 derent, summissio uase, sic ferebantur.
 Cū autē uehementi tempestate iactare
 mur, sequenti die iactū fecerunt, & ter-
 tia die suis manibus armamenta nauis
 proiecerunt. Porro neq; sole neq; syde-
 ribus apparētibus ad cōplures dies, &
 tēpestate nō exigua iminēte, iā ablata
 erat spes ois salutis nostræ. Et cū multa
 iā esset inedia, tūc stās Paul⁹ in medio
 eorū dixit. oportebat qdē o uiri audito
 me nō soluere a Creta, at lucrifacere in-
 iuriā hanc & iacturā. Et nunc hortor ut
 bono aio sitis. Amissio enim aīæ nulla
 erit ex nobis, ptercē nauis, Astitit em̄
 mihi hac nocte angel⁹ dei, cui⁹ sum ego
 & cui seruiō dicēs. Ne timeas Paule, Cæ-
 sari te oportet sisti. Et ecce donauit tibi
 deus oēs q nauigāt tecum. Propter qd
 bono animo estote uiri. Credo em̄ deo
 quod ficerit quemadmodum dictum
 est mihi. In insulam autem quandam
 oportet nos eijci. Sed posteaq; quarta
 decima nox superuenit, nauigantibus
 nobis in

ἡμῶν ἐν τῷ ἁδριακῷ κατὰ μέσον φθι νυκτὸς ὑπὲρ ὅσων οἱ ναῦται προσάγαμ ἡνὰ ἀντις χῶρα, καὶ βολίσαντες, ἕξον ὄργυας ἑικοσιν, βραχὺ δὲ διασχίσαντες, καὶ πάλιν βολίσαντες, ἕξον ὄργυας δεκαπέντε, φοβούμενοί τε μήπως εἰς τραχῆς τόπους ἐκπέσωσιν, ἐκ πρῆμνης εἴφαντες ἀγκύρας τέσσαρας, ἵκοντο ἡμέραν γενέσθαι τῶν δὲ ναυτῶν ζητούστων φυγῆν ἐκ τοῦ πλοίου, καὶ χαλασάντων πλὴν σκάφης εἰς πλὴν θάλασσαν, προσφάσει ὡς ἐκ πρῶτας μελλόντων ἀγκύρας ἐκτείναν. εἶπερ ὁ παῦλος τῷ ἑκατοντάρχῳ καὶ τοῖς στρατιώταις, εἰ μὴ οὗτοι μείνωσιν ἐν τῷ πλοίῳ, ὑμεῖς σωθήσθε οὐ δυνάσθε. τότε οἱ στρατιῶται ἀπέκοψαν τὰ χοινία τῆς σκάφης, καὶ εἰσάντες ἀπὸ τῆς ἐκπεσῆς. ἔχρηθ δὲ οὐ μέλλει ἡμέρα γίνεσθαι παρὰ ἡμῶν. ἀπαντας μεταλαβῆν τροφῆς, λέγων. τέσσαρες καὶ δεκάτῳ σήμερον ἡμέραν προσδοκῶντες ἄσπι διατελεῖτε, μηδὲν προςλαβόμενοι, διὸ παρακαλῶ ὑμᾶς προσλαβῆν τροφῆς. τοῦτο γὰρ πρὸς φθι ὑμετέρας σωτηρίας ὑπάρχει. οὐδενὸς γὰρ ὑμῶν διεξέκ φθι κεφαλῆς πεσῆται. εἰσὼν δὲ ταῦτα, καὶ λαβῶν ἄριστον, εὐχαρίστησε τῷ θεῷ ἐνώπιον πάντων, καὶ κλάσας, ἤρξατο ἐδίειν. εὐδύμοι δὲ γενόμενοι πάντες, καὶ αὐτοὶ προσελάβοντο τροφῆς, ἡμέρ δὲ ἐν τῷ πλοίῳ αἱ πᾶσαι ψυχαί, διακρίσαι ἐβδόμηκοντα ἕξ. κορεθέντες δὲ τροφῆς, ἐκούριζον τὸ πλοῖον, ἐμβαλλόμενοι τὸν σῖτον εἰς πλὴν θάλασσαν. ὅτε δὲ ἡμέρα ἐγένετο, πλὴν γῆρ οὐκ ἐπεγίνωσκον, κολῶπον δὲ τίνα κατενόων ἔχοντα αἰγίαλον, εἰς ὃν ἐβουλεύσαντο εἰ δωατόν, θρῆσαι τὸ πλοῖον, καὶ τὰς ἀγκύρας περιελόντες, εἰσιν εἰς πλὴν θάλασσαν, ἡμᾶ ἀνέντες τὰς θόνηκας ἧν περὶ αἰγίον καὶ ἐπᾶρ

nobis in Hadria circa medium noctis suspicabantur nauæ apparere sibi aliquam regionem. Qui & summissa bolide, reppererunt passus uiginti, & paulillum inde digressi, & rursus iacta bolide inuenerunt passus quindecim. Timentesq; ne in aspera loca inciderent de puppi iactis ancoris quatuor, optabant diem fieri. Nautis uero quærentibus fugere de nauî, cum submississent scapham in mare sub prætextu uelut e prora ancoras extensuri, dixit Paulus Centurioni & militibus. Nisi hi in nauî manserint, uos salui fieri non potestis. Tunc absciderunt milites funes scaphæ, & passi sunt eam excidere. Et cum lux inciperet fieri, hortabatur Paulus omnes sumere cibum, dicens. Quartodecimo die hodie expectantes ieiuni permanetis, nihil accipientes. Propter quod hortor uos, ut sumatis cibum, hoc enim ad salutem nostram pertinet, quia nullius uestrum capillus de capite cadet. Et cum hæc dixisset, sumpto pane gratias egit deo in conspectu omnium, & cum fregisset, cepit manducare. Animæ quiores autem facti omnes, & ipsi sumperunt cibum. Eramus uero uniuersæ animæ in nauî ducentæ septuaginta sex. Et factiati cibo alleuiabant nauem eiciens triticum in mare. Cum autem dies factus esset, terram nõ agnoscebant, sinum uero quendam animaduertērunt habentem litus in quem cogitabant si possent, ipellere nauē. Et cū ancoras sustulissent, cõmittebant se mari simul laxati iuncturis gubernaculo

DD 4 rum &

καὶ ἐπάραντες τὸν ἀρτεμόνα, τῆς πνεύσεως καὶ τῆς αἰγίας, περιπέσοντες ἢ εἰς τόπον θιθάλασσομ, ἐπὶ κλάμ πλῆναι, ἢ ἢ μὲν πρῶτα ἐρείσασα, ἔμεινε ἀσάλευτος. ἢ δὲ πρῶτα ἐλνέτο ὑπὲρ τῆς βίας τῶν κυμάτων. τῶν δὲ στρατιωτῶν βουλὴ ἐγγύετο, ἵνα τοὺς δεσμώτας ἀποκτείνωσι, μή τις ἐκκολυμβήσας διαφύγοι. ὁ δὲ ἑκατόνταρχος ἐβλόμενος διασῶσαι τὸν πᾶντομ, ἐκώλυσε αὐτοὺς τοῦ βουλήματος, ἐκέλευσε τε τοὺς διωκτικούς κολυμβᾶν, ἀποξίφοντας πρῶτους ἐπὶ πλῆν γῆν θέναι, ἢ τοὺς λοιποὺς, οὓς μὲν ἐπὶ σάνισιμ, οὓς δὲ ἐπὶ ἰανωμ τῶν ἀπὸ τοῦ πλοίου, καὶ οὕτως ἐγγύετο πάντας διασωθῆναι ἐπὶ πλῆν γῆν.

καὶ διασωθέντες, τότε ἐπέγνωσαν, ὅτι μελίτη ἢ νῆσοι καλεῖται. οἱ δὲ βάρβαροι παρεῖχον οὐ πλῆν τυχοῦσαμ φιλιανθρωπίαμ ἡμῶν, ἀνάφαντες γὰρ πυρᾶν, προσελάθοντο πάντας ἡμᾶς, διαδὲν ὑπὸ τῶν ἐφεσῶτα, καὶ διὰ τὸ φόβος, συσρέφαντες ἢ τοῦ πᾶντομ φρυγάνωμ πλῆν, καὶ ἐπιδέντ ἐπὶ πλῆν πυρᾶν, ἐχθίνα ἐκ φιλί θέρμης θελθοῦσα, καθίπε φιλί χερὸς αὐτοῦ. ὡς δὲ εἶδον οἱ βάρβαροι κρεμμάμενον τὸ δηρίον ἐκ φιλί χερὸς ἀντιπῶ, ἔλεγον πρὸς ἀλλήλους, πάντως φονεὺς ἐστὶν ὁ ἄνθρωπος οὗτος, ὃν διασωθέντα ἐκ τῆς θαλάσσης, ἢ δίκην ζῆν οὐκ εἶασεμ. ὁ μὲν οὖν ἀποτινάξας τὸ δηρίον εἰς τὸ πῦρ, ἐπαδεμ ὅθεν ἐμ κακόμ, οἱ δὲ, προσεδόκωμ αὐτὸν μέλεμ πῶραδαι, ἢ καταπίπτημ ἀφνω νεκρόμ, ἐπὶ πολὺ δὲ αὐτῶν προσδοκόντων, ἢ πτωροῦτων μὴ δὲ ἄτοπον εἰς αὐτὸν γινόμενον, μεταβαλλόμενοι ἔλεγον θεὸν αὐτὸν εἶναι, ἢ δὲ τοῖς περὶ τὸν τόπον ἐκᾶνον, ἢ πῶραχε χωρία τῶν πρώτων φιλί νήσου, διόματι ποπλίω, ὃς ἀνὰ δὲ ξάμεν ἡμᾶς τρεῖς ἡμέρας, φιλοφρόνως θένισεμ.

ἐγγύετο δὲ

rum, & sublato artemone, secundum auræ flatum tendebāt ad litus. Et cum incidissemus in locum Bimarem impegerunt nauem, & prora quidem fixa manebat immobilis, puppis uero soluebatur a uindarū. Militum autē consilium erat ut carcerarios occiderent, ne quis cum enataisset effugeret. Centurio autem uolens seruare Paulum, compescuit eos a consilio. Iussitque eos qui possent natate, ut abicerent se primos, & in terrā euaderēt, ut & ceteri partim in tabulis partim in quibusdam nauis fragmentis. Et sic factum est, ut omnes incolomes euaderent ad terram.

Et cum euasisent, tunc cognouerunt, quod Melite insula uocaretur. Barbari uero prestabant non uulgare humanitatem nobis. Accensa enim pyra recipiebāt nos omnes propter hymbrem qui imminēbat & propter frigus. Cum congregasset autem Paulus samentorum multitudinem & imposuisset in ignem, uipera a calore cū processisset, inuasit manum eius. Ut uero uidentur Barbari pendentē bestiam de manu eius inter sese dicebāt. Omnino homicida est homo hic, quem seruatum e mari ultio nō sinit uiuere. Et ille quidem excussa uipera in ignem, mali nihil passus est. At illi existimabant futurum ut incenderetur, aut concideret repente mortuus. Diu autem illis expectantibus & uidentibus, nihil mali in eū fieri, conuertentes se dicebāt eū esse deum. In locis autē illis erāt prædia primati insulæ nomine Publio, qui nos exseptos, triduo benigne hospitatus est.

Contigit

XXV
III

Εγγύς δὲ τὸν πατέρα τὸν ποπλίου, πυρετῶν καὶ
 δυσεντερίᾳ σωεχομένον κατακείμενος, πρὸς ὃν
 ὁ παῦλος εἰσελθὼν καὶ προσθιζόμενος, ἐπιθεὶς
 τὰς χεῖρας αὐτοῦ, ἰάσατο αὐτὸν. Τότε οὖν γενόμενος
 καὶ οἱ λοιποὶ οἱ ἔχοντες ἀσθενείας, ἐν τῇ νήσῳ
 προσήρχοντο καὶ ἐθεράπευοντο, οἱ καὶ ποπλίος ἡ
 μάς ἐτίμησεν ἡμᾶς, καὶ ἀναγομνίους ἐπέδειντο
 τὰ πρὸς τὴν χρείαν. μετὰ δὲ τρεῖς μῆνας, ἀνήχθη
 μερὲν ἐν πλοίῳ παρακεχαιμακότεν ἐν τῇ νήσῳ,
 ἀλεξανδρίνα, ἡρώσῃμου διοσκύροισι, καὶ κατα-
 χθέντες εἰς συρακῶν ἐπεμείναμεν ἡμεῖς τρεῖς,
 ὅθεν προελθόντες, κατὰ τὴν ἡσάμεν εἰς ἑβίον, ὅ
 μετὰ μίαν ἡμέραν ἐπιγενομνίους νότου, διουκί-
 ρατοὶ ἠλθομεν εἰς ἠτιόλους, οὓς εὐρόντες ἀδελ-
 φοὺς, προεκλήθημεν ἐπὶ αὐτοῖς ἐπιμνησθῆναι ἡμέρας
 ἐπιπᾶ, ὅπως εἰς τὴν ἑβίον ἠλθομεν. κακῶς
 οἱ ἀδελφοὶ ἀκούσαντες τὰ πρὸς ἡμᾶς, ἐξ ἠλθομεν
 εἰς ἀπάντησίν ἡμῶν, ἀχρεῖς ἀπίου φόρου, καὶ
 τρεῖς ταβερνώμους ἰδὼν ὁ παῦλος ἐνχαρισθή-
 σασ τῷ θεῷ, ἔλαβε δάσσοσ. ὅτε δὲ ἠλθομεν, εἰς
 ἑβίον ὁ ἐκατόνταρχος προέδωκε τῶν δεσμί-
 ουσ τῶν στρατοπέδων ἀρχῆ. τῶν δὲ παύλου ἐπε-
 τράπη μένεν κατὰ αὐτόν, σὺν τῶν φυλάσων
 τι αὐτὸν στρατιώτη. Εγγύς δὲ μετὰ ἡμέρας
 τρεῖς, συγκαλέσασθαι τὸν παῦλον τοὺς ὄν-
 τας ἠνῶ ἰουδαίωμ πρώτους, σωελθόντων δὲ
 αὐτῶν, ἔλεγε πρὸς αὐτούς. Ἄνδρες ἀδελφοί,
 ἐγὼ οὐδέμ ἐναντίον ποιήσας τῶν λαῶν ἢ
 τῶν ἔθεσιν οἷς πατρίοις, δέσμιος ἐξ ἱεροσολύ-
 μων παρεδίδην εἰς τὰς χεῖρας ἠνῶ ἑρωμαί-
 ων, οἱ ἄνευ ἀνακρίνωσ με, ἐβούλοντο ἀπο-
 λύσασ, διὰ τὸ μηδὲ μίαν αἰτίαν θανάτου ἢ
 πάσχημ ἐν ἐμοί. ἀντιλεγόντων δὲ ἠνῶ ἰου-
 δαίωμ, ἠναγκάμην ἐπικαλέσασθαι καίσα-
 ρα, οὐχ ὡς τῶν ἐθνοῦ μου ἔχωμ τί καὶ κροσῆ-
 σα, διὰ ταύτην οὖν τὴν αἰτίαν παρεκάλει-
 σα ὑμᾶς, ἰδέμ καὶ προσλαλήσασ, ἐνεκεμ ἐξ ἑλ-
 πίδος τῆ ἰσραήλ τῆ ἄλυσιν ταύτην προέκλειμαι.
οἱ δὲ

Contigit autē patrē publii febribus &
 dysenteria uexatum iacere. Ad quem
 Paulus intrauit. & cum orasset & impo-
 suisset ei manus, sanauit eū. Hoc igit facto
 & ceteri qui habebāt infirmitates in
 insula accedebāt & sanabāt, qui etiā mul-
 tis honoribus nos honorauerūt, & sol-
 uentibus imposuerūt quae necessaria erāt
 Post mēses autē tres nauigauim⁹ in na-
 ui Alexandrina, quae in insula hyemauerat,
 cui erat insigne castor & Pollux. Et
 cum uenissēmus Syracusas mansimus
 triduo. Inde circumlegētes deuenimus
 Rhegium, & post unum diem afflante
 austro altero die uenim⁹ Puteolos ubi
 repertis fratribus rogati sum⁹ manere
 apud eos dies septē, & sic uenim⁹ Rho-
 mā. Et inde cū audissent fratres de no-
 bis perierunt in occursum nobis usque ad
 Appii forum & tres tabernas. Quos cū ui-
 disse Paul⁹, gratijs actis deo supersit fi-
 duciā. Cū autē uenissēmus Rhomā, Cētu-
 rio tradidit uictos Principi exercit⁹. Per-
 missū est autē Paulo, ut maneret sol⁹, cū
 custodiēte se milite. Post tertiū autē diē
 conuocauit Paulus Iudaeorum primores.
 Cunctique uenissent, dicebat eis. Ego ui-
 ri fratres cū nihil fecerim aduersus ple-
 bē, aut instituta maiorum, uinctus ab hie-
 rosolymis traditus sum in manus Rho-
 manorum, qui cū interrogationē de me
 habuissent, uoluerunt me dimittere, eo-
 que nulla esset causa mortis in me. Contra-
 dicētib⁹ autē Iudaeis coactus sū appel-
 lare Caesarem, nō tāquam habēs in quo gētē
 meā accusarē. Propter hanc igit causam ad-
 uocaui uos, ut uiderē & alloquerer, propter
 spem enim Israel catena hac circumdatus sū.
At illi

οἱ δὲ πρὸς αὐτὸν εἶπον· ἡμεῖς οὔτε ἤξαμμεν
 τα περὶ σου ἐδέξαμεθα ἀπὸ τοῦ Ἰουδαίας, οὔτε
 παραγενόμενος τις ἦν ἀδελφῶν ἀπήγα-
 λην ἢ ἐλάλησέ τι περὶ σου πονηρόν· ἀξιῶμεν
 δὲ παρὰ σου ἀκοῦσαι ἃ φρονεῖς, περὶ μὲν δὲ
 τοῦ αἰρέσεως ταύτης, γνωστὸν ὅστις ἡμῖν, ὅτι
 πανταχοῦ ἀντιλέγεται. ταξάμενοι δὲ αὐ-
 τῶν ἡμερῶν, ἤκομεν πρὸς αὐτὸν εἰς πλὴν ξενίαν
 πλείονες, οἷς ἐτίθετο διαμαρτυροῦμεν
 τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, πείθωμεν τὸν αὐτοῦ
 τὰ περὶ τοῦ Ἰησοῦ, ἀπὸ τοῦ νόμου Μωσέως ἕως
 τῶν προφητῶν ἀπὸ πρώτου ἕως ἑσπέρας, καὶ οἱ
 μὲν ἐπίθουτο τῆς λεγομένης, οἱ δὲ ἠπίσθησαν,
 ἀσύμφωνοι δὲ ὄντες πρὸς ἀλλήλους, ἀπελύ-
 οντο· εἰπόντες τὸ πᾶν τοῦ ῥήματος ἐμοῦ, ὅτι κα-
 λῶς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐλάλησε διὰ ἡσάκης
 τοῦ προφήτου πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῶν, λέ-
 γον· πορεύθητι πρὸς τὸν λαόν τοῦτον, καὶ εἰ-
 πὲν· ἀκοῦσέτε, καὶ οὐ μὴ σωθῆτε, καὶ
 βλέποντες βλέψετε, ἵνα οὐ μὴ ἴδῃτε, ἐπαχῶ-
 σθε γὰρ ἡ καρδία τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ τῆς ὥσιν
 βαρέως ἤκουσε, καὶ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν
 ἐκάλυψε, μήποτε ἴδωσι τῆς ὀφθαλμοῦ,
 καὶ τῆς ὥσιν ἀκούσωσι, ἵνα τῆς καρδίας σωθῶ-
 σι, καὶ ἐπιστρέψωσι, καὶ ἰάσωμαι αὐτούς, γνωστὸν
 οὖν ἔστω ἡμῖν, ὅτι τῆς ἔθνεσιν ἀπεσάλη τὸ
 σωτήριον τοῦ θεοῦ, αὐτῶν καὶ ἀκέραια, ἵνα ταῦ-
 τα αὐτῶν εἰπόντες, ἀπῆλθομεν οἱ Ἰουδαῖοι πολ-
 λῶν ἔχοντες ἐν αὐτοῖς συζητήσιν. ἔμενε δὲ
 ὁ παῦλος δι᾽ ἑτάραν ὅλως ἐν ἰδίῳ μίσθῳ μα-
 τι, ἵνα ἀπεδέχετο πάντας τοὺς ἐισπορευομέ-
 νους πρὸς αὐτὸν, κηρύσσει τὴν βασιλεί-
 αμ τοῦ θεοῦ, ἵνα διδάσκει τὰ πρὸς
 τὸν κυρίου Ἰησοῦ μετὰ πά-
 σης παρακλήσεως καὶ
 κωλύτως.

πράξεις τῶν ἀποστόλων εὐτυχῶς
 σωπετελεσμέναι.

At illi dixerunt ad eum. Nos neque lit-
 teras accepimus de te a Iudæa, neque ad-
 ueniens aliquis fratrum nunciauit aut
 locutus est quid de te malum. Volumus
 autem a te audire quæ sentis. Nam de se-
 cta hac notum est nobis, quod ubique ei
 contradicitur. Cum constituissem autem illi
 diem, uenerunt ad eum in hospitium com-
 plures, quibus exponebat testificans re-
 gnum dei, suadensque eis de Iesu ex lege
 Mosi & prophetis, a mane usque ad ue-
 speram. Et quidam credebant his quæ
 dicebantur, quidam uero non credebant.
 Cumque inter se non essent concordēs, disce-
 debant dicente Paulo unum uerbum.
 Bene spiritus sanctus locutus est per
 Esaiam prophetam ad patres nostros,
 dicens. Vade ad populū istū & dic. Audi-
 tū audietis, & non intelligetis, & uiden-
 tes uidebitis & non perspicietis. Incras-
 satum est enim cor populi huius & au-
 ribus grauius audierunt, & oculos suos
 cōpresserunt, ne quando uideant oculis,
 & auribus audiāt, & corde intelligāt, &
 cōuertant & sanem eos. Notū ergo sit
 uobis quod gentibus missum est hoc saluta-
 re dei, & ipsi audient. Et cum hæc dixisset,
 exierunt ab eo Iudæi, multā habentes
 inter se disceptationē. Mansit autem Pau-
 lus biennio toto in suo conducto, & su-
 scipiebāt omnes qui ingrediebātur ad
 eū, prædicans regnum dei, & docēs
 quæ sunt de domino Iesu, cum
 omni fiducia, nemine
 prohibente.

ACTA APOSTOLORVM FELI-
 CITER ABSOLVTA.